

Onderbouwing agendapunt

Betreft agendering van:	Brief van 10 oktober 2010 Rapport van SNN over afronding Leader en EPD
Geagendeerd door:	SP
Vergadering:	Statencommissie BFE
Datum vergadering:	15 december 2010
Motivatie voor agendering:	<p>Boven de toegezonden informatie staat dat het hier om een afronding gaat. En dat klopt. Het is vooral een opsomming van diverse projecten waar geld besteed is, voorzien van wat cijfers over de algemene ontwikkelingen in de economie.</p> <p>Men zet afrondend een punt achter het project. Als ze in Europa ermee akkoord kunnen gaan is het "eind goed, al goed". Zou het niet goed zijn om wat verdergaand te evalueren bij het eind van een omvangrijke regeling als deze over wat er nou precies bereikt is, wat we ervan geleerd hebben, de zaken die heel goed of wat minder gingen. In welke richting de diverse overheden vooral door moeten gaan, of wat beter kan. Wat voor tips zou je moeten onthouden.</p> <p>Op welke manier profiteert "het noorden" van deze regelingen, wie profiteren daar het meest van, en aan wie gaat de miljoenen operatie eigenlijk voorbij?</p>
Visie van de fractie	Vanuit het noorden cq vanuit Drenthe zou het goed zijn richting Rijk en EU punten aan te reiken, zodat toekomstige regelingen zodanig opgesteld worden, dat brede lagen van de bevolking daadwerkelijk meedelen in de vreugde en het wat beter krijgen.
Vragen aan de overige fracties:	Zie onderstaande vraag aan GS. Uiteraard gaan wij ervan uit dat GS in overleg met het SNN positief op onze deze vraag in willen gaan. Als dat niet zo is, dan lijkt het ons goed om als PS zelf een onderbouwde evaluatie van de regeling te laten maken. Zouden we bijvoorbeeld aan de griffie en het onderzoeksbureau kunnen vragen daar dan een voorzet voor te maken?
Vragen aan het college van GS:	Ziet u kans voortbouwend op deze afronding voor de EU, een evaluatie van de regelingen Leader+ en EPD toe te doen komen aan de staten.

Aan de leden van Provinciale Staten van
de provincies Groningen, Drenthe en Fryslân

Groningen, 15 oktober 2010

Behandeld door : bestuurssecretariaat
Telefoonnummer : (050) 5224 942
Ons kenmerk : UP-10-17895
Onderwerp : Afronding Leader+ en EPD 2000-2006

Geachte leden,

Graag willen wij u wijzen op de afronding van de Europese subsidieprogramma's Leader+ en EPD. Inhoudelijk had het Leader+ programma als focus een duurzame en evenwichtige ontwikkeling van het landelijk gebied in Noord-Nederland. Het EPD-programma was met name gericht op het inlopen van de economische achterstand van het Noorden ten opzichte van de rest van Nederland. Beide programma's liepen officieel van 2000 tot en met 2006, maar hadden qua uitvoering een uitloop tot medio 2009. De afrekening moest vervolgens voor 1 oktober 2010 bij de Europese Commissie ingediend worden. Dit is uiteraard gebeurd. Uit de afrekening kwam naar voren dat de budgetten van beide programma's bijna volledig zijn benut: meer dan 99%. In het geval van het EPD ging dit om ruim € 355 miljoen en bij het Leader+ programma ging het om een Europese subsidie van ruim € 25 miljoen.

Positieve effecten

In de nieuwsbrief 'SNN in alle Staten' van oktober 2010 hebt u op hoofdlijnen al iets kunnen lezen over de positieve resultaten van beide subsidieprogramma's. In de eindverslagen zelf kunt u nog eens rustig nalezen welke subsidiebedragen gemoeid zijn met de realisatie van de vele kleine en grotere projecten in Noord-Nederland. Tevens worden de effecten op onze regio inzichtelijk gemaakt.

Nationaal Actieplan

In het eindverslag EPD wordt tevens gerefereerd aan het Nationaal Actieplan. Dit plan is opgesteld naar aanleiding van geconstateerde onjuistheden bij controles vanuit de Europese Commissie in de jaren 2004 tot en met 2006. Oorspronkelijk dreigde een korting van tientallen miljoenen. Uiteindelijk is de correctie die toegepast moest worden beperkt gebleven en zijn de financiële gevolgen voor het programma op nul uitgekomen. In de bijlage bij deze brief treft u een meer gedetailleerde weergave aan van de aanleiding en de gevolgen van het Nationaal Actieplan.

Toekomst

Met name het EPD-programma in combinatie met de nationale middelen heeft ervoor gezorgd dat Noord-Nederland het faseverschil met de rest van Nederland flink terug heeft weten te brengen en een aantal krachtige regionaal economische clusters met internationale uitstraling in de steigers heeft gezet. De huidige programma's zijn op deze ingeslagen weg doorgegaan. We sluiten hiermee ook goed aan op de toekomstige Europese uitdagingen. Vanzelfsprekend blijven we ons als drie noordelijke provincies op de voorgrond en op de achtergrond profileren in Den Haag en Brussel om ook in de toekomst de noordelijke economie te kunnen blijven stimuleren.

Tot slot

Bij de griffie ligt een gedrukt exemplaar van de eindverslagen Leader+ en EPD ter inzage. Op de website van het SNN kunt u tevens de digitale versie van beide eindverslagen terugvinden. U gaat dan naar www.snn.eu en vervolgens via 'Organisatie' rechts bovenin naar 'SNN-documenten' in het linker menu.

Hoogachtend,

het Dagelijks Bestuur van het
Samenwerkingsverband Noord-Nederland,

M.J. van den Berg
voorzitter

H.J. Bolding
secretaris

Nationaal Actieplan

Aanleiding

Bij een systeemaudit van de Europese Commissie (EC) bij de Managementautoriteiten (MA's) in Nederland in de jaren 2004 t/m 2006 werden door de EC onjuistheden in de betaalaanvragen geconstateerd. Onder auspiciën van het Ministerie van Economische Zaken (MEZ) is vervolgens een Nationaal Actieplan (NAP) opgesteld. In het kader van dit actieplan is in 2007 een steekproef uitgevoerd om met terugwerkende kracht te controleren in hoeverre betaalaanvragen, die tot en met 2006 bij de EC waren ingediend, op correcte wijze hebben plaatsgevonden. Bij het SNN zijn 57 projecten opnieuw gecontroleerd. Deze hercontrole zorgde voor grote ongerustheid bij alle MA's. Nadat de eerste resultaten van de controles bekend werden rapporteerde MEZ tussentijds aan de EC waarbij door MEZ schrikbarend hoge foutpercentages werden genoemd. Uiteraard hebben de MA's zich fel verzet tegen dit onjuiste beeld en uiteindelijk heeft MEZ op 4 april 2008 de eindrapportage met een correctievoorstel aan de EC aangeboden. Voor het SNN werd daarin voorgesteld om na extrapolatie van de gevonden onjuistheden een correctie van 2,4% toe te passen.

Correctiepercentage en mogelijke gevolgen

Na indiening van het eindrapport heeft de EC uitvoerig met MEZ overleg gevoerd over de uitkomsten. Ook heeft de EC een review uitgevoerd op de controlewerkzaamheden onder auspiciën van MEZ. Uiteindelijk zijn partijen het eind 2009 eens geworden over een correctie voor de lidstaat Nederland van 3,4%. De EC wilde beslist een landelijk percentage en geen correctie per MA. Nadat overeenstemming werd bereikt over het correctiepercentage, is gesproken over de wijze waarop de correctie zou worden doorgevoerd. Deze werkwijze had tot gevolg dat de MA's de geschrapte kosten ultimo 2006 vanwege het correctiepercentage van 3,4% mochten compenseren met andere subsidiabele kosten na 1 januari 2007. De mogelijke nadelige gevolgen van het NAP zouden daardoor pas duidelijk worden nadat het laatste project door de MA met een eindbegunstigde zou zijn afgerekend. In de risicoparagraaf in de diverse jaarrekeningen en begrotingen is steeds een raming opgenomen van het bedrag dat het SNN maximaal zou moeten terugbetalen aan de EC als er geen compensatie van subsidiabele kosten zou plaatsvinden. In de laatste jaarrekening over 2009 en in de begroting 2011 werd dat risico op maximaal € 6,4 miljoen geraamd.

Uiteindelijke gevolgen nihil

Nu de eindafrekening gereed is, blijkt gelukkig dat de uiteindelijke schade van het NAP nihil wordt, omdat er voldoende subsidiabele kosten na 1 januari 2007 zijn om de correctie van 3,4% naar de stand van ultimo 2006 te compenseren. Ook de fout bij de opnieuw gecontroleerde grote projecten (door MEZ vastgesteld op € 86 miljoen) leidt, zoals altijd door SNN aangegeven, niet tot nadelige gevolgen. Dat komt omdat het SNN de subsidieregelingen op basis van uitbetaalde premies aan begunstigden met de Europese Commissie afrekent. Tijdens het Nationaal Actieplan is er een hercontrole uitgevoerd op de kosten die begunstigden van de regelingen bij het SNN hebben gedeclareerd. Het SNN heeft steeds beweerd dat de controleurs zich bij de subsidieregelingen op de verkeerde cijfers hebben gericht en dat er geen nadelige gevolgen zouden zijn. Dat laatste is nu bij de eindafrekening bevestigd.

De slotconclusie is dat een groot risico van € 6,4 miljoen, dat in de risicoparagraaf van de begroting 2011 en de jaarrekening 2009 wordt vermeld, zich niet voordoet.

samenwerkingsverband
Noord-Nederland

EFRO Doelstelling 2 en Phasing Out

Beheersautoriteit: Samenwerkingsverband Noord-Nederland

Eindverslag

EPD Noord-Nederland

2000 – 2006

colofon

CCI nr:	2000.NL.16.2.DO.001
Doelstelling:	EFRO doelstelling 2 / Phasing out 2 + 5b
Lidstaat / regio:	NL/Noord-Nederland
Programmatitel:	Enkelvoudig Programmeringsdocument Noord-Nederland
Programmaperiode:	2000-2006
Beheersautoriteit:	Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN)
Betalingsautoriteit:	Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN)
Datum goedkeuring CvT:	16 september 2010

Dit eindverslag omvat tevens de uitvoering in 2008 en 2009. Het jaar 2008 is het laatste volledige uitvoeringsjaar. In verband met verkregen verlenging van de programmaperiode tot en met 30 juni 2009, is ook voor 2009 een separaat hoofdstuk opgenomen.

Inhoudsopgave

Woord vooraf	6
1. Inleiding	9
1.1 Algemeen	9
1.2 Programma	9
1.3 Organisatie	10
1.4 Leeswijzer eindverslag	11
2. Operationeel kader	13
2.1 Veranderingen in omstandigheden	13
2.2 Onderlinge samenhang bijstand met andere fondsen en/of financieringsinstrumenten	23
3. Uitvoering 2008	25
3.1 Veranderingen in de algemene omstandigheden van belang voor de uitvoering	25
3.2 Voortgang van het programma	25
3.3 Voortgang per maatregel	27
3.3 Toezicht en evaluatie	31
3.4 Financiële controle	31
3.5 Communicatie en publiciteit	31
3.6 Naleving Europese beleidsregels	31
4. Uitvoering 2009	33
4.1 Veranderingen in de algemene omstandigheden van belang voor de uitvoering	33
4.2 Voortgang van het programma	33
4.3 Toezicht en evaluatie	34
4.4 Financiële controle	34
4.5 Communicatie en publiciteit	34
4.6 Naleving Europese beleidsregels	34
5. Uitvoering van de prioriteiten en maatregelen	37
5.1 Resultaten op programmaniveau	37
5.2 Resultaten per maatregel	39
6. Verantwoording specifieke aspecten	49
6.1 Inleiding	49
6.2 Toelichting correctie nationaal actieplan	49
6.3 Teruggevorderde bedragen	50
6.4 Niet-afgeronde projecten	50
6.5 Projecten opgeschort door juridische of administratieve procedures	51
6.6 Annuleringen (automatische decommitting)	51
6.7 Totale uitgaven gesplitst naar bijstandsgebied	51
7. Administratie en beheer	53
7.1 Beschrijving uitvoeringsorganisatie	53
7.2 Toezicht, financiële controle, gegevensverzameling	55
7.3 Verantwoording specifieke onderwerpen	57
7.4 Samenvatting uitgevoerde evaluaties	61
7.5 Verklaringen beheersautoriteit	62
8. Communicatie	65
8.1 Gericht op het publiek	65
8.2 Gericht op potentiële begunstigden	67

Bijlagen

01. Lijst van alle gesteunde projecten	69
02. Tabel uitgaven tot en met 2008	74
03. Debiteurenregistratie	77
04. Tabel onregelmatigheden	78
05. Overzicht uitgevoerde 5%-controles	79
06. Tabel niet-afgeronde en opgeschorte projecten	80
07. Tabel uitgaven naar actieterreinen	81
08. Tabel inzake nationaal actieplan	82
09. Tabel steun gesplitst naar bijstandsgebieden	84
10. Uitgavenstaat	85
11. Finale uitgavenstaat	86
12. -	-
13. Overzicht betaalaanvragen	89
14. Tabel indicatoren	90
15. Lijst van afkortingen	94
16. a. -	-
b. Slotaanvraag	95
c. Tabel uitgaven tot en met 2009	96

Woord vooraf

Inleiding

Het is mij een genoegen om als voorzitter van het Comité van Toezicht het eindverslag van het EPD Noord-Nederland aan te kunnen bieden aan de Europese Commissie. Ik stel met tevredenheid vast dat met behulp van de Europese middelen Noord-Nederland erin is geslaagd om in samenhang met het programma Kompas voor het Noorden de hoofddoelstelling van het regionaal beleid te halen: het faseverschil in economische ontwikkeling, gemeten in aantallen arbeidsplaatsen, is nagenoeg weggewerkt. Dit betekent dat doelgericht regionaal beleid werkt. Echter, als het gaat om inzet vanuit de private sector op R&D, gemeten als aandeel in het BRP, dan blijft Noord-Nederland fors achter. Dus blijft er werk aan de winkel: voor de volgende doelstelling, om in Noord-Nederland een dynamische en concurrerende kenniseconomie te realiseren, zullen wij Europa nog hard nodig hebben. In de programmaperiode 2000-2006 is daarvoor een goede aanzet gegeven door projecten te ondersteunen, die goed aansluiten op het in de regio aanwezige kennispotentieel en de elkaar versterkende bedrijvigheid. Hieruit zijn de inmiddels bekende clusters zoals Energy Valley, Watertechnologie, Sensortechnologie, Agribusiness en Healthy Ageing voortgekomen. Door middel van het ondersteunen en versterken van deze clusters willen wij enerzijds onze kenniseconomie verder vormgeven en uitbouwen, maar daarmee ook een bijdrage leveren aan de prioriteiten die Europa stelt in het kader van haar toekomstvisie, verwoord in EU 2020. Wat ons als Noord-Nederland betreft kan Europa op ons rekenen!

Samenvatting en conclusies

Voor de uitvoering van het EPD Noord-Nederland is door de Europese Commissie een EFRO-budget beschikbaar gesteld van € 356.600.000. Door bijdragen van nationale, regionale en lokale overheden en investeringen van private partijen werd dit bedrag verondersteld te vermenigvuldigen tot een overheidsinvestering in Noord-Nederland van € 924.205.568.

Wanneer de balans wordt opgemaakt na bijna tien jaar programma-uitvoering blijkt dat er een totale overheidsinvestering van € 1.059.289.416 is gepleegd met een EFRO-bijdrage van € 356.149.662. Dit betekent dat het EFRO-budget nagenoeg volledig is besteed en dat hiermee circa 15% meer investeringen zijn uitgelokt dan voorzien. Het programma heeft de uitvoering van projecten mogelijk gemaakt die duidelijk voorzagen in een behoefte in de regio. Zowel de publieke als private sector zijn hun cofinancieringsverplichtingen daarbij ruimschoots nagekomen.

De resultaten op programmaniveau stemmen tevreden. Uit de sociaal-economische analyse, aan de hand van tien variabelen, blijkt dat het Noorden op de meeste aspecten vooruitgang heeft geboekt. In een recent rapport van onderzoeksbureau EIM¹ wordt geconcludeerd dat het regionale beleid effect heeft gehad, maar dat de achterstand nog niet is verdwenen. Regionale samenwerking blijft dan ook nodig.

Het programma krijgt echter concrete vorm door de projecten die zijn uitgevoerd. In totaal werden 263 projecten uitgevoerd binnen het programma. Deze projecten liepen uiteen van diverse regelingen voor MKB-ondernemers tot de ondersteuning van omvangrijke projecten als LOFAR, Wetsus en Energy Valley. Bij de toekenning van financiering aan projecten stond de bijdrage die deze projecten leveren aan de Noord-Nederlandse economie voorop. Onder de regelingen zijn talloze MKB-bedrijven gesteund in hun ontwikkeling en concurrentiepositie. Daarmee is een directe impuls aan de economische structuur van Noord-Nederland gegeven.

De effecten van de afzonderlijke projecten worden gemeten aan de hand van indicatoren. De realisatie is veelal significant hoger dan was voorzien in de streefwaardes. Meest aansprekend zijn de

gegevens dat er bruto bijna 41.000 banen zijn gecreëerd, ruim 6.200 MKB-bedrijven steun hebben ontvangen en dat er veel nieuwe recreatieve voorzieningen zijn gerealiseerd. In financiële zin mag niet onvermeld blijven dat de private bijdragen in het programma met circa 1,1 miljard euro de overheidsuitgaven zelfs overtreffen.

Het geboekte resultaat is niet vanzelfsprekend. Gedurende de programma-uitvoering zijn meerdere controles uitgevoerd op programma- en projectniveau, waarbij de rechtmatigheid van de gedane uitgaven uitgebreid is gecontroleerd. Dit heeft in 2006 op landsniveau geleid tot de start van een Nationaal Actieplan naar aanleiding van de 'gele kaart' die Nederland had gekregen van de Europese Commissie. Dit heeft veel tijd en inzet gekost van het SNN. Uiteindelijk is de correctie, die als gevolg van een hercontrole van projecten moest worden doorgevoerd, beperkt gebleven en is het SNN er in geslaagd vrijgekomen middelen opnieuw in te zetten en daarmee het financiële gevolg voor het programma op nul te houden.

Het beheer van het programma, de zogenaamde Technische Bijstand, is verzorgd door het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN). Dit ambtelijk apparaat heeft invulling gegeven aan alle processen en procedures om te voldoen aan Europese en nationale vereisten. Dit is intensief werk geweest, waarbij de balans tussen rechtmatigheid en uitvoeringspraktijk veel aandacht heeft opgeëist.

Uniek in Nederland was de gezamenlijke uitvoering van het EPD Noord-Nederland en het op Noord Nederland gericht ruimtelijk economisch programma in het kader van het regionaal beleid van het Rijk. Dit gezamenlijk overeengekomen programma, waaraan het zgn. "Langman akkoord 2000-2010" aan ten grondslag lag is onder de titel het Kompas voor het Noorden, door het SNN uitgevoerd voor de periode 2000-2006. Deze succesvolle samenwerking heeft daarna voor de periode 2007-2010 in beperktere vorm een vervolg gekregen in het programma Koers Noord: Op weg naar Pieken. Het huidige EFRO-programma OP Noord 2007-2013 heeft ook aan de resultaten van dit programma een succesvolle bijdrage geleverd.

Slot

Met dit eindverslag leggen wij als Noord-Nederland verantwoording af voor de besteding van middelen, die wij van Europa hebben ontvangen in de afgelopen programmaperiode. Uit het verslag blijkt dat de uitvoering niet in alle opzichten zonder problemen is verlopen. Deze problemen waren vooral van bureaucratische aard. Ondanks het feit dat deze problemen de aandacht misschien hebben afgeleid van het boeken van inhoudelijke resultaten, ben ik er trots op dat wij met dit eindverslag kunnen laten zien dat we de hoofddoelstelling hebben bereikt.

Ik nodig u van harte uit om de ontwikkelingen in onze regio te komen aanschouwen.

Max van den Berg

M.J. van den Berg
Voorzitter Comité van Toezicht

Wetsus

Wetsus is een in Leeuwarden gevestigd universitair kennisinstituut. Het is de missie van Wetsus om door technologische vernieuwing en samenwerking een bijdrage te leveren aan de oplossing van de wereld-waterproblemen.

Europese bijdrage € **3.173.875**

01 Inleiding

1.1 Algemeen

Met dit eindverslag over de uitvoering van het Europese structuurfondsprogramma 'EPD Noord-Nederland 2000-2006' legt het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN), overeenkomstig de vereisten zoals neergelegd in artikel 37 van de EG verordening nr. 1260/1999 en de daarbij behorende Richtsnoeren voor de afsluiting, verantwoording af aan de Europese Commissie over de afgelopen programmaperiode.

Het Enkelvoudig Programmeringsdocument (EPD) Noord-Nederland CCI2000.NL.16.2.D0.001 is goedgekeurd bij beschikking van de Europese Commissie d.d. 19 juli 2001 onder nummer C (2001) 1402. In het zogenaamde Programmacomplement zijn bepaalde onderwerpen uit het EPD meer gedetailleerd uitgewerkt. Het gaat met name om de uitwerking van de maatregelen, financiële tabellen, programma-indicatoren, geautomatiseerde gegevensuitwisseling en promotie & publiciteit.

Tijdens de uitvoeringsperiode is een aantal wijzigingen in het EPD en Programmacomplement door de Europese Commissie goedgekeurd. Hiertoe zijn gewijzigde beschikkingen ontvangen op 27 december 2004, 19 december 2006 en 23 februari 2009. De wijzigingen worden beschreven in hoofdstuk 2.1.3.

Het totale programmabudget volgens het goedgekeurde financieel plan bedraagt € 924.205.568,-. Hiervan wordt een bedrag van € 356.600.000,- vanuit Europese middelen (EFRO) gefinancierd.

1.2 Programma

Het programma Noord-Nederland bestaat de provincies Groningen, Drenthe en Fryslân. Een groot deel van Noord-Nederland is door de Europese Unie voor de periode 2000-2006 aangewezen als Doelstelling 2-gebied. Daarnaast zijn voor de periode 2000-2005 Europese Phasing out-middelen beschikbaar gesteld voor delen van het Noorden die tussen 1994 en 1999 wel een Doelstelling 2- of Doelstelling 5B-status hadden, maar niet opgenomen zijn in het Doelstelling 2-gebied na 2000.

Het EPD Noord-Nederland heeft aldus betrekking op het totale programmagebied Noord-Nederland dat bestaat uit de volgende vier deelgebieden:

- Doelstelling 2-gebied 2000-2006;
- Phasing out-gebied Doelstelling 2 Groningen/Drenthe 2000-2005;
- Phasing out-gebied Doelstelling 5B Groningen/Drenthe 2000-2005;
- Phasing out-gebied Doelstelling 5B Fryslân 2000-2005.

Het Noorden heeft ervoor gekozen om ten behoeve van het Doelstelling 2-gebied en de Phasing out-gebieden één Enkelvoudig Programmeringsdocument (EPD) Noord-Nederland op te stellen. Deze keuze sluit aan bij de visie van de Europese Commissie en past binnen de aanpak die is ontwikkeld in het Kompas voor het Noorden: één integrale ontwikkelingsvisie voor het Noorden met accentverschillen naar de verschillende deelregio's.

Het Kompas voor het Noorden is het ruimtelijk-economisch ontwikkelingsprogramma voor Noord-Nederland in de periode 2000-2006. Kompas vormt daarmee het kader voor het economisch structuurversterkend beleid dat de verenigde provincies Groningen, Drenthe en Fryslân gezamenlijk ten uitvoer brengen. Ook de strategie van het EPD Noord-Nederland is hierop gebaseerd.

Het programma EPD Noord-Nederland heeft bij de start van het programma de hoofddoelstelling als volgt geformuleerd:

Het inlopen van de economische achterstand van het Noorden ten opzichte van de rest van Nederland door het bevorderen van een dynamische en duurzame economie met sterke steden in een aantrekkelijke omgeving en gericht op het creëren van nieuwe en gelijke kansen voor de inwoners.

Deze hoofddoelstelling is leidend geweest voor de inzet van middelen binnen het programma. De looptijd van het programma is 2000-2006, met dien verstande dat kosten konden worden gemaakt en gedeclareerd tot en met 30 juni 2009. Binnen 15 maanden na deze datum dient het eindverslag aan de Europese Commissie te worden aangeboden.

De aanpak die binnen Kompas, en dus ook binnen het EPD, is gehanteerd betekende een belangrijke vernieuwing in de benadering van het ruimtelijk-economisch beleid in Noord-Nederland. Deze benadering maakt binnen Noord-Nederland onderscheid tussen drie gebiedscategorieën, waarvoor een driesporenbeleid is opgesteld:

- Economische kerngebieden;
- Stedelijke centra;
- Landelijk gebied.

Voor ieder van deze drie gebieden is binnen Kompas een afzonderlijk deelprogramma ontwikkeld, dat recht doet aan de specifieke sterke en zwakke kanten en ontwikkelpotenties van dat gebied. Uiteraard zijn de drie deelprogramma's gebaseerd op een geïntegreerde visie en zijn ze zorgvuldig op elkaar afgestemd. Hierdoor is sprake van een elkaar versterkend effect.

Het Kompas en EPD Noord-Nederland zijn tot stand gekomen en uitgevoerd in overleg met een grote verscheidenheid aan organisaties en partijen. De zeer gedifferentieerde inbreng garandeert dat zowel Kompas als het EPD Noord-Nederland een evenwichtige en breed gedragen invulling hebben gekregen.

In dit eindverslag worden de resultaten van het EPD Noord-Nederland gepresenteerd. Naast de cijfermatige verantwoording van de inhoudelijke en financiële uitvoering wordt er ook dieper ingegaan op hoe het programma op een duurzame manier de sociaal-economische ontwikkeling van Noord-Nederland heeft gestimuleerd.

1.3 Organisatie

De provincies Drenthe, Fryslân en Groningen vormen samen het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN). Dit samenwerkingsverband is verantwoordelijk voor de uitvoering van het EPD. Het SNN is door de lidstaat Nederland aangewezen als beheers- en betaalautoriteit voor het EPD Noord-Nederland. Dit houdt in dat het SNN verantwoordelijk is voor de realisatie van de programmadoelstellingen, de inzet en aanwending van de Europese middelen en de naleving van de relevante regelgeving, alsmede de verantwoording die hierover middels uitvoeringsverslagen en het eindverslag aan de Europese Commissie dient te worden afgelegd.

Het Comité van Toezicht heeft toegezien op de doeltreffendheid en kwaliteit van uitvoering van het EPD. Daarnaast is zij verantwoordelijk geweest voor de algemene strategie, de beleidsbeslissingen, de ontwikkeling van nieuwe beleidsinitiatieven en voor het toezicht op een rechtmatige en doelmatige tenuitvoerlegging van het programma. In het Comité van Toezicht hebben vertegenwoordigers van de belanghebbende publieke instanties zitting gehad alsmede vertegenwoordigers van werknemers en werkgevers.

De inhoudelijke beoordeling van projecten is uitgevoerd door een drietal bestuurscommissies. In deze commissies hadden gedeputeerden van de drie betrokken provincies zitting. De bestuurscommissies hebben zich laten adviseren door een onafhankelijke projectbeoordelingscommissie. Deze commissie bestond uit diverse ambtelijke deskundigen die projecten beoordeeld hebben op basis van hun kennis van de prioriteiten en maatregelen van het EPD. De uitvoeringsorganisatie SNN heeft zowel de bestuurscommissies als de projectbeoordelingscommissie ondersteund.

Een uitgebreide beschrijving van de organisatie wordt gegeven in hoofdstuk 7.

1.4 Leeswijzer eindverslag

Dit eindverslag maakt onderdeel uit van een drietal verantwoordingsdocumenten, die in het kader van de afsluiting bij de Europese Commissie moeten worden ingediend. Naast het eindverslag betreft dit een certificaat inzake de daadwerkelijke uitgaven van het programma (met verzoek om eindbetaling, de slotbetalingsaanvraag) en een afsluitingsverklaring (accountantsverslag).

Het verslag is door het Comité van Toezicht besproken en goedgekeurd in de vergadering van 16 september 2010. Vervolgens is het verslag door het SNN als verantwoordelijke beheersautoriteit voor het EPD Noord-Nederland vastgesteld en zijn alle drie de verantwoordingsdocumenten naar de Europese Commissie verzonden.

In dit eindverslag wordt allereerst een sociaal-economische analyse gegeven van de programmaperiode. Daarna zijn aparte hoofdstukken opgenomen waarin verantwoording wordt afgelegd over het jaar 2008 en het eerste halfjaar van 2009. Hiermee wordt voldaan aan de verplichting tot rapporteren over deze jaren. In hoofdstuk 5 komen de inhoudelijke resultaten aan de orde en hoofdstuk 6 toont de financiële resultaten. Een verslag van het administratief beheer en het toezicht wordt gegeven in hoofdstuk 7, waarbij op de gedane communicatie in hoofdstuk 8 separaat wordt teruggeblikt.

Lofar

Kleine antennes, verdeeld over een gebied met een diameter van honderd kilometer in Nederland en via een uitgestrekt glasvezelnetwerk gekoppeld aan een supercomputer.

Europese bijdrage € 10.843.921

02 Operationeel Kader

2.1 Veranderingen in omstandigheden

2.1.1 Sociaal-economische analyse

De ontwikkeling van sociaal-economische trends wordt weergegeven aan de hand van tien hoofdindicatoren. Deze hoofdindicatoren zijn door het onderzoeksbureau Ecorys / NEI geformuleerd bij de Mid Term Review (MTR) van het Kompas voor het Noorden. Eerder werd gebruik gemaakt van negen indicatoren, daar is bij de MTR het Bruto Regionaal Product aan toegevoegd. Deze tien indicatoren geven een beeld van de belangrijkste ontwikkelingen in de sociaal-economische situatie in Noord-Nederland en geven inzicht in de structurele veranderingen in de Noord-Nederlandse economie over een langere periode. Op deze manier maken zij het mogelijk de vorderingen van Noord-Nederland bij het inlopen van de achterstand op ruimtelijk-economisch gebied te monitoren. Hieronder zijn de hoofdindicatoren weergegeven:

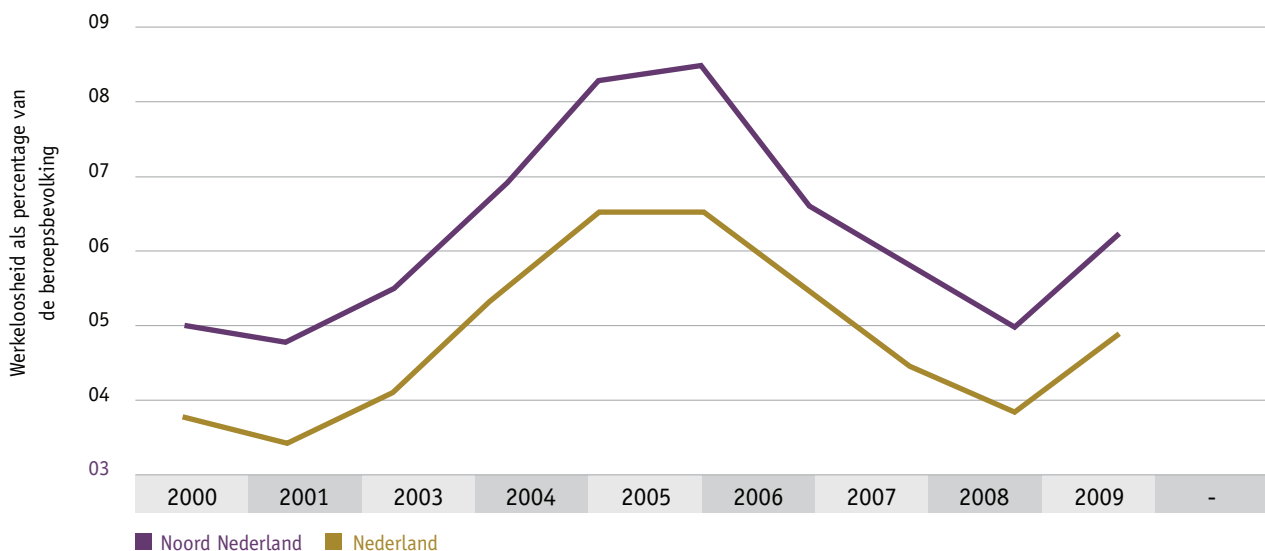
1. Werkloosheid;
2. Werkgelegenheid;
3. Netto-participatiegraad;
4. Bruto Regionaal Product;
5. Sectorstructuur;
6. Stuwende karakter;
7. Verhoudingsgewijze toename economische activiteiten in kernzones;
8. Verhoudingsgewijze toename economische activiteiten in het Noorden als geheel;
9. Diversificatie economie;
10. Innovativiteit.

Per hoofdindicator is de ontwikkeling in Noord-Nederland ten opzichte van de ontwikkeling op nationaal niveau in kaart gebracht en toegelicht. Waar relevant is een onderverdeling naar de drie provincies gemaakt.

1. Werkloosheid

In figuur 1 is de ontwikkeling van de werkloosheid in Noord-Nederland en op nationaal niveau weergegeven. Uit de figuur blijkt dat de werkloosheid in Noord-Nederland structureel boven het landelijk gemiddelde ligt. Opvallend is dat het verschil in werkloosheidspercentage toeneemt tijdens perioden van laagconjunctuur. Het verschil tussen de werkloosheid in Noord-Nederland en de gemiddelde werkloosheid op nationaal niveau bedraagt dan ongeveer 2 procentpunt.

Figuur 1: Ontwikkeling werkloosheid (2000-2009)

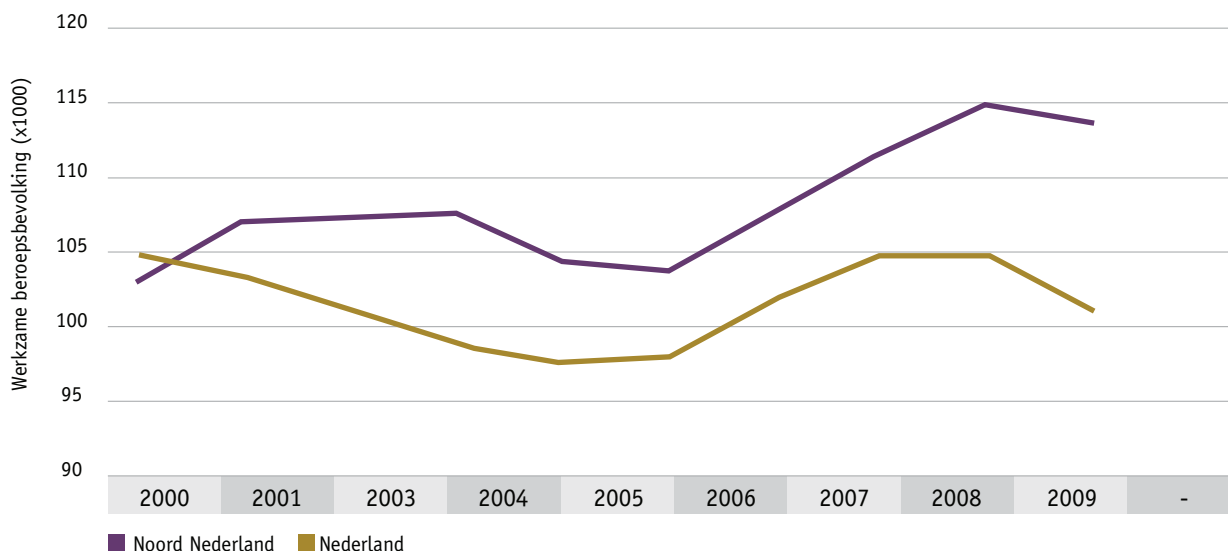

Tijdens hoogconjuncturele economische situaties daalt dit verschil tot ruim 1 procentpunt. Dit duidt erop dat de arbeidsmarkt van Noord-Nederland relatief conjunctuur gevoelig is. De laatste vier jaar ligt de werkloosheid in Noord-Nederland structureel 1,1 tot 1,3% boven het landelijk gemiddelde. Ten opzichte van de start van het programma is het verschil tussen Noord-Nederland en Nederland op dit gebied kleiner geworden.

2. Werkgelegenheid

Figuur 2 laat de ontwikkeling van de werkgelegenheid in Noord-Nederland ten opzichte van Nederland als geheel zien. In de periode 2000-2009 laat de werkzame beroepsbevolking voortdurend² een stijgende lijn zien, die slechts onderbroken wordt in de jaren 2004 en 2005. In deze periode daalde de werkgelegenheid licht als gevolg van de slechte macro-economische situatie. De ontwikkeling van de werkgelegenheid verloopt in alle drie de provincies redelijk synchroon.

Figuur 2: Werkzame beroepsbevolking 2000-2009 (index, 1998=100)

In 2009 bedroeg de werkzame beroepsbevolking in Noord-Nederland 731.000 personen tegenover 669.000 in 2000. In de programmaperiode is de werkzame beroepsbevolking dus toegenomen met 9,3%, ten opzichte van een stijging van 6,6% op nationaal niveau. Hieruit kan worden geconcludeerd dat de werkgelegenheid in Noord-Nederland structureel sterk is gestegen. Dit heeft een positief effect op de sociaal-economische structuur in de drie noordelijke provincies.

3. Netto participatiegraad

De netto participatiegraad is het aandeel van de werkzame beroepsbevolking in de bevolking van 15 tot 65 jaar. Dit is een belangrijke maatstaf voor economische ontwikkeling van een regio. De lagere participatie verklaart een belangrijk deel van de achterstand van Noord-Nederland ten opzichte van de rest van Nederland. In 2000 bedroeg de netto participatiegraad in Noord-Nederland 60,3% tegenover 64,5% op nationaal niveau.

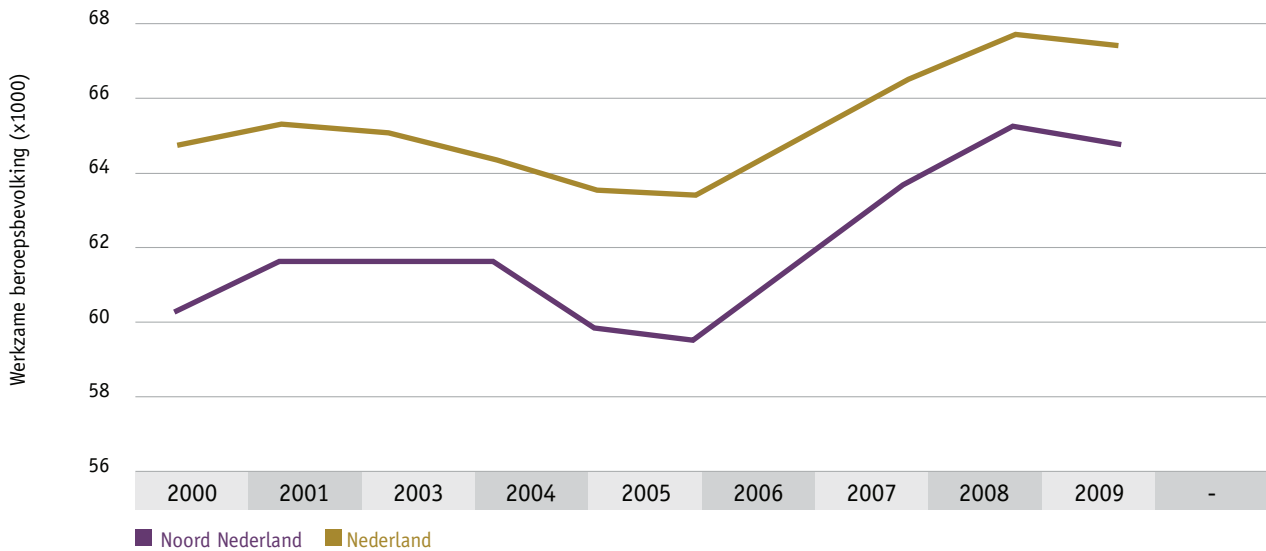
Figuur 3 geeft de ontwikkeling van de participatiegraad voor de periode 2000 tot 2009 weer.

Tussen 2000 en 2009 is de participatiegraad in Noord-Nederland met 4,6 procentpunt gestegen naar 64,9%.

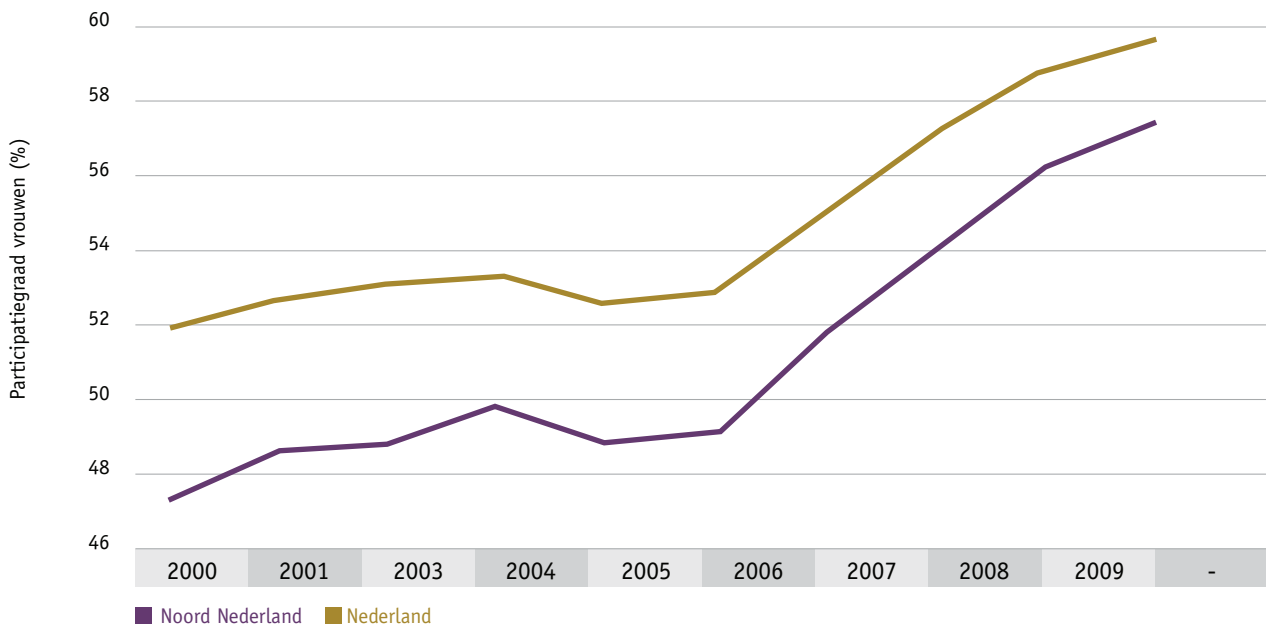
Op nationaal niveau is de participatiegraad met 2,7 procentpunt gestegen naar 67,2%. Gedurende de programmaperiode is de regionale component in de netto participatiegraad dus afgenomen met 1,9 procentpunt. De in het EPD Noord-Nederland 2000-2006 geformuleerde doelstelling om de regionale component terug te brengen van 4,2 procentpunt tot 3,5 procentpunt is daarmee ruimschoots behaald.

² Personen van 15 tot 65 jaar die in Nederland wonen en betaald werk verrichten voor 12 uur of meer per week.

Figuur 3: Netto Participatiegraad

Figuur 4: Arbeidsparticipatie vrouwen

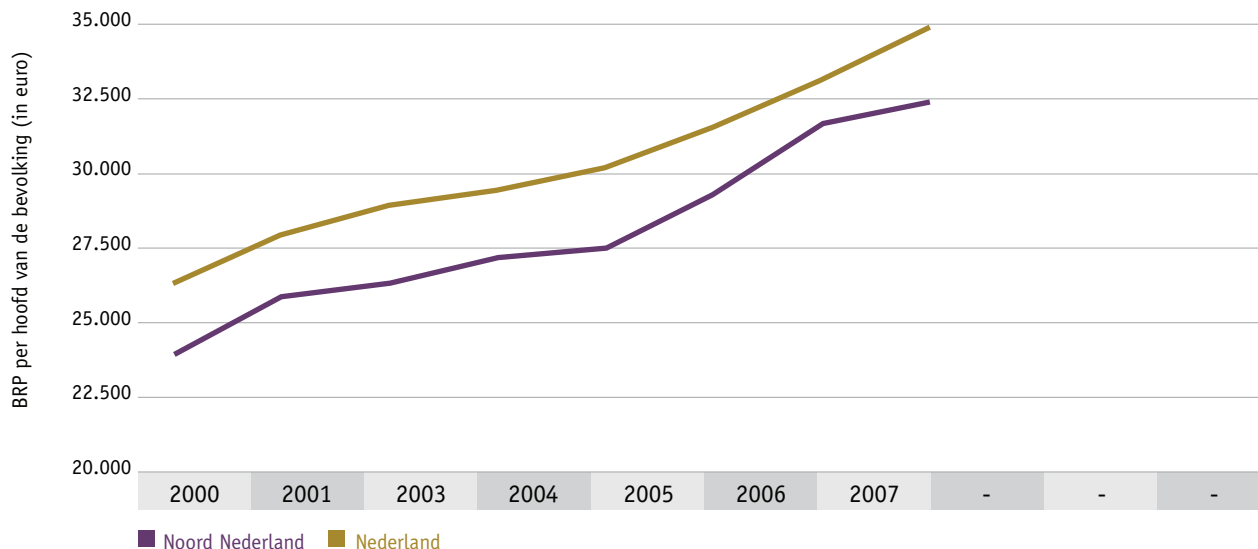

Wat betreft de arbeidsparticipatie door vrouwen ligt Noord-Nederland traditioneel achter op de rest van Nederland. In 2000 lag de arbeidsparticipatie van vrouwen in Noord-Nederland 4,5 procentpunt onder het landelijk gemiddelde. De doelstelling geformuleerd in het EPD Noord-Nederland 2000-2006 was om de achterstand terug te brengen tot 4 procentpunt. Uit de grafiek blijkt dat de realisatie van deze indicator boven verwachting is. In 2009 is de participatiegraad van vrouwen in Noord-Nederland gestegen tot 57,5%. Het verschil ten opzichte van het nationaal gemiddelde is gedaald tot 2,2 procentpunt.

4. Bruto Regionaal Product

Het Bruto Regionaal Product (BRP) is de som van de bruto toegevoegde waarden van bedrijven en overheid in een regio in een jaar. Het BRP is in Noord-Nederland in de periode 2000-2007 toegenomen (zie figuur 5). In het crisisjaar 2009 was er in Noord-Nederland, net als in de rest van Nederland, sprake van een sterke krimp. Het BRP per hoofd van de bevolking is in de periode 2000-2007 toegenomen. Het BRP per hoofd van de bevolking is lager dan in Nederland. In deze periode is echter wel een deel van de achterstand ingelopen, het faseverschil is hiermee afgenomen. In 2000 was het verschil 8,9%, in 2007 6,1%.

Figuur 5: Ontwikkeling bruto regionaal product per hoofd van de bevolking

5. Sectorstructuur

De sectorstructuur kan op twee manieren worden bekeken. Aan de hand van de werkgelegenheid en aan de hand van de toegevoegde waarde. In Noord-Nederland zorgen vooral de sectoren zorg, handel, industrie en zakelijke dienstverlening voor werkgelegenheid. De zorg en zakelijke dienstverlening kenden in de afgelopen periode een sterke groei, het belang van de handel en industrie nam af. Landbouw en visserij, nutsbedrijven en industrie zijn relatief oververtegenwoordigd in de Noord-Nederlandse economie. Door de meer traditionele sectorstructuur in het Noorden werd zij minder hard getroffen door de kredietcrisis, terwijl de financiële sector, handel en transport harde klappen kregen.

Als gekeken wordt naar de sectorstructuur op basis van toegevoegde waarde zien we dat de sectoren delfstoffenwinning, zakelijke diensten en industrie sterk aanwezig zijn in Noord-Nederland. In vergelijking met de start van het programma zijn vooral de sectoren delfstoffenwinning en zorg belangrijker geworden.

Figuur 6: Sectorstructuur op basis van werkgelegenheid

Sector	Noord-Nederland			Nederland			Diversificatie
	2000	2009	Ontwikkeling	2000	2009	Ontwikkeling	
Landbouw en visserij	6,3	5,1	-1,2	3,9	3,0	-0,9	++
Industrie	15,5	12,6	-2,9	13,5	10,6	-2,9	++
Nutsbedrijven	0,9	1,0	+0,1	0,9	0,8	-0,1	++
Bouw	6,8	6,7	-0,1	6,5	6,4	-0,1	+
Handel	16,4	16,0	-0,4	18,6	17,6	-1	-
Transport en communicatie	7,2	6,3	-0,9	9,1	8,4	-0,7	--
Horeca	4,1	4,2	+0,1	4,2	4,2	0	-
Financiële instellingen	2,8	2,4	-0,4	3,5	3,1	-0,4	--
Zakelijke diensten	10,2	11,6	+1,4	12,5	14,2	1,7	-
Overheid	6,5	5,6	-0,9	5,8	5,6	-0,2	o
Onderwijs	6,8	7,2	+0,4	6,0	6,6	0,6	+
Zorg	13,3	17,5	+4,2	12,0	15,2	3,2	+
Overige diensten	3,3	3,8	+0,5	3,7	4,0	0,3	-
Totaal	100,0	100,0		100,0	100,0		

* Diversificatie: Noord-Nederland ten opzichte van Nederland in 2009.

++ = oververtegenwoordiging

+ = lichte oververtegenwoordiging

o = gelijke vertegenwoordiging

- = lichte ondervertegenwoordiging

-- = ondervertegenwoordiging ten opzichte van Nederland.

Bron: Lisa, bewerking EIM, 2010.

Figuur 7: Sectorstructuur op basis van toegevoegde waarde

Sector	Noord-Nederland			Nederland			Diversificatie
	2000	2007	Ontwikkeling	2000	2007	Ontwikkeling	
Landbouw en visserij	4,1	3,3	-0,8	2,6	2,1	-0,5	++
Industrie	12,8	16,7	+3,9	2,4	3,1	+0,7	++
Nutsbedrijven	16,5	15,4	-1,1	16,9	15,9	-1,0	-
Bouw	5,6	5,3	-0,3	5,6	5,5	-0,1	-
Handel	10,2	8,7	-1,5	13,9	13,1	-0,8	--
Transport en communicatie	1,7	1,5	-0,2	2,0	1,8	-0,2	-
Horeca	5,8	4,7	-1,1	7,1	7,0	-0,1	--
Financiële instellingen	4,4	4,0	-0,4	6,1	5,8	-0,3	--
Zakelijke diensten	15,8	16,3	+0,5	21,2	22,1	+0,9	--
Overheid	6,8	6,6	-0,2	7,0	6,9	-0,1	-
Onderwijs	4,5	4,7	+0,2	4,1	4,3	+0,2	+
Zorg	8,4	9,8	+1,4	7,3	8,7	+1,4	+
Overige diensten	3,4	3,2	-0,2	3,7	3,7	0	-
Totaal	100,0	100,0		100,0	100,0	0	

* Diversificatie: Noord-Nederland ten opzichte van Nederland in 2007.

++ = oververtegenwoordiging

+ = lichte oververtegenwoordiging

o = gelijke vertegenwoordiging

- = lichte ondervertegenwoordiging

-- = ondervertegenwoordiging ten opzichte van Nederland.

Bron: CBS, Regionale Rekeningen, bewerking EIM, 2010.

6. Stuwende karakter

Stuwende economische activiteiten zijn activiteiten die leiden tot de export van producten en diensten naar buiten de regio. Het gaat hier dus om de mate waarin economische activiteiten zijn gericht op het genereren van omzet buiten de regio. Stuwende sectoren onderscheiden zich van niet-stuwende sectoren doordat zij direct of indirect onder invloed staan van internationale concurrentie³.

In het jaarprogramma 2006 Kompas voor het Noorden worden de volgende sectoren aangeduid als stuwend:

- Industrie;
- Groothandel;
- Zakelijke dienstverlening;
- Vervoer en opslag;
- Informatie en communicatie.

Deze sectoren zorgden in 1999 voor 55,5% van de werkgelegenheid in Noord-Nederland tegenover 60,3% in heel Nederland. In 2007 is dit zowel landelijk als in Noord-Nederland licht gedaald: 54,7% in Noord-Nederland en 59,6% op nationaal niveau. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de export van industriële activiteiten naar Azië en Oost-Europa. Door de daling in de industriële sector wordt het stijgende belang van de zakelijke dienstverlening teniet gedaan. Het regionale verschil blijft hiermee in stand.

7. Verhoudingsgewijze toename in economische kernzones

Een van de doelen van het programma was om de economische activiteiten zo veel mogelijk te concentreren in de economische kernzones. Bij de start van het programma waren deze zones reeds goed voor bijna driekwart van de werkgelegenheid in Noord-Nederland. Dit aandeel is de afgelopen jaren nauwelijks toegenomen. In de periode 2001-2008 is de werkgelegenheid in de kernzones gemiddeld gegroeid met 0,7% per jaar tegenover 0,6% per jaar in het landelijk gebied. De concentratie in kernzones is daarmee gebleven, maar slechts beperkt verder versterkt.

Figuur 8: Werkgelegenheidsontwikkeling in kernzones en landelijk gebied

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Kernzones	434.357	449.700	433.400	432.000	428.800	428.500	442.100	455.800
% groei		0,04	-1,1	-0,3	-0,7	-0,1	3,2	3,1
Landelijk gebied	150.092	147.500	164.400	163.200	161.700	162.200	166.100	170.500
% groei		-0,02	-0,1	-0,7	-0,9	-0,3	2,4	2,7
Noord-Nederland	584.449	597.200	597.800	595.200	590.500	590.800	608.300	626.300
% groei		0,02	-0,8	-0,4	-0,8	0	3	3

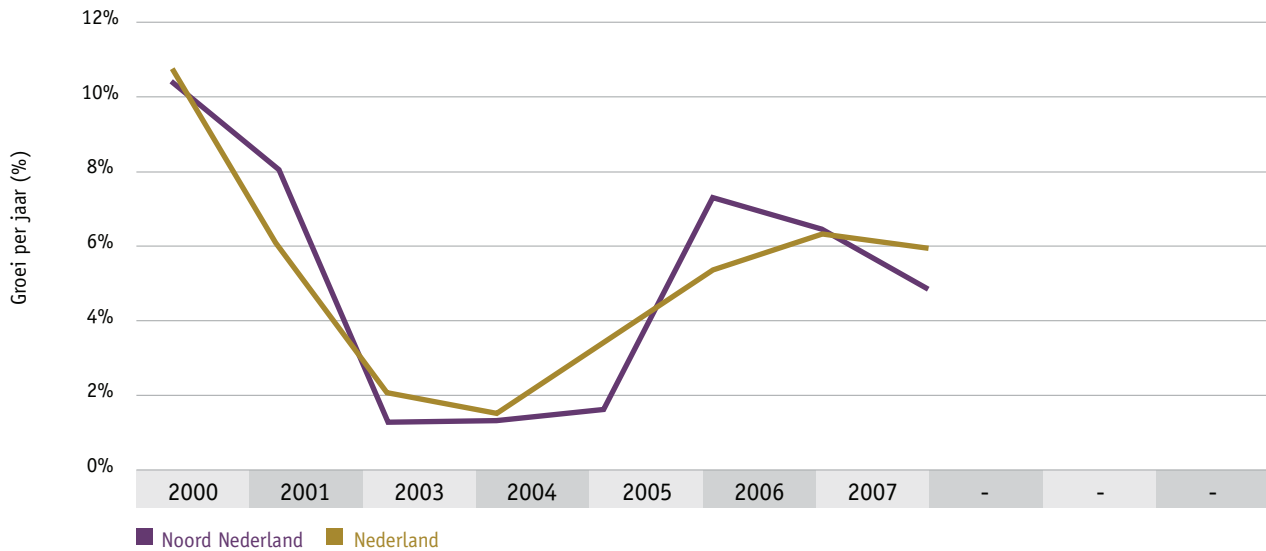
Bron: PWR en LISA (Uit: Noordelijke arbeidsmarktverkenningen 2009 en jaarverslagen EPD Noord)

8. Verhoudingsgewijze toename economische activiteiten in het Noorden als geheel

Over de periode 1997-2007 is de productie in alle sectoren in Noord-Nederland sterk toegenomen. De stijging is het sterkst in de sectoren gezondheids- en welzijnszorg, onderwijs, delfstoffenwinning, verhuur en zakelijke dienstverlening en financiële instellingen. In de sectoren landbouw, bosbouw en visserij, handel en reparatie en industrie en energievoorziening was de stijging relatief laag. Er vindt een verschuiving plaats van de primaire en secundaire sector naar de tertiaire en quataire sector. De groei in de niet-commerciële dienstverlening is met gemiddeld 5,7% per jaar het hoogst. De groei in de commerciële dienstverlening is iets lager, gemiddeld 5,2% per jaar. De landbouw, bosbouw en visserij groeit met slechts 2,9% gemiddeld per jaar het minst hard. De productie in de nijverheid sector is gemiddeld met 4,1% per jaar toegenomen.

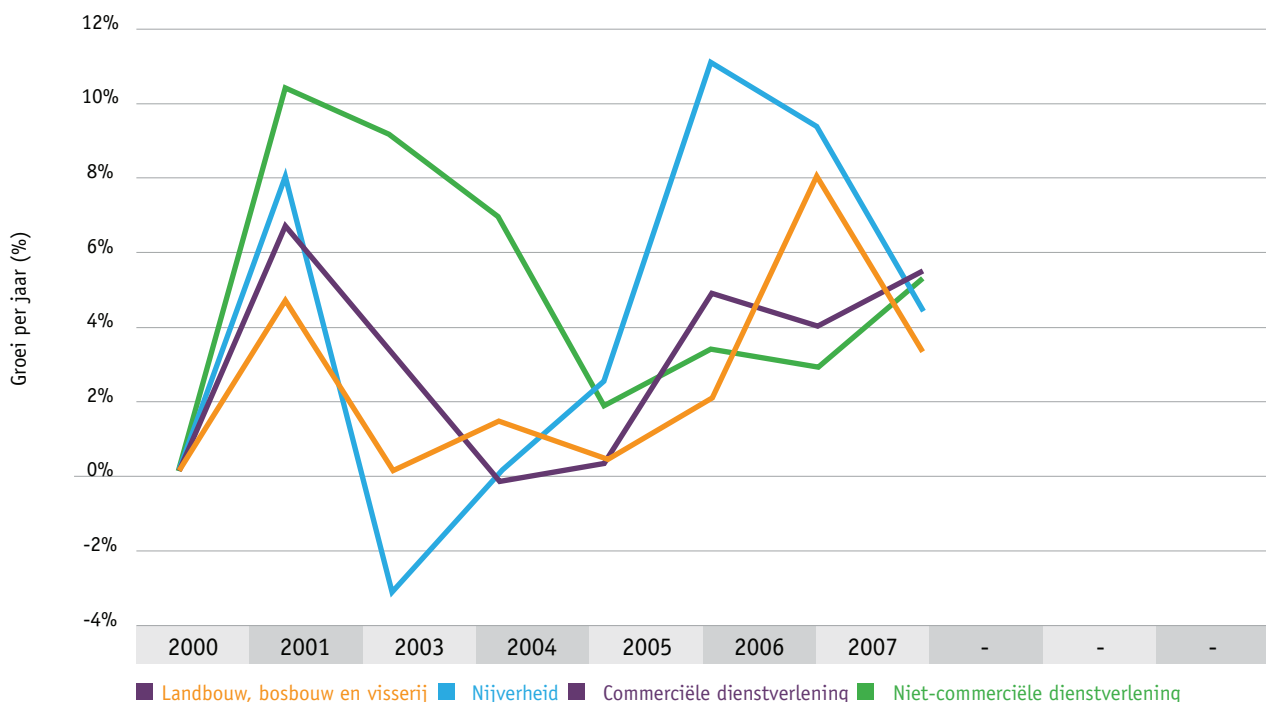
³ Als ruwe maatstaf wordt gehanteerd dat 50% van de omzet buiten de eigen regio wordt gerealiseerd (EIM, 2010).

Figuur 9: Productiegroei

In absolute zin blijft de omzet in deze sector met een waarde van bijna 44 miljard per jaar het grootst. De totale productie in Noord-Nederland is in de periode 1997 tot en met 2007 gemiddeld gestegen met 4,6% per jaar, tegenover 5,4% in Nederland als geheel (zie figuur 9). Wordt echter alleen de periode 2000-2007 bekeken dan is de productiegroei in Noord-Nederland gelijk aan die van de rest van Nederland. De productie is in deze periode met gemiddeld 5,1% per jaar gestegen. De ontwikkeling van economische activiteiten in Noord-Nederland haakt dus aan bij de ontwikkeling op nationaal niveau.

Figuur 10: Productiegroei per bedrijfstak in Noord-Nederland

9. Diversificatie

Diversificatie betekent een afname van economische activiteiten in oververtegenwoordigde sectoren en een toename van economische activiteiten in ondervertegenwoordigde sectoren. Voor Noord-Nederland betekent dit een verschuiving van de traditioneel sterk vertegenwoordigde sectoren landbouw, visserij en bosbouw, industrie en bouwnijverheid naar de sectoren handel en horeca, transport, en financiële instellingen en zakelijke dienstverlening.

Zoals eerder al geconcludeerd is deze verschuiving de laatste jaren waarneembaar. Hoewel de productie ook in de oververtegenwoordigde sectoren toegenomen is, is de stijging in de ondervertegenwoordigde sectoren sterker. De focus van de economie van Noord-Nederland verschuift daarmee langzaam van de primaire en secundaire sector naar de tertiaire en quataire sector. In figuur 6 en 7 is dit weergegeven.

10. Innovativiteit

De innovativiteit binnen een regio kan op verschillende manieren in kaart worden gebracht. De gedane uitgaven aan Research & Development is een veel gebruikte en goed meetbare indicator⁴. Tussen 2002 en 2007 zijn deze uitgaven met 18% toegenomen tot 245 miljoen. Deze toename is aanzienlijk, maar zwakker dan gemiddeld in Nederland.

Figuur 11: R&D uitgaven bedrijfsleven⁵ (in miljoenen euro's per jaar)

	Totale uitgaven 2002	Totale uitgaven 2007	Ontwikkeling
Nederland	4.543	5.495	21%
Noord-Nederland	208	245	18%

Met de R&D uitgaven worden met name de investeringen in innovativiteit gemeten. Hogere uitgaven aan R&D hoeven niet direct te leiden tot een groter innovatief vermogen van de regio. Dit hangt af van het vermogen van de innoverende bedrijven en instellingen om deze middelen effectief in te zetten en onderzochte en ontwikkelde producten en diensten ook daadwerkelijk succesvol te lanceren. Dit vermogen hangt onder andere samen met het opleidingsniveau van de regio. Dit is in het landsdeel Noord-Nederland lager dan het Nederlands gemiddelde. Hier is de laatste jaren echter wel een inhaalslag gemaakt. Het verschil met de rest van Nederland is kleiner geworden. Hierdoor is het innovatief vermogen van de regio gestegen.

In 2010 heeft onderzoeksbureau EIM een onderzoek uitgevoerd naar het regionaal economisch beleid in Noord-Nederland. Op basis van dit rapport kan gesteld worden dat het faseverschil tussen Noord-Nederland en Nederland is afgenomen maar niet verdwenen. Deze ontwikkeling is niet één-op-één te relateren aan de investeringen die met het EFRO programma zijn gedaan. Maar EIM (2010) stelt in haar rapport wel dat het economisch beleid effect heeft gehad. Noord-Nederland heeft een economische groei laten zien in moeilijke economische tijden met een relatief conjunctuurgevoelige economische structuur. EIM schat de extra groei van het aantal banen ten gevolge van economisch beleid, waaronder dat gefinancierd met EFRO, op ongeveer 3%.

2.1.2 Veranderingen in nationale, regionale, sectorale beleidsmaatregelen

Gedurende de uitvoeringsperiode van het Programma vormde het Kompasprogramma de leidraad voor de regionaal economische ontwikkelingen in Noord-Nederland. Het EPD Noord-Nederland 2000–2006 is ingebed in het Kompasprogramma. Bij de financiering van vele EFRO-projecten is vanuit het Kompas voor het Noorden de benodigde cofinanciering geleverd.

Doordat de uitvoering van beide programma's in handen was van het SNN, is er sprake geweest van aanzienlijke synergie-effecten. Bij de uitvoering van het EPD en het Kompas voor het Noorden is in de dagelijkse uitvoering rekening gehouden met relevante beleidsnota's en regelgeving van het Rijk. Hierin hebben zich geen grote veranderingen voorgedaan.

In 2003 is er een mid term evaluatie uitgevoerd van het Kompasprogramma. Hieruit zijn verschillende conclusies en aanbevelingen voortgevloeid. Naar aanleiding van deze evaluatie is door het Dagelijks Bestuur van het Samenwerkingsverband Noord-Nederland het document 'Kompas op Koers' opgesteld. In dit document zijn de prioriteiten en speerpunten voor de uitvoering van het vervolg van het programma beschreven. Er is voor gekozen om de nadruk te leggen op stimulering van de marktsector (vooral innovatie), menselijk kapitaal, toerisme, werklocaties en bereikbaarheid, stedelijke ontwikkeling en het landelijk gebied. Daarnaast wordt er nog nadrukkelijker ingezet op de programmatische manier van werken.

De mid term evaluatie en het document 'Kompas op Koers' hebben geleid tot aanpassing van het Kompasprogramma. Er heeft een verschuiving van middelen plaats gevonden van 'aanleg van nieuwe bedrijventerreinen', 'verbetering van de werking van de arbeidsmarkt' en 'ontwikkeling stationsomgeving' naar 'investeringspremieregeling voor uitbreiding', 'financiële stimulering van strategische bedrijfsactiviteiten', 'vernieuwing van het mkb', 'recreatief toeristische infrastructuur' en 'kennisontwikkeling'.

⁴ Rapport 'Octrooien in Nederland, analyse van de innovatiekracht in regio's sectoren en grootteklassen', EIM, april 2010.

⁵ Cijfers voor totale uitgaven aan R&D (inclusief uitgaven door universiteiten) per landsdeel en provincie zijn niet beschikbaar voor de periode vanaf 2003, daarom is hier gekozen om de R&D uitgaven door het bedrijfsleven als maatstaf te gebruiken

De wijzigingen in het Kompasprogramma hebben gevolgen gehad voor de uitvoering van het EPD Noord-Nederland 2000 – 2006. Deze zijn beschreven in het volgende hoofdstuk, 'referentiekader D2- beleid'. De relatie tussen het beleid van het ministerie van Economische Zaken en het EFRO-programma Noord-Nederland heeft mede bijgedragen aan de ontwikkeling van nieuwe visies op regionaal economisch beleid in Nederland. Het ministerie heeft de aandacht verlegd van conjunctuurbeleid (sturen op vermindering zwaktes) naar "piekenbeleid" (sturen op versteviging van sterktes). Deze visie klinkt door in het huidige beleid "Pieken in de Delta" én in de EFRO-programma's 2007-2013. Noord-Nederland heeft in de programmaperiode enkele projecten met EFRO gesteund die de kiem hebben gelegd voor kansrijke sectoren. Voorbeelden zijn sensortechnologie en Wetsus.

2.1.3 Referentiekader D2 beleid

Parallel aan de mid term evaluatie van het Kompasprogramma is de mid term evaluatie van het EPD Noord-Nederland 2000-2006 uitgevoerd. Naar aanleiding van deze evaluatie is in 2004 het EPD D2 Noord-Nederland 2000-2006 op een aantal punten aangepast. Deze wijziging is op 2 februari 2004 besproken in de vergadering van het Comité van Toezicht. Uiteindelijk heeft het Comité begin april 2004 middels een schriftelijke vergaderronde ingestemd met het definitieve voorstel tot wijziging van de financiële tabellen aan het Comité van Toezicht. In de afrondende fase is daarbij rekening gehouden met de door de Europese Commissie gehanteerde regel van "non-retroactiviteit".

De wijzigingen in de tekst en financiële tabellen zijn in 2004 aan de Europese Commissie ter goedkeuring voorgelegd. Op 27 december 2004 heeft de Europese Commissie de voorgestelde wijzigingen goedgekeurd en hiervoor een hernieuwde beschikking afgegeven. De wijzigingen hielden met name een nog sterkere focus op de stimulering van innovatie in. Het Noorden presteerde op dit gebied nog onvoldoende terwijl een innovatieve economie van groot belang is voor de regio. Omdat de voortgang van maatregelen gericht op de werking van de arbeidsmarkt sterk achterbleef, is er voor gekozen het toegekende belang aan deze maatregel wat af te laten nemen. Tevens is getracht met de wijzigingen op expliciete wijze uitvoering te geven aan de doelstellingen, die zijn gesteld door de Raad van ministers in Lissabon en Gothenburg.

Concreet betekende dit dat de middelen, die onbenut dreigden te blijven onder prioriteit III "Werking Arbeidsmarkt", zijn ingezet voor een aanvullende maatregel gericht op de stimulering van Kennis, Innovatie en Duurzaamheid. Daarmee is prioriteit III inhoudelijk evenwel niet volledig veranderd, omdat in het jaar 2001 reeds in overleg met DG Regio een aanpassing van het programmacomplement had plaatsgevonden, waarbij de maatregel Werking Arbeidsmarkt meer toegespitst werd op kennistransfer vanuit Opleidingsinstituten naar het mkb.

Het achterblijven van de voortgang van maatregel 3.a is deels toe te schrijven aan de centralisatie van de uitvoering van het ESF bij het Agentschap SZW van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Door de centralisatie van ESF naar de nationale overheid, richtten de partijen met potentieel kansrijke projecten gericht op de werking van de arbeidsmarkt zich voornamelijk op het Agentschap SZW.

Naast de eerder genoemde wijzigingen is binnen het deelprogramma Doelstelling 2, € 285.000,- EFRO-middelen overgeheveld van prioriteit III naar prioriteit I, maatregel I.b, stimulering marktsector. Binnen het deelprogramma Phasing Out (Doelstelling 5B) is € 3.188.000 EFRO-middelen overgeheveld van prioriteit I naar prioriteit III, maatregel III.b, kennis, innovatie en duurzaamheid.

Tot slot heeft het SNN de op 17 april 2004 door de Europese Commissie toegekende bijdrage in het kader van de prestatiereserve (€ 14,7 miljoen) als volgt toegewezen:

- Deelprogramma doelstelling 2: € 14.000.000,- aan prioriteit I;
- Deelprogramma Phasing Out: € 700.000,- aan prioriteit III.

Deze toewijzing werd voorgesteld op grond van het feit dat de maatregelen binnen deze prioriteiten de meest voorspoedige voortgang hebben laten zien.

In juni 2006 is de financiële tabel van het programmacomplement van het EPD opnieuw gewijzigd. De wijzigingen werden op 22 juni 2006, via een schriftelijke ronde, goedgekeurd door het Comité van Toezicht. Deze wijziging betrof een 'fine tuning' op maatregelniveau, om alle gewenste projecten financieel te kunnen accommoderen. Binnen prioriteit I van het EPD Doelstelling 2 werd een verschuiving doorgevoerd, ten gunste van de maatregelen I.a en I.c. Binnen de overige prioriteiten werden geringe verschuivingen verricht, ten gunste van de maatregelen II.b, III.b en IV.b.

Na de wijziging van de financiële tabel in juni, is op 22 september 2006 een (technische) wijziging van het EPD en het programmacomplement, aan het Comité van Toezicht voorgelegd. Aanleiding voor de wijziging was een aanpassing van de afrekeningsgrondslag van de financiële tabel van het EPD, van totale kosten naar totale publieke kosten. De wijziging hield in dat er een technische aanpassing van de financiële tabellen van het EPD D2 en Phasing Out werd doorgevoerd en dien tengevolge ook een aanpassing van de teksten van het EPD en programmacomplement. De tabelwijziging hield in dat de private bijdragen van de steunregelingen (lees eigen bijdrage ondernemers in individuele projecten) in een aparte maatregel voor steunregelingen wel weergegeven werden om aan te tonen welke effecten met de EFRO-middelen worden uitgelokt en om de aansluiting te houden bij de oorspronkelijke door de Commissie goedgekeurde tabellen. Resultante van de wijzigingen is dat de in maatregel I.b en III.b opgenomen gewone projecten zijn ondergebracht in respectievelijk I.a en III.a, opdat in maatregel I.b en III.b uitsluitend steunregelingen resteren.

Na de instemming van het Comité van Toezicht is het wijzigingsvoorstel op 26 september 2006 verzonden naar de Europese Commissie. Op 19 december 2006 werden de wijzigingen, bij beschikking C(2006)7058, goedgekeurd door de Europese Commissie.

Een laatste wijziging is de verlenging van de looptijd geweest. De einddatum van het programma is verschoven van 31 december 2008 naar 30 juni 2009. Deze mogelijkheid werd door de Europese Commissie eind 2008 geboden. Het SNN heeft voor EPD Noord-Nederland een verzoek ingediend, dat door de Europese Commissie bij beschikking C(2009)1220 is gehonoreerd.

Figuur 12: Verloop budgetten

	Start C(2001) 1402	Wijziging prestatiereserve	Wijziging C(2006)7058
Prioriteit 1	201.045.000	215.045.000	235.395.000
Prioriteit 2	81.500.000	81.500.000	53.700.000
Prioriteit 3	54.680.000	55.380.000	63.630.000
Prioriteit 4	4.675.000	4.675.000	3.875.000
Totaal	341.900.000	356.600.000	356.600.000

2.2 Onderlinge samenhang bijstand met andere fondsen en/of financieringsinstrumenten

Zoals vermeld is er in Nederland voor gekozen, na een aantal verantwoordingsproblemen, om de uitvoering van het ESF te centraliseren bij het Agentschap SZW, onderdeel van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Dit heeft ertoe geleid dat de contacten met partijen op het gebied van de arbeidsmarkt van meer incidentele aard zijn geworden ten opzichte van de periode dat zowel EFRO als ESF door het programmamanagement uitgevoerd werden (programmaperiodes vóór 2000). Doordat de uitvoering van het ESF en het EFRO is gesplitst is de synergie tussen beide programma's sterk afgenomen.

De complementaire werking met Doelstelling 3 vanuit het EPD Noord-Nederland is beperkt geweest. De afbakening tussen het nationaal-regionale Doelstelling 2-programma en grensoverschrijdende Doelstelling 3-programma's is nageleefd door controle op grensoverschrijdendheid. Contacten met de Interreg-secretariaten van relevante programma's zijn niet structureel georganiseerd.

Er heeft op het niveau van het programma EPD Noord-Nederland goede afstemming plaatsgevonden met het EOGFL. Het SNN was gedurende de programmaperiode tevens uitvoeringsorgaan voor de LEADER+ programma's in Noord-Nederland. SNN is opgetreden als secretariaat voor de 'plaatselijke groepen', heeft advies gegeven, heeft het administratief beheer gevoerd en heeft toezicht gehouden. Daarnaast vond hierover op nationaal niveau afstemming plaats tussen de verantwoordelijke ministeries.

In Noord-Nederland is actief gebruik gemaakt van het communautair initiatief van de 'Innovative Action Plans'. De noordelijke provincies hebben hier programma's in uitgevoerd. Dit is in nauw overleg met SNN gedaan. De ervaringen van deze programma's zijn positief. De opname van IAP in de hoofdlijnen van de EFRO-periode 2007-2013 heeft in Noord-Nederland dan ook geleid tot drie actieprogramma's; één per provincie. Deze huidige innovatieve actieprogramma's ontvangen EFRO-steun uit het OP Noord-Nederland 2007-2013.

De overige veranderingen in sociaal-economische trends, veranderingen in nationale, regionale, sectorale beleidsmaatregelen en veranderingen in het referentiekader van het Doelstelling 2-beleid hebben geen gevolgen gehad voor de onderlinge samenhang van de bijstand uit de verschillende fondsen.

Masterplan Veenhuizen

De toeristisch-recreatieve ontwikkeling van Veenhuizen, door verbetering van de infrastructuur en voorzieningen.

Europese bijdrage € 2.222.449

03 Uitvoering 2008

Dit is het verantwoordingsverslag over de uitvoering van het programma EPD Noord-Nederland over het jaar 2008. Dit verslag maakt onderdeel uit van het eindverslag over de gehele programmaperiode en is opgesteld overeenkomstig de vereisten zoals neergelegd in artikel 37 van de EG verordening nr. 1260/1999.

Voor de algemene programmegegevens waarop dit verslag betrekking heeft kan worden verwezen naar het eindverslag. Dit verslag richt zich op de belangrijkste zaken rond de inhoudelijke en financiële uitvoering van het programma over 2008 in aansluiting op de cijfers van het jaarverslag 2007. De meeste onderwerpen worden in het eindverslag uitgebreider en diepgaander aan de orde gesteld.

3.1 Veranderingen in de algemene omstandigheden van belang voor de uitvoering

3.1.1 Regelgeving en beleid

Eind 2008 is gebruik gemaakt van de mogelijkheid die de Europese Commissie in verband met de wereldwijde crisis aan de structuurfondsprogramma's is geboden om de programmaperiode met een half jaar te verlengen. Door de lidstaat Nederland is op 23 december 2008 een daartoe strekkend verzoek bij de Commissie ingediend. Dit verzoek is op 23 februari 2009 gehonoreerd, hetgeen onder meer betekent dat de termijn voor de subsidiabiliteit van de uitgaven is verlengd tot en met 30 juni 2009.

3.1.2 Nationale cofinanciering

In de periode 2000-2006 vormde het Kompasprogramma de leidraad voor de regionaal economische ontwikkelingen in Noord-Nederland. Bij de financiering van vele EFRO-projecten is vanuit het Kompas voor het Noorden de benodigde cofinanciering geleverd.

3.2 Voortgang van het programma

In 2008 zijn er binnen het Doelstelling 2-programma 29 projecten afgerekend. Het Phasing out-programma kende drie afgerekende projecten. Gedurende het uitvoeringsjaar 2008 zijn de inspanningen er op gericht geweest een zo optimaal mogelijke uitputting en uitvoering van het programma te bewerkstelligen. Met betrekking tot het EPD 2000-2006 betekende dit met name vaststellingen en omgang met vrijval.

Uitgaven

De volgende uitgaven zijn gerealiseerd, voor het programma als geheel op prioriteitsniveau.

Na de volgende tabel staan de cijfers vermeld op maatregelniveau, onderscheiden naar Doelstelling 2 en Phasing out.

Prioriteit / maatregel	EFRO	TO (excl. EFRO)	Privaat	TSK
I Versterking marktsector	34.663.789	73.460.515	25.669.017	137.371.595
II Ontwikkeling stedelijke kernen	19.197.026	44.411.284	2.148.685	65.756.995
III Werking arbeidsmarkt	8.668.654	10.555.247	12.308.259	32.393.349
IV Technische Bijstand	33.333	33.333	0	66.666
Totaal	62.562.802	128.460.379	40.125.961	235.588.605

Doelstelling 2		2008		
Prioriteit / maatregel	EFRO	TO (excl. EFRO)	Privaat	TSK
I Versterking marktsector	34.344.379	71.300.263	22.966.414	132.189.331
I.a Verbetering vestigingsvoorwaarden nieuwe en bestaande bedrijven	18.503.256	42.594.065	7.557.170	68.282.964
I.b Stimulering marktsector	706.147	706.147	10.667.781	12.698.240
I.c Versterking toeristische infrastructuur	15.134.976	28.000.051	4.741.462	51.208.127
II Ontwikkeling stedelijke kernen	19.197.026	44.411.284	2.148.685	65.756.995
II.a Verbeteren bedrijfslocaties in stedelijke kernen	12.909.937	31.143.837	769.493	44.823.267
II.b Stedelijke voorzieningen en stedelijke economie	6.287.089	13.267.447	1.379.192	20.933.728
III Werking arbeidsmarkt	8.633.940	10.520.533	12.173.767	32.189.428
III.a Werking arbeidsmarkt	7.940.848	9.693.794	9.565.331	27.627.805
III.b Kennis, innovatie en duurzaamheid	693.092	826.739	2.608.436	4.561.623
IV Technische Bijstand	22.025	22.025	0	44.049
IV.a TB Beheer	0	0	0	0
IV.b TB Overig	22.025	22.025	0	44.049
Totaal	62.197.370	126.254.105	37.288.866	230.179.803

Phasing out		2008		
Prioriteit / maatregel	EFRO	Publiek (excl. EFRO)	Privaat	TSK
I Versterking marktsector	319.410	2.160.251	2.702.603	5.182.264
I.a Verbetering vestigingsvoorwaarden nieuwe en bestaande bedrijven	7.799-	6.793-	9.896-	24.488-
I.b Stimulering marktsector	337.034	337.034	2.713.461	3.387.528
I.c Versterking toeristische infrastructuur	9.825-	1.830.011	962-	1.819.224
II Ontwikkeling stedelijke kernen	0	0	0	0
II.a Verbeteren bedrijfslocaties in stedelijke kernen	0	0	0	0
II.b Stedelijke voorzieningen en stedelijke economie	0	0	0	0
III Werking arbeidsmarkt	34.714	34.714	134.492	203.921
III.a Werking arbeidsmarkt	0	0	0	0
III.b Kennis, innovatie en duurzaamheid	34.714	34.714	134.492	203.921
IV Technische Bijstand	11.309	11.309	0	22.617
IV.a TB Beheer	10.553	10.553	0	21.106
IV.b TB Overig	756	756	0	1.511
Totaal	365.432	2.206.274	2.837.095	5.408.802

Ontvangsten

In februari 2008 is de betaling van de Europese Commissie ontvangen, volgend op de betaalaanvraag die in december 2007 is ingediend. De ontvangst bedroeg € 57.342.953. Zie bijlage 13 voor een volledig overzicht van alle ontvangsten gedurende de programmaperiode.

Committeringen

De budgetten waren begin 2008 reeds voor het overgrote deel vastgelegd in projecten. Er zijn dan ook geen nieuwe projecten meer gecommiteerd. Om de verwachte vrijval binnen het programma optimaal te benutten, is aan een aantal lopende projecten extra subsidie toegekend ter dekking van overrealisatie in de kosten van deze projecten. Hieronder is een overzicht van deze projecten en de extra gecommiteerde EFRO-bedragen weergegeven.

Overzicht committeringen 2008	Gecommiteerd bedrag (EFRO)
Maatregel I.c	
Revitalisering Zuidlaardermeer	€ 133.334,00
Turfvaart naar toervaart	€ 1.153.182,00
Go china	€ 1.214.581,00
Recreatie vaarverbinding Erica - Ter Apel Fase 1A	€ 712.500,00
Projecten Skarsterlan	€ 633.500,00
Opwaardering De Potten 2e fase Sneek	€ 370.000,00
Waterfont Grou	€ 274.000,00
Maatregel II.a	
Friese Havendagen 2008	€ 100.000,00
Maatregel II.b	
Upgrading circuit Assen Fase 5	€ 124.000,00
Ontsluiting De Haar	€ 275.000,00
Maatregel III.a	
Sensor Academy / International	€ 187.500,00
Trainingscentrum Transport en Log	€ 18.981,00
Totaal commiteringen 2008	€ 5.196.578,00

Tevens is in 2008 een bedrag van € 4,2 miljoen uit rentebaten toegekend aan drie projecten: Blauwe Stad, Vaarverbinding Erica - Ter Apel en Revitalisering Leeuwarden West. Zie hiervoor verder paragraaf 7.3.6.

Technische bijstand

In 2008 is de uitvoering in grote mate nog gericht geweest op het Nationaal Actieplan, zowel de hercontrole als de toepassing van de verbetermaatregelen. Er waren geen nieuwe projecten in behandeling. Eindafrekening zijn behandeld conform de landelijke checklisten. Vrijval van middelen is, zoals hiervoor aangegeven, ingezet in reeds bestaande projecten.

3.3 Voortgang per maatregel

Aangezien de uitvoering zich met name heeft gericht op de optimalisering van het programmaresultaat en de meeste projecten doorliepen tot het einde van het programma, zijn er weinig wetenswaardigheden per maatregel te vermelden. De gecommiteerde projecten zijn hierboven benoemd, in paragraaf 3.3 wordt volstaan met een overzicht van de financiële realisatie per maatregel en de committering van de maatregelindicatoren. In hoofdstuk 5 wordt meer specifiek ingegaan op de uiteindelijke realisatie per maatregel.

Maatregel I.a Verbetering vestigingsvoorwaarden nieuwe en bestaande bedrijven

Financiën	Budget	Uitgaven
Totale overheidsuitgaven	388.541.698	312.740.698
EFRO	122.311.000	91.322.361

Indicatoren	Streefwaarde	Committering
Output		
Aantal ha nieuw aangelegd bedrijventerrein	210	473
Aantal ha bruto gerevitaliseerd bedrijventerrein	115	1.390
Aantal m2 als gevolg van de uitvoering van het project nieuw ontwikkeld bruto kantooroppervlak	0	180.449
Aantal m2 gerealiseerde starterscentra	0	8.719
Aantal (MKB-)bedrijven dat financiële bijstand ontvangt	110	2.123
Aantal deelnemende (MKB-)bedrijven aan innovatietrajecten	110	2.386
Aantal samenwerkingsprojecten tussen onderwijs en bedrijfsleven	110	27
Resultaat		
Bruto gecreëerde werkgelegenheid (fte's)	4.155	22.664
Tijdelijke werkgelegenheid (mensjaren)	0	5.990
Uitgelokte investeringen (private bijdrage in projectkosten in Euro's)	0	51.419.508
Uitgelokte private vervolginvesteringen (Euro's)	0	1.746.529.259
Totale investeringen (Euro's)	214.800.000	363.788.679

Maatregel I.b Stimulering marktsector

Financiën	Budget	Uitgaven
Totale overheidsuitgaven	96.560.000	77.552.432
EFRO	48.280.000	37.202.348
Privaat		510.032.542

Maatregel I.b	Streefwaarde	Committering
Output		
Aantal (MKB-)bedrijven dat financiële bijstand ontvangt	4.735	895
Resultaat		
Bruto gecreëerde werkgelegenheid (fte's)	4.381	4.180
Tijdelijke werkgelegenheid (mensjaren)	0	2.395
Uitgelokte investeringen (private bijdrage in projectkosten in Euro's)	323.539.455	510.032.542
Totale investeringen (Euro's)	543.602.950	588.203.138

Maatregel I.c Versterking toeristische infrastructuur

Financiën	Budget	Uitgaven
Totale overheidsuitgaven	184.398.995	223.489.243
EFRO	64.804.000	60.428.722

Maatregel I.c	Streefwaarde	Committering
Output		
Aantal gerealiseerde (grootschalige) (nieuwe en verbeterde) toeristische voorzieningen	205	82
Resultaat		
Bruto gecreëerde werkgelegenheid (fte's)	375	1.144
Tijdelijke werkgelegenheid (mensjaren)	0	4.580
Uitgelokte investeringen (private bijdrage in projectkosten in Euro's)	0	20.310.096
Uitgelokte private vervolginvesteringen (Euro's)	0	264.821.800
Totale investeringen (Euro's)	157.812.500	247.130.977

Maatregel II.a Verbeteren bedrijfslocaties in stedelijke kernen

Deze maatregel werd alleen uitgevoerd in het Doelstelling 2-deelprogramma.

Financiën	Budget	Uitgaven
Totale overheidsuitgaven	67.831.013	75.254.876
EFRO	30.523.000	21.615.341

Maatregel II.a	Streefwaarde	Committering
Output		
Aantal ha bruto gerevitaliseerd bedrijventerrein	150	0
Aantal m2	125.000	226.300
Aantal m2, als gevolg van de uitvoering van het project, gerenoveerd, bruto kantooroppervlak	50.000	21.800
Aantal m2 gerealiseerde starterscentra	110	10.500
Aantal samenwerkingsprojecten tussen onderwijs en bedrijfsleven	110	1
Resultaat		
Bruto gecreëerde werkgelegenheid (fte's)	5.100	8.633
Tijdelijke werkgelegenheid (mensjaren)	0	1.355
Uitgelokte investeringen (private bijdrage in projectkosten in Euro's)	0	10.185.643
Uitgelokte private vervolginvesteringen (Euro's)	0	246.470.000
Totale investeringen (Euro's)	112.670.000	85.440.519

Maatregel II.b Stedelijke voorzieningen en stedelijke economie

Deze maatregel werd alleen uitgevoerd in het doelstelling-2 deelprogramma.

Financiën	Budget	Uitgaven
Totale overheidsuitgaven	51.504.862	73.090.225
EFRO	23.177.000	24.382.462

Maatregel II.b	Streefwaarde	Committering
Output		
Aantal gerealiseerde (grootschalige) (nieuwe en verbeterde) toeristische voorzieningen	12	17
Resultaat		
Bruto gecreëerde werkgelegenheid (fte's)	160	1.355
Tijdelijke werkgelegenheid (mensjaren)	0	2.087
Uitgelokte investeringen (private bijdrage in projectkosten in Euro's)	0	10.760.471
Uitgelokte private vervolginvesteringen (Euro's)	0	92.440.000
Totale investeringen (Euro's)	68.445.000	83.850.696

Maatregel III.a Stimuleren van kennis en innovatie en werking arbeidsmarkt

Financiën	Budget	Uitgaven
Totale overheidsuitgaven	83.947.000	72.739.255
EFRO	41.794.000	32.641.483

Maatregel III.a	Streefwaarde	Committering
Output		
Aantal (MKB-)bedrijven dat financiële bijstand ontvangt	0	681
Aantal deelnemende (MKB-)bedrijven aan innovatietrajecten	110	1.141
Aantal samenwerkingsprojecten tussen onderwijs en bedrijfsleven	30	130
Aantal deelnemende (MKB-)bedrijven aan 'human resource'-trajecten	725	875
Resultaat		
Bruto gecreëerde werkgelegenheid (fte's)	0	3.512
Tijdelijke werkgelegenheid (mensjaren)	0	1.483
Uitgelokte investeringen (private bijdrage in projectkosten in Euro's)	0	45.454.754
Uitgelokte private vervolginvesteringen (Euro's)	0	555.121.711
Totale investeringen (Euro's)	24.850.000	118.621.841

Maatregel III.b Stimulering van kennis, innovatie en duurzaamheid

Financiën	Budget	Uitgaven
Totale overheidsuitgaven	43.672.000	38.384.605
EFRO	21.836.000	16.750.657
Privaat		56.762.795

Maatregel III.b	Streefwaarde	Committering
Output		
Aantal (MKB-)bedrijven dat financiële bijstand ontvangt	640	4.045
Aantal deelnemende (MKB-)bedrijven aan innovatietrajecten	640	2.945
Aantal samenwerkingsprojecten tussen onderwijs en bedrijfsleven	4	0
Aantal deelnemende (MKB-)bedrijven aan 'human resource'-trajecten	110	240
Resultaat		
Bruto gecreëerde werkgelegenheid (fte's)	526	493
Tijdelijke werkgelegenheid (mensjaren)	0	611
Uitgelokte investeringen (private bijdrage in projectkosten in Euro's)	28.765.550	56.762.795
Uitgelokte private vervolginvesteringen (Euro's)	0	16.100.000
Totale investeringen (Euro's)	120.619.550	95.580.756
Aantal samenwerkingsprojecten tussen onderwijs en bedrijfsleven	110	240

Maatregel IV.a Technische bijstand, beheer

Financiën	Budget	Uitgaven
TO	4.992.000	3.276.871
EFRO	2.496.000	1.776.944

Voor de projectplannen prioriteit IV.a: technische bijstand, beheer zijn geen indicatoren gedefinieerd.

Maatregel IV.b Technische bijstand, overig

Financiën	Budget	Uitgaven
T0	2.758.000	717.761
EFRO	1.379.000	358.881

Voor de projectplannen prioriteit IV.b: technische bijstand, overig zijn geen indicatoren gedefinieerd.

3.3 Toezicht en evaluatie

Over het uitvoeringsjaar zijn qua toezicht en evaluatie weinig bijzonderheden te melden. Gedurende 2008 heeft het Comité van Toezicht aandacht besteed aan de afwikkeling van het Nationaal Actieplan. Ook heeft men besloten over de inzet van de rentebaten voor het programma, zie hiervoor paragraaf 7.3.6.

Eind 2008 bood de Europese Commissie, als onderdeel van de 'anti-crisismaatregelen', de mogelijkheid verlenging van de programmaperiode te vragen tot en met 30 juni 2009. De beheersautoriteit Noord-Nederland heeft een dergelijk verzoek gedaan en gehonoreerd gekregen.

Het Comité van Toezicht heeft ingestemd met een tabelwijziging; deze wijziging is later echter ingetrokken omdat de wijzigingen beter werden afgestemd op de kansen die voornoemde verlenging bood (nieuwe wijziging in 2009).

3.4 Financiële controle

Het SNN heeft in 2008 de werkzaamheden uitgevoerd conform de landelijk afgestemde werkwijzen en checklisten. De verbetermaatregelen uit het Nationaal Actieplan zijn in de praktijk toegepast. De opzet van controle en beheer, zoals in hoofdstuk 7 wordt beschreven, is in 2008 ook van toepassing geweest.

In 2008 is PriceWaterhouseCoopers (PwC) als nieuwe accountant voor het SNN gestart. In de managementletter doet PwC verslag van het eerste controlejaar voor hen. Ten aanzien van de uitvoering van het EPD maakt men geen zwaarwegende opmerkingen en doet men geen bevindingen met gevolgen voor de (cijfermatige) jaarrekening.

Er is in 2008 geen betaalaanvraag gedaan. In februari is de betaling van de Europese Commissie ontvangen op de betaalaanvraag van december 2007 (zie ook bijlage 13).

3.5 Communicatie en publiciteit

In 2008 zijn er geen bijzondere communicatieactiviteiten voor het EPD geweest. De website is onderhouden en er zijn adviezen verleend aan begunstigen hoe men kan voldoen aan de communicatievereisten. De nadruk in de communicatieactiviteiten heeft in 2008 gelegen op het nieuwe programma OP Noord-Nederland 2007-2013.

3.6 Naleving Europese beleidsregels

Voor de naleving van de Europese beleidsregels op het gebied van mededinging, aanbesteding, duurzame ontwikkeling, milieuvoorschriften en gelijke kansen voor mannen en vrouwen wordt verwezen naar paragraaf 7.5.1.

LifeLines

Kennisvergaring in het licht van "succesvol ouder worden", in deze fase door een basismeting van het lichaam bij 30.000 deelnemers uit Noord-Nederland.

Europese bijdrage € 2.311.323

04 Uitvoering 2009

Dit is het verantwoordingsverslag over de uitvoering van het programma EPD Noord-Nederland over het jaar 2009, tot en met 30 juni 2009. Dit verslag maakt onderdeel uit van het eindverslag over de gehele programmaperiode en is opgesteld overeenkomstig de vereisten zoals neergelegd in artikel 37 van de EG verordening nr. 1260/1999.

Voor de algemene programmagegevens waarop dit verslag betrekking heeft kan worden verwezen naar het eindverslag. Dit verslag richt zich op de belangrijkste zaken rond de inhoudelijke en financiële uitvoering van het programma over 2009 in aansluiting op de cijfers van het uitvoeringsjaar 2008. De meeste onderwerpen worden in het eindverslag uitgebreider en diepgaander aan de orde gesteld.

4.1 Veranderingen in de algemene omstandigheden van belang voor de uitvoering

Met dank aan de verleende verlenging van de programmaperiode heeft het SNN in de eerste helft van 2009 nog uitvoering aan het programma kunnen geven.

4.1.1 Regelgeving en beleid

In het eerste halfjaar 2009 hebben geen relevante wijzigingen plaatsgevonden in de regelgeving en het beleid ten aanzien van de uitvoering van het programma EPD Noord-Nederland.

4.1.2 Nationale cofinanciering

In de periode 2000-2006 vormde het Kompasprogramma de leidraad voor de regionaal economische ontwikkelingen in Noord-Nederland. Bij de financiering van vele EFRO-projecten is vanuit het Kompas voor het Noorden de benodigde cofinanciering geleverd.

4.2 Voortgang van het programma

4.2.1 Voortgang op programmaniveau

In 2009 zijn er binnen het Doelstelling 2-programma 51 projecten afgerekend. Binnen het Phasing out-programma zijn er twee projecten afgerekend. Het rapportagejaar 2009 besloeg slechts een half jaar. De focus was daarbij gelijk aan 2008 en gericht op een optimale afronding van het programma. De uitvoering van het programma is daarmee constant gebleven en was gericht op de eindafrekening van projecten en daarnaast de uitvoering van het nieuwe programma 2007-2013.

Technische bijstand

De inzet van het SNN heeft zich in 2009 vooral gericht op het benutten van de verlengde looptijd, door aan alle projecten uitstel van de einddatum te verlenen. Inzet voor afrekening van projecten is daarmee met name in de tweede helft van het jaar, met doorloop in 2010, gepleegd. In het voorjaar van 2009 heeft het laatste stadium van het Nationaal actieplan nog gespeeld.

4.2.2 Voortgang per maatregel

In 2009 is een aanvulling op de EFRO-subsidie toegekend, waarmee het budget van het programma in deze extra looptijd optimaal kon worden besteed.

Overzicht committeringen 2009	Gecommitteerd bedrag (EFRO)
Maatregel II.b	
Blauwe as / cultureel kwartier	€ 1.872.724,00
Totaal committeringen 2009	€ 1.872.724,00

Voor verdere informatie over de financiële en indicatorenrealisatie verwijzen we naar paragraaf 5.2.2. De cumulatieve realisatie over 2009 is namelijk gelijk aan de totale realisatie van het programma.

4.3 Toezicht en evaluatie

Het Comité van Toezicht heeft in 2009 de tabelwijziging van 2008 aangepast in verband met de verlenging van de programmaperiode. Daarnaast heeft men zich laten informeren over de stand van zaken met betrekking tot het EPD, in het bijzonder de afwikkeling van het Nationaal Actieplan.

4.4 Financiële controle

SNN heeft in 2009 de werkzaamheden uitgevoerd conform de opzet van controle en beheer, zoals in hoofdstuk 7 wordt beschreven. Grote nadruk lag op het vaststellen van projecten.

De managementletter over 2009 bevat geen bijzondere bevindingen of aanbevelingen ten aanzien van de uitvoering van het EPD 2000-2006. Er is in 2009 geen betaalaanvraag gedaan.

4.5 Communicatie en publiciteit

In 2009 zijn er geen bijzondere communicatieactiviteiten voor het EPD geweest.

De website is onderhouden en er zijn adviezen verleend aan begunstigen hoe men kan voldoen aan de communicatievereisten. De nadruk in de communicatieactiviteiten lag in 2009 op het nieuwe programma OP Noord-Nederland 2007-2013.

4.6 Naleving Europese beleidsregels

Voor de naleving van de Europese beleidsregels op het gebied van mededinging, aanbesteding, duurzame ontwikkeling, milieuvoorschriften en gelijke kansen voor mannen en vrouwen wordt verwezen naar paragraaf 7.5.1.

TT Circuit

Verbeteren en optimaliseren van de voorzieningen en infrastructuur voor het publiek en de gebruikers.

Europese bijdrage € 2.600.000 (fase 4)

05 Uitvoering van de prioriteiten en maatregelen

5.1 Resultaten op programmaniveau

Doelstelling

Het programma EPD Noord-Nederland heeft bij de start van het programma de hoofddoelstelling als volgt geformuleerd:

Het inlopen van de economische achterstand van het Noorden ten opzichte van de rest van Nederland door het bevorderen van een dynamische en duurzame economie met sterke steden in een aantrekkelijke omgeving en gericht op het creëren van nieuwe en gelijke kansen voor de inwoners.

Deze hoofddoelstelling is leidend geweest voor de inzet van middelen binnen het programma. De realisatie van deze doelstellingen kan vanzelfsprekend niet volledig worden toegeschreven aan de activiteiten binnen het programma EPD Noord-Nederland. Zowel andere initiatieven in het Noorden als macro-economische ontwikkelingen hebben invloed op het resultaat.

Onderzoeksbureau EIM concludeert in een analyse van het regionaal-economisch beleid in Noord-Nederland in 2010⁶ dat het faseverschil tussen Noord-Nederland en de rest van het land is afgenomen, maar dat het verschil niet is verdwenen. Met name op het gebied van werkloosheid, bruto regionaal product en het aantal uitkeringen is een afname zichtbaar. Daarnaast laat de werkgelegenheidsontwikkeling positieve trends zien. De participatiegraad is gestegen ten opzichte van de landelijke trend. De werkgelegenheid in absolute termen is gelijk gebleven aan de landelijke ontwikkeling.

Naast de positieve ontwikkelingen in de noordelijke economie, concludeert EIM ook dat het gevoerde economische beleid hierop een significant effect heeft gehad. Ongeveer 3% van de banengroei in de afgelopen jaren is toe te schrijven aan het regionaal economisch beleid, waarvan het EFRO-programma een belangrijk deel uitmaakte.

Realisatie totale programma

Budget financiële tabel		Uitgaven	Realisatie
Totale overheidsuitgaven	924.205.568	1.059.289.416	114,62%
EFRO	356.600.000	356.149.662	99,87%

In totaal zijn 263 projecten (inclusief 10 projecten onder Technische bijstand) uitgevoerd binnen het EPD Noord-Nederland. Hiermee is het EFRO budget nagenoeg volledig uitgeput en is een totale overheidsinvestering gedaan van ruim één miljard euro.

Zoals in het rapport van EIM is geconcludeerd hebben (onder andere) de investeringen uit het programma daadwerkelijk verschil gemaakt voor de economische ontwikkeling van Noord-Nederland. De scores op de programma-indicatoren sluiten aan bij de conclusies uit het EIM-onderzoek. De streefwaardes worden bijna allemaal ruim overschreden. Alleen het aantal toeristische voorzieningen is niet gehaald. Hierop wordt bij de betreffende maatregel ingegaan.

Output

	Streefwaarde	Realisatie
Output		
Aantal ha nieuw aangelegd netto uitgeefbaar bedrijventerrein	210	432
Aantal ha bruto gerevitaliseerd bedrijventerrein	115	1.328
Aantal m2 als gevolg van de uitvoering van het project nieuw ontwikkeld bruto kantooroppervlak	125.000	227.485
Aantal m2, als gevolg van de uitvoering van het project, gerenoveerd, bruto kantooroppervlak	50.000	24.300
Aantal m2 gerealiseerde starterscentra	0	18.817
Aantal (MKB-)bedrijven dat financiële bijstand ontvangt	5.375	7.386
Aantal deelnemende (MKB-)bedrijven aan innovatietrajecten	640	9.202
Aantal samenwerkingsprojecten tussen onderwijs en bedrijfsleven	50	230
Aantal gerealiseerde (grootschalige) (nieuwe en verbeterde) toeristische voorzieningen	217	99
Aantal deelnemende (MKB-)bedrijven aan 'human resource'-trajecten	750	1.159

Resultaten

	Streefwaarde	Realisatie
Resultaat		
Bruto gecreëerde werkgelegenheid (fte's)	14.697	40.736
waarvan naar schatting additioneel		9.947
Tijdelijke werkgelegenheid (mensjaren)	0	14.700
Uitgelokte investeringen (private bijdrage in projectkosten in Euro's)	352.305.005	1.102.755.011
Uitgelokte private vervolginvesteringen (Euro's)	0	4.556.516.88
Totale investeringen (Euro's)	1.242.800.000	2.162.044.427

Naast de constatering dat het programma daarmee succesvol ten uitvoer is gebracht, passen ook enkele kanttekeningen. De streefwaardes zijn voorzichtig geraamd, de definities zijn niet altijd helder geweest en meetmethoden binnen projecten konden uiteen lopen. Deze kanttekeningen zijn gaandeweg de programmaperiode erkend. In de aanloop naar de nieuwe periode, 2007-2013, zijn landelijk afspraken gemaakt over betere monitoring aan de hand van de indicatoren. Voor de nieuwe periode heeft dat geresulteerd in minder indicatoren, met heldere definiëring en toepasbare meetmethoden. Een onderwerp waarop Noord-Nederland reeds in onderhavige programmaperiode actie heeft ondernomen, is de analyse van bruto versus netto werkgelegenheid. De "additionele werkgelegenheid" in voorgaande tabel is de uitkomst van correcties op het aantal gecreëerde banen, correcties die zijn gedaan voor diverse vertekende effecten. Bijvoorbeeld bij verplaatsing van bedrijven, dienen alleen de fte's in bedrijfsgroei te tellen en niet de totale werkgelegenheid. Immers, reeds bestaande banen verhuizen slechts in plaats van dat zij worden gecreëerd in het project. Ook na deze correcties, die tezamen liefst 75% belopen, mag worden gesteld dat het programma haar doelstelling nagenoeg heeft bereikt

Bruto-netto werkgelegenheidseffecten⁷

Een indicator voor het bepalen van de effectiviteit van het gevoerde beleid is de netto gecreëerde werkgelegenheid. De bruto-werkgelegenheidscijfers geven een indruk van de werkgelegenheidseffecten van de projecten die binnen het Kompas uitgevoerd zijn. De werkelijke werkgelegenheidsimpact op de economie zal in de praktijk lager zijn. Met een aantal aspecten is bij de bruto-cijfers geen rekening gehouden, zowel positief als negatief. De aspecten die een negatieve uitwerking hebben zijn deadweight, displacement, substitutie en dubbeltellingen. Positieve aspecten zijn de uitstralingseffecten en de indirecte effecten. Door de bruto gecreëerde werkgelegenheid te corrigeren voor de positieve en negatieve aspecten kan men komen tot de netto gecreëerde werkgelegenheid.

Correcties om te komen tot netto-effecten

Projecten hebben effecten naar toeleveranciers die leveren aan de projectbetrokkenen, de indirecte effecten.

- Als gevolg van bijvoorbeeld een verbetering van het imago kunnen uitstralingseffecten optreden. Een regio wordt aantrekkelijk om zich er te vestigen.
- Er treden dubbeltellingen op, bijvoorbeeld wanneer bedrijven een IPR-premie ontvangen en daarnaast steun ontvangen als zij zich op een door het Kompas ondersteund bedrijventerrein vestigen.
- Bij deadweight gaat het om economische effecten die ook zouden hebben plaatsgevonden zonder de uitvoering van het programma.
- Bij displacement gaat het om het economische effecten in een gebied in Noord-Nederland die ten koste gaan van een ander gebied in Noord-Nederland.
- Bij substitutie gaat het om economische effecten bij bedrijven en/of personen die ten koste gaan van andere bedrijven en/of personen.

Naast deze algemene beschouwing kan meer specifiek worden gekeken naar de indicatorenrealisatie binnen de verschillende prioriteiten en maatregelen. De doelstellingen van het programma zijn namelijk geoperationaliseerd in prioriteiten en maatregelen waaraan meerdere output- en resultaatindicatoren zijn gekoppeld. Aan de hand van de realisatie van deze indicatoren in relatie met vooraf vastgelegde streefwaarden kan de inhoudelijke realisatie van het programma worden gemeten.

5.2 Resultaten per maatregel

Deze paragraaf geeft een overzicht van de resultaten van het programma op het niveau van de diverse prioriteiten en maatregelen voor het hele EPD Noord-Nederland. Hierbij worden de financiële en de inhoudelijke voortgang (aan de hand van een tweetal tabellen per maatregel) in samenhang met elkaar gepresenteerd.

Maatregel I.a Verbetering vestigingsvoorwaarden nieuwe en bestaande bedrijven

Doelstelling

Het doel van deze maatregel was het creëren van een goed vestigingsklimaat in de economische kernzones en op een beperkt aantal locaties daarbuiten. De activiteiten zijn voorwaardenscheppend, zowel fysiek als non-fysiek. De investeringen konden zowel in het D2-gebied als in het Phasing Out- gebied worden gedaan.

5.2 Realisatie maatregel I.a

Budget financiële tabel		Uitgaven	Realisatie
Totale overheidsuitgaven	388.541.698	373.517.540	96,13%
EFRO	122.311.000	108.678.826	88,85%

Output

Binnen deze maatregel zijn exact 100 projecten uitgevoerd, waarvan 91 in het D2-gebied en negen binnen het Phasing out-programma. De totale uitputting van het EFRO-budget blijft steken op 89%, terwijl de toekenning ruim boven de 100% lag. Dit is het gevolg van onderrealisaties in grote bouwprojecten, met name door aanbestedingsvoordelen.

De invulling van deze maatregel binnen het Phasing out-programma is wat stroef op gang komen. Tot eind 2005 waren er slechts twee projecten gehonoreerd. Met de wijziging van het EPD in 2006, waarmee het mogelijk werd ook niet infrastructurele projecten te honoreren, is de maatregel populairder geworden en naar nu blijkt nagenoeg volledig uitgeput.

Resultaten

Maatregel I.a	Streefwaarde	Realisatie
Output		
Aantal ha nieuw aangelegd netto uitgeefbaar bedrijventerrein	210	432
Aantal ha bruto gerevitaliseerd bedrijventerrein	115	13.28
Aantal m2 als gevolg van de uitvoering van het project nieuw ontwikkeld bruto kantooroppervlak	0	15.985
Aantal m2 gerealiseerde starterscentra	0	8.215
Aantal (MKB-)bedrijven dat financiële bijstand ontvangt	110	2.0584
Aantal deelnemende (MKB-)bedrijven aan innovatietrajecten	110	4.235
Aantal samenwerkingsprojecten tussen onderwijs en bedrijfsleven	110	30
Resultaat		
Bruto gecreëerde werkgelegenheid (fte's)	4.155	18.582
Tijdelijke werkgelegenheid (mensjaren)	0	6.011
Uitgelokte investeringen (private bijdrage in projectkosten in Euro's)	0	64.119.491
Uitgelokte private vervolginvesteringen (Euro's)	0	1.058.490.101
Totale investeringen (Euro's)	214.800.000	437.637.030

Op de maatregelindicatoren wordt goed gescoord. Het aantal ha en m² bedrijventerrein en kantooroppervlakte dat is gerealiseerd overstijgt ruimschoots de begroting. Met name het aantal m2 gerealiseerde starterscentra valt op. Hierop was niet begroot, maar gedurende de programmaperiode bleek hieraan een sterke behoefte te bestaan.

Ook het aantal mkb-bedrijven dat financiële bijstand ontvangt en/of dat deelneemt aan innovatietrajecten overtreft de streefwaarde vele malen. Dit hangt samen met het grote aantal ha c.q. m² dat is aangepakt, aangezien op deze bedrijventerreinen en in de kantoren vele bedrijven gehuisvest zijn.

Het aantal samenwerkingsprojecten tussen onderwijs en bedrijfsleven haalt de streefwaarde niet. Binnen de maatregel is met name ingezet op de realisatie van bedrijventerreinen en kantooroppervlakte wat zich minder leent voor samenwerking en veelal overheidspartijen als eindbegunstigde heeft.

Maatregel I.b Stimulering marktsector

Doelstelling

Deze maatregel had als doel de marktsector via regelingen te stimuleren tot investeringen, vernieuwing, kwaliteitsverbetering en meer export. Op die manier moest een structurele verbetering worden gerealiseerd van het concurrentievermogen van het bedrijfsleven en daarmee een structurele verbetering van de werkgelegenheid. Het mkb vormde daarbij de motor die voor de gewenste groei van de werkgelegenheid moest gaan zorgen.

Realisatie maatregel I.b

Budget financiële tabel		Uitgaven	Realisatie
Totale overheidsuitgaven	96.560.000	119.312.666	123,56%
EFRO	48.280.000	56.087.632	116,17%
Privaat	446.322.323	852.601.088	191,03%

Output

De output binnen deze maatregel is boven verwachting goed. Er werd ruim 16% meer EFRO uitgegeven dan begroot. Dit is mogelijk gemaakt door de lagere uitputting in maatregel I.a.

Vanaf de start van het programma zijn de in deze maatregel uitgevoerde regelingen populair geweest onder het bedrijfsleven. Met de wijziging van het EPD in 2006 is besloten de maatregel volledig te reserveren voor de regelingen en andersoortige projecten onder te brengen binnen maatregel I.a. Hierdoor zijn er slechts dertien projecten binnen deze maatregel uitgevoerd, de verschillende regelingen en hun opvolgers.

De regelingen die zijn uitgevoerd binnen deze maatregel zijn:

- De Investeringspremieregeling (IPR 2000) voor vestigingsprojecten;
- De Investeringspremieregeling (IPR 2000) voor uitbreidingsprojecten;
- De Loonkostenpremieregeling (LPR 2002), voor arbeidsintensieve bedrijven die niet naar behoren kunnen worden ondersteund met de IPR;
- De KITS 2000-regeling, voor kleinschalige investeringen in de toeristische sector.

De bedrijfsgerichte regelingen in deze maatregel hebben in totaal een bedrag van € 850.944.511 aan private bijdrage uitgelokt. Dit betekent een erg hoge multiplier, waaruit een sterk positief effect spreekt van deze regelingen als instrument om het bedrijfsleven te stimuleren.

Resultaten

Maatregel I.b	Streefwaarde	Realisatie
Output		
Aantal (MKB-)bedrijven dat financiële bijstand ontvangt	4.735	871
Resultaat		
Bruto gecreëerde werkgelegenheid (fte's)	4.381	4.853
Tijdelijke werkgelegenheid (mensjaren)	0	0
Uitgelokte investeringen		
(private bijdrage in projectkosten in Euro's)	323.539.455	852.601.088
Totale investeringen (Euro's)	543.602.950	971.913.754

Ondanks het financiële succes van de uitgevoerde regelingen blijft het aantal (mkb-) bedrijven dat financiële bijstand ontvangt ruim achter bij de streefwaarde. De bruto gecreëerde werkgelegenheid is licht hoger dan begroot. De uitgelokte private investeringen en de totale investeringen overtreffen de streefwaarde.

Maatregel I.c Versterking toeristische infrastructuur

Doelstelling

Acties binnen deze maatregel hadden tot doel de voorwaarden te scheppen voor het versterken en uitbouwen van de toeristische sector in Noord-Nederland, waardoor er een basis kon worden gelegd voor nieuwe activiteiten.

Realisatie maatregel I.c

Budget financiële tabel		Uitgaven	Realisatie
Totale overheidsuitgaven	184.398.995	229.357.639	124,38%
EFRO	64.804.000	68.291.167	105,38%

Output

Ook binnen deze maatregel is de uitputting goed. Het beschikbare budget is volledig uitgegeven, er is zelfs vijf procent meer uitgegeven dan begroot. De hogere EFRO uitgaven konden, evenals in maatregel I.b worden gedaan, door de lagere realisatie in maatregel I.a. In totaal zijn 44 projecten uitgevoerd binnen de maatregel, waarvan zeven binnen het Phasing out-programma.

Resultaten

Maatregel I.c	Streefwaarde	Realisatie
Output		
Aantal gerealiseerde (grootschalige) (nieuwe en verbeterde) toeristische voorzieningen	205	82
Resultaat		
Bruto gecreëerde werkgelegenheid (fte's)	375	1.287
Tijdelijke werkgelegenheid (mensjaren)	0	4.533
Uitgelokte investeringen		
(private bijdrage in projectkosten in Euro's)	0	25.575.305
Uitgelokte private vervolginvesteringen (Euro's)	0	204.742.894
Totale investeringen (Euro's)	157.812.500	254.932.944

Het aantal toeristische voorzieningen dat is vernieuwd en/of verbeterd is lager dan begroot. De werkgelegenheid die hiermee is gecreëerd is echter aanzienlijk hoger dan begroot. Dit is mede te danken aan een aantal omvangrijke, integrale projecten dat is uitgevoerd; minder projecten / minder voorzieningen maar van gemiddeld grotere omvang. Dit wordt ondersteund door de gecreëerde werkgelegenheid. Daarbij komt nog dat de gehonoreerde projecten grotendeels van voorwaardenscheppende aard zijn, waarbij (werkgelegenheids-) effecten zich met enige vertraging manifesteren.

Maatregel II.a Verbeteren bedrijfslocaties in stedelijke kernen

Doelstelling

De maatregel had als doel: de ontwikkeling en verbetering van het vestigingsmilieu in stedelijke centra, waardoor voorwaarden worden gecreëerd voor nieuwe economische activiteiten in de steden in Noord-Nederland. Deze nieuwe economische activiteiten moeten een stimulans geven aan de stedelijke economie en kunnen zo bijdragen aan een verdergaande concentratie van wonen en werken en daarmee de vitaliteit van steden.

Deze maatregel werd alleen uitgevoerd in het Doelstelling 2-deelprogramma.

Realisatie maatregel II.a

Budget financiële tabel	Uitgaven	Realisatie	
Totale overheidsuitgaven	67.831.013	85.564.950	126,14%
EFRO	30.523.000	25.415.886	83,27%

Output

De totale overheidsuitgaven binnen deze maatregel overstijgen ruimschoots de begroting. Dit terwijl er slechts tien projecten werden uitgevoerd binnen de maatregel. Met name de projecten LOFAR en Kantoorontwikkeling Europapark waren dan ook (financieel) aanzienlijke projecten en van belangrijke waarde voor de Noord-Nederlandse economie.

Hoewel de totale overheidsuitgaven dus hoog zijn, blijft de EFRO realisatie achter. De projecten in deze maatregel hadden gemiddeld een lager interventiepercentage nodig om de begroting te dekken. Er is dus een hogere multiplier behaald dan was voorzien.

Resultaten

Maatregel II.a	Streefwaarde	Realisatie
Output		
Aantal ha bruto gerevitaliseerd bedrijventerrein	150	0
Aantal m2	125.000	211.500
Aantal m2, als gevolg van de uitvoering van het project, gerenoveerd, bruto kantooroppervlak	50.000	24.300
Aantal m2 gerealiseerde starterscentra	110	10.602
Aantal samenwerkingsprojecten tussen onderwijs en bedrijfsleven	110	1
Resultaat		
Bruto gecreëerde werkgelegenheid (fte's)	5.100	7.757
Tijdelijke werkgelegenheid (mensjaren)	0	1.083
Uitgelokte investeringen		
(private bijdrage in projectkosten in Euro's)	0	9.498.384
Uitgelokte private vervolginvesteringen (Euro's)	0	233.145.000
Totale investeringen (Euro's)	112.670.000	95.063.334

De score op de indicatoren is ook binnen deze maatregel goed te noemen. Het aantal m² vernieuwd/gerealiseerd kantooroppervlak overstijgt de streefwaarde. Ook hiervoor is de grootschalige ontwikkeling rondom het Europapark met name verantwoordelijk. De revitalisering van bedrijventerreinen heeft binnen deze maatregel niet plaatsgevonden. Projecten die hierop waren gericht zijn uitgevoerd in maatregel I.a, waarbinnen meer mogelijkheden lagen voor deze categorie projecten. De bruto gecreëerde werkgelegenheid scoort daarnaast wel goed, evenals de hoge totale investeringen.

Maatregel II.b Stedelijke voorzieningen en stedelijke economie

Doelstelling

Het doel van deze maatregel was het versterken van de aantrekkingskracht van steden in Noord-Nederland door versterking van het aanbod van toeristisch-recreatieve en cultuurhistorische voorzieningen en het stimuleren van de wijk- en buurteconomie.

Deze maatregel werd alleen uitgevoerd in het Doelstelling 2-gebied.

Realisatie maatregel II.b

Budget financiële tabel		Uitgaven	Realisatie
Totale overheidsuitgaven	51.504.862	101.213.573	196,51%
EFRO	23.177.000	31.131.475	134,32%

Als gevolg van de onderuitputting in maatregel II.a is er ruimte gekomen om binnen deze maatregel meer uitgaven te doen. Deze ruimte is benut door bijna acht miljoen euro meer uit te geven, wat neer komt op een overrealisatie op het EFRO budget van 34%. De totale overheidsuitgaven zijn zelfs bijna twee keer zo hoog als begroot. Dit is opvallend aangezien het EFRO-budget voor deze maatregel in 2005 nog is verlaagd met ruim 10 miljoen euro. In de jaren daarna is voor een aantal omvangrijke centrumplannen in Assen, Meppel en Veendam nog een bijdrage verstrekt, waardoor de financiële output van de maatregel beter is dan verwacht ten tijde van de budgetaanpassing. In totaal zijn 20 projecten uitgevoerd binnen deze maatregel.

Resultaten

Maatregel II.b	Streefwaarde	Realisatie
Output		
Aantal gerealiseerde (grootschalige) (nieuwe en verbeterde) toeristische voorzieningen	12	17
Resultaat		
Bruto gecreëerde werkgelegenheid (fte's)	160	1.690
Tijdelijke werkgelegenheid (mensjaren)	0	1.265
Uitgelokte investeringen (private bijdrage in projectkosten in Euro's)	0	13.499.387
Uitgelokte private vervolginvesteringen (Euro's)	0	15.952.965
Totale investeringen (Euro's)	68.445.000	114.712.959

De hoge financiële uitputting van het maatregelbudget vertaalt zich ook in een bijzonder goede score op de indicatoren. Zowel het aantal gerealiseerde (nieuwe en verbeterde) toeristische voorzieningen als de bruto gecreëerde werkgelegenheid overstijgen ruimschoots de streefwaarde. Ook de andere indicatoren scoren goed. De effecten van deze scores op het totale EPD zijn echter beperkt, aangezien het in absolute termen slechts om beperkte aantallen gaat.

Maatregel III.a Stimuleren van kennis en innovatie en werking arbeidsmarkt

Doelstelling

Doelstelling van deze maatregel was het scheppen van een duurzaam en innovatief, op kennis en technologisch vernieuwing gericht klimaat bij het bedrijfsleven, zodat de economisch structuur in Noord-Nederland op duurzame wijze versterkt werd. In het verlengde daarvan het verbeteren van de werking van de arbeidsmarkt door het bevorderen van professionalisering van het human resourcebeleid bij bedrijven, het op innovatieve wijze samenbrengen van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt, het verbeteren van de instroom vanuit het beroepsonderwijs en het verhogen van het kennisniveau bij werknemers.

Realisatie maatregel III.a

Budget financiële tabel		Uitgaven	Realisatie
Totale overheidsuitgaven	83.947.000	89.192.902	106,25%
EFRO	41.794.000	39.421.028	94,32%

Output

Deze maatregel laat een goede financiële uitputting zien, zeker gelet op de wat stroeve start. In de eerste jaren van uitvoering van het programma bestond onduidelijkheid over de financieringsmogelijkheden vanuit EFRO voor arbeidsmarktmaatregelen, in relatie tot het ESF-programma. Deze bleken beperkter dan eerder aangenomen. In 2004 is dan ook het EPD gewijzigd, waarbij een extra maatregel binnen de prioriteit is gecreëerd, maatregel III.b. Tevens is op dat moment het budget voor maatregel III.a verlaagd. In 2006 is nogmaals een wijziging doorgevoerd. Hierbij werd het mogelijk ook projecten gericht op het stimuleren van kennis en innovatie uit te voeren binnen deze maatregel. Maatregel III.b werd daarbij gereserveerd voor de uitvoering van regelingen gericht op de arbeidsmarkt en kennis en innovatie. De wijzigingen hebben er voor gezorgd dat de middelen binnen de prioriteit als geheel effectief en

volledig konden worden ingezet. In totaal zijn 58 projecten uitgevoerd binnen de maatregel, waarvan vier in het Phasing Out gebied. Binnen het Phasing out-programma is ruim 95% van het budget ingezet voor het project LOFAR II, een sleutelproject binnen Noord-Nederland.

Resultaten

Maatregel III.a	Streefwaarde	Realisatie
Output		
Aantal (mkb-)bedrijven dat financiële bijstand ontvangt	0	1.177
Aantal deelnemende (mkb-)bedrijven aan innovatietrajecten	110	2.135
Aantal samenwerkingsprojecten tussen onderwijs en bedrijfsleven	30	199
Aantal deelnemende (mkb-)bedrijven aan 'human resource'-trajecten	725	711
Resultaat		
Bruto gecreëerde werkgelegenheid (fte's)	0	6.097
Tijdelijke werkgelegenheid (mensjaren)	0	1.808
Uitgelokte investeringen (private bijdrage in projectkosten in Euro's)	0	55.511.279
Uitgelokte private vervolginvesteringen (Euro's)	0	3.044.185.925
Totale investeringen (Euro's)	24.850.000	144.704.181

De resultaten op de indicatoren zijn uitstekend. Deze liggen op het aantal deelnemende (mkb)bedrijven aan 'human resource'-trajecten na, allen vele malen boven de streefwaarde. Met name mkb-bedrijven hebben op diverse manieren geprofiteerd van het programma, en bovenal zelf een aanzienlijke bijdrage geleverd in de vorm van investeringen en vervolginvesteringen.

Maatregel III.b Stimulering van kennis, innovatie en duurzaamheid

Doelstelling

Deze maatregel had als doel het scheppen van een duurzaam en innovatief, op kennis en technologische vernieuwing gericht klimaat bij het bedrijfsleven, zodat de economische structuur in Noord-Nederland op duurzame wijze versterkt wordt. Ook een optimale werking van de arbeidsmarkt moet hiertoe bijdragen.

Realisatie maatregel III.b

Budget financiële tabel	Uitgaven	Realisatie	
Totale overheidsuitgaven	43.672.000	53.777.954	123,14%
EFRO	21.836.000	23.388.562	107,11%
Privaat	185.488.338	81.950.076	44,18%

Output

De financiële realisatie valt op EFRO-basis zeven procent hoger uit dan begroot, op TO-basis zelfs drieëntwintig procent. De regelingen die binnen deze maatregel zijn ondergebracht zijn:

- De regeling Human Resource Management (HRM), ter verbetering van de werking van de arbeidsmarkt;
- De Noordelijke Innovatie Ondersteuningsfaciliteit (NIOF), ter versterking van de kennisintensiteit van het noordelijk bedrijfsleven.

Beide regelingen zijn succesvol geweest. Veel bedrijven hebben gebruik gemaakt van de mogelijkheden die de regeling bood. De bedrijfsgerichte regelingen in deze maatregel hebben in totaal een bedrag van € 81.950.076 aan private bijdrage uitgelokt.

Resultaten

Maatregel III.b	Streefwaarde	Realisatie
Output		
Aantal (MKB-)bedrijven dat financiële bijstand ontvangt	640	3.280
Aantal deelnemende (MKB-)bedrijven aan innovatietrajecten	640	2.832
Aantal samenwerkingsprojecten tussen onderwijs en bedrijfsleven	4	0
Aantal deelnemende (MKB-)bedrijven aan 'human resource'-trajecten	110	448
Resultaat		
Bruto gecreëerde werkgelegenheid (fte's)	526	470
Tijdelijke werkgelegenheid (mensjaren)	0	0
Uitgelokte investeringen (private bijdrage in projectkosten in Euro's)	28.765.550	81.950.076
Uitgelokte private vervolginvesteringen (Euro's)	0	0
Totale investeringen (Euro's)	120.619.550	135.728.030
Aantal samenwerkingsprojecten tussen onderwijs en bedrijfsleven	110	3.280

Het succes van de regelingen komt terug in het grote aantal ondersteunde mkb-bedrijven. Met name op het gebied van innovatietrajecten is een zeer groot aantal bedrijven ondersteund. De gecreëerde werkgelegenheid blijft onder de streefwaarde. De reden daarvoor is dat het vaak gaat om kleinere bedrijven waardoor het aantal bruto gecreëerde fte's beperkt is.

Prioriteit IV: Technische bijstand

De budgetten voor technische bijstand dienen voor het monitoren en uitvoeren van het EPD Noord-Nederland binnen de gestelde voorwaarden en wet- en regelgeving. De middelen binnen maatregel IV.a zijn ingezet voor de meer beheersmatige activiteiten binnen het programma. Maatregel IV.b richt zich op de kosten gerelateerd aan het programmamanagement. Binnen het Samenwerkingsverband Noord-Nederland is er voor gekozen geen overheidskosten van programmapartners te financieren uit technische bijstand. De kosten van de EFRO-loketten bij de drie provincies komen voor rekening van de provincies zelf.

Onder het projectplan technische bijstand zijn dus alle activiteiten van het SNN met betrekking tot de uitvoering van het EPD uitgevoerd. Deze activiteiten worden in de hoofdstukken hierna nader belicht, waar verslag wordt gedaan van programmabeheer en communicatie. De verantwoordingen in de volgende hoofdstukken zijn gebaseerd op het werk dat onder technische bijstand is uitgevoerd.

Realisatie maatregel IV.a

Budget financiële tabel		Uitgaven	Realisatie
Totale overheidsuitgaven	4.992.000	5.141.743	103,00%
EFRO	2.496.000	2.634.660	105,56%

Realisatie maatregel IV.b

Budget financiële tabel		Uitgaven	Realisatie
Totale overheidsuitgaven	2.758.000	2.210.451	80,15%
EFRO	1.379.000	1.100.426	79,80%

Museum Belvédère

Centrum voor moderne kunst in het landschapspark Oranjewoud bij Heerenveen.

Europese bijdrage € 620.000,-

06 Verantwoording specifieke aspecten

6.1 Inleiding

Na de algemene inhoudelijke en financiële verslaglegging in hoofdstuk 5 komen in dit hoofdstuk enkele specifieke aspecten aan de orde. Na een toelichting op (de verwerking van) het Nationaal Actieplan, rapporteert de beheersautoriteit de stand van zaken op einddatum van het programma inzake terugvorderingen, niet volledig afgesloten projecten, automatische decommitting en de splitsing naar bijstandsgebieden Doelstelling 2 versus Phasing out.

6.2 Toelichting correctie Nationaal Actieplan

In 2004 en 2005 heeft de Europese Commissie audits uitgevoerd op het (financieel) beheer van de EFRO-programma's in Nederland. De bevindingen die uit deze audits landelijk naar voren zijn gekomen, zijn voor de Europese Commissie aanleiding geweest Nederland eind 2006 een 'gele kaart' te geven. In de lidstaat is onder regie van het ministerie van Economische Zaken vervolgens gezamenlijk het "Nationaal Actieplan gele kaart" opgesteld. Dit actieplan bestond uit twee delen; ten eerste het implementeren van verbetermaatregelen in de beheer- en controlesystemen en ten tweede een hercontrole van een steekproef van 179 projecten over de uitgaven 2000 tot en met de laatste betaalaanvraag van 2006. De verbetermaatregelen zijn uitgewerkt en in heel Nederland geïmplementeerd vanaf begin 2007. De hercontrole van de steekproefprojecten die in Noord-Nederland zijn geselecteerd, heeft plaatsgevonden vanaf het voorjaar van 2007.

Na het afronden van de controlewerkzaamheden en de verwerking van reacties op gedane bevindingen (hoor en wederhoor), zijn de controlebevindingen gecategoriseerd samengevoegd op lidstaatsniveau. Eind januari 2008 heeft het ministerie van Economische Zaken aan de Europese Commissie het eindverslag over de implementatie van de verbetermaatregelen aangeboden. Begin april 2008 volgde het eindrapport van de hercontrole van de steekproefprojecten en eind november 2008 het voorstel van voor te nemen correcties naar aanleiding van de hercontrole. De Europese Commissie heeft in 2008 zelf een review gedaan op een aantal dossiers bij de Auditdienst van het ministerie van Economische Zaken. Hierna hebben enkele overleggen plaatsgevonden tussen de Europese Commissie en het ministerie, en tussen het ministerie en de programma's.

Op 18 juni 2009 hebben het ministerie van Economische Zaken en de Europese Commissie overeenstemming bereikt over het te corrigeren bedrag naar aanleiding van de 'gele kaart', onder voorbehoud van instemming van de beheersautoriteiten. De beheersautoriteit voor Noord-Nederland heeft, net als de andere betrokken beheersautoriteiten, instemming gegeven. Bij brief van 8 maart 2010 heeft de Europese Commissie aangegeven het correctievoorstel te accepteren en het actieplan als afgerond te beschouwen. Als voorwaarde daarbij is gesteld, dat de overeengekomen correctie(s) uiterlijk in de slot-betaalaanvragen moeten zijn doorgevoerd.

Overeengekomen is dat een foutenpercentage van 3,4% wordt gehanteerd over de gehele steekproefmassa (uitgaven ultimo 2006). Samenvattend komt het voorstel voor de lidstaat Nederland neer op een correctie van ruim € 160 miljoen aan subsidiabele kosten, waarvan het extrapolatiedeel van bijna € 70 miljoen over de programma's wordt verdeeld naar rato van hun aandeel in de steekproefmassa. Voor EPD Noord-Nederland komt dit neer op een door te voeren correctie van € 109.132.517 op de totale steekproefmassa (op basis van totale subsidiabele kosten).

De wijze van verwerking van deze correctie in de programmacijfers volgt uit de afspraken die op landelijk niveau zijn gemaakt:

- 1 Correctie doorvoeren ten tijde van Eindafrekening van programma.
- 2 Correctie toepassen op maatregelniveau.
- 3 Correctie doorvoeren op TSK (in praktijk betekent dit op totale overheidsuitgaven (TO)),
- 4 Aangezien het EPD Noord-Nederland wordt afgerekend op basis van de gerealiseerde TO.
- 5 Reeds gedane correcties op kosten die zijn opgenomen in de betaalaanvraag 2006-3 in acht nemen, ter voorkoming van dubbele correctie. Te corrigeren bedrag (restant) verdelen over de maatregelen op basis van de TSK-verdeling in de laatste financiële tabel.

De correctie die in EPD Noord-Nederland moet worden verwerkt, is opgebouwd uit € 86.000.043 correctie in de zes gecontroleerde grote projecten⁸ en € 23.132.474 aan extrapolatie van foutbevindingen in de overige gecontroleerde projecten. De foutbevindingen in de grote projecten zijn bij vaststelling reeds verwerkt in de betreffende correcties. Het te corrigeren bedrag uit de extrapolatie is in de uitgavenstaat bij dit eindverslag verwerkt.

Reeds ten tijde van en na het Nationaal Actieplan heeft het SNN de verder geconcretiseerde normen stringent toegepast in zijn eigen werk. Ook zijn deze expliciet doorgegeven aan de externe deskundigen die zijn ingezet voor de verificaties van projectkosten. Bij het vaststellen van projectafrekeningen zijn dientengevolge vaak correcties gedaan op gedeclareerde projectkosten die reeds waren opgenomen in de betaalaanvraag eind 2006. In totaal betreffen deze correcties een bedrag van € 105.383.740. Daarnaast was er een buffer beschikbaar, waarover nauwe afstemming heeft plaatsgevonden tussen de Europese Commissie, het Ministerie van Economische Zaken, de beheersautoriteit en de programmaaccountant. Deze buffer bedroeg, volgens opgave van het ministerie, ruim € 10 miljoen euro. De reeds gedane correcties samen met deze buffer zijn groter van omvang dan de verplichting tot correctie van de totale subsidiabele kosten (TSK), zoals overeengekomen tussen de Europese Commissie en de lidstaat Nederland. In de uitgavenstaat bij dit eindverslag is daarom een bovenwaartse correctie toegepast. Zie voor nadere cijfermatige informatie bijlagen 8a en 8b.

Door dit vroegtijdig oppakken van de gevolgen van het Nationaal Actieplan en het direct strikt toepassen van inzichten, heeft het SNN zo maximaal mogelijk gebruik gemaakt van de mogelijkheid eventueel vrijvallend EFRO-budget, als gevolg van gecorrigeerde bedragen in TSK, opnieuw in te zetten. Dit draagt mede bij aan de hoge absorptie die in de uitgavenstaat blijkt.

In de overeenstemming tussen de Europese Commissie en de lidstaat Nederland is overeengekomen een extra tabel op te nemen bij het eindverslag. Deze tabel is opgenomen in bijlage 8.

6.3 Teruggesloopte bedragen

Gedurende de uitvoeringsperiode heeft het SNN werkvoorschotten beschikbaar gesteld aan de projecten. De uitkering daarvan was een zelfstandige geldstroom, los van de in aanmerking komende kosten zoals die zijn opgenomen in de betaalaanvragen. Het zijn dus geen correcties ten opzichte van gerapporteerde projectkosten of ten opzichte van betalingsaanvragen. In deze optiek zijn er derhalve geen teruggesloopte bedragen of onregelmatigheden conform Verordening (EG) 1681/94.

Het SNN heeft een debiteurenadministratie gevoerd, om te bewaken dat voorschotten hoger dan het vastgestelde subsidiebedrag bij einde van ieder project, werden terugontvangen. In een aantal gevallen staat de terugvordering nog open (zie bijlage 3). Deze gevallen hebben geen invloed op de eindafrekening of de slot-betalingsaanvraag; de teruggesloopte bedragen maken geen onderdeel uit van de gerapporteerde in aanmerking genomen kosten van het programma.

6.4 Niet-afgeronde projecten

Per 30 juni 2009 zijn er geen projecten die niet zijn afgerond. De verplichte tabel is opgenomen in bijlage 6.

⁸ Nota bene: "grote projecten" zoals binnen het Nationaal Actieplan gedefinieerd. Dit is niet conform de definitie van artikel 25 in Verordening (EG) 1260/1999.

6.5 Projecten opgeschort door juridische of administratieve procedures

In bijlage 6 is tevens aangegeven of er projecten door administratieve of juridische procedures zijn opgeschort. Per 30 juni 2009 waren er geen projecten waarvan de uitvoering was opgeschort door administratieve procedures. Op het moment van schrijven van dit eindverslag zijn er wel enkele projecten waarbij een juridische procedure aan de orde is, namelijk bezwaar van de eindbegunstigden tegen de vaststellingsbeschikkingen. Bij het vaststellen van de in aanmerking te nemen kosten heeft het SNN correcties toegepast op de kosten, zoals die door de eindbegunstigde zijn gerapporteerd. Onderstaande tabel brengt in beeld welke projecten dit betreft, welk bedrag aan correctie op de TSK door de eindbegunstigde wordt bestreden en welk bedrag aan EFRO daarmee is gemoeid.

Project	Betwist EFRO-bedrag	Toelichting
ECC004 Revitalisering Zuidlaardermeer	€ 14.878	Loonkosten deels niet-subsidiabel gesteld.
ED003 Stationsgebied Hoogeveen	€ 217.666	Correctie vanwege aanbestedingsfout.
ECC007 Van turfvaart naar toervaart	€ 400.192	Loonkosten deels niet-subsidiabel gesteld.
EG051 Medische databank	€ 188.677	Correctie vanwege aanbestedingsfout.
ED039 Centrumplan Coevorden	€ 610.637	Correctie vanwege aanbestedingsfout.
EG047 Kennisconversiefonds	€ 13.483	Correctie vanwege aanbestedingsfout.

Deze procedures betreffen geen onregelmatigheden. De geconstateerde fouten zijn conform de voorschriften als onregelmatigheid gemeld en, na toepassing van de correcties, ook weer afgemeld. De projecten blijven geheel gehandhaafd in het programma.

Indien SNN in één of meer van voorgaande procedures in het ongelijk wordt gesteld, betekent dit dat voor die projecten een hogere vaststelling moet worden afgegeven. De EFRO-behoefte zou dan toenemen. Tot het maximaal beschikbare budget en binnen de van toepassing zijnde berekeningsgrondslagen kan het SNN aan de Commissie verzoeken tot uitbetaling van alsdan ontstane extra EFRO-behoefte. Op basis van de nu ingediende uitgavenstaat is echter reeds het maximaal beschikbare budget voor het Doelstelling 2-programma benut. Voorgaande procedures betreffen allen D2-projecten, waardoor er geen extra betaling van de Commissie gevraagd zal kunnen worden. Deze procedures hebben derhalve geen verdere financiële gevolgen voor de afsluiting.

6.6 Annuleringen (automatische decommitting)

Ambtshalve annulering op grond van artikel 31, lid 2 van Verordening (EG) 1260/1999 is niet aan de orde geweest. Het oorspronkelijk beschikbare bedrag aan bijstand uit EFRO is geheel gehandhaafd.

6.7 Totale uitgaven gesplitst naar bijstandsgebied

Uit de cijfers blijkt dat de EFRO-realisatie in het Doelstelling 2-gebied hoger is dan het beschikbare budget toelaat. Er is € 341.833.600 aan subsidie 'gerealiseerd' in projecten. Dit is het gevolg van overcommitting; in het streven naar een optimale benutting, waarin rekening wordt gehouden met vrijval door onderbestedingen, heeft SNN meer subsidie aan projecten toegekend dan het budget was. In de eindafrekening komt het bedrag aan overrealisatie voor rekening van de regio.

Bijstandsgebied	Budget	Gerealiseerd	Eindafrekening
Doelstelling 2	€ 341.580.000	€ 341.833.600	€ 341.580.000
Phasing out	€ 15.020.000	€ 14.316.062	€ 14.316.062
			€ 355.896.062

Bijlage 9 bevat de totale uitgaven in het programma, per maatregel gedetailleerd, opgesplitst naar Doelstelling 2 en Phasing out.

Helpman Centrale

Oude elektriciteitscentrale die is omgebouwd tot een bedrijfsverzamelgebouw voor media- en breedbandbehoefte bedrijvigheid.

Europese bijdrage € **941.017**

07 Administratie en beheer

In hoofdstuk 4, 'Operationele aspecten' van het Enkelvoudig Programmeringsdocument Noord-Nederland 2000-2006 zijn de hoofdlijnen voor een Administratieve Organisatie (AO) vastgelegd. Deze zijn bij de start van het programma door het Comité van Toezicht vastgesteld.

Op 16 april 1998 bereikten het SNN en het kabinet een bestuurlijk akkoord, waarbij werd afgesproken dat het beleid voor de jaren 2000-2006 op programmatische wijze zou worden vormgegeven. Dit hield in dat er één enkel beleidskader werd geschapen (Kompas voor het Noorden) waarin de inspanningen van het SNN (de provincies Drenthe, Fryslân en Groningen), de Rijksoverheid en de Europese Unie zoveel mogelijk tezamen zijn ondergebracht en zodanig ingericht, dat het SNN daarbinnen de doelstellingen van de verschillende programma's kan realiseren.

In dit hoofdstuk worden de organisatiestructuur waarin het EPD is uitgevoerd en de in het kader van het EPD relevante procedures beschreven.

7.1 Beschrijving uitvoeringsorganisatie

De provincies Fryslân, Groningen en Drenthe vormen gezamenlijk het Samenwerkingsverband Noord-Nederland. Dit samenwerkingsverband heeft juridisch de vorm van een gemeenschappelijke regeling naar Nederlands recht.

Het EPD Noord-Nederland is uitgevoerd door en onder verantwoordelijkheid van het SNN. Bij de uitvoering van het EPD heeft het SNN gefungeerd als beheers- en betaalautoriteit. In deze hoedanigheid was het SNN verantwoordelijk voor de doeltreffendheid en deugdelijkheid van het beheer en de uitvoering van het programma en alle betalingsstromen.

Het Dagelijks Bestuur van het SNN (DB SNN) vertegenwoordigt het SNN in rechte. Het DB SNN is bevoegd tot het nemen van alle besluiten over de uitvoering van het EPD en bestaat uit de Commissarissen der Koningin (CdK's) van de drie provincies en twee gedeputeerden per provincie. Sinds 2007 hebben de vier grote steden Groningen, Leeuwarden, Assen en Emmen een belangrijke adviesrol binnen het Dagelijks Bestuur van het SNN. Bij de verschillende Bestuurscommissies binnen het SNN, beschikken de vier steden over stemrecht. Als beheers- en betaalautoriteit wordt het SNN vertegenwoordigd door de fungerende voorzitter. Dit is om de twee jaar roulerend één der Commissarissen der Koningin van de drie provincies.

Het DB heeft de besluitvorming voor de toekenning van bijdragen gemandateerd aan drie bestuurscommissies. Een projectbeoordelingscommissie staat de bestuurscommissies hierbij bij. Het Comité van Toezicht is verantwoordelijk voor het toezicht op de tenuitvoerlegging van het programma.

De verschillende betrokken organen hebben allen eigen taken en verantwoordelijkheden die ten opzichte van elkaar niet overlappen en derhalve scherp zijn afgebakend.

Beheersautoriteit

Het ministerie van Economische Zaken was binnen de lidstaat Nederland het coördinerende departement voor het EPD Noord-Nederland. Het SNN was door de Lidstaat aangewezen als beheersautoriteit en in die rol verantwoordelijk voor de controle en het toezicht op de voortgang en de uitvoering van het EPD alsmede de doeltreffendheid en deugdelijkheid van het beheer van het programma.

De betrekkingen tussen de lidstaat en het SNN zijn in een aparte overeenkomst (het decentralisatieconvenant) vastgelegd. In deze overeenkomst is beschreven hoe de taken en verantwoordelijkheden die samenhangen met het programma en de relevante Verordeningen inzake Structuurfondsen, verdeeld zijn over het ministerie van Economische Zaken en het SNN. In het kader van haar controle taak heeft de beheersautoriteit conform Verordening (EG) Nr. 438/2001 een controleprotocol opgesteld dat is goedgekeurd door

de Europese Commissie. Hierin zijn de diverse controle procedures vastgelegd en is de naleving van de bepalingen van de Europese Commissie gegarandeerd. Onder meer is rekening gehouden met de bepalingen in Verordening (EG) Nr. 1260/99 alsmede de verplichte 5%-controle volgens artikel 3 van de Verordening (EG) Nr. 2064/97, die door een externe accountant zijn uitgevoerd. Ook in het decentralisatieconvenant is op dit onderwerp nader ingegaan.

Betaalautoriteit

Naast haar rol als beheersautoriteit trad het SNN ook op als betaalautoriteit van het EPD Noord-Nederland.

Als betaalautoriteit van het programma was het SNN verantwoordelijk voor alle betalingsstromen tussen de Europese Commissie, het programma en de eindbegunstigden. Zij heeft derhalve zorg gedragen voor het opstellen en toezenden van de betalingsaanvragen naar de Commissie en voor het ontvangen van de betalingen van de Commissie. Vervolgens heeft het SNN de doorbetaling naar de eindbegunstigden uitgevoerd, op basis van (gecertificeerde) betalingsaanvragen.

De Dienst Middelen van de provincie Groningen heeft gefungeerd als kassier voor de middelen die het SNN ter beschikking staan. Binnen de Dienst Middelen is een heldere scheiding aangebracht tussen het opdracht verlenen voor betalingen en het administreren ervan. Het SNN autoriseerde de betalingen. Op deze wijze was een heldere scheiding tussen de drie betaalfuncties aangebracht.

Comité van Toezicht

Het Comité van Toezicht was verantwoordelijk voor de algemene strategie, de beleidsbeslissingen, de ontwikkeling van nieuwe beleidsinitiatieven en voor het toezicht op een rechtmatige en doelmatige tenuitvoerlegging van het programma, waaronder het opstellen van de jaarverslagen en het eindverslag. Het Comité van Toezicht bestond uit de leden van het DB SNN en vertegenwoordigers van het ministerie van Economische Zaken, het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Europese Commissie onder leiding van DG REGIO, vertegenwoordigers van andere ministeries (afhankelijk van het al dan niet beschikbaar stellen van middelen vanuit deze ministeries) en vertegenwoordigers van werkgeversorganisaties en werknemersorganisaties.

Het Comité van Toezicht is door de lidstaat ingesteld in overleg met de beheersautoriteit en na raadpleging van de partners. De partners hebben gezorgd voor een evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen. Verder heeft het Comité door middel van goedkeuring van de Administratieve Organisatie en reglementen van orde toegezien op het in voldoende mate toepassen van het partnerschapsbeginsel bij de uitvoering van het EPD. De vertegenwoordiger van het ministerie van Economische Zaken heeft zorg gedragen voor afstemming met overige ministeries, meer in het bijzonder ook voor de programma's POP en LEADER+.

De partners hebben ook specifieke beleidsmatige aandacht besteed aan het aspect duurzaamheid. In het Comité van Toezicht hebben zij erop toegezien dat het duurzaamheidsaspect bij de projectontwikkeling en -beoordeling de vereiste aandacht heeft gekregen.

Het Comité van Toezicht heeft haar eigen huishoudelijk reglement vastgesteld binnen het institutionele, wettelijke en financiële kader van de betrokken lidstaat en in overleg met de beheersautoriteit. Het Comité van Toezicht wordt in beginsel voorgezeten door een vertegenwoordiger van de beheersautoriteit.

De start van het nieuwe Operationeel Programma 2007-2013 heeft ertoe geleid dat het Comité van Toezicht EPD 2000-2006 in september 2007 is opgeheven. Voor de nieuwe programmaperiode is een nieuw Comité van Toezicht samengesteld. Dit Comité fungeert behalve als toezichtorgaan voor het OP ook als Programmacommissie voor het met EZ-middelen gefinancierde Koers Noord-programma.

Dit nieuwe Comité heeft daarnaast de afwikkeling van het EPD 2000-2006 voor haar rekening genomen.

De Bestuurscommissies

Voor elk van de drie deelprogramma's in Kompas is een Bestuurscommissie ingesteld. Deze commissies hebben besloten over de toekenning van de subsidies en hebben zich daarbij overwegend gebaseerd op

het oordeel van de onafhankelijke projectbeoordelingscommissie en het technisch advies van de Uitvoeringsorganisatie SNN. In de Bestuurscommissies hebben per provincie twee gedeputeerden zitting gehad.

De Projectbeoordelingscommissie

De taak van de Projectbeoordelingscommissie (PBC) is geweest om als onafhankelijk orgaan, vóór de definitieve beoordeling door de Bestuurscommissies, een oordeel te vellen over projectvoorstellen. Dit oordeel is vervolgens als advies gecommuniceerd naar de Bestuurscommissies. De vertegenwoordigers van de PBC hebben projecten beoordeeld op basis van hun kennis van de prioriteiten en maatregelen van het EPD, alsmede hun kennis van de Kompas-deelprogramma's. Om de onafhankelijkheid van de Projectbeoordelingscommissie te garanderen en de noodzakelijke scheiding van functies te bewerkstelligen zijn personen opgenomen die geen rol hebben in de ontwikkeling van projecten.

Uitvoeringsorganisatie SNN

De Uitvoeringsorganisatie SNN heeft op de verantwoordelijke onderdelen ondersteuning aan het DB SNN, het Comité van Toezicht, de Bestuurscommissies en aan de Projectbeoordelingscommissie geboden. Daarnaast is de uitvoeringsorganisatie verantwoordelijk geweest voor de dagelijkse gang van zaken en de uitvoering van het EPD. In het bijzonder de bewaking, begeleiding en controle op de uitvoering van projecten, de financiële en inhoudelijke administratie en het opstellen van de vereiste rapportages.

Onzekerheid als knelpunt in de uitvoering

Met betrekking tot de uitvoering van het programma kan worden opgemerkt dat onzekerheid ten aanzien van regelgeving en de interpretatie ervan een wederkerend punt is. In de afgelopen periode is het SNN bijvoorbeeld verrast door het bestaan van een zogenaamd retro-activiteitsprincipe, hetgeen de voortgang van een tabelwijziging belangrijk heeft belemmerd. Als gevolg van de bevindingen van de audits bleek het noodzakelijk om op nationaal niveau een actieplan op te stellen. Kern van de problematiek zit in het hebben van voldoende kennis van Europese regelgeving en de interpretatie ervan. Als gevolg van genoemde problematiek is bij de uitvoering het gevoel van onzekerheid ten aanzien van toepassen van regelgeving toegenomen. Dit kan leiden tot een eigen regelgeving, die strenger is dan de regelgeving, die de Europese Commissie beoogt. Zo bestaat er in de periode 2007-2013, die inmiddels ruim drie jaar op gang is, nog steeds onduidelijkheid over de toepassing van een integraal kostentarieff (IKT) en de interpretatie van Verordening (EG) 1083/2006, artikel 55 voor inkomstgenererende projecten.

7.2 Toezicht, financiële controle, gegevensverzameling

Administratieve Organisatie / Interne Controle

Het initiële handboek Administratieve Organisatie / Interne Controle (AO/IC) van het EPD Noord-Nederland 2000-2006 programma (versie 29 april 2002), is behandeld en goedgekeurd in het Comité van Toezicht d.d. 29 mei 2002 en doorgezonden aan de Europese Commissie (EC). In het handboek Administratieve Organisatie wordt conform de Verordeningen van de Europese Commissie uitvoerig ingegaan op:

1. Het programmabeheer en de functiescheiding daarbinnen;
2. De organisatiestructuur;
3. De financiële en programmabeheerssystemen;
4. Detailprocesschema's waarin alle voorkomende processen zijn beschreven en taken zijn toegewezen;
5. Ontworpen standaardformulieren, brieven, documenten en relevante regelgeving.

Samenwerkingsverband Noord-Nederland is zowel beheersautoriteit als betalingsautoriteit voor het EPD. Tegen een dergelijke situatie bestond vanuit de Europese Commissie geen bezwaar, mits de feitelijke uitvoering van deze beide functies zodanig werd georganiseerd dat er sprake was van een afdoende expliciete scheiding van functies / verantwoordelijkheden. Een dergelijke scheiding is in de AO beschreven. De formele verantwoordelijkheid voor beide functies ligt bij het DB SNN. Uitvoerend liggen beide functies bij de Uitvoeringsorganisatie van het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (UO-SNN). Een en ander conform het decentralisatieconvenant van 11 april 2001 tussen het Samenwerkingsverband Noord-Nederland en de minister van Economische Zaken.

Gaandeweg de programmaperiode is het handboek verder geëvolueerd. Majeure wijzigingen zijn telkens ter goedkeuring voorgelegd aan het Comité van Toezicht, voor wijzigingen van beperkte aard is de directeur van het SNN gemachtigd.

Eind 2005 is de nieuwe versie van het handboek administratieve organisatie / interne controle 'Kompass voor het Noorden' in werking getreden. Hierin zijn ook de werkwijzen opgenomen die voor de uitvoering van het EFRO-programma van toepassing zijn zoals het toen vernieuwde model van de artikel 13-rapportage. De veranderingen in het handboek zijn enerzijds een reactie op wijzigingen in wet- en regelgeving met als doel de interne- en externe richtlijnen te actualiseren om hiermee de rechtmatigheid zeker te stellen. Anderzijds zijn er wijzigingen doorgevoerd om de efficiency van de bedrijfsvoering te vergroten middels het verbeteren van processen en het aanscherpen van de interne controle om zo te komen tot een maximale beheersing van risico's.

Rapportages door begunstigden

In het kader van de interne controlestructuur van het subsidietraject dienden de begunstigden viermaal per jaar een voortgangsrapportage in, waarin de door hen op dat moment gemaakte en betaalde subsidiabele uitgaven opgenomen waren. Tweemaal per jaar dienden de rapportages voorzien te zijn van een beknopte inhoudelijke rapportage. De opgegeven uitgaven dienden gestaafd te worden met een lijst met een specificatie van de gemaakte en betaalde subsidiabele kosten. In ieder geval diende per factuur te worden vermeld: het bedrag, de naam van de crediteur, een omschrijving van de kosten en, zo mogelijk, een betaaldatum. De UO-SNN controleerde of de voortgangsrapportage volledig en naar waarheid ingevuld is en of de kosten subsidiabel zijn. Op grond daarvan werden de uitgaven gecertificeerd.

Betalingen aan begunstigden

Ook de betalingen van het SNN aan de eindbegunstigden verliepen volgens een afgesproken regime. De betaling van voorschotten kon slechts plaatsvinden indien aan de eisen met betrekking tot voortgangsrapportages was voldaan en er naar het oordeel van het SNN van inhoudelijke voortgang van het project sprake was. Het eerste voorschot van 20% werd betaalbaar gesteld na afgifte van de beschikking indien aan de in de beschikking opgenomen voorwaarden was voldaan. Op verzoek van de eindbegunstigde kon een tweede respectievelijk derde en vierde voorschot van steeds 20% toegezegd en betaalbaar worden gesteld indien 20% respectievelijk 40 en 60% van de totale subsidiabele kosten was gemaakt en betaald en bovendien aan de overige vermelde voorwaarden was voldaan.

Verificatieonderzoeken

In aanvulling op de eigen interne controles en de externe zogenaamde 5%-controles door Deloitte, heeft het SNN voor veel projecten een verificatieonderzoek laten uitvoeren door Ernst & Young. In overleg met de accountantsdienst van het ministerie van Economisch Zaken heeft Ernst & Young een controleprogramma opgesteld voor de beoordeling van individuele projecten. De Uitvoeringsorganisatie SNN hanteerde de navolgende criteria voor opdrachtverlening tot verificatieonderzoek bij eindafrekening van een project:

1. Alle projecten met een toegekend subsidiebedrag van meer dan € 250.000,-;
2. Alle projecten waarbij volgens de UO-SNN de realisatie aanzienlijk afweek van het ingediende plan;
3. De gerealiseerde projectkosten significant minder waren dan de ingediende begroting;
4. Op grond van uit andere hoofde verkregen informatie het vermoeden bestond dat de verstrekte informatie niet juist is;
5. Geen accountantsverklaring volgens de voorgeschreven modelverklaring was bijgevoegd.

Fysieke controles

Het uitvoeren van een fysieke controle was afhankelijk van het soort project. Bij infrastructurele projecten werd het Technisch Toezicht gehouden door een onafhankelijk overheidsorgaan. In de startfase van het project beoordeelde dit onafhankelijk hoger overheidsorgaan de bestekken van het werk en de wijze van aanbesteding. Hierover werd een advies aan de UO-SNN uitgebracht. Vóór eindafrekening van het project gaf het overheidsorgaan een modelverklaring af met betrekking tot de werkelijke uitgaven van het project in relatie tot de oorspronkelijke begroting.

Van onderzoeksprojecten diende het eindrapport bij eindafrekening aanwezig te zijn. Hiernaast bezocht de projectbeheerder van de UO-SNN de meeste projecten enkele malen waarbij tevens een fysieke controle werd uitgevoerd. In zijn totaliteit zijn alle projecten minimaal één keer aan een projectbezoek onderworpen.

Bij projectbezoeken lag de nadruk op het doorlopen van de gevraagde gegevens van het kwartaalrapportage formulier. Tevens werd de naleving van de publiciteitsvoorschriften aan een controle onderworpen. De bevindingen van de controle werden in het dossier vastgelegd, inclusief een foto van het publiciteitsbord (indien van toepassing).

Eindafrekeningen

Binnen drie maanden na het verstrijken van de projectperiode diende een verzoek om definitieve vaststelling te worden ingediend waarna het SNN de definitieve subsidie kon vaststellen en overging tot de slotbetaling dan wel een terugvordering. Als algemene voorwaarde heeft gegolden dat het definitieve subsidiebedrag nooit hoger kon worden vastgesteld dan het toegezegde bedrag. Alle eindbegunstigden hebben bij het vaststellingsverzoek een accountantsverklaring gevoegd conform het door de UO-SNN voorgeschreven model. Deze verklaringen zijn opgesteld door een externe accountant in opdracht van de eindbegunstigde.

Het verzoek om eindafrekening inclusief (indien aanwezig) verificatierapport van E&Y werd door de UO-SNN beoordeeld op volledigheid, juistheid en tijdigheid van de gedeclareerde kosten, ontvangst overige financiering, gemaakt-zijn van kosten binnen gestelde termijnen, het voldoen aan alle overige project- en programmavooraarden. Pas nadat deze controle had plaats gevonden, werd een eindafrekeningsbrief opgesteld en ondertekend.

7.3 Verantwoording specifieke onderwerpen

7.3.1 Onregelmatigheden

Het SNN heeft geen registratie bijgehouden van correcties die werden toegepast op kosten die door projecten werden gerapporteerd, in geval de correctie plaats vond alvorens kosten in aanmerking waren genomen jegens de Europese Commissie (ergo: in een betalingsaanvraag waren opgenomen). Men is eerst eind 2006 met deze foutieve interpretatie van de regelgeving geconfronteerd toen de regelgeving voor de nieuwe programmaperiode beschikbaar kwam en men werd gewezen op wijziging van de definitie van 'onregelmatigheden'. Reconstructie van gedane correcties is niet gedaan, voor zover dat al mogelijk zou blijken.

Conform artikel 3 en artikel 5 van Verordening (EG) nr. 1681/94 en artikel 3 en artikel 5 van Verordening (EG) nr. 1831/94 zijn wel alle meldingsplichtige onregelmatigheden gemeld aan de Europese Commissie. Iedere correctie met een potentieel EFRO-gevolg van € 10.000 of meer is aldus gemeld aan "Bureau OLAF"⁹.

Het SNN heeft nog geen onregelmatigheden afgemeld. Alle gevallen zijn echter wel afgewikkeld en, reeds in de vermelde periodes, ook gecorrigeerd in de betalingsaanvragen indien aan de orde. Tegelijk met indiening van dit eindverslag, doch separaat conform de geldende procedure, zullen alle gemelde onregelmatigheden worden afgemeld. In bijlage 4 is het overzicht opgenomen conform het voorgeschreven model.

7.3.2 Uitvoering 5%-controles

Om de naleving van de regelgeving en administratieve verplichtingen op projectniveau te controleren conform artikel 10 van Verordening (EG) 438/2001, zijn gedurende het programma steekproefsgewijs controles uitgevoerd. Deze controles zijn uitgevoerd door een onafhankelijke accountant. Met deze controles dient gedurende het programma minimaal 5% van de totale subsidiabele uitgaven gecontroleerd te worden, vandaar de benaming "5%-controles".

In totaal zijn 40 projecten binnen het EPD Noord-Nederland betrokken geweest in een 5%-controle. Deze projecten omvatten een totaal aan subsidiabele kosten van € 129.491.595. Afgezet tegen de totale

subsidiabele kosten van het programma betekent dit dat 6% van de TSK is gecontroleerd, waarmee wordt voldaan aan de gestelde vereisten.

Uit de controles zijn geen systematische fouten gebleken. Eventuele fouten op projectniveau zijn direct na constatering gecorrigeerd en waar nodig is een onregelmatighedenmelding gedaan. In bijlage 5 is een overzicht opgenomen van de gecontroleerde projecten en betrokken TSK.

7.3.3 Instandhoudingsverplichting

Het programma EPD Noord-Nederland heeft de volgende procedure opgesteld om invulling te geven aan de geldende instandhoudingsverplichting. Deze procedure is conform de reeds gehanteerde procedure van het toezicht op de instandhoudingsverplichting binnen het kader van het LEADER+ programma. De procedure op de instandhoudingsplicht zal worden opgenomen in het dossier van de beheersautoriteit. Deze procedure waarborgt dat projecten, waarbij fysiek iets is gerealiseerd (bijvoorbeeld een gebouw of een weg) minimaal vijf jaar na de beschikingsdatum geen belangrijke veranderingen ondergaan.

Er is voor gekozen de eindbegunstigde een verklaring te laten ondertekenen waarin de bovenstaande voorwaarde is opgenomen. In deze verklaring dient de eindbegunstigde te verklaren dat het project waarvoor hij/zij subsidie heeft ontvangen binnen een periode van vijf jaar de beschikingsdatum niet buiten gebruik is en/of zal worden gesteld, van functie en/of van eigendom is en/of zal veranderen en is en/of zal worden verplaatst buiten het gebied waar het subsidieprogramma van toepassing is.

Daarnaast zal de beheersautoriteit minimaal één keer binnen vijf jaar na afgifte van de subsidieverleningsbeschikking het project fysiek controleren op deze voorwaarde. Dit gebeurt door middel van het maken van foto's, waarbij op relatief eenvoudige wijze wordt gecontroleerd en vastgelegd of het project voldoet aan de voorwaarde.

7.3.4 Omschrijving belangrijke problemen

Aanbeveling uit jaarlijkse managementletter accountant

Over de jaren 2000 tot en met 2007 heeft Deloitte Accountants het jaarlijkse '438-rapport' geschreven.

Over 2008 en 2009 is dit gedaan door PriceWaterhouseCoopers. Deze jaarlijkse audit hangt nauw samen met de controle op de jaarrekening met accountantsverklaring en management letter daarbij. Overkoepelende conclusie is dat het SNN in alle jaren heeft voldaan aan de minimale vereisten.

In de opeenvolgende rapportages is de ontwikkeling van de systemen en procedures terug te zien. In de eerste jaren van het programma richten de aanbevelingen zich met name op de basis van de AO/IC en op de automatisering. Controles op invoer in het systeem en de output borgen de betrouwbaarheid van het systeem. De AO-beschrijving groeit met uitgewerkte instructies en procedures. Gaandeweg komen meer specifieke onderwerpen onder de aandacht, zoals melding van staatssteun en controle op aanbestedingen. In de fase dat er veel projecten in uitvoering zijn, wordt in samenspraak tussen het SNN en de accountant invulling gegeven aan een afgestemde aanpak van controles ter plaatse, de verificatiecontroles en de 5%-controles. Deze afstemming volgt op de constatering dat bevindingen bij vaststellingscontroles beter kunnen worden voorkomen door toezicht gedurende de looptijd van projecten. In 2006 constateert de accountant dat subsidievoorwaarden soms verder gaan dan de Europese regelgeving, maar dat in de naleving hoofdzakelijk het Europese kader wordt gehanteerd. Daarmee bestaat het risico dat de naleving van 'extra' voorwaarden niet wordt gemonitord. In de laatste jaren van de programmaperiode volgt het onderzoek van de accountant sterk de ontwikkelingen van het Nationaal Actieplan.

Van jaar tot jaar heeft de accountant acties naar aanleiding van eerdere bevindingen in zijn oordeel betrokken. Het SNN heeft ieder jaar actieve opvolging gegeven aan de bevindingen. Procedures zijn ontwikkeld en toegepast, interpretaties en werkwijzen zijn uitgekristalliseerd en het systeem heeft betrouwbaar ondersteuning geboden aan de uitvoering.

Jaarlijkse vergadering (art. 34, lid 2) en jaarlijkse auditvergadering (art. 38, lid 4)

Gedurende de programma-uitvoering hebben de jaarvergaderingen een belangrijke rol gehad. Doordat zowel de Europese Commissie, de nationale en de regionale autoriteiten aanwezig waren, kon effectief worden afgestemd. In de jaarlijkse vergadering zijn door de Commissie geen specifieke opmerkingen

gemaakt met betrekking tot het EPD Noord-Nederland. Ditzelfde geldt voor de jaarlijkse auditvergadering. Deze vergaderingen zijn in Nederland met name ingestoken op onderwerpen die voor alle programma's van belang zijn en minder op specifiek programmaniveau.

Systeemaudit

Directoraat-generaal Regionaal beleid van de Europese Commissie (DG Regio) heeft in 2006 een systeemaudit uitgevoerd bij het EPD Noord-Nederland. Deze audit is bij de Europese Commissie bekend onder missie 2006/NL/REGIO/I2/385/1. Een projectenaudit door DG Regio heeft in Noord-Nederland niet plaatsgevonden.

Bij deze audit is vastgesteld, dat er bij het SNN als managementautoriteit van het EPD-programma Noord-Nederland op onderdelen tekortkomingen van systematische aard zijn in de controlesystemen. Het gaat dan met name om ontoereikende naleving van de Europese aanbestedingsregels, in het bijzonder bij aanbestedingen onder de drempelbedragen. Voorts zijn er tekortkomingen in de uitvoering bij zowel de programma- en betalingsautoriteit als bij de 5%-controles door de Audit Autoriteit geconstateerd. Aangezien er in dezelfde periode bij audits door de Europese Commissie bij drie andere Management Autoriteiten in Nederland vergelijkbare bevindingen zijn geconstateerd, heeft de Europese Commissie op maatregelen aangedrongen. Dit heeft geleid tot het opstellen van een Nederlands nationaal actieplan, dat onder auspiciën van het ministerie van Economische Zaken is vervaardigd en uitgevoerd. Alle regio's, inclusief het SNN, moesten verplicht deelnemen aan het actieplan. Door de uitvoering van het actieplan en de invoering van daaruit voortvloeiende maatregelen werd volledig tegemoet gekomen aan de tekortkomingen die bij de systeem audit bij het SNN aan het licht waren gekomen.

Bij schrijven d.d. 11 december 2007 heeft de Europese Commissie medegedeeld dat de audit is afgesloten. Aangezien de diensten van de Europese Commissie geen onregelmatige uitgaven hebben geconstateerd, deelt de Europese Commissie mede, dat er als gevolg van de audit geen financiële correcties behoeven te worden toegepast. Bij de afsluiting van de audit merkt de Europese Commissie overigens op, dat er geen onregelmatige uitgaven werden geconstateerd omdat er geen projecten ter plaatse werden gecontroleerd. De projectdossiers die de auditors van de Europese Commissie in het kader van de systeem audit hebben gereviseerd maakten deel uit van de steekproefmassa van het Nederlands nationaal actieplan.

BTW-compensatiefonds (BCF)

Gedurende een groot deel van de looptijd van het programma, bestond tussen de Europese Commissie en de lidstaat Nederland (onder aanvoering van het ministerie van Financiën) verschil van inzicht over de vraag of btw die voor compensatie in aanmerking komt uit het btw-compensatiefonds, onderdeel mag uitmaken van de bij de Europese Commissie voor subsidie in aanmerking komende uitgaven. Het ministerie van Financiën was er stellig van overtuigd dat dit wel het geval was. Om beheersautoriteiten deze lijn te laten volgen, heeft de minister een garantstelling afgegeven voor het geval dat zou blijken dat de Nederlandse opvatting onjuist was.

In 2007 is definitief gebleken dat deze positie van de lidstaat Nederland richting Europese Commissie onhoudbaar was en dat alle compensabele btw buiten de subsidiabele kosten van de structuurfondsprogramma's moet blijven. Vanaf dat moment zijn de betaalaanvragen volledig gecorrigeerd voor compensabele btw.

Het SNN is vanaf de invoering van het btw-compensatiefonds reeds terughoudend omgegaan met het subsidiabel stellen van compensabele btw binnen projecten. Slechts binnen een beperkt aantal projecten is compensabele btw beschikt, maar het SNN is al snel zelf tot de conclusie gekomen dat de opvatting van het Nederlandse ministerie onjuist was. Ondanks de garantstelling heeft het SNN haar eigen inzichten vanaf toen gevolgd en geen compensabele btw meer in ogeschouw genomen bij het beschikken van projecten. Voor het kleine aantal projecten is de benodigde correctie reeds in 2007 doorgevoerd. Ook de cijfers in dit eindverslag en in het uitgavencertificaat zijn volledig exclusief compensabele btw.

In totaal was in 21 projecten compensabele BTW beschikt. In totaal was daarvoor € 7.288.157 in de TSK tot en met 2007 opgenomen. Het EFRO-aandeel in deze TSK was € 2.192.588. De betaalaanvraag dd.

21-12-2007 is voor compensabele BTW "opgeschoond". Vervolgens is geen compensabele BTW meer in aanmerking genomen voor de TSK. De cijfers in de gecertificeerde uitgavenstaat bij dit eindverslag bevatten derhalve geen compensabele BTW.

7.3.5 Het gebruik dat is gemaakt van technische bijstand

Onder prioriteit IV zijn projectplannen voor technische bijstand uitgevoerd. Hiermee zijn de uitvoeringskosten van de beheersautoriteit / betaalautoriteit gedekt. Deze kosten betroffen met name personele inzet, inhuur derden (zoals accountant, verificaties, advies), communicatie en overhead (huisvesting, etc.). Er is circa 7,5 miljoen euro aan kosten gemaakt door het SNN, waarvan 3,5 miljoen euro uit EFRO is gefinancierd (47%). Ten opzichte van het programma als geheel is slechts 1% van de EFRO-middelen besteed aan de uitvoering. Hierbij wordt ten eerste opgemerkt dat in de eerste jaren van de programmaperiode geen personeelskosten van de SNN-medewerkers op Technische Bijstand zijn geboekt, en tweede dat een deel van het totale programmamanagement is uitgevoerd door de loketten bij de drie provincies, waarbij de personele kosten door de provincies zelf zijn gedragen. De werkelijke kosten zijn derhalve flink hoger, echter niet cijfermatig in beeld te brengen.

Task Forces

Een deel van het budget voor Technische Bijstand is ingezet voor de inzet van Task Forces. Deze Task Forces waren een instrument van het SNN om een aanjagende en stimulerende functie te vervullen ten behoeve van marktsectorinitiatieven voor het Kompasprogramma. Er zijn in totaal vier raamplannen uitgevoerd in EFRO Doelstelling 2-gebied, waarvan twee ook gedeeltelijk in Phasing out gebied. Het project is uitgevoerd conform de doelstelling namelijk het prikkelen van de markt om met nieuwe kansrijke initiatieven te komen en de markt te betrekken bij de uitvoering van het Kompasprogramma. In totaal zijn negen branches doorgelicht, waaruit 40 projecten zijn opgezet.

7.3.6 Rentebaten

Het SNN heeft in de jaren 2000 tot en met 2009 in totaal € 7.829.834 rente ontvangen over fondsen die voortkomen uit het EPD en € 412.180 over de Phasing Out-fondsen.

Bij het wegzetten van (tijdelijk) overtollige middelen probeert de provincie Groningen, die voor het SNN de treasury taak vervult, een zo hoog mogelijk rendement te halen, waarbij uiteraard de voorschriften uit het Financieringsstatuut (voorheen Treasury reglement) worden nageleefd. In het najaar van 2008 bleek, dat depositotegoeden die bij twee IJslandse banken waren ondergebracht, niet op het afgesproken tijdstip terugbetaald konden worden. Daar waar de ene bank snel daarna aan de terugbetalingsverplichting kon voldoen, is de andere bank tot op heden in gebreke gebleven. Voor het gehele uitgezette bedrag bij deze bank (€ 10.000.000) moest door het SNN een voorziening voor mogelijke oninbaarheid worden gevormd. Ter vulling van die voorziening is nationale cofinanciering (eigen middelen SNN) van Technische Bijstand 'vervangen' door inzet van bedragen uit de rentebaten. Het aandeel van EPD in deze 'vervanging' bedraagt € 941.003 en van Phasing Out € 36.179.

Een deel van de rentebaten van het EPD is in 2008 toegewezen aan drie projecten (elk voor € 1.400.000, in totaal € 4.200.000). De projecten zijn Revitalisering Leeuwarden West (EF30, maatregel I.a), Vaarverbinding Erica – Ter Apel (ED43, maatregel I.c) en Blauwe Stad (EG25, maatregel I.c).

Voor het overige deel zijn de rentebaten ingezet voor uitvoering Technische Bijstand van het programma 2000-2006. Voor het Doelstelling 2-deel is vanuit de reserve een bedrag van € 2.688.831 aan de financiering toegevoegd en aan het Phasing Out-deel een bedrag van € 376.001. Deze inzet van de rentebaten voor de Technische Bijstand 2000-2006 kwalificeert als nationale cofinanciering. Hiermee zijn eigen middelen van SNN in de financiering van technische bijstand 'vervangen' door inzet van bedragen uit de rentebaten.

De rentebaten zijn, als nationale cofinanciering, aldus geheel aangewend voor het programma.

7.3.7 Ontvangsten

Bij de vaststelling van de EFRO-bijdrage per project zijn eventuele ontvangsten in mindering gebracht op de subsidiabele kosten, conform verordening 1685/2000, bijlage 1, regel 2 (gelijk 448/2004).

7.3.8 Steun buiten het gebied

Alle projecten zijn uitgevoerd in het programmagebied. Een enkele keer was een begunstigde gevestigd buiten het gebied, met name in geval van samenwerkingsprojecten, maar de acties van betreffende projecten zijn uitgevoerd binnen het programmagebied. Er is derhalve geen steun verleend buiten het gebied, zoals omschreven in verordening 1685/2000, bijlage 1, regel 12 sub 1 (gelijk 448/2004).

7.4 Samenvatting uitgevoerde evaluaties

Het SNN heeft alle projecten waaraan het een subsidie vanuit het EPD 2000-2006 heeft toegekend vooraf beoordeeld op de te verwachten effecten. Voor de bepaling van die verwachte effecten is onder andere gebruik gemaakt van wetenschappelijke rapporten en van ervaringen die zijn opgedaan met eerdere projecten. Het geven van een betrouwbaar beeld op programmaniveau is lastig, met name omdat een aantal projecten pas recent is afgerond. Bij die projecten zit bijvoorbeeld een groot bedrijventerrein. De economische effecten van een bedrijventerrein doen zich uiteraard nog niet voor zodra de kavels gereed zijn voor oplevering, terwijl dat vaak wel het moment is waarop het gefinancierde project is afgerond. Veel projecten zullen dus pas op termijn tot een meetbare bijdrage aan de economie leiden. Ook is het niet altijd eenvoudig om de effecten van een project te onderscheiden van de effecten van andere ontwikkelingen. Toch zijn er in de programmaperiode diverse evaluaties uitgevoerd om inzicht in de effecten te krijgen.

Naast de weergave van de verwachte economische effecten van de gefinancierde projecten, die het SNN jaarlijks ook weergeeft in de jaarverslaglegging, heeft het SNN op verschillende momenten extern onderzoek laten uitvoeren naar de bijdrage die de gefinancierde projecten leveren aan de in het EPD 2000-2006 geformuleerde prioriteiten. In een enkel geval werd een dergelijk onderzoek niet primair uitgevoerd vanuit het perspectief van het EPD, maar vanuit het perspectief van EZ/Kompas, dat samen met het EPD de financieringsbron vormde voor het Noordelijke ontwikkelingsprogramma Kompas voor het Noorden. Omdat vrijwel alle projecten die vanuit het EPD zijn gefinancierd cofinanciering hebben ontvangen vanuit EZ/Kompas, zijn de resultaten van dat onderzoek ook relevant voor het EPD 2000-2006.

In 2003 is door onderzoeksbureau Ecorys een Mid Term Review (MTR) van het EPD 2000-2006 uitgevoerd. Ecorys heeft in 2005 een update van deze MTR uitgebracht. In 2007 is, in opdracht van het ministerie van Economische Zaken en het SNN opnieuw een update van de MTR Kompas voor het Noorden uitgevoerd, dit keer door EIM. De Europese Commissie heeft opdracht gegeven voor een ex-post evaluatie van de cohesie beleidsprogramma's 2000-2006 die zijn gefinancierd door het Europese Fonds voor Regionale Ontwikkeling. In dat kader is ook een case study uitgevoerd naar Noord-Nederland.

De rapporten zijn unaniem in hun conclusie: het programma heeft een duidelijke positieve bijdrage geleverd aan de economische ontwikkeling van Noord-Nederland.

De conclusies op hoofdlijnen van de meest recente update van de MTR, die van 2007, luiden:

- Het faseverschil tussen Noord-Nederland en de rest van Nederland is kleiner geworden;
- De financiële voortgang is goed verlopen. Alle beschikbaar gestelde middelen voor EZ/Kompas zijn verleend;
- De strategie van EZ/Kompas is naar aanleiding van de aanbevelingen in de MTR aangepast, waardoor enkele accenten werden verlegd. Het merendeel van de maatregelen bleef in de tweede helft van de Kompasperiode relevant;
- De doelstellingen voor de output en resultaten zijn effectief ingevuld. Naar verwachting wordt ook de netto-werkgelegenheidsdoelstelling gehaald;
- Het programma is over het algemeen efficiënt. Sinds de MTR hebben zich in de efficiëntie alleen marginale wijzigingen voorgedaan. Met één euro publieke middelen wordt bijna twee euro aan vervolginvesteringen uitgelokt;
- De meningen over de vormgeving en uitvoering van EZ/Kompas zijn overwegend positief, waarbij de (te lange) doorlooptijd en (te hoge) controlelasten als verbeterpunten worden genoemd.

Naar de resultaten en uitkomsten van de maatregelen 3a "structuur van de arbeidsmarkt" en 3b "kennis, innovatie en duurzaamheid" is in 2009 onderzoek gedaan. Dit onderzoek vond plaats in het kader van een ex-post evaluatie van het cohesiebeleid van het Europese Fonds voor Regionale Ontwikkeling.

De belangrijkste onderzoeksvraag in deze case study richtte zich op de reactie van bedrijven in de traditionele industrieën in de regio op nieuwe technologische uitdagingen, die zullen leiden tot product- en procesinnovaties en die de concurrentiepositie van het bedrijf zodanig verbeteren dat het beter is voorbereid op de uitdagingen van de globalisering en internationalisering.

De conclusie luidt dat EFRO-maatregelen hebben bijgedragen aan de versterking van het innovatieve potentieel en aan de verbetering van de kwaliteit en kwantiteit van human resources in Noord-Nederland. De onderzoekers constateren dat de deelname vanuit het mkb aan innovatieve projecten, aan HRM-projecten en aan samenwerkingsprojecten tussen bedrijven en kennisinstellingen de verwachtingen ver heeft overtroffen en dat de effecten merkbaar zijn.

De keuze voor energie als sleutelsector heeft resultaat gehad: het heeft geleid tot een relatief sterke groei van de werkgelegenheid in de regio. De EFRO-middelen hebben direct bijgedragen aan de creatie en groei van het Noord-Nederlandse energiecluster, maar ze hebben ook indirect bijgedragen door verbetering en uitbreiding van de fysieke en kennisinfrastructuur. Dit zijn activiteiten waar investeringen van bedrijven niet te verwachten zijn.

De onderzoekers constateren dat de IPR heeft geleid tot een substantieel aantal banen en dat zij de internationale concurrentiekracht van de betreffende bedrijven heeft versterkt. De beschikbare data met betrekking tot de NIOF zijn te beperkt om er conclusies uit te trekken, ook al omdat innovatietrajecten doorgaans tamelijk veel tijd vragen.

Op de middenlange en lange termijn kunnen positieve effecten op de regionale economie en meer specifiek de internationale concurrentiepositie worden verwacht van het verbeterde innovatiepotentieel en de verbeterde human resources.

In opdracht van de Europese Commissie, Directoraat-Generaal Regionaal beleid (DG Regio), heeft ERAC in 2008 een evaluatie uitgevoerd van het horizontale thema 'duurzame ontwikkeling'. Het programma Noord-Nederland onderscheidt zich in Nederland met de inzet van concrete instrumenten waarmee invulling is gegeven aan het belang van duurzame ontwikkeling. Door middel van een brochure zijn alle actoren gewezen op inhoud en belang van het thema. De ondersteunende aanstelling van duurzaamheidscoördinatoren was een verrijking voor het programma, maar deze functies zijn nog niet optimaal benut. Met het opnemen van specifieke vragen in het aanvraagformulier, met een bijbehorende checklist, is duurzaamheid transparant in beeld gebracht. Het programma Noord-Nederland heeft hiermee een eerste stap in de attitudeverandering gezet. Duurzaamheid geldt ook in de periode 2007-2013 als belangrijke randvoorwaarde bij economische ontwikkeling.

7.5 Verklaringen beheersautoriteit

7.5.1 Verenigbaarheid communautaire beleid

De acties die in het kader van de uitvoering van het programma EPD Noord-Nederland (2000-2006) met behulp van inzet van EFRO-middelen zijn gefinancierd, zijn in overeenstemming met de communautaire wetgeving en het communautair beleid uitgevoerd. Hieronder wordt nader ingegaan op de aspecten aanbesteding en mededinging. Daarnaast worden horizontale thema's besproken waaraan specifiek aandacht is besteed gedurende de looptijd van het programma.

Aanbesteding

De gunning van opdrachten is geschied conform de communautaire richtlijnen die op dit punt zijn vastgesteld. De bepalingen dienaangaande waren opgenomen in de voorwaarden bij beschikkingen, die worden verstrekt aan de eindbegunstigden. De naleving hiervan is strikt gecontroleerd. Reeds voor invoering van de uit het NAP voortvloeiende checklisten art. 4 controle, werd er strikt gecontroleerd op aanbesteding en gunning van opdrachten onder de Europese drempel.

Mededinging

Bij de uitvoering van het EPD heeft het SNN nadrukkelijk de samenwerking gezocht met de marktsector. De interactie met de markt heeft een gevaar met zich mee gebracht dat steunverlening plaatsvond die niet verenigbaar is met de gemeenschappelijke markt.

Dit risico is al sinds de start van het EPD door het SNN onderkend. Een toets op eventuele staatssteun-elementen heeft een standaard onderdeel gevormd in de beoordelingsprocedure van nieuwe projecten. Tegelijkertijd is geconstateerd dat de aandacht voor staatssteun de laatste programmajaren duidelijk is toegenomen. Bij de uitvoering van het EPD is dit tot uiting gekomen in het steeds grotere gewicht, dat staatssteunvragen bij de beoordeling van projecten kregen.

Bij de Uitvoeringsorganisatie is geïnvesteerd in kennis op het gebied van staatssteun. Verder is advies ingewonnen bij externe deskundigen, bijvoorbeeld bij het ministerie van Economische Zaken. De contacten met het ministerie over staatssteun zijn geïntensiveerd.

De vraag naar mogelijke staatssteunelementen is steeds vaker in een vroeg stadium van de projectopzet gesteld. Immers, hoe eerder staatssteunelementen aan de licht kwamen des te groter waren de mogelijkheden om er bij de projectopzet rekening mee te houden.

De staatssteuntoets heeft de afgelopen jaren een aantal keren geresulteerd in steunmaatregelen die bij de Europese Commissie zijn genotificeerd of aangemeld.

Duurzame ontwikkeling

Duurzaamheid is één van de horizontale thema's waaraan binnen het programma EPD-Noord extra aandacht is besteed. In maart 2001 is in het Toetsingskader van Kompas de officiële werkwijze vastgelegd die wordt gevolgd bij het toetsen van Kompasprojecten op hun bijdrage aan hun duurzame ontwikkeling.

Alle in het kader van het Kompasprogramma en EPD Noord-Nederland 2000-2006 ingediende projecten zij op uniforme wijze getoetst op hun bijdrage aan duurzame ontwikkeling. Deze toets is betrokken bij de beoordeling en honorering van projecten. Soms zijn naar aanleiding van de duurzaamheidstoets in de subsidietoekenning ook speciale voorwaarden opgenomen. De toets vond plaats door duurzaamheidscoördinatoren die op alle drie de provinciehuizen waren belast met de uitvoering van deze toets.

Milieubescherming en -verbetering

Onderdeel van de toets met betrekking tot de duurzaamheid van het project is de mate waarin het project bijdraagt aan de bescherming of verbetering van het milieu. Die toets is uitgevoerd voor elk project in het EPD.

Gelijke kansen voor mannen en vrouwen

Ook voor het toetsen van projecten aan het principe van gelijke kansen voor mannen en vrouwen is gebruik gemaakt van de beschreven toets. Hierdoor kon worden vastgesteld dat bij alle projecten sprake is van gelijkheid en of er specifieke acties worden ondernomen om de participatie van vrouwen op de arbeidsmarkt of in het maatschappelijk leven te bevorderen.

7.5.2 Grote projecten

In EPD Noord-Nederland is geen steun verleend aan projecten die voldoen aan de definitie van 'grote projecten' conform artikel 25 van Verordening (EG) 1260/1999.

7.5.3 Globale subsidies

In EPD Noord-Nederland zijn geen globale subsidies verstrekt.

Bezoeken aan Noord-Nederland

In 2005 bracht Danuta Hübner, als commissaris Regionaal Beleid van de Europese Commissie en als voorzitter van het Comité van Regionale Ontwikkeling, een bezoek aan Noord-Nederland.

08 Communicatie

Het SNN hecht groot belang aan de communicatie over de rol die Europa speelt bij het verstrekken van Europese subsidiegelden. De doelgroepen die het SNN in haar communicatie aanspreekt, komen overeen met de doelgroepen die worden aangegeven in de toepassingsbepalingen van de EU: potentiële eindbegunstigden, partners en publiek.

Met dit eindverslag wordt een periode van circa acht jaar afgerond, tussen goedkeuring van het programma en de einddatum 30 juni 2009. In deze acht jaren is er maar liefst 356 miljoen euro aan Europees geld in Noord-Nederland geland. Dit geld is ingezet bij projecten van groot tot klein, en bij individuele ondernemers die gebruik maakten van subsidieregelingen. Het geld heeft de regio veel goeds en ontwikkeling gebracht.

Toch geniet het EFRO-fonds in bovengenoemde periode nog geringe naamsbekendheid bij zowel de eindbegunstigden als het grote publiek. De oorzaak hiervan is waarschijnlijk gelegen in het feit dat het SNN met één programma (Kompas voor het Noorden) werkte waarin zowel het Haagse als het Brusselse geld was ondergebracht.

Deze manier van werken naar de eindbegunstigden is zeer klantvriendelijk, maar was minder goed voor de zichtbaarheid van het fonds. Daarom is er in de afgelopen jaren meer activiteit ondernomen om de zichtbaarheid van het fonds en de EU te vergroten.

Bij de start van het programma in 2000 werd het communicatiebeleid van het SNN uitgevoerd door de communicatiemedewerkers van de desbetreffende provincie die voorzitter was van het SNN. In 2000 was dit de provincie Drenthe. Per juli 2001 werd deze taak overgenomen door de afdeling Communicatie en Externe Betrekkingen van de provincie Fryslân. In juni 2003 is besloten tot een vaste formatieplaats bij het SNN. Vanaf dat moment heeft het SNN een communicatieadviseur in dienst gehad.

8.1 Gericht op het publiek

Het SNN heeft onderstaande activiteiten ondernomen om het grote publiek tijdens de uitvoering van het EPD te informeren:

Dag van Europa

Het SNN heeft ieder jaar aandacht besteed aan de Dag van Europa. In de eerste jaren van het programma werd de Europese vlag opgehangen, ten teken dat in die week aandacht was voor de Dag van Europa. In 2005 heeft het SNN op een aantal scholen activiteiten in het kader van de 'Dag van Europa' georganiseerd. Radiozenders en regionale kranten deden verslag van deze Europadag.

Zo verzorgde de heer C. Richelle, directeur Europe Aid EU, destijds een speech op het Ommelander College en heeft Gedeputeerde Bijman op de OBS Sinnehonk in Oudkerk uitleg geven over Europe Aid in Afrika. Sinds 2009 hangt de Europese vlag niet alleen op de Dag van Europa (en de week erna) in de mast voor het gebouw, maar het hele jaar. Het SNN wil uitstralen dat het de beheersautoriteit is voor Brussel in Noord-Nederland.

Beursdeelname

In 2001 is voor de promotie van de programma's van het SNN, een eigen beursstand ontwikkeld. Het SNN nam ieder jaar deel aan drie grote beurzen in het Noorden die plaatsvonden in Leeuwarden, Emmen en Groningen. Op die manier werden de subsidiemogelijkheden, die het SNN bood voor het mkb en andere partijen, op een wervende manier gepromoot.

Als leuke gadget werden gouden chocolademunten uitgedeeld die symboliseerden dat er bij het SNN subsidiegeld te krijgen was.

Bezoek Europese Commissie

Het SNN heeft tijdens de duur van het programma moeite gedaan om leden van de Europese Commissie naar het Noorden te halen om hen te laten zien wat gerealiseerd werd met Europees geld. Dit soort bezoeken leveren namelijk ook altijd persaandacht op en dus aandacht voor Europa in de media. In 2005 heeft Danuta Hübner als commissaris Regionaal Beleid van de Europese Commissie en als voorzitter van het Comité van Regionale Ontwikkeling, een bezoek gebracht aan Noord-Nederland. Op uitnodiging van Noord-Nederland, heeft ze een rondtour gemaakt langs een aantal projecten, waaronder Wetsus, instituut voor duurzame watertechnologie, het Universitair Medisch Centrum Groningen en LOFAR (Low Frequency Array) te Dwingeloo. Door het versturen van persberichten, is in de media aandacht geweest voor haar bezoek aan Noord-Nederland.

In de loop van het programma heeft het SNN ook een aantal kennismakingsgesprekken gevoerd met (nieuwe) vertegenwoordigers van de Europese Commissie.

Europa op website SNN

Het SNN heeft op de website continu aandacht besteed aan Europa en het Europese programma. Met de opkomst van internet zijn de functionaliteiten van de site steeds uitgebreid. Van enkel statistische informatie naar actualiteiten en downloadbare documenten. In 2004 is een grote verbeterslag doorgevoerd van de website. Ook in 2008 is de website weer totaal vernieuwd.

8.2 Gericht op potentiële begunstigen

Het SNN heeft onderstaande activiteiten ondernomen om potentiële begunstigen tijdens de uitvoering van het EPD te informeren:

Kompaskrant

Het SNN heeft jarenlang de Kompaskrant uitgegeven, een krant over het Kompasprogramma (waar het EPD ook onderdeel van was) die werd verspreid onder overheidspartijen, bedrijfsleven en andere geïnteresseerden en waarin consequent een artikel werd gewijd aan Europa met gebruik van het logo. Deze krant verscheen vier keer per jaar en besteedde ook aandacht aan projecten die gefinancierd werden met Europees geld.

Brochuremateriaal / folders / aanvraagformulieren

Om zowel het mkb als kennisinstellingen, gemeenten en intermediaire partijen te informeren over de mogelijkheden van subsidie, zijn diverse brochures en programmadocumenten geproduceerd. Tevens zijn er aanvraagformulieren gemaakt.

Website SNN

Het SNN heeft tijdens de duur van het EPD aandacht besteed aan de mogelijkheden voor ondernemers om subsidie te verkrijgen. Via een zogenaamde quickscan en het 'project van de maand' werd belicht wat er mogelijk was. Ook is consequent uitgedragen dat het SNN de beheersautoriteit is voor Brussel en de uitvoering van Europese programma's.

Standaardvoorwaarden

In de voorlichting aan eindbegunstigen gaven zowel de medewerkers van het SNN als de standaardvoorwaarden informatie over de toepassing van het EU-logo en aan welke publicatievoorwaarden moest worden voldaan als er geld verstrekt werd uit het EPD.

Aan het verlenen van bijdragen vanuit het EPD zijn de gebruikelijke publiciteitseisen verbonden.

De invulling van deze voorwaarde en uitvoering ervan is de verantwoordelijkheid van de projectindieners dan wel de uitvoerder. Bij de controlewerkzaamheden van het SNN is het voldoen aan deze publiciteitseisen door de eindbegunstigde een expliciet aandachtspunt.

Standaardvoorwaarden

In de voorlichting aan eindbegunstigden gaven zowel de medewerkers van het SNN als de standaardvoorwaarden informatie over de toepassing van het EU-logo en aan welke publicatievoorwaarden moest worden voldaan als er geld verstrekt werd uit het EPD.

Aan het verlenen van bijdragen vanuit het EPD zijn de gebruikelijke publiciteitseisen verbonden. De invulling van deze voorwaarde en uitvoering ervan is de verantwoordelijkheid van de projectindiener dan wel de uitvoerder. Bij de controlewerkzaamheden van het SNN is het voldoen aan deze publiciteitseisen door de eindbegunstigde een expliciet aandachtspunt.

Bijlage 1
Lijst alle gesteunde projecten

Door de NAP-correctie - op programmaniveau - sluit dit overzicht niet aan op de betaalaanvraag (bijlage 10) | In bijlagen 8b en 16c is de aansluiting terug te vinden.

totiaal programma 2.155.461.439 1.055.307.355 356.149.662 1.100.154.084

projectnummer	projectnaam	begunstigde	TSK	TO	EFRO	PRIVAAT
Prioriteit 1	Versterking marktsector		1.659.872.155	719.593.355	233.057.625	940.278.800
Maatregel 1a	Verbetering vestigingsvoorwaarden nieuwe en bestaande bedrijven		435.746.769	371.904.226	105.678.826	63.842.543
<i>Doelstelling 2</i>			<i>423.091.684</i>	<i>363.252.543</i>	<i>107.212.582</i>	<i>59.839.141</i>
ECD 1	Bedrijfsinvesting voor MKB-ondernemingen in Noord-Nederland	Stichting DBF, bedrijfsontwikkeling	10.592.447	4.790.146	2.638.170	5.802.301
ECD 2	E-business Noord-Nederland	Syntens Meppel	2.736.468	1.800.984	639.336	935.484
ECD 3	World Wide Commerce 2 (WWCOM2)	Kamer van Koophandel Drenthe	5.469.400	1.842.209	1.253.818	3.627.191
ECD 5	World Wide Commerce 3	Kamer van Koophandel Drenthe	4.805.932	1.830.297	856.956	2.975.635
ECD 6	Kennis Intensief Netwerk Doorgroeters Noord Nederland	Kamer van Koophandel Drenthe	120.226	85.723	34.503	34.503
ECD 7	WWCOM4	Kamer van Koophandel Drenthe	2.452.434	812.922	394.836	1.639.512
ECF 1	Het Ondernemerskompas	Kamer van Koophandel Friesland	1.742.642	1.189.160	594.580	553.482
ECF 2	TXU 4 (2e deel)	Stichting TXU Noord-Nederland	1.817.483	1.321.348	344.416	496.135
ECF 4	TXU 4 (2e deel)	Stichting TXU Noord-Nederland	2.568.722	1.503.377	751.688	1.065.345
ECF 7	Ondernemerskompas II	Kamer van Koophandel Friesland	950.289	525.980	422.790	424.309
ECF 8	TXU 2+	N.V.NOM	552.721	303.941	151.971	248.780
ECG 1	Venture Kapitaal Fonds II	N.V. NOM	8.043.864	6.315.000	1.675.804	1.728.864
ECG 11	Loginoord	Stichting loginoord i.o.	68.393	61.848	28.059	6.545
ECG 13	VKF III	N.V. NOM	6.199.163	4.269.463	1.549.790	1.929.700
ECG 2	Verbetering bedrijfsvoering MKB	Hanzehogeschool Groningen	1.501.574	720.349	345.594	781.225
ECG 20	Verbeteren bedrijfsvoering MKB 3	Hanzehogeschool Groningen	3.001.299	1.288.770	444.750	1.712.529
ECG 6	Verbetering van Bedrijfsvoering MKB-2	Hanzehogeschool Groningen	4.296.300	1.063.239	1.288.890	3.233.061
ED 1	Emmtec Industry & Business Park	Gemeente Emmen	3.022.146	3.022.146	776.742	0
ED 11	Regionaal Overslag Centrum Coevorden fase III (spoor)	Bentheimer Eisenbahn AG	8.117.174	6.740.608	1.569.946	1.376.566
ED 13	Messchenveld 1	Gemeente Assen, Dienst Ontwikkeling	10.458.605	10.458.605	2.125.071	0
ED 15	Business park Meerdijk	Gemeente Emmen	8.567.967	8.093.709	2.141.992	484.258
ED 17	Herstructureren Bargemeer, 1e fase	Gemeente Emmen	11.393.277	11.393.277	3.911.979	0
ED 19	Haarveld Roden	Gemeente Noordveld	1.851.889	1.851.889	462.972	0
ED 2	Regionaal Overslagcentrum Coevorden	Gemeente Coevorden	10.808.062	10.808.062	2.702.015	0
ED 25	Revitalisering bedrijventerrein Oevers A/B	Gemeente Meppel	7.718.881	6.748.881	2.264.008	970.000
ED 28	Bedrijventerrein Buitenvaart II	Gemeente Hoogeveen	5.323.280	5.323.280	1.330.956	0
ED 29	Aanleg bedrijventerrein Leeuwenkerveld II	Gemeente Coevorden	2.146.463	2.146.463	496.294	0
ED 32	Het hart van de Wieken	Gemeente Hoogeveen	7.129.894	6.415.764	2.098.989	714.130
ED 34	Banco, herstructureren Bargemeer tweede fase	Gemeente Emmen	14.095.552	13.945.552	5.950.000	150.000
ED 38	Kennis exploitatie in Innovatie (KEI)	Kamer van Koophandel Drenthe	547.409	270.398	115.473	277.011
ED 8	Invoering integrale zorg bij recreatieoedemeringen	BCA Projecten	67.216	19.218	9.609	47.998
EF 1	Bedrijventerrein De Kle	Gemeente Franekeradeel	3.469.320	3.469.320	867.330	0
EF 14	Haringen Marine Terminal	Ontwikkelingsmaatschappij Westergo B.V.	1.066.327	373.214	266.582	693.113
EF 15	Revitalisering en uitbreiding bedrijventerrein Overtoom Gorredijk	gemeente Opsterland	5.858.618	5.682.200	1.229.359	176.418
EF 18	Heerenveen Sportstad, onderdeel grondexploitatie stadiongebied	Gemeente Heerenveen	8.931.083	8.931.083	2.232.771	0
EF 2	Revitalisering oost en de Hemik	Gemeente Leeuwarden	2.614.045	2.614.045	907.481	0
EF 20	Revitalisering bedrijventerrein Schipsloot	gemeente Weststellingwerf	5.558.044	5.304.099	2.055.432	253.945
EF 23	Bedrijventerrein De Haven Noord-West	gemeente Smallingerland	2.440.079	2.440.079	610.020	0
EF 27	Aanlegkwaliteit en ontsluiting bedrijventerreinen Sneek en A7 zone	Provincie Fryslân	31.541.610	31.541.610	6.290.305	1.540.947
EF 3	Aanlegsteigers, wachtplaatsen en uitbreiding openbare kade haringen	Ontwikkelingsmaatschappij Westergo B.V.	3.404.419	1.863.472	851.105	2.412.138
EF 30	Revitalisering industrieterrein Leeuwarden West	Gemeente Leeuwarden	14.018.885	11.606.747	4.476.999	293.726
EF 31	Exporinnovatie project ATLAS	Business Development Friesland	793.668	499.942	208.010	0
EF 39	WTC Noord Nederland	Stichting WTC Leeuwarden i.o.	1.234.323	554.330	311.373	679.993
EF 41	Jachbouw innovatieve projecten	TechnologieCentrum Noord-Nederland	1.715.273	583.832	342.984	1.131.441
EF 46	Bedrijvenpark Drachten A-7 Noord	gemeente Smallingerland	8.426.879	8.426.879	2.106.720	0
EF 5	Optimaal situeren en bundelen leidingpakketten Haringen	Ontwikkelingsmaatschappij Westergo B.V.	1.777.357	622.075	444.339	1.155.282
EF 52	Aanleg Newtonpark 4, fase 1	Gemeente Leeuwarden	5.570.088	5.570.088	1.392.522	0
EF 59	Nieuwe Bedrijfsvoering Creatief	Stichting Business Development Friesland	464.048	237.003	92.810	227.045
EG 1	Spoorbrug Sauwerd	Ministerie van Verkeer en Waterstaat DG Personenvervoer	15.238.113	15.238.113	2.269.000	0
EG 15	Groningen Internet Exchange	Stichting Groningen Internet Exchange	3.245.335	2.435.550	811.334	809.785
EG 17	Hanze Business	Hanzehogeschool Groningen	2.026.554	933.069	389.273	1.093.465
EG 2	Phoenixbrug Veendam	Provincie Groningen Dienst Beheer Wegen & Kanalen	1.461.268	1.461.268	338.669	0
EG 20	Biomade Technology fase 2	N.V. Ontwikkelingsmaatschappij RSCG	7.200.000	6.551.116	1.080.000	648.884
EG 22	Ontsluiting Bedrijfssterrein RSCG Noord/LC2	N.V. Ontwikkelingsmaatschappij RSCG	176.593	93.714	44.148	82.879
EG 24	Verlenging bulkade Eemshaven	Groningen Seaports	6.758.742	6.758.742	1.689.686	0
EG 26	Realisatie openbare (bulk)opslagfaciliteiten Eemshaven in realite tot de bestaande bulkade	Groningen Seaports	1.217.047	608.523	304.262	608.524

projectnummer	projectnaam	begunstigde	TSK	TO	EFRO	PRIVAAT
EG 27	Uitbreiding RoRo-terrein Eemshaven 2e fase	Groningen Seaports	1.496.693	482.716	374.173	1.033.977
EG 29	Versterking ondernemerschap toeristische/recreatieve sector	MKB-Noord	559.473	271.791	244.612	287.682
EG 3	Onderzoek verbetering superbreedbandverbinding	SiG Telinvest	358.222	168.312	168.312	31.000
EG 30	Revitalisering industrieterrein Foxhol en Martenshoek	Gemeente Hoogezand-Sappemeer	3.979.879	3.685.033	1.436.995	294.846
EG 31	Naar een duurzaam hoger-kwaliteit bedrijventerreinen gem Groningen	Gemeente Groningen	1.417.511	1.361.758	425.253	55.753
EG 32	Ontwikkeling gebied RSCG-Zuid	N.V. Ontwikkelingsmaatschappij RSCG	540.789	345.124	243.355	195.665
EG 38	Ultimate Chiral Technology	Syncom BV	5.688.672	2.072.220	1.413.858	3.616.452
EG 4	Ontwikkeling Metal Park	Groningen Seaports	5.258.948	12.429.547	1.314.729	0
EG 40	Revitalisering bedrijventerrein Dideldom en Vleddermond Stadskanaal	Gemeente Stadskanaal	12.454.204	12.429.547	4.409.733	24.657
EG 43	Duurzame revitalisering van industriepark Leek	Gemeente Leek	3.552.660	3.450.846	1.161.956	101.814
EG 44	Duurzame revitalisering bedrijventerrein 't Heem Ter Apel	Gemeente Vlagtwedde	3.855.022	3.855.022	1.020.918	0
EG 45	Ontwikkeling bedrijventerrein Hoogebrug III Winschoten	Gemeente Winschoten	2.397.413	2.397.413	599.353	0
EG 46	Ontwikkeling bedrijventerrein Westpoort	Gemeente Groningen	9.732.305	9.732.305	2.433.076	0
EG 5	Revitalisering kade D en E te Delfzijl	Groningen Seaports	1.954.876	980.965	556.706	973.911
EG 50	Ontwikkelingen Westlob Eemshaven	Groningen Seaports	14.618.501	14.618.501	3.654.625	0
EG 51	Medische Databank Noord-Nederland: "LifeLines"	UMCG LifeLines	9.245.292	7.845.292	2.311.323	1.400.000
EG 53	Ontwikkelingsprojecten Westlob Eemshaven; onderdeel shortsea haven	Groningen Seaports	14.694.270	14.694.270	3.673.567	0
EG 54	Duurzame revitalisering bedrijventerreinen Rensel en Hoogebrug I Winschoten	Gemeente Winschoten	9.898.757	9.898.757	3.189.123	0
EG 59	Duurzame revitalisering bedrijventerrein Farnsumerpoot	Gemeente Delfzijl	4.958.897	4.958.897	1.369.348	0
EG 61	Flexibel GMP	Universitair Medisch Centrum Groningen UMCG)	4.664.416	4.664.416	418.603	0
EG 65	Zoutafvalzuivering Oosterhorn	North Water Afvalwater BV	1.722.376	516.713	516.713	1.205.663
EG 66	Leeksterwaard Leek	Gemeente Leek	5.830.928	5.830.928	1.085.230	0
EG 7	Ontsluiting bedrijventerrein Veendam-Noord/Muntendam op N33	DG Rijkswaterstaat Directie Noord-Nederland	6.561.846	6.561.846	1.583.000	0
EG 9	Bedrijfsverzamelgebouw startende nieuwe media bedrijven	SIG Real Estate	862.331	159.411	109.411	702.920
EM 22	Export door samenwerking	DAGIN	925.554	336.887	168.443	588.667
EM 27	Nieuwe bedrijvigheid Friesland	Stichting Business Development Friesland	878.202	386.372	157.687	491.830
EM 29	Export door samenwerking bedrijvensubsidies	DAGIN	487.200	133.771	121.800	353.429
EM 3	World Wide Commerce	Kamer van Koophandel Drenthe	6.503.361	2.923.063	1.270.130	3.580.278
EM 37	Innovatie en exploitatie van DAGIN formule exportsamenwerking	DAGIN	1.123.627	380.786	170.868	742.841
EM 4	Creëren Duurzame Kwaliteit (Babco)	MKB-Noord/Syntens	388.198	359.522	140.000	28.676
EM 44	Prestatieverbetering Noordelijke Maakindustrie	RUG / Faculteit Bedrijfskunde	434.838	330.818	179.258	104.020
EM 6	Nieuwe Internationale Bedrijvigheid noord	BIC Noord-Nederland	1.154.495	394.604	197.302	759.891
EM 7	Pool Exportmanagers internationalisering Noord-Nederland	MKB-Nederland	486.038	243.018	121.509	243.020
EM 38	Demo Boot	NKIP Classificatiebureau	0	0	0	0
EM 36	Breedbandcentrum	Stichting Breedband KennisCentrum	0	0	0	0
Phasing out			12.655.065	8.651.683	1.466.244	4.003.402
UCG 1	Venture Kapitaal Fonds II	N.V. NOM	8.302.863	6.330.582	344.589	1.972.281
UCG 3	World Wide Commerce	Kamer van koophandel voor Drenthe	759.500	347.381	176.234	412.119
UCG 2	Verbetering bedrijfsvoering MKB	Hanzehogeschool Groningen	460.499	229.604	106.418	230.895
UCD 1	Bedrijfsinvestering voor MKB-ondernemingen in Noord-Nederland	Stichting DBF, bedrijfsontwikkeling	1.008.060	218.012	218.012	790.048
UM 4	Nieuwe Internationale Bedrijvigheid noord	BIC Noord-Nederland	276.766	107.482	169.284	107.482
UCF 2	TXU 4	Stichting TXU Noord-Nederland	340.057	226.409	53.741	113.648
UM 5	Pool Exportmanagers internationalisering Noord-Nederland	MKB-Nederland	53.634	36.734	18.367	16.900
UCF 1	Het Ondernemerskompas	Kamer van Koophandel Friesland	349.822	227.340	113.670	122.482
UF 2	Revitaliseringsplan bedrijventerrein Betterwird Dokkum	Gemeente Dongeradeel	1.103.884	928.139	364.143	175.745
Maatregel I.b	Stimulering marktsector		970.025.356	119.080.845	56.087.632	850.944.511
Doelstelling 2			837.529.146	105.436.337	52.005.524	732.092.809
EM 10	Kleine investeringen in de Toeristische Sector (KITS 2000)	Gedeputeerde Staten van de provincies Fryslân, Groningen en Drenthe	94.422.030	9.864.330	4.932.165	84.557.700
EM 18	(Decentrale) Investeringsregeling Noord-Nederland (vestigingsvariant), jaarschrijven 2002 en 2003	Gedeputeerde Staten van de provincies Fryslân, Groningen en Drenthe	2.456.348	2.456.348	1.133.125	0
EM 19	(Decentrale) Investeringspremiereregeling Noord-Nederland (uitbreidingsvariant), jaarschrijven 2002 en 2003	Gedeputeerde Staten van de provincies Fryslân, Groningen en Drenthe	3.281.964	3.281.964	1.351.359	0
EM 20	Subsidierregeling Kwaliteitsinvesteringen in de toeristische sector, jaarschrijven 2002 en 2003	Gedeputeerde Staten van de provincies Fryslân, Groningen en Drenthe	900.412	900.412	450.206	0
EM 24	Loonkostenpremiereregeling Noord-Nederland 2002-2003	Gedeputeerde Staten van de provincies Fryslân, Groningen en Drenthe	12.729.197	1.952.221	976.110	10.776.976
EM 8	Decentrale IPR 2000 (uitbreidingsvariant), jaarschrijven 2000/2001	Gedeputeerde Staten van de provincies Fryslân, Groningen en Drenthe	551.576.033	56.830.904	28.295.659	494.745.129
EM 9	Decentrale IPR 2000 (vestigingsvariant)	Gedeputeerde Staten van de provincies Fryslân, Groningen en Drenthe	172.163.162	30.150.158	14.866.900	142.013.004
Phasing out			132.496.210	13.644.508	4.082.108	118.851.702
UM 9	Decentrale IPR 2000 (vestigingsvariant)	Gedeputeerde Staten van de provincies Fryslân, Groningen en Drenthe	2.213.272	440.408	220.204	1.772.864
UM 8	Decentrale IPR 2000 (uitbreidingsvariant), jaarschrijven 2000/2001	Gedeputeerde Staten van de provincies Fryslân, Groningen en Drenthe	63.999.149	4.916.346	2.458.173	59.082.803
UM 10	Kleine investeringen in de Toeristische Sector (KITS 2000)	Gedeputeerde Staten van de provincies Fryslân, Groningen en Drenthe	64.913.853	6.917.818	1.014.422	57.996.035
UM 14	(Decentrale) Investeringspremiereregeling Noord-Nederland (vestigingsvariant), jaarschrijven 2002 en 2003	Gedeputeerde Staten van de provincies Fryslân, Groningen en Drenthe	73.308	73.308	29.246	0
UM 15	(Decentrale) Investeringspremiereregeling Noord-Nederland (uitbreidingsvariant), jaarschrijven 2002 en 2003	Gedeputeerde Staten van de provincies Fryslân, Groningen en Drenthe	293.007	293.007	112.907	0
UM 16	Subsidierregeling Kwaliteitsinvesteringen in de toeristische sector, jaarschrijven 2002 en 2003	Gedeputeerde Staten van de provincies Fryslân, Groningen en Drenthe	1.003.621	1.003.621	247.156	0
Maatregel I.c	Versterking toeristische infrastructuur		254.100.030	228.608.284	68.291.167	25.491.746

projectnummer	projectnaam	TSK	TO	EFRO	PRIVAAT
Doelstelling 2		218.850.808	193.864.384	65.351.193	24.986.424
ECF 3	Frysk Erfskip	1.660.499	306.589	409.387	1.353.910
ECG 22	Go China	4.835.950	1.483.988	1.208.988	3.351.962
ECG 4	Revitalisering Zuidlaardermeer	1.443.530	1.247.786	263.781	195.744
ECG 7	Van Tuurvaart naar Toervaart	14.335.946	13.613.947	5.884.636	721.999
ED 18	Masterplan Veenhuizen	9.120.033	8.450.159	2.222.449	669.874
ED 20	Fietstotaalplan fase 2	1.277.518	1.277.518	611.306	0
ED 26	Outdoor Offensief Drenthe	527.076	381.099	241.525	175.977
ED 35	Vernieuwing Veempark	966.244	619.534	243.098	346.710
ED 43	Vaarverbinding Erica-Ter Apel	7.848.246	7.546.246	3.152.500	300.000
ED 6	Fietstotaalplan Drenthe	1.058.207	1.050.115	444.367	8.092
ED 9	MaSTEPlan gemeente Noordenveld	7.149.920	7.149.920	1.787.480	0
EF 12	Leeuwarden stad van water en cultuur	5.649.227	5.649.227	1.444.940	0
EF 13	Cultuurontwikkelingsproject Joure	1.530.367	1.281.553	353.780	248.814
EF 16	Middeliseroute fase II	8.203.430	8.203.430	3.281.372	0
EF 25	Strandzone Lemmer	5.119.801	5.119.801	1.225.619	0
EF 26	Kwaliteitsimpuls Friese Meren, onderdeel weg- en waterkruisingen	24.119.915	24.119.915	12.059.957	0
EF 42	Projecten Skarsterlân	2.916.696	2.916.696	1.166.997	0
EF 43	FMP-projecten Wymbritseradiel	7.600.716	7.600.716	2.757.406	0
EF 44	Klassieke Scheephaven Terheme	1.230.139	1.230.139	307.535	0
EF 45	Verdiepen provinciale vaarwegen Fries Merenproject	1.944.536	1.944.536	486.134	0
EF 48	Aquaduct De Geeuw	26.639.564	26.639.564	4.000.000	0
EF 49	Inrichtingsplan Rengerspöle e.o.	1.672.137	1.219.440	559.164	452.697
EF 51	Spoorbrug Akkrum	15.592.140	13.311.680	3.410.000	2.280.460
EF 53	Projecten Lemsterland	1.589.646	1.409.646	487.140	180.000
EF 55	Opwaardering De Potten Sneek	7.541.450	7.423.450	2.500.000	118.000
EF 56	Waterfront Grou	3.578.148	3.578.148	1.277.154	0
EF 6	Stichting Belvédère Centrum voor Moderne Kunst i.o.	2.758.980	1.420.000	620.000	1.338.980
EF 61	Aanpassing spoorbruggen Boazumerfeart en Aldeel	970.781	970.781	339.773	0
EF 8	Middeliseroute, onderdeel omlidende Sneek	323.827	323.827	97.255	0
EG 14	Natte Horizon Bourtange	1.152.455	1.152.455	414.884	0
EG 18	Toeristische jachthaven Reildiep	2.499.709	2.374.919	495.144	124.790
EG 25	Blauwe Stad, 1e fase	33.800.684	24.081.260	8.450.171	9.719.424
EG 28	Masterplan Nieuweschans	3.264.787	3.021.186	1.305.916	243.601
EG 41	STAR	6.739.940	4.049.500	1.625.000	2.690.440
EG 52	TRIP Westervolde	2.160.564	1.695.614	216.335	464.950
EF 63	FMP Heropening Polderhoofdkaanal	0	0	0	0
EG 10	Heveskes Kurokawa Paviljoen	0	0	0	0
Phasing out		35.249.222	34.743.900	2.939.974	505.322
UD 1	Fietstotaalplan Drenthe	2.592.955	2.585.288	784.506	7.667
UG 2	Vestingmuseum en Kunsthuis Oudeschans	559.923	289.601	139.982	270.322
UF 1	Sloten, stad, land en water	1.361.126	1.351.387	352.500	9.739
UF 3	Kwaliteitsimpuls Friese Meren, onderdeel weg-/waterkruisingen	23.043.870	23.043.870	919.397	0
UF 4	Dokkum Historisch Hart; fase 2 Bonifatiusroute	2.913.818	2.726.224	36.366	187.594
UF 5	Kwaliteitsimpuls Hanzestad Bolsward	3.033.927	3.003.927	94.962	30.000
UG 3	Appingedam, Stad van Water en Cultuur	1.743.603	1.743.603	610.261	0
Prioriteit II	Ontwikkeling stedelijke kernen	209.186.621	186.254.272	56.547.361	22.934.349
Maatregel II.a	Verbeteren bedrijfslocaties in stedelijke kernen	94.740.480	85.274.354	25.415.886	9.466.126
Doelstelling 2		94.740.480	85.274.354	25.415.886	9.466.126
ECD 4	LOFAR, Noordelijke Componenten	29.737.760	28.082.442	10.843.921	1.655.318
ED 10	Drentse aansluiting op SURFnet	2.626.608	2.078.825	750.000	547.783
ED 3	Stationsgebied Hoogeveen	6.782.622	6.782.622	1.904.091	0
ED 4	Ontwikkeling locatie Vondellaan Assen	504.965	504.965	138.661	0
EF 10	Economische ontwikkeling stationsgebied Heerenveen	1.270.011	902.241	300.216	367.770
EF 9	Romein 2000	2.587.381	2.197.131	623.394	380.250
EG 11	Kameroontwikkeling Europapark	35.130.490	35.130.490	8.782.623	0
EG 33	Helpmancentrale	6.085.897	980.892	941.017	5.105.005
EG 42	Ontsluitende infrastructuur herontwikkeling stationsgebied Groningen	10.014.746	8.614.746	1.131.963	1.400.000
EG 13	Huisvesting Biomade/Incubator	0	0	0	0
Maatregel II.b	Stedelijke voorzieningen en stedelijke economie	114.448.141	100.979.918	31.131.475	13.468.223
Doelstelling 2		114.448.141	100.979.918	31.131.475	13.468.223
ED 12	Upgrading TT-circuit Assen, fase 4	10.836.144	7.500.000	2.600.000	3.336.144
	TT Circuit Assen				

projectnummer	projectnaam	beginstagede	TSK	TO	EFRO	PRIVAAT
ED 30	Blaauwe As / Cultureel Kwartier	Gemeente Assen, Dienst Ontwikkeling	26.586,421	25.736,421	10.372,724	850,000
ED 33	Meppel: Waterpoort van Noord-Nederland	Gemeente Meppel	3.577,493	3.577,493	1.252,123	0
ED 39	Centrumplan Coevorden	Gemeente Coevorden	6.843,824	6.843,824	592,284	0
ED 47	Upgrading Circuit van Assen, fase 5 en wegvak De Haar	Stichting Circuit van Assen	7.428,445	4.104,000	1.845,317	3.324,445
ED 48	Ontsluiting De Haar	Gemeente Assen, Dienst Ontwikkeling	2.467,890	2.467,890	658,669	0
ED 5	Milieuvoorziening Noorderdierenpark	Noorder Dierenpark	2.690,417	932,678	466,339	1.757,739
EF 11	Stadshart Sneek	Gemeente Sneek	3.051,997	3.051,997	895,863	0
EF 17	Kwaliteitsimpuls Het Nationaal Modelspoor Museum	Nationaal Modelspoor Museum	836,448	459,790	211,197	376,658
EF 21	Strielend Frentsjer	Gemeente Franekeradeel	5.329,780	4.687,233	1.918,721	642,547
EF 24	Renaissance Princessehof	Stichting Keramiekmuseum het Princessehof	3.161,140	2.884,578	790,285	876,562
EF 29	Fries Natuurmuseum Leeuwarden	Stichting Fries Natuurhistorisch museum	4.906,480	3.730,506	1.226,620	1.175,974
EF 32	Vaaras Sneek, binnenstadpakket	Gemeente Sneek	3.224,983	3.224,983	990,100	0
EF 66	Friese Havendagen 2008	Stichting Friese Havendagen	514,350	235,224	78,690	279,126
EF 7	Aquaduct stadsweg Sneek	Gemeente Sneek	17.173,543	17.173,543	2.967,096	0
EG 12	De Oude Ae	Gemeente Veendam	4.444,738	4.444,738	1.596,165	0
EG 34	Marketing Groningen	Stichting Marketing Groningen i.o.	852,095	852,095	253,433	0
EG 37	Nas & Mazzel	Stichting Nas & Mazzel i.o.	337,673	207,000	132,000	130,673
EG 55	Masterplan Veendam	Gemeente Veendam	4.492,929	4.487,929	1.044,673	5,000
EG 8	Het Nederlands Stripmuseum	Stichting het Nederlands Stripmuseum	5.691,351	4.977,996	1.239,176	713,355

Prioriteit III	Werking arbeidsmarkt	279.075,604	142.134,669	62.809,590	136.940,935
Maatregel III.a	Werking arbeidsmarkt	143.347,574	88.356,715	39.421,028	54.990,859

Doelstelling 2		127.126,931	79.028,777	35.804,683	48.098,154
ECD 10	Sensor Universe	1.484,801	1.484,801	731,683	0
ECD 8	Clusterproject E-Learning	1.819,026	706,528	248,000	1.112,498
ECF 5	Kennis- en Informatiecentrum Roestvaststaal	2.276,374	1.566,635	824,777	709,739
ECG 10	Energy Valley	1.260,000	1.165,500	567,000	94,500
ECG 12	Innoveren met ICT	5.901,736	2.555,617	2.505,617	3.346,119
ECG 16	Drymer	854,720	489,095	250,718	365,625
ECG 18	Energy Valley II	3.533,912	3.133,912	1.549,687	400,000
ECG 3	Kenniscusterproject TCN	5.439,918	2.676,202	1.338,101	2.763,716
ECG 5	Human Technology Centre	1.353,339	1.101,164	490,181	252,175
ECG 8	Hogere Installatie Techniek HIT	310,106	281,940	107,990	28,166
ECG 9	Kennisontwikkeling in Partnerschap (KOP)	2.980,428	2.067,462	1.118,815	912,966
ED 14	IT Atelier	2.218,459	1.098,042	590,887	1.120,417
ED 16	Regionaal actieplan MKB-learnen Noord Nederland: Samen Doen	607,811	445,948	303,905	161,863
ED 21	Kwaliteitslag VSOB Ruinen	1.211,538	541,156	278,654	670,382
ED 22	Drentse leerbedrijven	916,771	432,911	392,611	483,860
ED 23	ACTivering ONdernemerschap (Action) C	2.479,386	2.369,510	1.669,707	109,876
ED 24	Zodat het netwerk	1.064,063	467,412	323,685	596,651
ED 27	Sensor Connecting Technology	8.752,525	3.071,727	2.168,795	5.680,798
ED 31	Erfgoed Centrum Veehuizen	668,029	431,949	158,015	236,080
ED 36	Kenniscampus Emmen	6.264,110	6.264,110	1.566,028	0
ED 37	Meppeler Werkboerderij	647,485	617,485	210,000	30,000
ED 51	Wilm's Boo	744,668	285,000	128,750	459,668
ED 52	Sensor Academy/International Technology School	1.275,920	1.211,321	387,500	64,599
ED 7	ACTION B	2.273,330	1.539,450	461,144	733,860
EF 19	Kennisinstituut Duurzame Waternotechnologie	6.738,637	4.383,005	1.684,659	2.355,632
EF 22	Kenniscampus, ondernemerscampus Leeuwarden	1.100,370	1.063,921	330,111	36,449
EF 28	Spin Off Life Sciences	232,800	131,856	69,840	100,944
EF 34	Academie voor Bedrijfskunde & ICT	1.300,833	905,069	423,209	395,764
EF 38	Kennisinstituut Duurzame Innovaties	3.985,459	3.942,695	996,365	42,784
EF 40	Kenniscentrum Jachtbouw en lichte constructies	2.478,342	1.440,000	595,000	1.038,342
EF 47	Wetsus 2006	10.463,147	7.630,377	2.709,048	2.832,770
EF 50	Kenniscirculatie Friesland	2.680,331	2.643,311	790,000	37,020
EF 54	XXB Binnenvaart Containerschip	241,104	107,589	72,304	133,515
EF 57	De ARK	393,135	194,000	76,990	199,135
EF 58	Gamevalley	3.051,447	1.998,557	1.398,990	1.052,890
EF 62	Praktijk- en leercentrum voor fijnmechanica en mechatronica	3.194,955	2.524,855	670,703	1.741,100
EF 64	Research Site Salt Water Technology	1.919,000	777,500	351,500	1.141,000
EG 16	Innovation plus Quality	843,795	781,895	253,139	61,900
EG 19	UFO Oosterhorn fase 2	5.280,057	293,068	293,068	4.986,989
EG 21	Uitbouwen opleidingscentrum AZG (skills lab)	130,586	129,775	36,450	811
EG 23	ICT Incubation Groningen	1.796,635	1.323,150	449,159	473,485
EG 35	Centre for Hydraulics and Engineering Systems Technology (CHEST)	14.669,335	5.928,675	3.419,857	8.740,660
EG 36	Energy Delta Institute				

projectnummer	projectnaam	begunstigde	TSK	TO	EFRO	PRIVAAT
EG 47	Kennisconversiefonds	Kennis Conversie Fonds BV i.o.	2.946.068	2.946.068	736.517	0
EG 48	Praktijkcentrum Bouw Veenkoloniën	Noorderpoortcollege	689.571	407.734	339.778	281.837
EG 56	Maritieme Combinatie	Bodewes Managementiservices BV	1.562.129	594.977	594.977	967.152
EG 57	Light Metals Centre	Light Metals Centre	163.472	86.111	86.111	77.361
EG 6	Duurzaam Groningen	Syntens Groningen	1.528.802	936.775	253.613	592.027
EG 68	Trainingscentrum Transport en Logistiek Veendam	Noorderpoortcollege	499.679	493.294	130.637	6.365
EM 16	IT-loket werk en scholing	Gemeente Leeuwarden	439.732	439.732	171.414	0
EM 2	CONO-Innovator	Conoship International	551.799	259.884	129.942	291.915
EM 21	Ontwikkeling praktijkopleidingen chemie en kunststoffen	Stichting Technomatch Chemie en Kunststoffen	287.138	143.569	100.959	143.569
EM 28	Kameleon	Koninklijke Niestern Sander	1.142.728	327.218	163.609	815.510
EM 15	Opleiding draadloze systemen	ASTRON	0	0	0	0
<i>Phasing out</i>			16.220.643	9.327.938	3.616.345	6.892.705
UG 1	Duurzaam Groningen	Provincie Groningen	222.838	158.354	65.235	64.484
UM 2	CONO-Innovator	Conoship International	201.696	86.628	43.314	115.068
UCD 2	LOFAR II	ASTRON	15.630.198	9.000.000	3.449.215	6.630.198
UM 20	Draadloze systemen	Astron	165.911	82.956	58.581	82.956
Maatregel III.b	Kennis, innovatie en duurzaamheid		135.728.030	53.777.954	23.988.562	81.950.076
<i>Doelstelling 2</i>			121.222.704	48.060.861	21.364.101	73.161.843
EM 11	Noordelijke innovatieOndersteuningsFaciliteit (NIOF 2000), jaarschijven 2000/2001	Gedeputeerde Staten van de provincies Fryslân, Groningen en Drenthe	105.192.489	38.651.034	17.500.000	66.541.455
EM 13	Human Resource Management (HRM 2000) jaarschijven 2000/2001	Gedeputeerde Staten van de provincies Fryslân, Groningen en Drenthe	10.641.630	4.021.242	2.006.000	6.620.368
EM 17	Noordelijke Innovatie OndersteuningsFaciliteit 2000 (NIOF 2000), jaarschijven 2002 en 2003	Gedeputeerde Staten van de provincies Fryslân, Groningen en Drenthe	4.707.501	4.707.501	1.601.352	0
EM 48	HRM 2001 uitvoeringskosten	Gedeputeerde Staten van de provincies Fryslân, Groningen en Drenthe	681.084	681.084	256.749	0
<i>Phasing out</i>			14.505.326	5.717.093	2.024.461	8.788.233
UM 7	Human Resource Management (HRM 2000) jaarschijven 2000/2001	Gedeputeerde Staten van de provincies Fryslân, Groningen en Drenthe	1.102.510	375.370	187.685	727.140
UM 11	Decentrale IPR 2000 (uitbreidingsvariant), jaarschijven 2000/2001	Gedeputeerde Staten van de provincies Fryslân, Groningen en Drenthe	12.605.979	4.544.886	1.535.000	8.061.093
UM 13	Decentrale IPR 2000 (vestigingsvariant)	Gedeputeerde Staten van de provincies Fryslân, Groningen en Drenthe	691.735	691.735	261.641	0
UM 22	Human Resource Management (HRM)	Gedeputeerde Staten van de provincies Fryslân, Groningen en Drenthe	105.102	105.102	40.135	0
Prioriteit IV	Technische Bijstand		7.325.059	7.325.059	3.735.086	0
Maatregel IV.a	TB Beheer		5.124.206	5.124.206	2.634.660	0
<i>Doelstelling 2</i>			4.827.410	4.827.410	2.466.262	0
EM 1	Task Forces Noord Nederland	Gedeputeerde Staten van de provincies Fryslân, Groningen en Drenthe	260.430	260.430	130.215	0
EM 23	Task Forces Noord Nederland 2002	Samenwerkingsverband Noord-Nederland	342.200	342.200	171.100	0
EM 25	Technische Bijstand EFRO Doelstelling 2 Beheer	Samenwerkingsverband Noord-Nederland	3.434.682	3.434.682	1.717.341	0
EM 32	Task Forces Noord Nederland 2003-2004	Samenwerkingsverband Noord-Nederland	470.098	470.098	147.606	0
EM 43	Task Forces Raamplan IV	Samenwerkingsverband Noord-Nederland	320.000	320.000	320.000	0
<i>Phasing out</i>			296.796	296.796	148.398	0
UM 1	Task Forces Noord Nederland	Gedeputeerde Staten van de provincies Fryslân, Groningen en Drenthe	80.823	80.823	40.412	0
UM 6	Task Forces Noord Nederland 2002	Samenwerkingsverband Noord-Nederland	84.233	84.233	42.116	0
UM 12	Technische Bijstand EFRO Phasing Out Beheer	Samenwerkingsverband Noord-Nederland	131.740	131.740	65.870	0
Maatregel IV.b	TB Overig		2.200.653	2.200.653	1.100.426	0
<i>Doelstelling 2</i>			2.123.789	2.123.789	1.061.894	0
EM 26	Technische Bijstand EFRO Doelstelling 2 Overig	Samenwerkingsverband Noord-Nederland	2.123.789	2.123.789	1.061.894	0
<i>Phasing out</i>			77.064	77.064	38.532	0
UM 17	Technische Bijstand EFRO Phasing Out Overig	Samenwerkingsverband Noord-Nederland	77.064	77.064	38.532	0

Doelstelling 2	Prioriteit / maatregel	2000			2001			2002			2003				
		EFRO	Publiek (excl. EFRO)	TSK	EFRO	Publiek (excl. EFRO)	TSK	EFRO	Publiek (excl. EFRO)	TSK	EFRO	Publiek (excl. EFRO)	TSK		
	I Versterking marktsector	0	2.205.618	8.338.951	2.828.287	13.372.856	20.378.388	41.468.079	84.854.940	146.691.407	21.000.513	34.559.387	108.234.044	163.829.944	28.870.405
	I.a. Verbetering vestigingsvoorwaarden nieuwe en bestaande bedrijven	0	2.028.457	8.161.789	702.347	10.892.593	11.113.096	29.435.782	7.615.034	48.163.913	9.777.376	20.850.001	8.721.529	39.148.907	10.356.476
	I.b. Stimulering marktsector	0	129.557	129.557	2.221.148	2.480.263	5.801.543	5.900.637	80.039.627	91.741.702	2.244.927	4.967.778	447.027	7.159.732	8.663.398
	I.c. Versterking toeristische infrastructuur	0	0	0	0	0	1.824.078	4.577.163	384.551	6.785.792	0	0	0	0	7.290.505
	II Ontwikkeling stedelijke kernen	0	2.410.530	6.859.799	801.178	10.071.507	6.157.753	22.016.472	2.247.445	30.421.670	5.000.212	11.697.952	2.100.379	18.798.543	5.123.905
	II.a. Verbeteren bedrijfslocaties in stedelijke kernen	0	2.474.283	6.796.046	801.178	10.071.507	4.459.473	4.219.170	40.830	5.637.814	1.990.075	4.965.428	545.455	7.500.958	1.510.687
	II.b. Stedelijke voorzieningen en stedelijke economie	0	0	0	0	0	4.746.589	17.748.993	2.288.274	24.783.856	3.054.506	6.668.154	1.554.925	11.297.585	3.635.153
	III Werking arbeidsmarkt	0	465.021	465.021	1.125.813	2.055.855	1.176.554	1.467.747	2.350.623	4.984.924	3.450.154	4.156.248	7.524.100	15.130.503	7.013.573
	III.a. Werking arbeidsmarkt	0	52.548	52.548	118.049	223.145	410.508	691.702	514.036	1.616.248	1.020.450	1.726.544	1.715.810	4.462.805	3.420.242
	III.b. Kennis, innovatie en duurzaamheid	0	304.993	368.450	1.159.267	1.832.710	567.587	673.553	2.127.538	3.368.678	1.800.900	2.131.163	6.735.934	10.667.698	2.629.175
	IV Technische Bijstand	0	23.220	23.220	0	46.438	416.114	467.992	0	884.106	190.926	291.734	0	472.710	225.212
	IV.a TB Beheer	0	23.220	23.220	0	46.438	281.007	281.007	0	552.014	152.025	225.741	0	377.766	122.955
	IV.b TB Overig	0	0	0	0	0	161.046	161.046	0	332.092	47.472	47.472	0	94.944	89.360
Totaal		0	5.104.389	15.686.990	4.755.277	25.546.657	28.126.810	65.400.290	89.453.008	182.982.107	29.641.856	50.731.321	117.856.553	196.231.700	41.203.095

Phasing out	Prioriteit / maatregel	2000			2001			2002			2003				
		EFRO	Publiek (excl. EFRO)	TSK	EFRO	Publiek (excl. EFRO)	TSK	EFRO	Publiek (excl. EFRO)	TSK	EFRO	Publiek (excl. EFRO)	TSK		
	I Versterking marktsector	0	366.334	212.926	3.337.517	3.337.517	1.717.271	4.261.791	12.187.416	18.166.467	1.096.760	395.459	10.882.148	12.374.367	3.184.903
	I.a. Verbetering vestigingsvoorwaarden nieuwe en bestaande bedrijven	0	189.818	36.410	640.073	866.302	345.080	2.226.804	1.232.363	3.808.247	132.204	630.868	79.579	418.888	786.851
	I.b. Stimulering marktsector	0	41.068	238.992	2.191.156	2.471.215	346.331	840.819	11.332.410	12.519.560	369.980	947.833	11.329.602	12.647.416	598.887
	I.c. Versterking toeristische infrastructuur	0	0	0	0	0	473.936	1.140.722	224.002	1.838.660	41.596	103.566	675	145.837	1.093.953
	II Ontwikkeling stedelijke kernen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	II.a. Verbeteren bedrijfslocaties in stedelijke kernen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	II.b. Stedelijke voorzieningen en stedelijke economie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	III Werking arbeidsmarkt	0	431.136	640.618	883.168	1.954.922	2.631.245	4.161.462	5.083.050	11.875.757	893.732	1.388.879	2.086.386	4.488.997	654.216
	III.a. Werking arbeidsmarkt	0	357.505	566.987	687.283	1.621.736	2.535.569	4.063.787	4.833.404	11.430.404	679.308	1.074.466	1.291.912	3.043.676	9.468
	III.b. Kennis, innovatie en duurzaamheid	0	41.441	78.315	213.409	333.166	56.866	103.983	285.474	445.353	177.129	334.446	911.744	1.423.321	442.206
	IV Technische Bijstand	0	7.206	7.206	0	14.411	36.716	36.716	0	73.432	56.063	56.063	0	112.126	18.732
	IV.a TB Beheer	0	7.206	7.206	0	14.411	32.965	32.965	0	65.130	54.217	54.217	0	108.434	15.990
	IV.b TB Overig	0	0	0	0	0	4.151	4.151	0	8.302	1.846	1.846	0	3.692	2.742
Totaal		0	804.675	860.749	3.641.425	5.306.850	4.385.231	8.459.959	17.270.466	30.115.656	2.146.555	1.840.402	12.968.534	16.955.490	3.857.851

TOTAAL PROGRAMMA EPD NOORD-NEDERLAND t/m 2008	Prioriteit / maatregel	2000			2001			2002			2003				
		EFRO	Publiek (excl. EFRO)	TSK	EFRO	Publiek (excl. EFRO)	TSK	EFRO	Publiek (excl. EFRO)	TSK	EFRO	Publiek (excl. EFRO)	TSK		
	I Versterking marktsector	0	2.388.900	8.586.749	5.754.724	16.710.373	19.908.066	44.121.828	100.827.980	164.857.874	19.339.091	32.900.003	123.966.216	176.204.311	28.790.069
	I.a. Verbetering vestigingsvoorwaarden nieuwe en bestaande bedrijven	0	2.218.275	8.188.200	1.342.420	11.758.995	11.462.177	31.662.588	8.847.397	51.972.160	9.909.780	20.019.133	8.901.108	38.730.021	11.143.328
	I.b. Stimulering marktsector	0	170.625	368.549	4.412.304	4.951.478	6.147.875	6.741.396	91.372.031	104.281.262	7.141.788	7.809.527	114.717.406	129.668.721	9.262.284
	I.c. Versterking toeristische infrastructuur	0	0	0	0	0	2.296.014	5.717.885	608.552	8.624.452	2.286.523	5.071.344	447.702	7.805.569	8.384.458
	II Ontwikkeling stedelijke kernen	0	2.474.283	6.796.046	801.178	10.071.507	6.206.062	21.968.163	2.247.445	30.421.670	5.044.581	11.655.583	2.100.379	18.798.543	5.145.840
	II.a. Verbeteren bedrijfslocaties in stedelijke kernen	0	2.474.283	6.796.046	801.178	10.071.507	4.459.473	4.219.170	40.830	5.637.814	1.990.075	4.965.428	545.455	7.500.958	1.510.687
	II.b. Stedelijke voorzieningen en stedelijke economie	0	0	0	0	0	4.746.589	17.748.993	2.288.274	24.783.856	3.054.506	6.688.154	1.554.925	11.297.585	3.635.153
	III Werking arbeidsmarkt	0	756.488	1.086.300	2.187.989	4.010.777	3.567.550	5.533.035	7.760.095	16.860.681	3.677.688	5.266.611	10.655.201	19.599.500	6.501.092
	III.a. Werking arbeidsmarkt	0	410.053	619.535	815.312	1.844.901	2.944.077	4.755.489	5.347.084	13.046.650	1.699.759	2.801.000	3.007.722	7.508.481	3.429.710
	III.b. Kennis, innovatie en duurzaamheid	0	346.434	446.765	1.372.677	2.165.876	623.473	777.546	2.413.012	3.814.031	1.977.929	2.465.611	7.647.479	12.091.019	3.071.381
	IV Technische Bijstand	0	30.425	30.425	0	60.850	478.769	478.769	0	957.539	255.560	329.276	0	584.836	251.048
	IV.a TB Beheer	0	30.425	30,425	0	60,850	313,572	313,572	0	627,144	206,242	279,968	0	486,200	158,946
	IV.b TB Overig	0	0	0	0	0	165,197	165,197	0	330,394	48,318	48,318	0	98,636	92,102
Totaal		0	5.650.096	16.459.520	8.743.891	30.853.507	30.160.447	72.101.795	110.835.521	213.097.763	28.316.921	50.149.473	136.221.796	215.187.190	40.668.048

2004				2005				2006				2007				2008				
Publiek (excl. EFRO)	Privaat	TSK	EFRO	Publiek (excl. EFRO)	Privaat	TSK	EFRO	Publiek (excl. EFRO)	Privaat	TSK	EFRO	Publiek (excl. EFRO)	Privaat	TSK	EFRO	Publiek (excl. EFRO)	Privaat	TSK	EFRO	
48.196.563	122.367.990	199.434.968	30.752.211	56.030.228	101.769.502	188.551.940	32.173.151	68.168.674	34.408.805	134.750.629	41.761.688	82.316.873	128.491.779	250.570.340	34.944.379	71.300.263	22.966.414	132.189.331	180.887.186	
24.400.256	9.619.389	44.376.122	12.727.427	29.468.565	6.889.559	49.085.551	19.108.501	46.419.428	7.097.029	72.624.956	17.703.704	44.765.599	8.081.445	70.530.748	18.503.256	42.594.065	7.557.170	68.282.964	90.205.197	
9.175.692	112.903.315	130.742.405	6.782.588	7.073.008	93.598.325	107.453.930	8.565.089	31.771.457	27.231.836	33.248.381	7.765.941	7.955.173	119.269.553	134.990.668	706.147	706.147	10.667.781	12.698.240	33.664.537	
12.548.465	4.477.461	24.316.431	9.173.583	17.032.749	5.106.126	32.012.459	2.960.734	18.273.042	1.043.516	28.877.292	13.612.726	27.069.620	44.212.578	44.894.924	15.134.976	28.000.051	4.741.462	51.208.127	57.017.452	
9.277.607	5.696.676	20.098.168	3.617.254	8.574.290	6.578.349	18.769.894	4.351.932	9.935.042	1.073.911	15.361.447	6.201.902	11.685.803	2.546.936	20.434.641	19.197.026	44.411.284	2.146.685	65.756.995	45.997.802	
2.550.623	3.316.887	7.378.196	1.234.480	4.105.309	4.779.198	10.118.997	1.106.849	4.210.352	338.437	4.978.764	3.880.019	132.060	311.871	568.830	12.909.937	31.143.837	769.493	44.823.267	21.615.341	
6.705.050	2.379.789	12.719.982	2.361.554	4.490.191	1.799.152	8.650.897	3.265.121	5.705.214	1.412.349	10.382.683	5.779.039	11.851.707	2.235.065	19.885.811	6.287.089	13.267.447	1.379.192	20.933.728	24.382.462	
7.907.970	12.345.039	27.266.582	8.926.745	9.531.453	17.475.925	35.934.123	10.897.675	18.994.035	41.095.455	46.308.769	12.310.088	14.936.943	19.081.739	46.308.769	8.633.940	10.520.533	12.173.767	32.189.428	46.574.968	
4.314.639	5.263.753	12.998.635	4.685.133	5.289.841	6.016.256	17.991.230	5.706.628	6.012.887	7.065.549	18.806.064	8.732.857	11.359.712	11.629.349	31.721.918	7.940.948	9.693.794	9.565.331	27.627.805	31.558.707	
3.438.505	8.200.266	14.267.947	3.126.762	3.970.396	10.945.744	17.942.893	3.830.724	4.688.835	13.790.020	22.289.579	6.260.713	3.331.489	8.824.670	14.586.951	693.092	828.739	2.608.436	4.561.623	15.016.250	
305.722	0	630.934	336.657	209.004	0	634.659	1.068.025	944.512	0	2.012.542	25.761	18.227	0	43.978	22.025	22.025	0	44.049	2.031.164	
209.269	0	363.214	272.010	217.241	0	489.251	1.121.743	756.476	0	1.981.219	28.963	28.963	0	57.362	0	0	0	1.682.990	1.682.990	
89.360	0	178.720	72.704	72.704	0	143.406	63.662	68.662	0	131.323	50.952	50.952	0	101.904	22.025	22.025	0	348.174	348.174	
65.687.662	140.409.704	247.330.662	43.637.867	74.434.973	125.823.776	243.890.616	48.490.763	90.252.728	54.476.750	193.220.261	60.299.428	106.957.846	148.100.453	317.357.728	62.197.370	126.254.105	37.586.866	230.179.803	275.491.170	
2004				2005				2006				2007				2008				
Publiek (excl. EFRO)	Privaat	TSK	EFRO	Publiek (excl. EFRO)	Privaat	TSK	EFRO	Publiek (excl. EFRO)	Privaat	TSK	EFRO	Publiek (excl. EFRO)	Privaat	TSK	EFRO	Publiek (excl. EFRO)	Privaat	TSK	EFRO	
658.263	774.954	2.087.462	517.268	479.621	823.120	1.814.010	1.052.494	1.052.494	1.471.892	3.576.881	761.717	7.139.955	2.696.567	10.598.239	319.410	2.160.251	2.702.603	5.182.264	8.066.245	
13.516	9.359	32.342	36.484	7.152	61.123	30.465	40.415	40.415	43.549	124.379	31.207	30.642	56.451	118.300	7.799	6.783	9.896	24.488	1.117.164	
751.025	861.959	2.055.090	305.399	543.574	874.573	1.723.945	701.007	1.209.029	1.866.845	3.576.881	327.459	484.905	2.795.714	3.698.078	337.034	337.034	2.713.461	3.387.528	3.537.811	
18.733	0	37.465	4.531	4.531	0	9.062	8.502	8.503	0	17.005	15.323	15.323	0	30.645	11.309	11.309	0	3.411.270	0	
15.991	0	31.981	2.671	2.671	0	5.341	10.368	10.368	0	20.716	13.676	13.676	0	27.351	10.553	10.553	0	0	0	
2.742	0	5.484	1.861	1.861	0	3.721	1.856	1.856	0	3.711	1.647	1.647	0	3.294	756	756	0	104.680	93.954	
33.330.138	16.830.230	54.018.219	1.375.842	5.561.443	1.101.247	8.038.533	4.521.310	18.358.486	7.655.705	30.535.502	815.896	7.194.134	2.734.384	10.744.415	365.432	2.206.274	2.637.095	5.408.802	10.966.087	
2004				2005				2006				2007				2008				
Publiek (excl. EFRO)	Privaat	TSK	EFRO	Publiek (excl. EFRO)	Privaat	TSK	EFRO	Publiek (excl. EFRO)	Privaat	TSK	EFRO	Publiek (excl. EFRO)	Privaat	TSK	EFRO	Publiek (excl. EFRO)	Privaat	TSK	EFRO	
78.683.822	143.874.388	251.329.280	29.454.602	59.317.250	105.995.549	194.767.401	34.604.150	84.963.069	42.159.036	161.726.255	39.719.829	86.957.533	134.343.216	261.074.579	34.683.789	73.460.515	25.689.077	137.371.995	188.953.431	
29.943.883	11.680.203	52.767.414	12.734.108	29.475.051	6.902.931	49.112.090	19.148.916	46.439.841	7.140.578	72.749.338	17.672.498	44.734.957	8.004.994	70.412.448	18.495.487	42.587.272	7.547.274	68.258.476	91.322.361	
10.368.058	127.688.579	147.286.921	7.342.347	7.675.450	93.862.557	108.880.355	4.148.722	4.647.241	33.935.186	42.731.149	8.093.400	8.440.078	122.065.267	198.588.746	1.043.181	1.043.181	13.361.242	16.065.768	37.202.348	
38.353.881	4.535.606	51.273.945	9.378.147	22.166.749	5.230.060	36.774.956	11.306.512	33.655.987	1.083.272	46.245.771	13.947.931	33.782.498	4.272.955	52.003.385	15.125.151	29.830.061	4.740.501	53.027.351	60.428.722	
9.255.672	5.696.676	20.098.168	3.596.044	8.595.500	6.578.349	18.769.894	4.371.970	9.915.566	1.073.911	15.361.447	6.166.068	11.719.648	2.546.936	20.434.641	19.197.026	44.411.284	2.146.685	65.756.995	45.997.802	
2.550.623	3.316.887	7.378.196	1.234.490	4.105.309	4.779.198	10.118.997	1.106.849	4.210.352	338.437	4.978.764	3.880.019	132.060	311.871	568.830	12.909.937	31.143.837	769.493	44.823.267	21.615.341	
6.705.050	2.379.789	12.719.982	2.361.554	4.490.191	1.799.152	8.650.897	3.265.121	5.705.214	1.412.349	10.382.683	5.779.039	11.851.707	2.235.065	19.885.811	6.287.089	13.267.447	1.379.192	20.933.728	24.382.462	
8.517.684	14.335.238	29.354.014	8.153.778	9.696.659	19.897.695	37.748.133	10.298.360	11.690.751	22.543.413	44.672.524	11.396.080	14.739.467	20.289.753	46.424.300	8.668.654	10.555.247	12.309.259	32.393.349	49.392.140	
4.328.154	5.273.112	13.030.977	4.721.628	5.282.689	8.077.378	18.081.685	5.706.628	6.012.887	7.065.549	18.806.064	8.732.857	11.359.712	11.629.349	31.721.918	7.940.948	9.693.794	9.565.331	27.627.805	32.641.483	
4.189.530	9.082.126	16.323.037	3.432.151	4.413.970	11.820.317	19.666.438	4.531.731	5.877.864	15.456.864	25.866.490	2.663.223	3.378.756	8.660.404	14.702.382	727.806	861.453	2.745.929	4.765.544	16.750.657	
317.351	0	568.399	349.245	294.476	0	643.721	1.178.902	816.635	0	1.995.537	37.312	37.312	0	30.623	33.333	33.333	0	1.736.825	2.136.825	
225.249	0	384.195	274.680	219.912	0	494.592	1.111.385	748.118	0	1.880.503	15.288	15.288	0	30.575	10.553	10.553	0	1.176.944	1.176.944	
92.102	0	184.204	74.565	74.565	0	149.129	67.517	67.517	0	135.034	52.599	52.599	0	105.198	22.780	22.780	0	358.881	358.881	
96.754.530	163.906.303	301.348.881	41.553.670	77.903.866	132.471.594	251.929.149	40.393.382	107.586.020	65.776.360	223.255.763	57.315.279	113.452.960	157.179.940	327.946.143	62.562.802	128.460.379	40.125.961	235.588.605	286.479.196	

TOTAAL PROGRAMMAPERIODE			
Publiek	Privaat	TSK	
(excl. EFRO)			
360.124.135	537.956.402	1.082.545.998	
216.459.702	48.648.469	354.941.841	
35.072.728	469.279.763	538.635.192	
108.591.705	20.028.170	188.968.965	
102.347.298	20.946.114	169.291.215	
53.639.535	10.185.643	85.440.519	
48.707.763	10.760.471	83.850.696	
57.085.522	95.459.235	199.980.903	
38.449.966	43.395.097	113.831.602	
18.635.557	52.064.138	86.149.301	
1.754.147	0	3.765.311	
1.405.973	0	3.088.363	
348.174	0	696.348	
521.311.102	654.361.751	1.455.603.427	

TOTAAL PROGRAMMAPERIODE			
Publiek	Privaat	TSK	
(excl. EFRO)			
64.704.808	43.805.744	116.576.796	
4.958.635	2.771.039	8.846.838	
5.277.356	40.752.779	49.567.946	
54.468.816	281.925	58.162.012	
0	0	0	
0	0	0	
4.646.198	6.758.314	14.221.604	
1.647.806	2.039.657	4.730.239	
2.896.382	4.698.657	9.431.455	
104.661	0	209.321	
93.954	0	187.908	
10.707	0	21.413	
69.455.666	50.564.058	131.007.811	

TOTAAL PROGRAMMAPERIODE			
Publiek	Privaat	TSK	
(excl. EFRO)			
424.828.942	581.762.146	1.199.122.794	
221.416.337	51.419.508	363.786.679	
40.350.064	510.032.542	568.203.138	
163.060.521	20.310.096	247.130.977	
102.347.298	20.946.114	169.291.215	
53.639.535	10.185.643	85.440.519	
48.707.763	10.760.471	83.850.696	
61.731.720	102.217.549	214.202.597	
40.097.772	45.454.754	118.621.841	
21.633.948	56.762.795	95.580.756	
1.858.807	0	3.994.632	
1.489.927	0	3.276.871	
358.881	0	717.761	
590.766.768	704.925.809	1.586.611.238	

Bijlage 3
Debiteurenregistratie

Nota bene: de in deze bijlage vermelde bedragen zijn GEEN terugvorderingen van uitbetaalde EFRO- en/of nationale steun ten opzichte van in aanmerking genomen / te nemen kosten. Derhalve betreffen deze terugvorderingen geen onregelmatigheden. Verordening (EG) 1681/94 is niet van toepassing. Het betreft terugvorderingen van uitbetaalde werkvoorschotten, die SNN voor eigen risico aan begunstigen heeft verstrekt. De teruggevorderde bedragen maken op geen enkele wijze deel uit van de uitgavenstaat.

Doelstelling 2

<i>Project</i>	<i>Begunstigde</i>	<i>Datum invordering</i>	<i>Datum incassering</i>	<i>Bedrag</i>	<i>Oninbaar?</i>
EG0003	SIG	24-10-2002	21-11-2002	16.433	nee
ECG001	Venture Kap. Fonds	13-1-2005	2-2-2005	47.142	nee
EF0002	Gemeente Leeuwarden	4-4-2005	3-5-2005	28.751	nee
EG0006	St. Syntens	1-6-2005	15-8-2005	16.050	nee
EG0022	RSCG Ontw. Mij. NV.	6-4-2006	30-8-2006	16.152	nee
ED0008	BMD Advies	26-3-2007	7-10-2008	11.656	nee
ED0005	Dierenpark Emmen	19-9-2007	10-10-2007	5.592	nee
ED0019	Gemeente Noordenveld	21-3-2008	16-10-2008	92.871	nee
EG0032	RSCG Ontw. Mij. NV.	1-8-2008	9-7-2009	321.845	nee
EF0054	Bijlsma Shipyard	7-10-2008	18-11-2008	15.219	nee
ECG011	St. Loginoord	5-11-2008	nog niet ontvangen	39.129	nee
EF0031	St. Business Development Fr.	11-2-2009	27-3-2010	1.003	nee
EF0053	Gem. Lemsterland	14-4-2009	20-5-2009	10.763	nee
EG0033	TCN SIG Real Estate	6-5-2009	16-10-2009	2.945	nee
ECG003	Techn. Centrum Noord-Ned	3-7-2009	13-7-2009	34.347	nee
EF0066	St. Friese Havendagen	11-9-2009	9-11-2009	1.310	nee
ECD006	KVK Noord-Nederland	30-11-2009	11-12-2009	2.975	nee
EG0065	North Water Afvalwater	15-3-2010	7-4-2010	59.287	nee
ED0014	St. IT Atelier	9-4-2010	nog niet ontvangen	22.211	ja
EF0026	Provincie Fryslân	29-6-2010	nog niet ontvangen	19.929	nee
ED0013	Gem. Assen	2-7-2010	nog niet ontvangen	374.092	nee
EG0018	Gem. Groningen	2-7-2010	nog niet ontvangen	111.099	nee
Totaal				1.250.801	

Phasing out

<i>Project</i>	<i>Begunstigde</i>	<i>Datum invordering</i>	<i>Datum incassering</i>	<i>Bedrag</i>	<i>Oninbaar?</i>
UG0001	St. Syntens	1-6-2005	15-8-2005	12.413	nee
UM0005	MKB Nederland	29-1-2008	5-3-2008	5.980	nee
UF0003	Prov. Frylân	29-6-2010	nog niet ontvangen	1.534	nee
UM001/UM006	SNN "Task Forces"	5-7-2010	nog niet ontvangen	364	nee
Totaal				20.291	

Onregelmatigheden, gebaseerd op de informatie gerapporteerd onder Verordening (EG) N° 1861/99

Identificatienummer onregelmatigheid	Referentienummer OLAF database	Maatregel	Projectnummer	Projectnaam	Begunstigde	Teruggeworde bedragen nog te ontvangen			Teruggeworde en ontvangen bedragen			Commentaar	
						EFRO (in €)	Nationaal publieke cofinanciering (in €)	Totaal (in €)	EFRO (in €)	Nationaal publieke cofinanciering (in €)	Totaal (in €)		
NL/200508/FD/01		I.b	EM009 no. 10058	Decentrale IPP 2000 (vestigingsvariant)	Pendicare Bv			€ 36.914,00	€ 130.594,00	€ 167.508,00	2005	2005-2	
NL/2006031/FD/02		I.b	UM010 en UM016	KITS 2000	Gedeputeerde Staten van de provincies Fryslân, Groningen en Drenthe			€ 1.203.785,00	€ 6.225.551,00	€ 7.429.336,00	2006	2006-1	
NL/2006029/FD/01		II.a	EG011	Kantoorontwikkeling Europapark	Gemeente Groningen			€ 2.709.394,00	€ 11.752.773,00	€ 14.462.167,00	2006	2006-1	
		II.a	EG033	Helpcentrale	TCKN SIG Real Estate			€ 797.010,00	€ 565.061,37	€ 8.574.995,00	2006	2006-2	
NL/2006036/FD/01		III.a	ED021	YSOB Ruinen	Vereniging Opleidingen Bouw Drenthe / Noord-West Overijssel			€ 19.441,00	€ 65.085,00	€ 84.526,00	2006	2006-2	
NL/2006033/FD/01		I.a	EF039	WTC Noord-Nederland	Stichting WTC Leeuwarden L.o.			€ 94.634,00	€ 161.957,00	€ 216.591,00	2006	2006-2	
NL/200607/FD/01		I.b	EM008	IPR2000 (uitbedingsvariant)	Gedeputeerde Staten van de provincies Fryslân, Groningen en Drenthe			€ 3.100.000,00	€ 29.700.000,00	€ 32.800.000,00	2006	2006-3	
NL-2007-14-FD-01		II.a	EG018	Energy Valley II	Stichting Energy Valley			€ 144.782,00	€ 184.298,00	€ 328.050,00	2007	2007-1	
NL-2007-12-FD-01		II.a	ED009	Stationsgebied Hoogeveen	Gemeente Hoogeveen			€ 322.556,00	€ 826.437,00	€ 1.148.995,00	2007	2007-1	
		I.a	EF046	Bedrijvenpark Drachten A7 Noord	Gemeente Smallingeland			€ 377.775,00	€ 1.135.325,00	€ 1.511.100,00	2007	2007-3	
		I.a	EF030	Revitalisering bedrijventerrein Leeuwarden-West	Gemeente Leeuwarden			€ 83.007,00	€ 132.430,36	€ 260.210,00	2007	2007-3	
		I.a	ED019	Bedrijventerrein Haarveld	Gemeente Noorderveld			€ 44.927,00	€ 134.763,00	€ 179.684,00	2007	2007-3	
		I.c	EF053	Projecten Lemsterland	Gemeente Lemsterland			€ 91.947,00	€ 208.141,00	€ 300.089,00	2007	2007-4	
		I.c	EF053	Projecten Lemsterland	Gemeente Lemsterland			€ 10.391,00	€ 23.522,00	€ 35.913,00	2007	2007-4	
		II.a	ED027	Sensor Connecting Technologies	IDL Sensor Solutions			€ 52.445,00	€ 165.399,00	€ 237.844,00	2007	2007-4	
		II.a	EG011	Kantoorontwikkeling Europapark	Gemeente Groningen			€ 969.092,00	€ 2.240.213,00	€ 3.209.305,00	2007	2007-4	
		I.a	ED015	Businesspark Meerdijk	Gemeente Emmen			€ 167.251,00	€ 501.752,00	€ 669.003,00	2007	2007-4	
		II.b	ED039	Centrumplan Coevorden	Gemeente Coevorden			€ 144.106,00	€ 721.146,00	€ 865.252,00	2007	2007-4	
		II.b	ED030	Blauwe Asj Cultureel kwartier	Gemeente Assen			€ 19.905,00	€ 31.551,00	€ 51.456,00	2008	2008-2	
		I.a	ED003	World Wide Commerces 2 (WWCOM2)	Kamer van Koophandel Drenthe			€ 22.031,00	€ 61.656,00	€ 83.688,00	2008	2008-3	
		I.a	ED011	Regionaal Overstap Centrum Coevorden Fase II	Berthamer Eisenbahn AG			€ 43.619,00	€ 101.266,50	€ 174.474,00	2008	2008-3	
		II.a	EG012	Innoveren met ICT	Syntexis Mispel			€ 101.250,00	€ 74.126,54	€ 405.000,00	2008	2008-4	
		II.b	EF096	Priese Havenadagen	Stichting Friese Havenadagen			€ 33.134,00	€ 57.762,69	€ 196.802,00	2009	2009-2	
		I.a	ED006	RIND Noord-Veldrand	Kamer Van Koophandel Noord Nederland			€ 14.866,00	€ 59.465,00	€ 74.331,00	2009	2009-2	
		III.a	EF038	Cartesius Instituut Kennisinstuut Duurzame	Cartesius Institute			€ 94.509,00	€ 279.444,06	€ 378.000,00	2009	2009-2	
		III.a	EG11	Kantoorontwikkeling Europapark	Gemeente Groningen			€ 296.568,00	€ 668.673,00	€ 1.186.293,00	2009	2009-2	
		I.a	EG040	Revitalisering bedrijventerrein Vlieddermond en Didekrom	Gemeente Stadskanaal			€ 344.861,00	€ 627.395,30	€ 974.185,00	2009	2009-2	
		III.a	ED52	Sensor Academy	Hanzehogeschool Groningen			€ 26.036,00	€ 50.508,91	€ 80.627,00	2009	2009-3	
		III.a	ED52	Sensor Academy	Hanzehogeschool Groningen			€ 60.372,00	€ 118.738,17	€ 188.682,00	2009	2009-3	
		I.a	ED025	Revitalisering bedrijventerrein Over-	Gemeente Mispel			€ 1.918.411,00	€ 2.172.643,80	€ 4.679.052,00	2009	2009-3	

Bijlage 5
Uitgevoerde 5%-controles

<i>Projectnummer / -naam</i>		<i>Jaar van controle</i>	<i>Bedrag verantwoording</i>	<i>Bedrag gecontroleerd</i>	
2002					
2003	EG003	Onderzoek verbetering superbreedbandverbinding	2003	€371.583	€371.583
	RF025	Cultuurontwikkelingsproject Joure	2003	€1.502.372	€1.502.372
2004	ECF003	Frysk Erfschip	2004	€94.656	€94.656
	ED010	Drentse aansluiting op SURFnet	2004	€ 2.626.608	€ 2.626.608
	EG001	Spoorbrug Sauwerd	2004	€ 15.238.113	€ 13.166.199
	ED009	Masterplan gemeente Noordenveld	2004	€ 1.663.295	€ 1.496.672
	EG002	Phoenixbrug Veendam	2004	€ 1.354.676	€ 1.354.676
	EG008	Het Nederlands Stripmuseum	2004	€ 5.880.652	€ 5.880.652
	EG009	Bedrijfsverzamelgebouw startende en nieuwe media bedrijven	2004	€ 866.123	€ 866.123
2005	ECG001/ UCG001	Venture Kapitaal Fonds II	2005	€ 16.345.682	€ 16.345.682
	ED021	Kwaliteitsslag VSOB Ruinen	2005	€ 459.201	€ 459.201
	EG036	Energy Delta Institute	2005	€ 6.470.026	€ 3.363.021
	EF007	Aquaduct stadsrondweg Sneek	2005	€ 16.245.332	€ 12.082.009
2006	EF018	Heerenveen sportstad, onderdeel grondexploitatie stadionegebied	2006	€ 10.743.633	€ 10.743.633
	ED018	Masterplan Veenhuizen	2006	€ 2.243.791	€ 2.243.791
	EF031	Exportinnovatie project Atlas	2006	€ 372.258	€ 351.280
	EG011	Kantoorontwikkeling Europapark	2006	€ 13.059.459	€ 13.059.459
	ECG016	Drymer	2006	€ 591.304	€ 591.304
	ECG012	Innoveren met ICT	2006	€ 1.456.309	€ 1.230.495
	ECF004	TXU 4 (2e deel)	2006	€ 1.869.695	€ 1.869.695
	EF009	Romein 2000	2006	€ 2.587.381	€ 2.024.527
2007	EF052	Aanleg Newtonpark 4 fase 1	2007	€ 2.365.169	€ 2.356.056
	RF058	Dokkum Historisch Hart fase 2 Bonifatiusroute	2007	€ 2.913.818	€ 2.913.818
	EG014	Natte Horizon Bourtange	2007	€ 1.152.455	€ 1.021.942
	ECG009	Kennisontwikkeling in Partnerschap	2007	€ 1.357.093	€850.516
2008	RF066	Revitalisering industrieterrein Leeuwarden West	2008	€11.911.910	€11.911.910
	RD041	Revitalisering Bedrijventerrein Oevers A/B	2008	€8.483.532	€8.483.532
	EF066	Friese Havendagen	2008	€358.947	€358.947
2009	EM013	Human Resource Management (HRM)	2009	€44.400	€44.400
	EM008	Decentrale IPR2000 (uitbreidingsvariant, 2000/2001), doelstelling 2	2009	€345.480	€345.480
	EM008	Decentrale IPR2000 (uitbreidingsvariant, 2000/2001), doelstelling 2	2009	€540.000	€540.000
	UM008	Decentrale IPR2000 (uitbreidingsvariant, 2000/2001), phasing out	2009	€376.082	€376.082
	EM009	Decentrale IPR2000 (vestigingsvariant, 2000/2001), doelstelling 2	2009	€900.000	€900.000
	UM009	Decentrale IPR2000 (vestigingsvariant, 2000/2001), phasing out	2009	€300.000	€300.000
	UM010	Kleine investeringen in de Toeristische Sector (KITS 2000), phasing out	2009	€100.000	€100.000
	EM010	Kleine investeringen in de Toeristische Sector (KITS 2000), doelstelling 2	2009	€100.000	€100.000
	EM024	Loonkostenpremieregeling Noord-Nederland 2002-2003	2009	€443.400	€443.400
	EM011	Noordelijke innovatieOndersteuningsFaciliteit (NIOF 2000), jaarschijven 2000/2001	2009	€175.000	€175.000
	UM011	Decentrale IPR 2000 (uitbreidingsvariant), jaarschijven 2000/2001	2009	€156.744	€156.744
2010	EF055	Opwaardering De Potten Sneek	2010	€ 7.529.081	€6.390.130
			totaal	€141.595.260	€129.491.595

Analyse totaal

Aantal projecten gecontroleerd
Gecontroleerde bedragen
Totaal bedrag TSK van programma
% gecontroleerd

40
€129.491.595
€2.155.461.439

6,01%

Bijlage 6

Overzicht projecten niet-afgerond, opgeschort door administratieve of juridische procedures

Programma EPD Noord-Nederland

CCJNUMBER 2000.NL.16.2.DO.001

<i>Prioriteit</i>	<i>Maatregel</i>	<i>Nummer</i>	<i>Projecttitel</i>	<i>Begunstigde</i>	<i>Gecertificeerde overheids-uitgaven (TO)</i>	<i>EFRO-bedrag in gecertificeerde TO</i>	<i>Niet-afgerond</i>	<i>Opgeschort administratieve procedures</i>	<i>Opgeschort juridische procedures</i>
prioriteit II	maatregel I.c	ECG004	Revitalisering Zuidlaardermeer	Provincie Groningen	€ 1.166.367	€ 248.903	-	-	x
prioriteit I	maatregel II.a	ED003	Stationsgebied Hoogeveen	Gemeente Hoogeveen	€ 6.782.622	€ 1.904.091	-	-	x
prioriteit I	maatregel I.c	ECG007	Van Turfvaart naar Toervaart	Provincie Groningen	€ 12.500.834	€ 5.484.444	-	-	x
prioriteit I	maatregel I.a	EG051	Medische Databank	UMCG	€ 9.245.292	€ 2.311.323	-	-	x
prioriteit II	maatregel II.b	ED039	Centrumplan Coevorden	Gemeente Coevorden	€ 6.843.824	€ 592.284	-	-	x
prioriteit III	maatregel III.a	EG047	Kennisconversiefonds	Kennis Conversiefonds BV	€ 2.946.068	€ 736.517	-	-	x

Bijlage 8a

Tabel inzake Nationaal Actieplan / betaalaanvraag 2006

Prioriteit / maatregel	betaalaanvraag 21-12-2006				
	Overheden		Privé-sector		Uitgaven
	Gemeenschap	Andere	Gemeenschap	Andere	
<i>I Versterking marktsector</i>	151.432.929	285.906.915	538.101.729		975.441.573
I.a Verbetering vestigingsvoorwaarden nieuwe en bestaande bedrijven	54.957.571	121.047.979	36.229.683		212.235.233
I.b Stimulering marktsector	61.334.616	75.762.770	486.261.555		623.358.941
I.c Versterking toeristische infrastructuur	35.140.742	89.096.166	15.610.491		139.847.399
<i>II Ontwikkeling stedelijke kernen</i>	21.801.452	49.413.515	13.275.673		84.490.640
II.a Verbeteren bedrijfslocaties in stedelijke kernen	7.853.306	23.352.044	4.223.102		35.428.452
II.b Stedelijke voorzieningen en stedelijke economie	13.948.146	26.061.471	9.052.571		49.062.188
<i>III Werking arbeidsmarkt</i>	37.486.629	42.861.888	69.132.181		149.480.697
III.a Werking arbeidsmarkt	3.248.486	2.974.025	5.013.878		11.236.389
III.b Kennis, innovatie en duurzaamheid	34.238.143	39.887.863	64.118.303		138.244.308
<i>IV Technische Bijstand</i>	2.325.450	2.326.040	0		4.651.490
IV.a TB Beheer	1.892.198	1.892.448	0		3.784.646
IV.b TB Overig	433.252	433.592	0		866.844
Totaal	213.046.460	380.508.358	620.509.583		1.214.064.400

conform Deloitte,
bijlage 8a

	betaalaanvraag per 21-12-2006 na correcties				
	Overheden		Privé-sector		Uitgaven
	Gemeenschap	Andere	Gemeenschap	Andere	
	136.596.074	257.894.781	485.380.452		879.871.308
	51.644.246	113.750.144	34.045.439		199.439.829
	54.017.697	66.724.643	428.252.935		548.995.274
	33.027.184	83.737.431	14.671.590		131.436.204
	20.394.906	46.225.545	12.419.178		79.039.630
	7.190.071	21.379.895	3.866.448		32.436.414
	13.249.072	24.755.283	8.598.861		46.603.216
	36.425.036	41.648.072	67.174.410		145.247.518
	2.264.165	2.072.868	3.494.627		7.831.659
	34.032.965	39.648.829	63.734.064		137.415.859
	2.260.816	2.261.389	0		4.522.205
	1.827.560	1.827.801	0		3.655.361
	433.252	433.592	0		866.844
	194.553.509	347.479.308	566.647.843		1.108.680.660

Conform de afspraken tussen de Europese Commissie en de lidstaat Nederland (zoals o.a. vastgelegd in de brief van de EC dd. 08-03-2010) inzake afwikkeling van het Nationaal Actieplan, is de uitgavenstaat eerst bij eindafrekening van het programma aangepast. In Noord-Nederland is voor een hoger bedrag aan correcties doorgevoerd in de kosten tot en met 21 december 2006 dan krachtens NAP-afspraken is overeengekomen: €120.531.335 versus €109.132.517.

De correcties zijn bij vaststelling van individuele projecten reeds in 2007 tot en met 2009 doorgevoerd en konden, toen pas in maart 2010 het betreffende onderzoek van de Europese Commissie werd ontvangen, niet exact worden herleid naar correcties op de financieringsbronnen gemeenschap / andere overheden / privaat. Het totaal gecorrigeerde bedrag ad €120.531.335 is, per maatregel, derhalve toegerekend aan de financieringsbronnen op basis van de verhouding tussen deze financieringsbronnen in de oorspronkelijke betaalaanvraag van 21 december 2006.

Bijlage 8b
Verwerking NAP-correcties in uitgavenstaat

Op 8 maart 2010 heeft de Eu Cie ingestemd met de door het Min van EZ voorgestelde correcties in de individuele programma's, ter afronding van het NAP (brief OI/REB/9173067 (Ref EC: 19646)).
Voor Noord Nederland komt deze correctie neer op een bedrag van €109.132.517 in de def. uitgavenstaat.

Verwerking correctiebedrag in het EPD D2 Noord Nederland:

1. Het NAP-correctiebedrag dient eerst verlaagd te worden met het bedrag van de eigen correcties, die door het programma na 2006 reeds eerder op hun NAP-TSK zijn aangebracht.
2. Het restant dient verdeeld te worden over de maatregelen naar rato van de begrote TSK in de financiële tabellen van het laatst door de EU Cie goedgekeurde EPD. De TSK dient vervolgens per maatregel in de definitieve uitgavenstaat met de aldus berekende bedragen te worden verlaagd.

In het EPD D2 NN is de opgelegde correctie ad in totaal €109.132.517 (pag. 6 brief Min EZ) als volgt verwerkt:

Totale te verwerken NAP-correcties voor Noord Nederland		109.132.517
Eigen correcties:		
Regelingen (85.052.014 + 947.529)	86.000.043	
Overige projecten	27.469.262	
Waarvan gecontroleerd (70,57% akk)	22.707.936	16.023.865
Rest (geëxtrapoleerd)	4.761.326	3.359.832
		105.383.740
Tekort		3.748.777
Buffer geëxtrapoleerd (brief EZ sept 2010)		10.331.765
Rest te declareren van buffer		6.582.988
Gecorrigeerd op bufferprojecten		6.294.108
Saldo overschot		288.880

TSK per maatregel volgens het laatst door het CvT in sept 2006 en door de Eu Cie op 19-12-2006 goedgekeurde EPD D2 NN

	A	B	C = B * E
	TSK in financiële tabel D2	aandeel per maatregel %	verdeling correctie naar maatregel
Maatregel 1a	487.636.973	28,71%	1.890.261,38
Maatregel 1b	487.156.323	28,69%	1.888.398,20
Maatregel 1c	214.869.541	12,65%	832.913,86
<i>Prioriteit 1</i>	<i>1.189.662.837</i>		
Maatregel 2a	83.287.801	4,90%	322.854,34
Maatregel 2b	68.316.071	4,02%	264.818,37
<i>Prioriteit 2</i>	<i>151.603.872</i>		
Maatregel 3a	349.968.456	20,61%	1.356.607,26
Maatregel 3b	-		-
<i>Prioriteit 3</i>	<i>349.968.456</i>		
Maatregel 4a	4.524.000	0,27%	17.536,70
Maatregel 4b	2.476.000	0,15%	9.597,89
<i>Prioriteit 4</i>	<i>7.000.000</i>		
Totaal	1.698.235.165	100,00%	6.582.988,00

Prioriteit / maatregel	uitgaven op projectniveau				Correctie op TSK (opgave Deloitte)	TO als % van TSK	Correctie op TO
	TSK	TO	EFRO	privaat			
<i>I Versterking marktsector</i>	1.659.872.155	719.593.355	233.057.625	940.278.800	4.611.573		2.594.489
I.a Verbetering vestigingsvoorwaarden nieuwe en bestaande bedrijven	435.746.769	371.904.226	108.678.826	63.842.543	1.890.261	85,35%	1.613.314
I.b Stimulering marktsector	970.025.356	119.080.845	56.087.632	850.944.511	1.888.398	12,28%	231.821
I.c Versterking toeristische infrastructuur	254.100.030	228.608.284	68.291.167	25.491.746	832.914	89,97%	749.355
<i>II Ontwikkeling stedelijke kernen</i>	209.188.621	186.254.272	56.547.361	22.934.349	587.673		524.251
II.a Verbeteren bedrijfslocaties in stedelijke kernen	94.740.480	85.274.354	25.415.886	9.466.126	322.854	90,01%	290.596
II.b Stedelijke voorzieningen en stedelijke economie	114.448.141	100.979.918	31.131.475	13.468.223	264.818	88,23%	233.655
<i>III Werking arbeidsmarkt</i>	279.075.604	142.134.669	62.809.590	136.940.935	1.356.607		836.187
III.a Werking arbeidsmarkt	143.347.574	88.356.715	39.421.028	54.990.859	1.356.607	61,64%	836.187
III.b Kennis, innovatie en duurzaamheid	135.728.030	53.777.954	23.388.562	81.950.076	0	39,62%	0
<i>IV Technische Bijstand</i>	7.325.059	7.325.059	3.735.086	0	27.135		27.135
IV.a TB Beheer	5.124.206	5.124.206	2.634.660	0	17.537	100,00%	17.537
IV.b TB Overig	2.200.853	2.200.853	1.100.426	0	9.598	100,00%	9.598
Totaal	2.155.461.439	1.055.307.355	356.149.662	1.100.154.084	6.582.988		3.982.061

Toepassing van voorgaande, enerzijds uit de controlebevindingen van Deloitte en anderzijds uit de opgave van Ministerie EZ, leidt dus tot de volgende tabel aan gecertificeerde uitgaven voor de uitgavenstaat (bijlage 10).

Prioriteit / maatregel	uitgaven gecorrigeerd voor NAP			
	TSK	TO	EFRO	privaat
<i>I Versterking marktsector</i>	1.664.483.728	722.187.844	233.057.625	942.295.884
I.a Verbetering vestigingsvoorwaarden nieuwe en bestaande bedrijven	437.637.030	373.517.540	108.678.826	64.119.491
I.b Stimulering marktsector	971.913.754	119.312.666	56.087.632	852.601.088
I.c Versterking toeristische infrastructuur	254.932.944	229.357.639	68.291.167	25.575.305
<i>II Ontwikkeling stedelijke kernen</i>	209.776.294	186.778.523	56.547.361	22.997.771
II.a Verbeteren bedrijfslocaties in stedelijke kernen	95.063.334	85.564.950	25.415.886	9.498.384
II.b Stedelijke voorzieningen en stedelijke economie	114.712.959	101.213.573	31.131.475	13.499.387
<i>III Werking arbeidsmarkt</i>	280.432.211	142.970.856	62.809.590	137.461.355
III.a Werking arbeidsmarkt	144.704.181	89.192.902	39.421.028	55.511.279
III.b Kennis, innovatie en duurzaamheid	135.728.030	53.777.954	23.388.562	81.950.076
<i>IV Technische Bijstand</i>	7.352.194	7.352.194	3.735.086	0
IV.a TB Beheer	5.141.743	5.141.743	2.634.660	0
IV.b TB Overig	2.210.451	2.210.451	1.100.426	0
Totaal	2.162.044.427	1.059.289.416	356.149.662	1.102.755.011

Bijlage 9
Uitgaven en financiering per bijstandsgebied

Door de NAP-correctie - op programmaniveau - sluit dit overzicht niet aan op de betaalaanvraag (bijlage 10) ! In bijlagen 8b en 16c is de aansluiting terug te vinden.

Doelstelling 2	Prioriteit / maatregel	TOTAAL PROGRAMMAPERIODE			
		TSK	Publiek (excl. EFRO)	EFRO	PRIVAAT
<i>I Versterking marktsector</i>		1.479.471.638	437.983.965	224.569.299	816.918.374
I.a Verbetering vestigingsvoorwaarden nieuwe en bestaande bedrijven		423.091.684	256.039.961	107.212.582	59.839.141
I.b Stimulering marktsector		837.529.146	53.430.813	52.005.524	732.092.809
I.c Versterking toeristische infrastructuur		218.850.808	128.513.191	65.351.193	24.986.424
<i>II Ontwikkeling stedelijke kernen</i>		209.188.621	129.706.911	56.547.361	22.934.349
II.a Verbeteren bedrijfslocaties in stedelijke kernen		94.740.480	59.858.468	25.415.886	9.466.126
II.b Stedelijke voorzieningen en stedelijke economie		114.448.141	69.848.443	31.131.475	13.468.223
<i>III Werking arbeidsmarkt</i>		248.349.635	69.920.854	57.168.784	121.259.997
III.a Werking arbeidsmarkt		127.126.931	43.224.094	35.804.683	48.098.154
III.b Kennis, innovatie en duurzaamheid		121.222.704	26.696.760	21.364.101	73.161.843
<i>IV Technische Bijstand</i>		6.951.199	3.403.043	3.548.156	0
IV.a TB Beheer		4.827.410	2.341.148	2.486.262	0
IV.b TB Overig		2.123.789	1.061.895	1.061.894	0
Totaal		1.943.961.093	641.014.773	341.833.600	961.112.720

Phasing out	Prioriteit / maatregel	TOTAAL PROGRAMMAPERIODE			
		TSK	Publiek (excl. EFRO)	EFRO	PRIVAAT
<i>I Versterking marktsector</i>		180.400.517	48.551.765	8.488.326	123.360.426
I.a Verbetering vestigingsvoorwaarden nieuwe en bestaande bedrijven		12.655.085	7.185.439	1.466.244	4.003.402
I.b Stimulering marktsector		132.496.210	9.562.400	4.082.108	118.851.702
I.c Versterking toeristische infrastructuur		35.249.222	31.803.926	2.939.974	505.322
<i>II Ontwikkeling stedelijke kernen</i>		0	0	0	0
II.a Verbeteren bedrijfslocaties in stedelijke kernen		0	0	0	0
II.b Stedelijke voorzieningen en stedelijke economie		0	0	0	0
<i>III Werking arbeidsmarkt</i>		30.725.969	9.404.225	5.640.806	15.680.938
III.a Werking arbeidsmarkt		16.220.643	5.711.593	3.616.345	6.892.705
III.b Kennis, innovatie en duurzaamheid		14.505.326	3.692.632	2.024.461	8.788.233
<i>IV Technische Bijstand</i>		373.860	186.930	186.930	0
IV.a TB Beheer		296.796	148.398	148.398	0
IV.b TB Overig		77.064	38.532	38.532	0
Totaal		211.500.346	58.142.920	14.316.062	139.041.364

TOTAAL PROGRAMMA	Prioriteit / maatregel	TOTAAL PROGRAMMAPERIODE			
		TSK	Publiek (excl. EFRO)	EFRO	PRIVAAT
<i>I Versterking marktsector</i>		1.659.872.155	486.535.730	233.057.625	940.278.800
I.a Verbetering vestigingsvoorwaarden nieuwe en bestaande bedrijven		435.746.769	263.225.400	108.678.826	63.842.543
I.b Stimulering marktsector		970.025.356	62.993.213	56.087.632	850.944.511
I.c Versterking toeristische infrastructuur		254.100.030	160.317.117	68.291.167	25.491.746
<i>II Ontwikkeling stedelijke kernen</i>		209.188.621	129.706.911	56.547.361	22.934.349
II.a Verbeteren bedrijfslocaties in stedelijke kernen		94.740.480	59.858.468	25.415.886	9.466.126
II.b Stedelijke voorzieningen en stedelijke economie		114.448.141	69.848.443	31.131.475	13.468.223
<i>III Werking arbeidsmarkt</i>		279.075.604	79.325.079	62.809.590	136.940.935
III.a Werking arbeidsmarkt		143.347.574	48.935.687	39.421.028	54.990.859
III.b Kennis, innovatie en duurzaamheid		135.728.030	30.389.392	23.388.562	81.950.076
<i>IV Technische Bijstand</i>		7.325.059	3.589.973	3.735.086	0
IV.a TB Beheer		5.124.206	2.489.546	2.634.660	0
IV.b TB Overig		2.200.853	1.100.427	1.100.426	0
Totaal		2.155.461.439	699.157.693	356.149.662	1.100.154.084

Bijlage 10
Uitgavenstaat

NOTA BENE

Door de NAP-correctie - op programmaniveau - sluit deze betaalaanvraag niet aan met de andere tabellen, die hun oorsprong hebben in de projectenadministratie!
In bijlagen 8b en 16c is de aansluiting terug te vinden.

Fase 1 **Bepaling van de in aanmerking te nemen bedragen per maatregel en per prioriteit**

Financiële tabel	TO		Nationale	EFRO	EU percentage	
	A	B			C	D = C/A
Maatregel I.a	388.541.688	266.230.698	122.311.000		31,47950%	
Maatregel I.b	96.560.000	48.280.000	48.280.000		50,00000%	
Maatregel I.c	184.398.995	119.594.995	64.804.000		35,14336%	
<i>Prioriteit I</i>	669.500.683	434.105.693	235.395.000		35,15979%	
Maatregel II.a	67.831.013	37.308.013	30.523.000		44,99859%	
Maatregel II.b	51.504.862	28.327.862	23.177.000		44,99964%	
<i>Prioriteit II</i>	119.335.875	65.635.875	53.700.000		44,99904%	
Maatregel III.a	83.947.000	42.153.000	41.794.000		49,78617%	
Maatregel III.b	43.672.000	21.836.000	21.836.000		50,00000%	
<i>Prioriteit III</i>	127.619.000	63.989.000	63.630.000		49,85935%	
Maatregel IV.a	4.992.000	2.496.000	2.496.000		50,00000%	
Maatregel IV.b	2.758.000	1.379.000	1.379.000		50,00000%	
<i>Prioriteit IV</i>	7.750.000	3.875.000	3.875.000		50,00000%	
Totaal	924.205.568	567.605.568	356.600.000		38,58449%	

Afrekening op basis van laagste van G, H, L =

356.085.874

Fase 2 **Bepaling van de in aanmerking te nemen bedragen voor overgangs- en niet-overgangsgebieden**

Financiële tabel	EFRO
Niet-overgang	341.580.000
Totaal	356.600.000

Fase 3 **Eindresultaat op programmaniveau**

356.085.874	99,80%
--------------------	---------------

Realisatie TO	Nationaal		EFRO	Feitelijk EU % = G/E
	E	F		
373.517.540	264.838.714	108.678.826	29,09604%	
119.312.666	63.225.034	56.087.632	47,00895%	
229.357.639	161.066.472	88.291.167	29,77497%	
722.187.844	489.130.219	233.057.625	32,27105%	
85.564.950	60.149.064	25.415.886	29,70362%	
101.213.573	70.082.098	31.131.475	30,75820%	
186.778.523	130.231.162	56.547.361	30,27509%	
89.192.902	49.771.874	39.421.028	44,19749%	
53.777.954	30.389.392	23.388.562	43,49099%	
142.970.856	80.161.266	62.809.590	43,93174%	
5.141.743	2.507.083	2.634.660	51,24060%	
2.210.451	1.110.025	1.100.426	49,78287%	
7.352.194	3.617.108	3.735.086	50,80233%	
1.059.289.416	703.139.754	356.149.662	33,62156%	

Realisatie	Overgang	Niet-overgang	Totaal

Berekening per maatregel TO * %	H = E*D	In aanmerking genomen J = min(G,H)	
		L = min(J,K)	M = L/E
117.581.469	108.678.826	108.678.826	
59.656.333	56.087.632	56.087.632	
80.603.977	68.291.167	68.291.167	
257.841.780	233.057.625	233.057.625	
38.503.022	25.415.886	25.415.886	
45.545.738	31.131.475	31.131.475	
84.048.760	56.547.361	56.547.361	
44.405.734	39.421.028	39.421.028	
26.888.977	23.388.562	23.388.562	
71.294.711	62.809.590	62.809.590	
2.570.871	2.570.871	2.570.871	
1.105.225	1.100.426	1.100.426	
3.676.097	3.671.297	3.671.297	
416.861.347	356.085.874	356.085.874	

Berekening per prioriteit Flex.grens	K = C + 110%	In aanmerking genomen L = min(J,K)		Def. % M = L/E
		L = min(J,K)	M = L/E	
256.934.500	233.057.625	233.057.625	32,27105%	
59.070.000	56.547.361	56.547.361	30,27509%	
69.983.000	62.809.590	62.809.590	43,93174%	
4.262.500	3.671.297	3.671.297	49,93472%	
356.085.874	356.085.874	356.085.874	33,67554%	

TOTAAL PROGRAMMAPERIODE, doelstelling 2				
<u>Prioriteit / maatregel</u>	<u>EFRO</u>	<u>Publiek(excl. EFRO)</u>	<u>Privaat</u>	<u>ISK</u>
I Versterking marktsector	224.569.299	440.578.454	818.935.458	1.484.083.211
I.a Verbetering vestigingsvoorwaarden nieuwe en bestaande bedrijven	107.212.582	257.653.274	60.116.089	424.981.945
I.b Stimulering marktsector	52.005.524	53.662.634	733.749.386	839.417.544
I.c Versterking toeristische infrastructuur	65.351.193	129.262.546	25.069.983	219.683.722
II Ontwikkeling stedelijke kernen	56.547.361	130.231.162	22.997.771	209.776.294
II.a Verbeteren bedrijfslocaties in stedelijke kernen	25.415.886	60.149.064	9.498.384	95.063.334
II.b Stedelijke voorzieningen en stedelijke economie	31.131.475	70.082.098	13.499.387	114.712.960
III Werking arbeidsmarkt	57.168.784	70.757.041	121.780.417	249.706.242
III.a Werking arbeidsmarkt	35.804.683	44.060.281	48.618.574	128.483.538
III.b Kennis, innovatie en duurzaamheid	21.364.101	26.696.760	73.161.843	121.222.704
IV Technische Bijstand	3.548.156	3.430.178	-	6.978.334
IV.a TB Beheer	2.486.262	2.358.685	-	4.844.947
IV.b TB Overig	1.061.894	1.071.493	-	2.133.387
Totaal	341.833.600	644.996.835	963.713.646	1.950.544.081

TOTAAL PROGRAMMAPERIODE, Phasing out				
<u>Prioriteit / maatregel</u>	<u>EFRO</u>	<u>Publiek(excl. EFRO)</u>	<u>Privaat</u>	<u>TSK</u>
I Versterking marktsector	8.488.326	48.551.765	123.360.426	180.400.517
I.a Verbetering vestigingsvoorwaarden nieuwe en bestaande bedrijven	1.466.244	7.185.439	4.003.402	12.655.085
I.b Stimulering marktsector	4.082.108	9.562.400	118.851.702	132.496.210
I.c Versterking toeristische infrastructuur	2.939.974	31.803.926	505.322	35.249.222
II Ontwikkeling stedelijke kernen	-	-	-	-
II.a Verbeteren bedrijfslocaties in stedelijke kernen	-	-	-	-
II.b Stedelijke voorzieningen en stedelijke economie	-	-	-	-
III Werking arbeidsmarkt	5.640.806	9.404.225	15.680.938	30.725.969
III.a Werking arbeidsmarkt	3.616.345	5.711.593	6.892.705	16.220.643
III.b Kennis, innovatie en duurzaamheid	2.024.461	3.692.632	8.788.233	14.505.326
IV Technische Bijstand	186.930	186.930	-	373.860
IV.a TB Beheer	148.398	148.398	-	296.796
IV.b TB Overig	38.532	38.532	-	77.064
Totaal	14.316.062	58.142.920	139.041.364	211.500.346

Voor identificatiedoeleinden
 Behorend bij accountantsverklaring
 d.d. 29 SEP. 2010

TOTAAL PROGRAMMAPERIODE, gehele programma				
<u>Gehele programma</u>	<u>EFRO</u>	<u>Publiek(excl. EFRO)</u>	<u>Privaat</u>	<u>TSK</u>
<u>Prioriteit / maatregel</u>				
I Versterking marktsector	233.057.625	489.130.219	942.295.884	1.664.483.728
I.a Verbetering vestigingsvoorwaarden nieuwe en bestaande bedrijven	108.678.826	264.838.713	64.119.491	437.637.030
I.b Stimulering marktsector	56.087.632	63.225.034	852.601.088	971.913.754
I.c Versterking toeristische infrastructuur	68.291.167	161.066.472	25.575.305	254.932.944
II Ontwikkeling stedelijke kernen	56.547.361	130.231.162	22.997.771	209.776.294
II.a Verbeteren bedrijfslocaties in stedelijke kernen	25.415.886	60.149.064	9.498.384	95.063.334
II.b Stedelijke voorzieningen en stedelijke economie	31.131.475	70.082.098	13.499.387	114.712.959
III Werking arbeidsmarkt	62.809.590	80.161.266	137.461.355	280.432.211
III.a Werking arbeidsmarkt	39.421.028	49.771.874	55.511.279	144.704.181
III.b Kennis, innovatie en duurzaamheid	23.388.562	30.389.392	81.950.076	135.728.030
IV Technische Bijstand	3.735.086	3.617.108	-	7.352.194
IV.a TB Beheer	2.634.660	2.507.083	-	5.141.743
IV.b TB Overig	1.100.426	1.110.025	-	2.210.451
Totaal	356.149.662	703.139.755	1.102.755.010	2.162.044.427

Bijlage 13
Overzicht betaalaanvragen

Volgnummer aanvraag	Bedrag aangevraagd	Bedrag ontvangen	Datum aanvraag	Datum ontvangst	Doelstelling 2	Phasing out
1	€23.933.000	€23.933.000	voorschot	18-10-2001	€22.930.600	€1.002.400
2	€18.894.997	€18.894.997	09-10-2002	18-11-2002	€16.293.913	€2.601.084
3	€26.662.925	€26.662.925	20-06-2003	01-09-2003	€23.034.840	€3.628.085
4	€10.870.452	€10.870.452	29-10-2003	21-11-2003	€9.420.457	€1.449.995
5	€18.319.270	€18.319.270	25-03-2004	18-05-2004	€17.868.768	€450.502
6	€16.705.825	€16.705.825	19-10-2004	19-05-2005	€16.079.094	€626.731
7	€28.182.463	€28.182.463	26-05-2005	23-06-2005	€24.609.907	€3.572.556
8	€31.120.105	€31.120.105	13-12-2005	13-02-2006	€31.943.706	-€823.601
9	€21.427.761	€21.427.761	28-06-2006	01-08-2006	€21.427.761	€0
10	€37.176.944	€37.176.944	21-12-2006	25-01-2007	€37.176.944	€0
11	€57.342.953	€57.342.953	21-12-2007	14-02-2008	€57.342.953	€0
12	€44.186.210	--	27-08-2010	nog niet ontv.	€44.186.210	€0
TOTAAL	€334.822.905	€290.636.695			€322.315.153	€12.507.752
t.o.v. budget	€356.600.000			t.o.v. budget	€341.580.000	€15.020.000
maximaal 95%	€338.770.000			t.o.v. realisatie	€341.833.600	€14.316.062

Bijlage 14

Indicatoren

Programma

Output	Doelwaarde 2000-2006	Gecommitteerd totaal cumulatief	Gecommitteerd t.o.v. doel	Realisatie totaal cumulatief	Realisatie t.o.v. doel
Aantal ha nieuw aangelegd netto uitgeefbaar bedrijventerrein	210	473	225,3%	432	205,5%
Aantal ha bruto gerealiseerd bedrijventerrein	265	1.364	514,6%	1.328	501,0%
Aantal m2 als gevolg van de uitvoering van het project nieuw ontwikkeld bruto kantooroppervlak	125.000	406.749	325,4%	227.485	182,0%
Aantal m2, als gevolg van de uitvoering van het project, gerenoveerd, bruto kantooroppervlak	50.000	21.800	43,6%	24.300	48,6%
Aantal m2 gerealiseerde starterscentra	110	19.219		18.817	
Aantal (MKB-)bedrijven dat financiële bijstand ontvangt	5.485	6.228	113,5%	7.386	134,7%
Aantal deelnemende (MKB-)bedrijven aan innovatietrajecten	860	5.989	696,4%	9.202	1070,0%
Aantal samenwerkingsprojecten tussen onderwijs en bedrijfsleven	254	173	68,1%	230	90,6%
Aantal gerealiseerde (grootschalige) (nieuwe en verbeterde) toeristische voorzieningen	217	101	46,5%	99	45,6%
Aantal deelnemende (MKB-)bedrijven aan 'human resource'-trajecten	835	1.126	134,9%	1.159	138,8%
Resultaat					
R1 Bruto gecreëerde werkgelegenheid (fte's) <i>waarvan naar schatting additioneel</i>	14.697	40.813	277,7%	40.736	277,2%
R2 Tijdelijke werkgelegenheid (mensjaren)	0	14.559		9.947	
R4 Uitgelokte investeringen (private bijdrage in projectkosten in Euro's)	352.305.005	990.631.142	281,2%	1.418.108.215	402,5%
R5 Uitgelokte private vervolginvesteringen (Euro's)		2.641.582.770		4.556.516.885	
R6 Totale investeringen (Euro's)	1.242.800.000	2.492.412.705	200,5%	2.371.731.759	190,8%

Prioriteit I Versterking marktsector

Output	Doelwaarde 2000-2006	Gecommitteerd totaal cumulatief	Gecommitteerd t.o.v. doel	Realisatie totaal cumulatief	Realisatie t.o.v. doel
Aantal ha nieuw aangelegd netto uitgeefbaar bedrijventerrein	210	473	225%	432	205,5%
Aantal ha bruto gerealiseerd bedrijventerrein	115	1.364	1186%	1.328	1154,4%
Aantal m2 als gevolg van de uitvoering van het project nieuw ontwikkeld bruto kantooroppervlak	0	180.449		15.985	
Aantal m2 gerealiseerde starterscentra	0	8.719		8.215	
Aantal (MKB-)bedrijven dat financiële bijstand ontvangt	4.845	2.829	58%	2.929	60,5%
Aantal deelnemende (MKB-)bedrijven aan innovatietrajecten	110	2.386		4.235	
Aantal samenwerkingsprojecten tussen onderwijs en bedrijfsleven	110	27	25%	30	27,3%
Aantal gerealiseerde (grootschalige) (nieuwe en verbeterde) toeristische voorzieningen	205	83	40%	82	40,0%
Resultaat					
R1 Bruto gecreëerde werkgelegenheid (fte's) <i>waarvan naar schatting additioneel</i>	8.911	26.841	301%	24.722	277,4%
R2 Tijdelijke werkgelegenheid (mensjaren)	0	11.947		7.298	
R4 Uitgelokte investeringen (private bijdrage in projectkosten in Euro's)	323.539.455	783.649.109	242,2%	1.054.328.215	295,1%
R5 Uitgelokte private vervolginvesteringen (Euro's)	0	1.405.251.059		1.263.232.995	
R6 Totale investeringen (Euro's)	916.215.450	1.732.799.996	189,1%	1.755.520.404	191,6%

Maatregel 1.a Verbetering vestigingsvoorwaarden nieuwe en bestaande bedrijven

Output	Doelwaarde 2000-2006	Gecommitteerd totaal cumulatief	Gecommitteerd t.o.v. doel	Realisatie totaal cumulatief	Realisatie t.o.v. doel
Aantal ha nieuw aangelegd netto uitgeefbaar bedrijventerrein	210	473	225,3%	432	205,5%
Aantal ha bruto gerealiseerd bedrijventerrein	115	1.364	1185,9%	1.328	1154,4%
Aantal m2 als gevolg van de uitvoering van het project nieuw ontwikkeld bruto kantooroppervlak	0	180.449		15.985	
Aantal m2 gerealiseerde starterscentra	0	8.719		8.215	
Aantal (MKB-)bedrijven dat financiële bijstand ontvangt	110	2.123	1930,0%	2.058	1870,9%
Aantal deelnemende (MKB-)bedrijven aan innovatietrajecten	110	2.386	2169,1%	4.235	3850,0%
Aantal samenwerkingsprojecten tussen onderwijs en bedrijfsleven	110	27	24,5%	30	27,3%

Bijlage 14	Indicatoren	Doelwaarde 2000-2006	Gecommitteerd totaal cumulatief	Gecommitteerd t.o.v. doel	Realisatie totaal cumulatief	Realisatie t.o.v. doel
Resultaat						
R1	Bruto gecreëerde werkgelegenheid (fte's)	4.155	22.664	545%	18.582	447,2%
R2	Tijdelijke werkgelegenheid (mensenjaren)	0	5.990		6.011	
R4	Uitgelokte investeringen (private bijdrage in projectkosten in Euro's)	0	122.529.644		84.053.975	
R5	Uitgelokte private vervolginvesteringen (Euro's)	0	1.139.029.259		1.058.490.101	
R6	Totale investeringen (Euro's)	214.800.000	654.178.657	304,6%	516.227.640	240,3%
<i>Maatregel I.b Stimulering marktsector</i>						
Output						
O7	Aantal (MKB-)bedrijven dat financiële bijstand ontvangt	4.735	706	15%	871	18,4%
O8	Aantal deelnemende (MKB-)bedrijven aan innovatietrajecten	0	0		0	
O19	Aantal samenwerkingsprojecten tussen onderwijs en bedrijfsleven	0	0		0	

Resultaat						
R1	Bruto gecreëerde werkgelegenheid (fte's)	4.381	2.948	67,3%	4.853	110,8%
R2	Tijdelijke werkgelegenheid (mensenjaren)	0	0		0	
R4	Uitgelokte investeringen (private bijdrage in projectkosten in Euro's)	323.539.455	601.883.913	186,0%	850.370.125	262,8%
R5	Uitgelokte private vervolginvesteringen (Euro's)	0	0		0	
R6	Totale investeringen (Euro's)	543.602.950	713.674.808	131,3%	963.038.728	177,2%
<i>Maatregel I.c Versterking toeristische infrastructuur</i>						
Output						
O23	Aantal gerealiseerde (grootschalige) (nieuwe en verbeterde) toeristische voorzieningen	205	83	40%	82	40,0%
Resultaat						
R1	Bruto gecreëerde werkgelegenheid (fte's)	375	1.229	328%	1.287	343,1%
R2	Tijdelijke werkgelegenheid (mensenjaren)	0	4.690		4.533	
R4	Uitgelokte investeringen (private bijdrage in projectkosten in Euro's)	0	59.235.552		20.366.528	
R5	Uitgelokte private vervolginvesteringen (Euro's)	0	266.221.800		204.742.894	
R6	Totale investeringen (Euro's)	157.812.500	364.946.531	231%	276.254.036	175,1%
Prioriteit II Ontwikkeling stedelijke kernen						
Output						
O2	Aantal ha bruto gerevitaliseerd bedrijventerrein	150	0		0	
O3	Aantal m2	125.000	226.300	181,0%	211.500	169,2%
O4	Aantal m2, als gevolg van de uitvoering van het project, gerenoveerd, bruto kantooroppervlak	50.000	21.800	43,6%	24.300	48,6%
O6	Aantal m2 gerealiseerde starterscentra	110	10.500		10.602	
O19	Aantal samenwerkingsprojecten tussen onderwijs en bedrijfsleven	110	1		1	
O23	Aantal gerealiseerde (grootschalige) (nieuwe en verbeterde) toeristische voorzieningen	12	18	150,0%	17	141,7%
Resultaat						
R1	Bruto gecreëerde werkgelegenheid (fte's)	5.260	9.992	190,0%	9.447	179,6%
R2	waarvan naar <i>schatting additioneel</i>		1.511		1.358	
R4	Tijdelijke werkgelegenheid (mensenjaren)	0	3.441		2.348	
R5	Uitgelokte investeringen (private bijdrage in projectkosten in Euro's)	0	88.790.700		28.160.713	
R6	Uitgelokte private vervolginvesteringen (Euro's)	0	338.910.000		249.097.965	
R6	Totale investeringen (Euro's)	181.115.000	489.469.382	270,3%	307.241.712	169,6%

Bijlage 14 Indicatoren*Maatregel II.a Verbeteren bedrijfslocaties in stedelijke kernen*

Output	Doelwaarde 2000-2006	Gecommitteerd totaal cumulatief	Gecommitteerd t.o.v. doel	Realisatie totaal cumulatief	Realisatie t.o.v. doel
Aantal ha bruto gerevitaliseerd bedrijventerrein	150	0		0	
Aantal m2	125.000	226.300	181,0%	211.500	169,2%
Aantal m2, als gevolg van de uitvoering van het project, gerenoveerd, bruto kantooroppervlak	50.000	21.800	43,6%	24.300	48,6%
Aantal m2 gerealiseerde starterscentra	110	10.500	9545,5%	10.602	9638,2%
Aantal samenwerkingsprojecten tussen onderwijs en bedrijfsleven	110	1	0,9%	1	0,9%
Resultaat					
R1 Bruto gecreëerde werkgelegenheid (fte's)	5.100	8.633	169,3%	7.757	152,1%
R2 Tijdelijke werkgelegenheid (mensjaren)	0	1.355		1.083	
R4 Uitgelokte investeringen (private bijdrage in projectkosten in Euro's)	0	31.776.316		9.519.205	
R5 Uitgelokte private vervolginvesteringen (Euro's)	0	246.470.000		233.145.000	
R6 Totale investeringen (Euro's)	112.670.000	200.125.676	177,6%	155.463.389	138,0%

Maatregel II.b Stedelijke voorzieningen en stedelijke economie

Output	Doelwaarde 2000-2006	Gecommitteerd totaal cumulatief	Gecommitteerd t.o.v. doel	Realisatie totaal cumulatief	Realisatie t.o.v. doel
O23 Aantal gerealiseerde (grootschalige) (nieuwe en verbeterde) toeristische voorzieningen	12	18	150,0%	17	141,7%
Resultaat					
R1 Bruto gecreëerde werkgelegenheid (fte's)	160	1.359	849,6%	1.690	1056,3%
R2 Tijdelijke werkgelegenheid (mensjaren)	0	2.087		1.265	
R4 Uitgelokte investeringen (private bijdrage in projectkosten in Euro's)	0	57.014.384		18.641.508	
R5 Uitgelokte private vervolginvesteringen (Euro's)	0	92.440.000		15.952.965	
R6 Totale investeringen (Euro's)	68.445.000	289.343.706	422,7%	151.778.323	221,8%

Prioriteit III Werking arbeidsmarkt

Output	Doelwaarde 2000-2006	Gecommitteerd totaal cumulatief	Gecommitteerd t.o.v. doel	Realisatie totaal cumulatief	Realisatie t.o.v. doel
O7 Aantal (MKB-)bedrijven dat financiële bijstand ontvangt	640	3.399	531,1%	4.457	696,4%
O8 Aantal deelnemende (MKB-)bedrijven aan innovatietrajecten	750	3.603	480,4%	4.967	662,3%
O19 Aantal samenwerkingsprojecten tussen onderwijs en bedrijfsleven	34	145	426,5%	199	585,3%
O33 Aantal deelnemende (MKB-)bedrijven aan 'human resource'-trajecten	835	1.126	134,9%	1.159	138,8%
Resultaat					
R1 Bruto gecreëerde werkgelegenheid (fte's)	526	3.980	756,6%	6.567	1248,4%
R2 <i>waarvan naar schatting additioneel</i>		1.101		1.291	
R4 Tijdelijke werkgelegenheid (mensjaren)	0	1.498		1.808	
R5 Uitgelokte investeringen (private bijdrage in projectkosten in Euro's)	28.765.550	118.191.333	410,9%	435.156.874	1512,8%
R6 Uitgelokte private vervolginvesteringen (Euro's)	0	897.421.711		3.044.185.925	
Totale investeringen (Euro's)	145.469.550	270.143.327	185,7%	308.969.643	212,4%

Maatregel III.a Werking arbeidsmarkt

Output	Doelwaarde 2000-2006	Gecommitteerd totaal cumulatief	Gecommitteerd t.o.v. doel	Realisatie totaal cumulatief	Realisatie t.o.v. doel
O7 Aantal (MKB-)bedrijven dat financiële bijstand ontvangt	0	691		1.177	7900,0%
O8 Aantal deelnemende (MKB-)bedrijven aan innovatietrajecten	110	1.146		2.135	1393,1%
O19 Aantal samenwerkingsprojecten tussen onderwijs en bedrijfsleven	30	145		199	276,1%
O33 Aantal deelnemende (MKB-)bedrijven aan 'human resource'-trajecten	725	875		711	

Bijlage 14		Indicatoren	Doelwaarde 2000-2006	Gecommitteerd totaal cumulatief	Gecommitteerd t.o.v. doel	Realisatie totaal cumulatief	Realisatie t.o.v. doel
Resultaat							
R1		Bruto gecreëerde werkgelegenheid (fte's)	0	3.598		6.097	
R2		Tijdelijke werkgelegenheid (mensenjaren)	0	1.498		1.808	
R4		Uitgelokte investeringen (private bijdrage in projectkosten in Euro's)	0	66.560.262		353.220.030	
R5		Uitgelokte private vervolginvesteringen (Euro's)	0	897.421.711		3.044.185.925	
R6		Totale investeringen (Euro's)	24.850.000	175.341.184	705,6%	179.364.570	721,8%
<i>Maatregel III.b Kennis, innovatie en duurzaamheid</i>							
Output							
O7		Aantal (MKB-)bedrijven dat financiële bijstand ontvangt	640	2.708	423,1%	3.280	512,5%
O8		Aantal deelnemende (MKB-)bedrijven aan innovatietrajecten	640	2.457	383,9%	2.832	442,5%
O19		Aantal samenwerkingsprojecten tussen onderwijs en bedrijfsleven	4	0	0,0%	0	0,0%
O33		Aantal deelnemende (MKB-)bedrijven aan 'human resource'-trajecten	110	251	228,2%	448	407,3%
Resultaat							
R1		Bruto gecreëerde werkgelegenheid (fte's)	526	382	72,6%	470	89,4%
R2		Tijdelijke werkgelegenheid (mensenjaren)	0	0		0	
R4		Uitgelokte investeringen (private bijdrage in projectkosten in Euro's)	28.765.550	51.631.071	179,5%	81.936.844	284,8%
R5		Uitgelokte private vervolginvesteringen (Euro's)	0	0		0	
R6		Totale investeringen (Euro's)	120.619.550	94.802.143	78,6%	129.605.073	107,4%

Bijlage 15

Lijst met afkortingen

AO / IC	Administratieve Organisatie / Interne Controle
BRP	Bruto Regionaal Product
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CvT	Comité van Toezicht
D2	Doelstelling 2
DB	Dagelijks Bestuur
EC	Europese Commissie
EFRO	Europees Fonds voor de Regionale Ontwikkeling
EPD	Enkelvoudig Programmerings Document
ESF	Europees Sociaal Fonds
EZ	Ministerie van Economische Zaken
FTE	Fulltime Equivalent
HRM	Human Resource Management
IPR	Investeringspremieregeling
KITS	Kleinschalige Investeringen in de Toeristische Sector
LPR	Loonkostenpremieregeling
MKB	Midden- en Kleinbedrijf
NAP	Nationaal actieplan EFRO
NIOF	Noordelijke Innovatie Ondersteuningsfaciliteit
OP	Operationeel Programma
R&D	Research & Development
SNN	Samenwerkingsverband Noord-Nederland.
TO	Totale overheidsuitgaven
TSK	Totale subsidiabele kosten
UO-SNN	Uitvoeringsorganisatie Samenwerkingsverband Noord-Nederland
Vo	Verordening

Bijlage 16b bij betaalaanvraag - slotaanvraag

Volgnummer aanvraag	Bedrag aangevraagd	Bedrag ontvangen	Datum aanvraag	Datum ontvangst	Doelstelling 2	Phasing out
1	€ 23.933.000	€ 23.933.000	voorschot	€ 37.182	€ 22.930.600	€ 1.002.400
2	€ 18.894.997	€ 18.894.997	09-10-02	18-11-02	€ 16.293.913	€ 2.601.084
3	€ 26.662.925	€ 26.662.925	20-06-03	01-09-03	€ 23.034.840	€ 3.628.085
4	€ 10.870.452	€ 10.870.452	29-10-03	21-11-03	€ 9.420.457	€ 1.449.995
5	€ 18.319.270	€ 18.319.270	25-03-04	18-05-04	€ 17.868.768	€ 450.502
6	€ 16.705.825	€ 16.705.825	19-10-04	19-05-05	€ 16.079.094	€ 626.731
7	€ 28.182.463	€ 28.182.463	26-05-05	23-06-05	€ 24.609.907	€ 3.572.556
8	€ 31.120.105	€ 31.120.105	13-12-05	13-02-06	€ 31.943.706	€ 823.601
9	€ 21.427.761	€ 21.427.761	28-06-06	01-08-06	€ 21.427.761	€ 0
10	€ 37.176.944	€ 37.176.944	21-12-06	25-01-07	€ 37.176.944	€ 0
11	€ 57.342.953	€ 57.342.953	21-12-07	14-02-08	€ 57.342.953	€ 0
12	€ 44.186.210	--	27-08-10	nog niet ontv.	€ 44.186.210	€ 0
TOTAAL	€ 334.822.905	€ 290.636.695			€ 322.315.153	€ 12.507.752
realisatie uitgavenstaat		€ 355.896.062			€ 341.580.000	€ 14.316.062
slotaanvraag eindafrekening		€ 21.073.157	uitgaande van ontvangst van bedrag van aanvraag 12 conform aanvraag		€ 19.264.847	€ 1.808.310

Bijlage 16c bij betaalaanvraag Tabel uitgaven tot en met 2009

Doelstelling 2	Prioriteit / maatregel	2000				2001			
		EFRO	Publiek (excl. EFRO)	Privaat	TSK	EFRO	Publiek (excl. EFRO)	Privaat	TSK
<i>I Versterking marktsector</i>									
I.a	Verbetering vestigingsvoorwaarden nieuwe en bestaande bedrijver	0	0	0	0	2.158.014	8.291.347	2.923.495	13.372.856
I.b	Stimulering marktsector	0	0	0	0	2.028.457	8.161.789	702.347	10.892.593
I.c	Versterking toeristische infrastructuur	0	0	0	0	129.557	129.557	2.221.148	2.480.263
<i>II Ontwikkeling stedelijke kernen</i>									
II.a	Verbeteren bedrijfslocaties in stedelijke kernen	0	0	0	0	2.474.283	6.796.046	801.178	10.071.507
II.b	Stedelijke voorzieningen en stedelijke economie	0	0	0	0	2.474.283	6.796.046	801.178	10.071.507
<i>III Werking arbeidsmarkt</i>									
III.a	Werking arbeidsmarkt	0	0	0	0	357.541	420.998	1.277.316	2.055.855
III.b	Kennis, innovatie en duurzaamheid	0	0	0	0	52.548	52.548	118.049	223.145
<i>IV Technische Bijstand</i>									
IV.a	TB Beheer	0	0	0	0	23.220	23.220	0	46.439
IV.b	TB Overig	0	0	0	0	23.220	23.220	0	46.439
Totaal		0	0	0	0	5.013.058	15.531.610	5.001.990	25.546.657

Phasing out	Prioriteit / maatregel	2000				2001			
		EFRO	Publiek (excl. EFRO)	Privaat	TSK	EFRO	Publiek (excl. EFRO)	Privaat	TSK
<i>I Versterking marktsector</i>									
I.a	Verbetering vestigingsvoorwaarden nieuwe en bestaande bedrijver	0	0	0	0	230.886	275.402	2.831.229	3.337.517
I.b	Stimulering marktsector	0	0	0	0	189.818	36.410	640.073	866.302
I.c	Versterking toeristische infrastructuur	0	0	0	0	41.068	238.992	2.191.156	2.471.215
<i>II Ontwikkeling stedelijke kernen</i>									
II.a	Verbeteren bedrijfslocaties in stedelijke kernen	0	0	0	0	0	0	0	0
II.b	Stedelijke voorzieningen en stedelijke economie	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>III Werking arbeidsmarkt</i>									
III.a	Werking arbeidsmarkt	0	0	0	0	398.947	645.303	910.673	1.954.922
III.b	Kennis, innovatie en duurzaamheid	0	0	0	0	357.505	566.987	697.263	1.621.756
<i>IV Technische Bijstand</i>									
IV.a	TB Beheer	0	0	0	0	7.206	7.206	0	14.411
IV.b	TB Overig	0	0	0	0	7.206	7.206	0	14.411
Totaal		0	0	0	0	637.038	927.910	3.741.902	5.306.850

Gehele programma Prioriteit / maatregel	2000			2001		
	EFRO	Publiek (excl. EFRO)	TSK Privaat	EFRO	Publiek (excl. EFRO)	TSK Privaat
<i>I Versterking marktsector</i>	0	0	0	2.388.900	8.566.749	5.754.724
I.a Verbetering vestigingsvoorwaarden nieuwe en bestaande bedrijven	0	0	0	2.218.275	8.198.200	1.342.420
I.b Stimulering marktsector	0	0	0	170.625	368.549	4.412.304
I.c Versterking toeristische infrastructuur	0	0	0	0	0	0
<i>II Ontwikkeling stedelijke kernen</i>	0	0	0	2.474.283	6.796.046	801.178
II.a Verbeteren bedrijfslocaties in stedelijke kernen	0	0	0	2.474.283	6.796.046	801.178
II.b Stedelijke voorzieningen en stedelijke economie	0	0	0	0	0	0
<i>III Werking arbeidsmarkt</i>	0	0	0	756.488	1.066.300	2.187.989
III.a Werking arbeidsmarkt	0	0	0	410.053	619.535	815.312
III.b Kennis, innovatie en duurzaamheid	0	0	0	346.434	446.765	1.372.677
<i>IV Technische Bijstand</i>	0	0	0	30.425	30.425	0
IV.a TB Beheer	0	0	0	30.425	30.425	0
IV.b TB Overig	0	0	0	0	0	0
Totaal	0	0	0	5.650.096	16.459.520	8.743.891
						30.853.507

2002				2003				2004			
EFRO	Publiek (excl. EFRO)	Privaat	TSK	EFRO	Publiek (excl. EFRO)	Privaat	TSK	EFRO	Publiek (excl. EFRO)	Privaat	TSK
18.738.718	39.913.482	88.039.207	146.691.407	18.794.111	32.479.472	112.556.361	163.829.944	26.310.379	46.124.414	127.000.166	199.434.958
11.113.096	29.435.782	7.615.034	48.163.913	9.777.376	20.650.001	8.721.529	39.148.907	10.356.476	24.400.256	9.619.389	44.376.122
5.801.543	5.900.537	80.039.622	91.741.702	6.771.808	6.861.693	103.387.804	117.021.305	8.663.398	9.175.692	112.903.315	130.742.405
1.824.078	4.577.163	384.551	6.785.792	2.244.927	4.987.778	447.027	7.659.732	7.290.505	12.548.465	4.477.461	24.316.431
6.206.062	21.968.163	2.247.445	30.421.670	5.044.581	11.653.583	2.100.379	18.798.543	5.145.840	9.255.672	5.696.676	20.098.188
1.459.473	4.219.170	40.830-	5.637.814	1.990.075	4.965.428	545.455	7.500.958	1.510.687	2.550.623	3.316.887	7.378.196
4.746.589	17.748.993	2.288.274	24.783.856	3.054.506	6.688.154	1.554.925	11.297.585	3.635.153	6.705.050	2.379.789	12.719.992
978.095	1.365.255	2.641.574	4.984.924	2.821.251	3.857.708	8.451.544	15.130.503	6.049.418	7.753.144	13.464.020	27.266.582
410.508	691.702	514.036	1.616.246	1.020.450	1.726.544	1.715.810	4.462.805	3.420.242	4.314.639	5.263.753	12.998.635
567.587	673.553	2.127.538	3.368.678	1.800.800	2.131.163	6.735.734	10.667.698	2.629.175	3.438.505	8.200.266	14.267.947
442.053	442.053	0	884.106	199.497	273.213	0	472.710	232.315	298.619	0	530.934
281.007	281.007	0	562.014	152.025	225.741	0	377.766	142.955	209.259	0	352.214
161.046	161.046	0	322.092	47.472	47.472	0	94.944	89.360	89.360	0	178.720
26.364.929	63.688.953	92.928.225	182.982.107	26.859.441	48.263.975	123.108.284	198.231.700	37.737.952	63.431.849	146.160.861	247.330.662

2002				2003				2004			
EFRO	Publiek (excl. EFRO)	Privaat	TSK	EFRO	Publiek (excl. EFRO)	Privaat	TSK	EFRO	Publiek (excl. EFRO)	Privaat	TSK
1.169.348	4.208.346	12.788.774	18.166.467	543.980	420.531	11.409.856	12.374.367	2.479.691	32.539.409	16.874.223	51.893.322
349.080	2.226.804	1.232.363	3.808.247	132.404	630.868-	79.579	418.886-	786.851	5.543.627	2.060.814	8.391.292
346.331	840.819	11.332.410	12.519.560	369.980	947.833	11.329.602	12.647.416	598.887	1.190.366	14.755.264	16.544.516
473.936	1.140.722	224.002	1.838.660	41.596	103.566	675	145.837	1.093.953	25.805.416	58.145	26.957.514
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.589.455	4.167.780	5.118.522	11.875.757	856.437	1.408.904	2.203.656	4.468.997	451.674	764.540	871.218	2.087.432
2.533.569	4.063.787	4.833.048	11.430.404	679.308	1.074.456	1.291.912	3.045.676	9.468	13.515	9.359	32.342
55.886	103.993	285.474	445.353	177.129	334.448	911.744	1.423.321	442.206	751.025	861.859	2.055.090
36.716	36.716	0	73.432	56.063	56.063	0	112.126	18.732	18.733	0	37.465
32.565	32.565	0	65.130	54.217	54.217	0	108.434	15.990	15.991	0	31.981
4.151	4.151	0	8.302	1.846	1.846	0	3.692	2.742	2.742	0	5.484
3.795.519	8.412.842	17.907.296	30.115.656	1.456.480	1.885.498	13.613.512	16.955.490	2.950.097	33.322.681	17.745.441	54.018.219

2002				2003				2004			
Publiek (excl. EFRO)		Privaat	TSK	Publiek (excl. EFRO)		Privaat	TSK	Publiek (excl. EFRO)		Privaat	TSK
EFRO				EFRO				EFRO			
19.908.066	44.121.828	100.827.980	164.857.874	19.338.091	32.900.003	123.966.216	176.204.311	28.790.069	78.663.822	143.874.388	251.328.280
11.462.177	31.662.586	8.847.397	51.972.160	9.909.780	20.019.133	8.801.108	38.730.021	11.143.328	29.943.883	11.680.203	52.767.414
6.147.875	6.741.356	91.372.031	104.261.262	7.141.788	7.809.527	114.717.406	129.668.721	9.262.284	10.366.058	127.658.579	147.286.921
2.298.014	5.717.885	608.552	8.624.452	2.286.523	5.071.344	447.702	7.805.569	8.384.458	38.353.881	4.535.606	51.273.945
6.206.062	21.968.163	2.247.445	30.421.670	5.044.581	11.653.583	2.100.379	18.798.543	5.145.840	9.255.672	5.696.676	20.098.188
1.459.473	4.219.170	40.830-	5.637.814	1.990.075	4.965.428	545.455	7.500.958	1.510.687	2.550.623	3.316.887	7.378.196
4.746.589	17.748.993	2.288.274	24.783.856	3.054.506	6.688.154	1.554.925	11.297.585	3.635.153	6.705.050	2.379.789	12.719.992
3.567.550	5.533.035	7.760.095	16.860.681	3.677.688	5.266.611	10.655.201	19.599.500	6.501.092	8.517.684	14.335.238	29.354.014
2.944.077	4.755.489	5.347.084	13.046.650	1.699.759	2.801.000	3.007.722	7.508.481	3.429.710	4.328.154	5.273.112	13.030.977
623.473	777.546	2.413.012	3.814.031	1.977.929	2.465.611	7.647.479	12.091.019	3.071.381	4.189.530	9.062.126	16.323.037
478.769	478.769	0	957.538	255.560	329.276	0	584.836	251.048	317.351	0	568.399
313.572	313.572	0	627.144	206.242	279.958	0	486.200	158.946	225.249	0	384.195
165.197	165.197	0	330.394	49.318	49.318	0	98.636	92.102	92.102	0	184.204
30.160.447	72.101.795	110.835.521	213.097.763	28.315.921	50.149.473	136.721.796	215.187.190	40.688.048	96.754.530	163.906.303	301.348.881

2005				2006				2007			
EFRO	Publiek (excl. EFRO)	Privaat	TSK	EFRO	Publiek (excl. EFRO)	Privaat	TSK	EFRO	Publiek (excl. EFRO)	Privaat	TSK
28.683.608	54.274.322	105.594.010	188.551.940	31.514.323	67.863.925	35.372.381	134.750.629	39.082.372	79.790.392	131.543.576	250.416.340
12.727.427	29.468.565	6.889.559	49.085.551	19.108.501	46.419.426	7.097.029	72.624.956	17.703.704	44.765.599	8.061.445	70.530.748
6.782.598	7.073.008	93.598.325	107.453.930	2.845.089	3.171.457	27.231.836	33.248.381	7.765.941	7.955.173	119.269.553	134.990.668
9.173.583	17.732.749	5.106.126	32.012.459	9.560.734	18.273.042	1.043.516	28.877.292	13.612.726	27.069.620	4.212.578	44.894.924
3.596.044	8.595.500	6.578.349	18.769.894	4.371.970	9.915.566	1.073.911	15.361.447	6.168.058	11.719.648	2.546.936	20.434.641
1.234.490	4.105.309	4.779.198	10.118.997	1.106.849	4.210.352	338.437	4.978.764	389.019	132.060	311.871	568.830
2.361.554	4.490.191	1.799.152	8.650.897	3.265.121	5.705.214	1.412.349	10.382.683	5.779.039	11.851.707	2.235.065	19.865.811
7.811.885	9.160.238	18.962.000	35.934.123	9.537.352	10.681.722	20.876.569	41.095.643	11.363.570	14.691.180	20.254.019	46.308.769
4.685.133	5.289.841	8.016.256	17.991.230	5.706.628	6.012.887	7.086.549	18.806.064	8.732.857	11.359.712	11.629.349	31.721.918
3.126.752	3.870.396	10.945.744	17.942.893	3.830.724	4.668.835	13.790.020	22.289.579	2.630.713	3.331.469	8.624.670	14.586.851
344.714	289.945	0	634.659	1.187.404	825.138	0	2.012.542	21.989	21.989	0	43.978
272.010	217.241	0	489.251	1.121.743	759.476	0	1.881.219	28.963	28.963	0	57.926
72.704	72.704	0	145.408	65.662	65.662	0	131.323	50.952	50.952	0	101.904
40.436.252	72.320.005	131.134.360	243.890.616	46.611.050	89.286.350	57.322.861	193.220.261	56.635.988	106.223.209	154.344.530	317.203.728

2005				2006				2007			
EFRO	Publiek (excl. EFRO)	Privaat	TSK	EFRO	Publiek (excl. EFRO)	Privaat	TSK	EFRO	Publiek (excl. EFRO)	Privaat	TSK
770.994	5.042.929	401.539	6.215.461	3.089.827	17.099.144	6.786.655	26.975.626	631.458	7.167.141	2.799.640	10.598.239
6.681	6.486	13.372	26.539	40.415	40.415	43.549	124.379	31.207	30.642	56.451	118.300
559.750	602.442	264.233	1.426.425	1.303.634	1.475.784	6.703.350	9.482.768	327.459	484.905	2.795.714	3.608.078
204.563	4.434.000	123.934	4.762.497	1.745.778	15.582.945	39.756	17.368.479	335.206	6.712.878	60.377	7.108.461
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
341.893	536.422	935.695	1.814.010	701.007	1.209.029	1.666.845	3.576.881	32.510	47.287	35.734	115.531
36.494	7.152	61.123	90.465	0	0	0	0	0	0	0	0
305.999	543.574	874.573	1.723.545	701.007	1.209.029	1.666.845	3.576.881	32.510	47.287	35.734	115.531
4.531	4.531	0	9.062	8.502	8.503	0	17.005	15.323	15.323	0	30.645
2.671	2.671	0	5.341	10.358	10.358	0	20.716	13.676	13.676	0	27.351
1.861	1.861	0	3.721	1.856	1.856	0	3.711	1.647	1.647	0	3.294
1.117.418	5.583.881	1.337.234	8.038.533	3.782.332	18.299.670	8.453.500	30.535.502	679.290	7.229.751	2.835.374	10.744.415

2005				2006				2007			
Publiek (excl. EFRO)		Privaat	TSK	Publiek (excl. EFRO)		Privaat	TSK	Publiek (excl. EFRO)		Privaat	TSK
EFRO				EFRO				EFRO			
29.454.602	59.317.250	105.995.549	194.767.401	34.604.150	84.963.069	42.159.036	161.726.255	39.713.829	86.957.533	134.343.216	261.014.579
12.734.108	29.475.051	6.902.931	49.112.090	19.148.916	46.459.841	7.140.578	72.749.335	17.672.498	44.734.957	8.004.994	70.412.448
7.342.347	7.675.450	93.862.557	108.880.355	4.148.722	4.647.241	33.935.186	42.731.149	8.093.400	8.440.078	122.065.267	138.598.746
9.378.147	22.166.749	5.230.060	36.774.956	11.306.512	33.855.987	1.083.272	46.245.771	13.947.931	33.782.498	4.272.955	52.003.385
3.596.044	8.595.500	6.578.349	18.769.894	4.371.970	9.915.566	1.073.911	15.361.447	6.168.058	11.719.648	2.546.936	20.434.641
1.234.490	4.105.309	4.779.198	10.118.997	1.106.849	4.210.352	338.437-	4.978.764	389.019	132.060-	311.871	568.830
2.361.554	4.490.191	1.799.152	8.650.897	3.265.121	5.705.214	1.412.349	10.382.683	5.779.039	11.851.707	2.235.065	19.865.811
8.153.778	9.696.659	19.897.695	37.748.133	10.238.360	11.890.751	22.543.413	44.672.524	11.396.080	14.738.467	20.289.753	46.424.300
4.721.628	5.282.689	8.077.378	18.081.695	5.706.628	6.012.887	7.086.549	18.806.064	8.732.857	11.359.712	11.629.349	31.721.918
3.432.151	4.413.970	11.820.317	19.666.438	4.531.731	5.877.864	15.456.864	25.866.460	2.663.223	3.378.756	8.660.404	14.702.382
349.245	294.476	0	643.721	1.178.902	816.635	0	1.995.537	37.312	37.312	0	74.623
274.680	219.912	0	494.592	1.111.385	749.118	0	1.860.503	15.288-	15.288-	0	30.575-
74.565	74.565	0	149.129	67.517	67.517	0	135.034	52.599	52.599	0	105.198
41.553.670	77.903.886	132.471.594	251.929.149	50.393.382	107.586.020	65.776.360	223.755.763	57.315.279	113.452.960	157.179.904	327.948.143

2008				2009			
EFRO	Publiek (excl. EFRO)		TSK	EFRO	Publiek (excl. EFRO)		TSK
	Privaat	Publiek			Privaat	Publiek	
34.344.379	71.300.263	22.966.414	132.189.331	24.943.395	40.540.837	192.939.850	254.845.806
18.503.256	42.594.065	7.557.170	68.282.964	5.894.289	11.757.790	3.852.586	21.876.191
706.147	706.147	10.667.781	12.698.240	12.539.443	12.689.369	184.430.002	209.040.650
15.134.976	28.000.051	4.741.462	51.208.127	6.509.663	16.093.678	4.657.262	23.928.965
19.197.026	44.411.284	2.148.685	65.756.995	4.343.496	5.915.700	195.788-	10.063.409
12.909.937	31.143.837	769.493	44.823.267	2.341.072	2.290.358	646.429-	3.985.001
6.287.089	13.267.447	1.379.192	20.933.728	2.002.424	3.625.342	450.642	6.078.408
8.633.940	10.520.533	12.173.767	32.189.428	9.615.731	12.306.263	23.679.609	44.740.415
7.940.848	9.693.794	9.565.331	27.627.805	3.835.468	4.918.613	4.709.441	13.035.690
693.092	826.739	2.608.436	4.561.623	5.780.264	7.387.650	18.970.167	31.704.725
22.025	22.025	0	44.049	1.074.939	1.233.978	0	2.308.917
0	0	0	0	522.265	671.705	0	1.193.970
22.025	22.025	0	44.049	552.674	562.273	0	1.114.947
62.197.370	126.254.105	37.288.866	230.179.803	39.977.561	59.996.778	216.423.671	311.958.547

Correctie Nationaal Actieplan			
EFRO	Publiek (excl. EFRO)		TSK
	Privaat	Publiek	
0	2.594.489	2.017.084	4.611.573
0	1.613.314	276.948	1.890.261
0	231.821	1.656.577	1.888.398
0	749.355	83.559	832.914
0	524.251	63.422	587.673
0	290.596	32.258	322.854
0	233.655	31.164	264.818
0	836.187	520.420	1.356.607
0	836.187	520.420	1.356.607
0	0	0	0
0	27.135	0	27.135
0	17.537	0	17.537
0	9.598	0	9.598
0	3.982.061	2.600.927	6.582.988

2008				2009			
EFRO	Publiek (excl. EFRO)		TSK	EFRO	Publiek (excl. EFRO)		TSK
	Privaat	Publiek			Privaat	Publiek	
319.410	2.160.251	2.702.603	5.182.264	747.266-	20.361.388-	66.765.908	45.657.254
7.799-	6.793-	9.896-	24.488-	0	0	0	0
337.034	337.034	2.713.461	3.387.528	197.966	3.444.224	66.766.514	70.408.704
9.825-	1.830.011	962-	1.819.224	945.232-	23.805.613-	605-	24.751.450-
0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0
34.714	34.714	134.492	203.921	234.169	590.247	3.804.102	4.628.518
0	0	0	0	0	0	0	0
34.714	34.714	134.492	203.921	234.169	590.247	3.804.102	4.628.518
11.309	11.309	0	22.617	45.554	45.553	0	91.107
10.553	10.553	0	21.106	21.879	21.879	0	43.758
756	756	0	1.511	23.675	23.675	0	47.349
365.432	2.206.274	2.837.095	5.408.802	467.544-	19.725.588-	70.570.011	50.376.879

Correctie Nationaal Actieplan							
EFRO	2008		2009		TSK		
	Publiek (excl. EFRO)	Privaat	EFRO	Publiek (excl. EFRO)		Privaat	
34.663.789	73.460.515	25.669.017	137.371.595	24.196.128	20.179.449	259.705.758	300.503.060
18.495.457	42.587.272	7.547.274	68.258.476	5.894.289	11.757.790	3.852.586	21.876.191
1.043.181	1.043.181	13.381.242	16.085.768	12.737.409	16.133.594	251.196.516	279.449.354
15.125.151	29.830.061	4.740.501	53.027.351	5.564.431	7.711.935-	4.656.657	822.485-
19.197.026	44.411.284	2.148.685	65.756.995	4.343.496	5.915.700	195.788-	10.063.409
12.909.937	31.143.837	769.493	44.823.267	2.341.072	2.290.358	646.429-	3.985.001
6.287.089	13.267.447	1.379.192	20.933.728	2.002.424	3.625.342	450.642	6.078.408
8.668.654	10.555.247	12.308.259	32.393.349	9.849.900	12.896.510	27.483.711	49.368.933
7.940.848	9.693.794	9.565.331	27.627.805	3.835.468	4.918.613	4.709.441	13.035.690
727.806	861.453	2.742.929	4.765.544	6.014.432	7.977.897	22.774.270	36.333.243
33.333	33.333	0	66.666	1.120.492	1.279.531	0	2.400.024
10.553	10.553	0	21.106	544.144	693.584	0	1.237.728
22.780	22.780	0	45.560	576.349	585.947	0	1.162.296
62.562.802	128.460.379	40.125.961	235.588.605	39.510.017	40.271.190	286.993.682	362.335.426

Correctie Nationaal Actieplan							
EFRO	2008		2009		TSK		
	Publiek (excl. EFRO)	Privaat	EFRO	Publiek (excl. EFRO)		Privaat	
0	2.594.489	2.017.084	4.611.573	0	2.594.489	2.017.084	4.611.573
	1.613.314	276.948	1.890.261		1.613.314	276.948	1.890.261
	231.821	1.656.577	1.888.398		231.821	1.656.577	1.888.398
	749.355	83.559	832.914		749.355	83.559	832.914
0	524.251	63.422	587.673	0	524.251	63.422	587.673
	290.596	32.258	322.854		290.596	32.258	322.854
	233.655	31.164	264.818		233.655	31.164	264.818
0	836.187	520.420	1.356.607	0	836.187	520.420	1.356.607
	886.187	520.420	1.356.607		886.187	520.420	1.356.607
	0	0	0		0	0	0
0	27.135	0	27.135	0	27.135	0	27.135
	17.537	0	17.537		17.537	0	17.537
	9.598	0	9.598		9.598	0	9.598
0	3.982.061	2.600.927	6.582.988	0	3.982.061	2.600.927	6.582.988

Doelstelling 2	Prioriteit / maatregel	TOTAAL PROGRAMMAPERIODE, doelstelling 2			
		EFRO	Publiek (excl. EFRO)	Privaat	TSK
	<i>I Versterking marktsector</i>	224.569.299	440.578.454	818.935.458	1.484.083.211
	I.a Verbetering vestigingsvoorwaarden nieuwe en bestaande bedrijven	107.212.582	257.653.274	60.116.089	424.981.945
	I.b Stimulering marktsector	52.005.524	53.662.634	733.749.386	839.417.544
	I.c Versterking toeristische infrastructuur	65.351.193	129.262.546	25.069.983	219.683.722
	<i>II Ontwikkeling stedelijke kernen</i>	56.547.361	130.231.162	22.997.771	209.776.294
	II.a Verbeteren bedrijfslocaties in stedelijke kernen	25.415.886	60.149.064	9.498.384	95.063.334
	II.b Stedelijke voorzieningen en stedelijke economie	31.131.475	70.082.098	13.499.387	114.712.960
	<i>III Werking arbeidsmarkt</i>	57.168.784	70.757.041	121.780.417	249.706.242
	III.a Werking arbeidsmarkt	35.804.683	44.060.281	48.618.574	128.483.538
	III.b Kennis, innovatie en duurzaamheid	21.364.101	26.696.760	73.161.843	121.222.704
	<i>IV Technische Bijstand</i>	3.548.156	3.430.178	0	6.978.334
	IV.a TB Beheer	2.486.262	2.358.685	0	4.844.947
	IV.b TB Overig	1.061.894	1.071.493	0	2.133.387
	Totaal	341.833.600	644.996.835	963.713.646	1.950.544.081

Phasing out	Prioriteit / maatregel	TOTAAL PROGRAMMAPERIODE, Phasing out			
		EFRO	Publiek (excl. EFRO)	Privaat	TSK
	<i>I Versterking marktsector</i>	8.488.326	48.551.765	123.360.426	180.400.517
	I.a Verbetering vestigingsvoorwaarden nieuwe en bestaande bedrijven	1.466.244	7.185.439	4.003.402	12.655.085
	I.b Stimulering marktsector	4.082.108	9.562.400	118.851.702	132.496.210
	I.c Versterking toeristische infrastructuur	2.939.974	31.803.926	505.322	35.249.222
	<i>II Ontwikkeling stedelijke kernen</i>	0	0	0	0
	II.a Verbeteren bedrijfslocaties in stedelijke kernen	0	0	0	0
	II.b Stedelijke voorzieningen en stedelijke economie	0	0	0	0
	<i>III Werking arbeidsmarkt</i>	5.640.806	9.404.225	15.680.938	30.725.969
	III.a Werking arbeidsmarkt	3.616.345	5.711.593	6.892.705	16.220.643
	III.b Kennis, innovatie en duurzaamheid	2.024.461	3.692.632	8.788.233	14.505.326
	<i>IV Technische Bijstand</i>	186.930	186.930	0	373.860
	IV.a TB Beheer	148.398	148.398	0	296.796
	IV.b TB Overig	38.532	38.532	0	77.064
	Totaal	14.316.062	58.142.920	139.041.364	211.500.346

Gehele programma	Prioriteit / maatregel	TOTAAL PROGRAMMAPERIODE, gehele programma			
		EFRO	Publiek (excl. EFRO)	Privaat	TSK
<i>I Versterking marktsector</i>		233.057.625	489.130.219	942.295.884	1.664.483.728
I.a Verbetering vestigingsvoorwaarden nieuwe en bestaande bedrijven		108.678.826	264.838.713	64.119.491	437.637.030
I.b Stimulering marktsector		56.087.632	63.225.034	852.601.088	971.913.754
I.c Versterking toeristische infrastructuur		68.291.167	161.066.472	25.575.305	254.932.944
<i>II Ontwikkeling stedelijke kernen</i>		56.547.361	130.231.162	22.997.771	209.776.294
II.a Verbeteren bedrijfslocaties in stedelijke kernen		25.415.886	60.149.064	9.498.384	95.063.334
II.b Stedelijke voorzieningen en stedelijke economie		31.131.475	70.082.098	13.499.387	114.712.960
<i>III Werking arbeidsmarkt</i>		62.809.590	80.161.266	137.461.355	280.432.211
III.a Werking arbeidsmarkt		39.421.028	49.771.874	55.511.279	144.704.181
III.b Kennis, innovatie en duurzaamheid		23.388.562	30.389.392	81.950.076	135.728.030
<i>IV Technische Bijstand</i>		3.735.086	3.617.108	0	7.352.194
IV.a TB Beheer		2.634.660	2.507.083	0	5.141.743
IV.b TB Overig		1.100.426	1.110.025	0	2.210.451
Totaal		356.149.662	703.139.755	1.102.755.010	2.162.044.427

Eindverslag

afsluiting
Leader+ programma 2000-2006
voor Noord-Nederland

Leader+ Noord-Nederland

Eindverslag

Leader+ Noord-Nederland

afsluiting Leader+ programma 2000 - 2006
voor Noord-Nederland

Samenwerkingsverband Noord-Nederland

Voorwoord

Het is mij een genoegen om als voorzitter van het Comité van Toezicht het eindverslag van het Leader+ Noord-Nederland aan te kunnen bieden aan de Europese Commissie.

Wij zijn er trots op dat de realisatie van het programma, aan de hand van de indicatoren, goed te noemen is.

In de afgelopen jaren hebben de Lokale Actie Groepen (LAG's) een behoorlijk aantal projecten tot stand gebracht, in samenwerking met lokale bewoners en organisaties.

Zo hebben de meeste projecten de beoogde doelstellingen gerealiseerd op het gebied van nieuwe of verbeterde cultuurhistorische objecten, nieuwe overnachtingsmogelijkheden, projecten gericht op duurzame ontwikkeling, deelnemers in samenwerkingsprojecten, nieuwe of verbeterde toeristische voorzieningen en/of routestructuren en extra arbeidsplaatsen.

In de acht gebieden, de verdeling over Noord-Nederland, zijn in totaal 364 projecten gecommiteerd (exclusief Technische Bijstand en Netwerk). De laatste van deze projecten zijn in 2008 gecommiteerd (5 projecten).

De uiteindelijke bestedingen (totale kosten) bij deze 364 projecten bedragen uiteindelijk € 121,2 miljoen (172% t.o.v. de beschikking). Aan eindbegunstigden is een bijdrage uitgekeerd van € 25.441.907.

Zoals u zult lezen zijn er enorm veel positieve projecten opgestart. Wij sluiten dit programma dan ook af met het idee dat het een enorme impuls heeft gegeven aan al die gebieden waar het zonder het Leader+ programma een stuk minder was gegaan.

Samenvattend hebben we in de provincies Groningen, Fryslân en Drenthe door het Leader+ programma de volgende resultaten geboekt:

- in totaal is door de 364 projecten ruim 56.000 m² aan nieuwe of verbeterde openbare ruimte gecreëerd;
- in totaal is 836 hectare aan natuurgebieden en bos aangelegd of herontwikkeld;
- 971 banen zijn gecreëerd of behouden bij de met EOGFL gefinancierde projecten;
- meer dan 330 cultuurhistorische objecten zijn gecreëerd of verbeterd;
- 958 projecten zijn uitgevoerd gericht op kennisoverdracht en onderzoek.

Wij nodigen u uit in Noord-Nederland om een bezoek te brengen aan de prachtige initiatieven die door middel van Leader+ tot stand zijn gekomen.

Met vriendelijke groet,

Max van den Berg
voorzitter SNN

Leader+ Noord-Nederland

afsluiting Leader+ programma 2000 - 2006 voor Noord-Nederland

CCI-NR.

2001 NL 06 0 PC 002

DOELSTELLINGNR./COMMUNAUTAIR INITIATIEF

Communautair initiatief

LIDSTAAT/REGIO

Noord-Nederland

BENAMING VAN HET BIJSTANDSPAKKET

Leader+

PROGRAMMERINGSJAREN,

2000 – 2006

BEGINDATUM VOOR SUBSIDIABILITEIT VAN UITGAVEN

24 juli 2000

UITERSTE EINDDATUM VOOR DE BOEKINGEN VAN DE UITGAVEN

31 december 2008, verlengd t/m 30 juni 2009

BEHEERSAUTORITEIT

Samenwerkingsverband Noord-Nederland

BETALINGSAUTORITEITEN

Samenwerkingsverband Noord-Nederland

GOEDKEURINGSDATUM TOEZICHTCOMITÉ

Samenwerkingsverband Noord-Nederland

Auteur: SNN-UO

1	Inleiding	7
2	Operationeel kader	9
2.1	Veranderingen in omstandigheden	9
3	Uitvoering 2009	11
3.1	Veranderingen in de algemene omstandigheden van belang voor de uitvoering	11
3.1.1	Regelgeving en beleid	11
3.1.2	Nationale cofinanciering	11
3.2	Voortgang van het programma	11
3.2.1	Voortgang op programmaniveau	11
3.2.2	Voortgang per maatregel	11
3.3	Toezicht en evaluatie	11
3.4	Financiële controle	12
3.5	Communicatie en publiciteit	12
3.6	Naleving Europese beleidsregels	12
4	Uitvoering van de prioriteiten en maatregelen voor elk fonds	13
4.1	Inhoudelijke realisatie	13
4.1.1	Prioriteit I Gebiedsgebonden strategieën	14
4.1.2	Prioriteit II Samenwerking tussen plattelandsgebieden	17
4.1.3	Prioriteit III Netwerk	17
4.1.4	Prioriteit IV Technische bijstand	18
4.2	Conclusies inhoudelijke realisatie	18
5	Financiële realisatie	19
5.1	Financiële realisatie per maatregel	19
5.2	Financiële realisatie totaal LEADER+	22
5.3	Niet-afgeronde projecten	22
5.4	Projecten opgeschort door juridische of administratieve procedures	22
5.5	N+2 regel - Automatische decommittering	23
5.6	Teruggevorderde bedragen	23
5.7	Rentebaten	24
5.8	Ontvangsten	24
5.9	Conclusies financiële realisatie	24
6	Financiële uitvoering	25
6.1	Ramingen	25
6.2	Betalingen en gecertificeerde uitgaven	25
6.3	Financiële voortgang bevoorschotting door de Commissie	26
7	Administratie en beheer	27
7.1	Activiteiten op het gebied van financiële controle	27
7.1.1	Korte beschrijving opzet beheers- en controlestructuur	27
7.1.2	Accountantscontrole eindafrekeningsverzoek projecten	29
7.1.3	Verificatieonderzoeken projecten	29
7.1.4	Fysieke controles projecten	30
7.1.5	30 juni rapportage 2009	30
7.1.6	Onregelmatigheidsmeldingen	30
7.1.7	Comité van Toezicht	30
7.1.8	Jaarvergaderingen	33
7.2	Audit 2006	33
7.2.1	Audit LEADER+ 2007	33
7.2.2	Overzicht van de belangrijkste ondervonden problemen	34

8	Maatregelen om bekendheid te geven aan het LEADER+ programma	35
9	Verenigbaarheid communautair beleid	36
9.1	Milieubescherming.....	36
9.2	Gelijke kansen mannen en vrouwen.....	36
9.3	Plaatsing van overheidsopdrachten	36
9.4	Mededingingsregels.....	36
9.5	Afstemming met andere programma's	37
9.6	Instandhoudingverklaringen	37
9.7	Globale subsidies	37

*Arthouse, oost Drenthe; kunstwerk en tevens verblijfsaccommodatie voor 2 - 4 personen.
EOGFL/Leader+ bijdrage € 327.500,-*

Inleiding

Voor u ligt het eindverslag voor het Leader+ programma 2000 - 2006 Noord-Nederland (een programma in het kader van het communautair initiatief Leader+ in Noord Nederland dat wordt gefinancierd vanuit het Europees Oriëntatie- en Garantiefond voor de landbouw, afdeling "Oriëntatie" (EOGFL)). Het eindverslag verschaft u inzicht in de inhoudelijke en financiële realisatie van het programma. Daarnaast gaat het in op de werkzaamheden van de acht Leader+ 'Locale Actie Groepen' (LAG's) die zijn gevormd. Voor de opstelling van dit eindverslag is gebruik gemaakt van de richtsnoeren die de Europese Commissie hiervoor heeft opgesteld .

Op 31 juni 2001 heeft de Europese Commissie het programma Leader+ Noord-Nederland middels een 'Beschikking van de Commissie' goedgekeurd. De Commissie stelt daarmee een EOGFL- bijdrage beschikbaar van maximaal € 25,5 miljoen in de totale kosten ad. € 70,48 miljoen. Hoofdstuk 2 gaat verder in op het tot stand komen van de aanvraag en de beschikking. Daarnaast wordt de sociaal-economische situatie in de regio Noord, op basis waarvan doelstellingen van het Leader+ programma zijn geformuleerd, behandeld. Is bijvoorbeeld deze sociaal-economische situatie gewijzigd tijdens de uitvoering van het programma? Ook wordt ingegaan op de Mid Term Evaluatie uit 2003 en de Update daarvan 2007. Er wordt beschreven of deze evaluatie veranderingen in de uitvoering van het programma ten gevolge heeft gehad.

Het jaarverslag over het jaar 2009 is verwerkt in dit eindverslag en komt in hoofdstuk 3 aan bod.

De inhoudelijke en financiële voortgang van het programma staat centraal in hoofdstuk 4 en 5. Er is zowel een analyse op programmaniveau als op maatregelniveau opgenomen. De realisatie wordt gerelateerd aan het laatst goedgekeurde programma (C(2004)3232 van 13 augustus 2004) en het laatst gewijzigde Programma Complement van juni 2005.

In hoofdstuk 6 komt de financiële uitvoering aan de orde. Hier wordt inzicht gegeven in de financiële uitvoering van het programma.

Hoofdstuk 7 heeft betrekking op de kwalitatieve aspecten van de uitvoering. Hierin wordt onder andere beschreven wat de activiteiten waren op het gebied van de financiële controles en hoe het controle- en beheersstructuur is opgezet. Ook wordt in dit hoofdstuk de werkzaamheden van het Comité van Toezicht beschreven.

Vervolgens gaat hoofdstuk 8 in op de wijze waarop bekendheid is gegeven aan het Leader+ programma.

Tot slot komt in hoofdstuk 9 de verenigbaarheid met het communautair beleid aan de orde. Daarbij wordt ingegaan op de wijze waarop in het programma is getoetst op aspecten als milieubescherming, het wegnemen van ongelijkheid en de bevordering van gelijke kansen van vrouwen en mannen, het plaatsnemen van overheidsopdrachten en mededinging.

*Uitkijktoren, openluchttheater en cachot Appelscha.
EOGFL/Leader+ bijdrage € 104.619,-*

Operationeel kader

2.1 Veranderingen in omstandigheden

Bij de aanvraag van het Leader+-programma is door het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN) het programmadocument 'Programma LEADER+ Noord-Nederland 2000-2006' opgesteld. In dit programmadocument is het operationeel kader omschreven. Een kader waarbinnen het Leader+-programma uitgevoerd zou moeten worden. Vanuit dit kader, dat uitgaat van het sociaal economisch profiel van Noord-Nederland, zijn verschillende doelstellingen geformuleerd die vervolgens zijn vertaald in omschreven indicatoren.

Alvorens de realisatie van deze indicatoren aan bod zullen komen gaat dit hoofdstuk in op de veranderingen in het operationeel kader (tijdens het uitvoeren van het programma).

In elk jaarverslag Leader+ Noord-Nederland is bezien of er ten opzichte van de uitgangssituatie (significante) wijzigingen hebben plaatsgevonden in het sociaal economische profiel van Noord-Nederland. Een permanente update van deze gegevens was noodzakelijk om vast te stellen of de strategie van het programma telkens aansloot bij de

ontwikkelingsplannen en behoeften van de LAG's in deze regio.

De voornaamste sociaal-economische trends

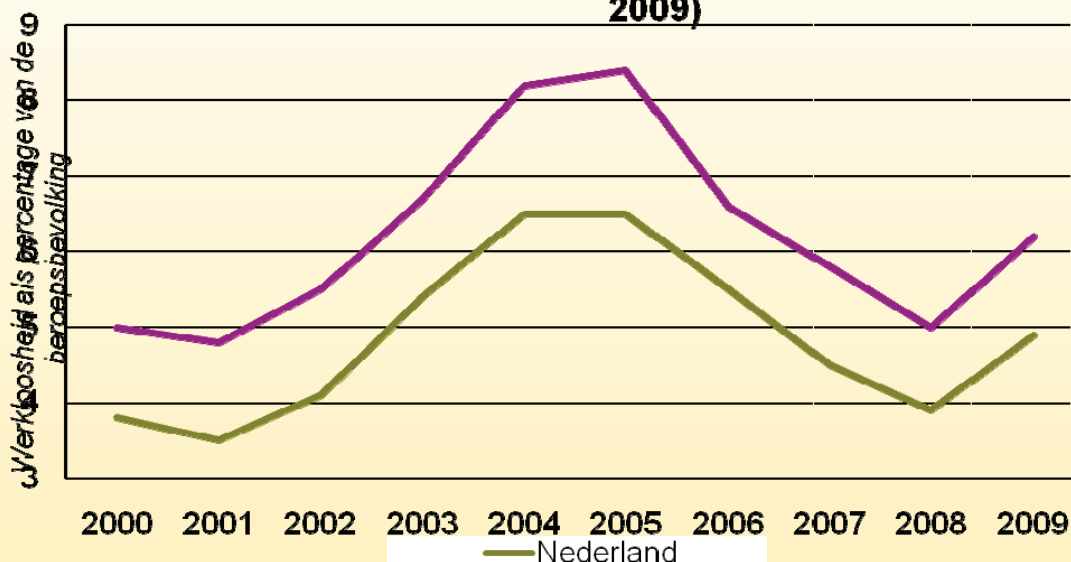
Zoals genoemd is in het programmadocument een beschrijving van de sociaal-economische situatie in de regio Noord-Nederland opgenomen. Omdat deze sociaal-economische situatie verandert in de loop der jaren is tijdens de uitvoering van het programma de ontwikkeling daarvan nauwlettend in de gaten gehouden. In 2003 heeft het onderzoeksbureau EIM een Mid Term Review (MTR) van het 'Kompas voor het Noorden' uitgevoerd. Het onderzoek richt zich in het bijzonder op het faseverschil tussen Noord-Nederland en de rest van Nederland. In het onderzoek is het sociaal-economisch profiel geformuleerd in een tiental hoofdindicatoren. Met name de indicatoren die waren gebaseerd op werkgelegenheidscijfers laten een positieve ontwikkeling zien ten opzichte van de rest van Nederland. Voor de volledige uitkomsten van dit onderzoek verwijst ik naar bijlage 1.

Ten opzichte van de beschrijving in het programmadocument is er na het verschenen rapport tot medio 2008 niet veel veranderd. Echter, na deze periode ontstond de internationale kredietcrisis waar ook Noord-Nederland de gevolgen van heeft ondervonden (en nog steeds ondervindt).

In de notitie 'Gevolgen van de kredietcrisis voor Noord-Nederland' (maart 2009), een onderzoek in opdracht van de SER Noord-Nederland, worden de gevolgen van de internationale kredietcrisis voor Noord-Nederland berekend. Uit de conclusie van deze notitie komt naar voren dat het noorden duidelijk zwaar van de kredietcrisis te lijden zal krijgen, maar iets minder erg dan de rest van het land. Zo zal de economie gaan krimpen, zullen er circa 28.000 banen verdwijnen in 2009 en 2010 en de werkloosheid zal eind 2010 naar verwachting toenemen met 36.000. Grafiek 1.1 laat zien dat de werkloosheid in de drie noordelijke provincies sinds de kredietcrisis is gestegen maar (nog) niet de omvang heeft van 2004 (in bijlage 2 is een tabel opgenomen die de werkloosheids-cijfers per provincie per jaar laat zien). Daarnaast is een groot deel van het Leader+ programma uitgevoerd voor

Figuur 1: Ontwikkeling werkloosheid (2000-2009)

de crisis van 2008 (het programma was operationeel tot 31 december 2008, verlengd tot 30 juni 2009); een groot deel van de indicatoren was op dat moment al behaald (zie jaarverslag 2008). (zie figuur 1)

Maatregelen kredietcrisis

In het kader van deze crisis heeft de Europese Commissie besloten een aantal maatregelen te treffen om de gevolgen ervan te beperken. Eén van deze maatregelen is dat de uiterste einddatum voor subsidiabiliteit voor uitgaven voor het Structuurfondsprogramma Leader+ is uitgesteld van 31 december 2008 naar 30 juni 2009.

Veranderingen in nationale, regionale en sectorale beleidsmaatregelen

Uit de eerder genoemde Mid Term Review (MTR) uit 2003 zijn verschillende conclusies en aanbevelingen voortgevloeid op basis waarvan uiteindelijk door het Dagelijks Bestuur van het Samenwerkingsverband Noord-Nederland het document 'Kompas op Koers' is opgesteld. Dit document heeft gevolgen gehad voor de uitvoering van het EFRO programma, maar niet voor het Leader+ programma. Ook de conclusies en aanbevelingen uit de evaluatie hebben geen gevolgen gehad voor de uitvoering of de te varen koers van het Leader+ programma.

Ook de conclusies uit de in 2007 uitgevoerde update van de MTR Kompas voor het Noorden (tevens uitgevoerd door het EIM) hebben niet geleid tot wijzigingen in, of uitvoe-

ring van het Leader+ programma.

Nationale cofinanciering

Naast het omschreven profiel van Noord-Nederland en de doelstelling voor het Leader+-programma zijn in het programmadocument 'indicatieve financiële tabellen' opgenomen. In deze tabellen zijn, naast de begroting van de EOGFL- subsidie, ook verwachte cofinancieringsbijdragen van nationale en regionale overheden en private cofinanciers opgenomen.

Over het vastleggen van de EOGFL- subsidie in de verschillende projecten, gerelateerd aan de looptijd van het LEADER- programma, valt te melden dat de toekenningen conform de planning zijn verlopen. Eind 2007 is 111% van het budget toegekend terwijl op dat moment de zes budgetjaren al waren verstreken. In het DB-besluit van 4 november 2003 is besloten dat maximaal 111% van het budget geëncmitteerd mag worden.

De werkelijke toegekende totale kosten, totale nationale financiering en de private bijdragen liggen ver boven het niveau van de indicatieve financiële tabel. Dit wordt veroorzaakt door het verstrekken van lagere EOGFL- bijdrages aan projecten dan is toegestaan volgens de tabel (gemiddeld 24% als bijdrage toegekend terwijl het tabelgemiddelde 36% is). Het gevolg hiervan is dat meer projecten gerealiseerd kunnen worden waardoor de totale omvang van het programma is toegenomen en de gerealiseerde kosten hoger liggen dan het totaal van de tabellen.

Uitvoering 2009

Dit is het verantwoordingsverslag over de uitvoering van het Leader+ programma Noord-Nederland over het jaar 2009, tot en met 30 juni 2009. Dit verslag maakt onderdeel uit van het eindverslag over de gehele programmeringsperiode en is opgesteld overeenkomstig de vereisten zoals neergelegd in artikel 37 van de EG verordening nr. 1260/1999.

Voor de algemene programmagegevens waarop dit verslag betrekking heeft kan worden verwezen naar het eindverslag. Dit verslag richt zich op de belangrijkste zaken rond de inhoudelijke en financiële uitvoering van het programma over 2009 in aansluiting op de cijfers van het uitvoeringsjaar 2008. De meeste onderwerpen worden in het eindverslag uitgebreider en diepgaander aan de orde gesteld.

3.1 Veranderingen in de algemene omstandigheden van belang voor de uitvoering

De uitvoering van het Leader+-programma in 2009, en specifiek 30 juni 2009 als uiterste datum voor subsidieabele uitgaven, is op zichzelf een maatregel (verandering in de uitvoering) van de Europese Commissie om de gevolgen van de kredietcrisis te beperken.

3.1.1 Regelgeving en beleid

In het eerste halfjaar 2009 hebben geen relevante wijzigingen plaatsgevonden in de regelgeving en het beleid ten aanzien van de uitvoering van het Leader+ programma Noord-Nederland.

3.1.2 Nationale cofinanciering

Eind 2007 is reeds 111% van het budget toegekend terwijl de zes budgetjaren zijn verstreken. Zoals aangegeven in het jaarrapport 2008, zijn in 2009 geen budgetbedragen meer toegekend aan projecten. In het DB-besluit van 4 november 2003 is besloten dat 111% van het budget gecommitteerd mag worden.

3.2 Voortgang van het programma

3.2.1 Voortgang op programmaniveau

In 2009 zijn er binnen het Leader+-programma 65 projecten afgerekend. Het rapportagejaar 2009 besloeg slechts een half jaar. In totaal zijn er 364 projecten uitgevoerd.

3.2.2 Voortgang per maatregel

In 2009 zijn geen nieuwe projecten gecommitteerd. Voor verdere informatie over de indicatoren- en financiële realisatie wordt verwezen naar paragraaf 4.1 en 5.1. De cumulatieve realisatie over 2009 is namelijk gelijk aan de totale realisatie van het programma.

3.3 Toezicht en evaluatie

Er hebben in 2009 geen Comité van Toezicht vergaderingen plaatsgevonden. Evaluaties en opvolgingen uit deze vergaderingen zijn derhalve niet van toepassing.

Faust, oost Groningen. Groot muziek, dans en theaterspektakel. EOGFL/Leader+ bijdrage € 22.244,-

3.4 Financiële controle

Voor de opzet van de controlestructuur, de fysieke controles, de controle bij eindafrekeningsverzoeken en de verificaties door accountants wordt verwezen naar paragraaf 7.1 uit dit verslag.

3.5 Communicatie en publiciteit

In 2009 heeft het SNN, dan wel de acht LAG's, niet op bijzondere wijze aandacht besteed aan de communicatie en publiciteit van het Leader+ programma. De in de standaardvoorwaarden opgenomen bepalingen waren uiteraard ook van kracht voor de gehele uitvoeringperiode. Hiermee hebben de eindbegunstigden voldaan aan de maatregelen om 'bekendheid te geven aan het programma'.

3.6 Naleving Europese beleidsregels

Voor de naleving van de Europese beleidsregels op het gebied van mededinging, aanbesteding, duurzame ontwikkeling, milieuvorschriften en gelijke kansen voor mannen en vrouwen wordt verwezen naar paragraaf 9.2 ev..

Uitvoering van de prioriteiten en maatregelen voor elk fonds

Dit hoofdstuk gaat in op de inhoudelijke resultaten van het Leader+ programma voor Noord-Nederland 2000 - 2006. De realisatie wordt, per prioriteit en de daarbij behorende thema's, vergeleken met de oorspronkelijke begroting.

4.1 Inhoudelijke realisatie

De drie noordelijke provincies Groningen, Drenthe en Fryslân hebben gezamenlijk een integrale ontwikkelingsstrategie voor de periode 2000 – 2006 opgesteld. Deze visie is neergelegd en uitgewerkt in het uitvoeringsprogramma Kompas voor het Noorden. Noord-Nederland heeft hierbij voor een 'driesporenbeleid' gekozen waarin duurzame economische groei gecombineerd wordt met behoud en versterking van natuurlijke-, landschappelijke- en milieubaarden. Deze ontwikkelingsstrategie is vervolgens richtinggevend geweest voor het bepalen van de doelstelling van het Leader+-programma; 'Het concentreren op elementen van Kompas die passen binnen de kaders van de Leader+richtlijnen'. Uiteindelijk is de volgende doelstelling geformuleerd voor het Leader+ programma:

Werken aan een duurzame en evenwichtige ontwikkeling van het landelijke gebied in Noord-Nederland met behulp van gebiedsgerichte, geïntegreerde en op samenwerking gericht aanpak, die gebaseerd is op nieuwe vormen van valorisatie van het natuurlijke en culturele erfgoed, het scheppen van werkgelegenheid en verbetering van het organisatievermogen van de plaatselijke gemeenschappen.

Vanuit deze doelstelling zijn de volgende vier prioriteiten opgesteld:

- *Gebiedsgebonden strategieën (I);*
- *Samenwerking (II);*
- *Netwerkvorming (III);*
- *Technische Bijstand (IV).*

Voor het versterken van het sociaal-economisch potentieel zijn in prioriteit I acties geformuleerd gericht op het versterken van de concurrentiekracht, verbetering van de levenskwaliteit, valorisatie van plaatselijke producten en

valorisatie van de natuurlijke en culturele hulpbronnen in de plattelandsgebieden.

In prioriteit II staat het bevorderen van de samenwerking, niet alleen tussen actoren binnen één plattelandsgebied, maar ook tussen verschillende plattelandsgebieden (inter-territoriaal en transnationaal) centraal.

In prioriteit III worden maatregelen genomen gericht op het ontwikkelen van een netwerk van alle plattelandsgebieden in de Europese Unie en van alle actoren die betrokken zijn bij de vernieuwing van het landelijk gebied.

Tenslotte heeft Prioriteit IV betrekking op de uitvoering van het Leader+-programma Noord-Nederland. Europese programma's vragen een bijzondere inzet op het gebied van beheer en begeleiding. In dit eindverslag zal zowel op het totale niveau als op het niveau van elke maatregel aangegeven worden welke resultaten zijn behaald.

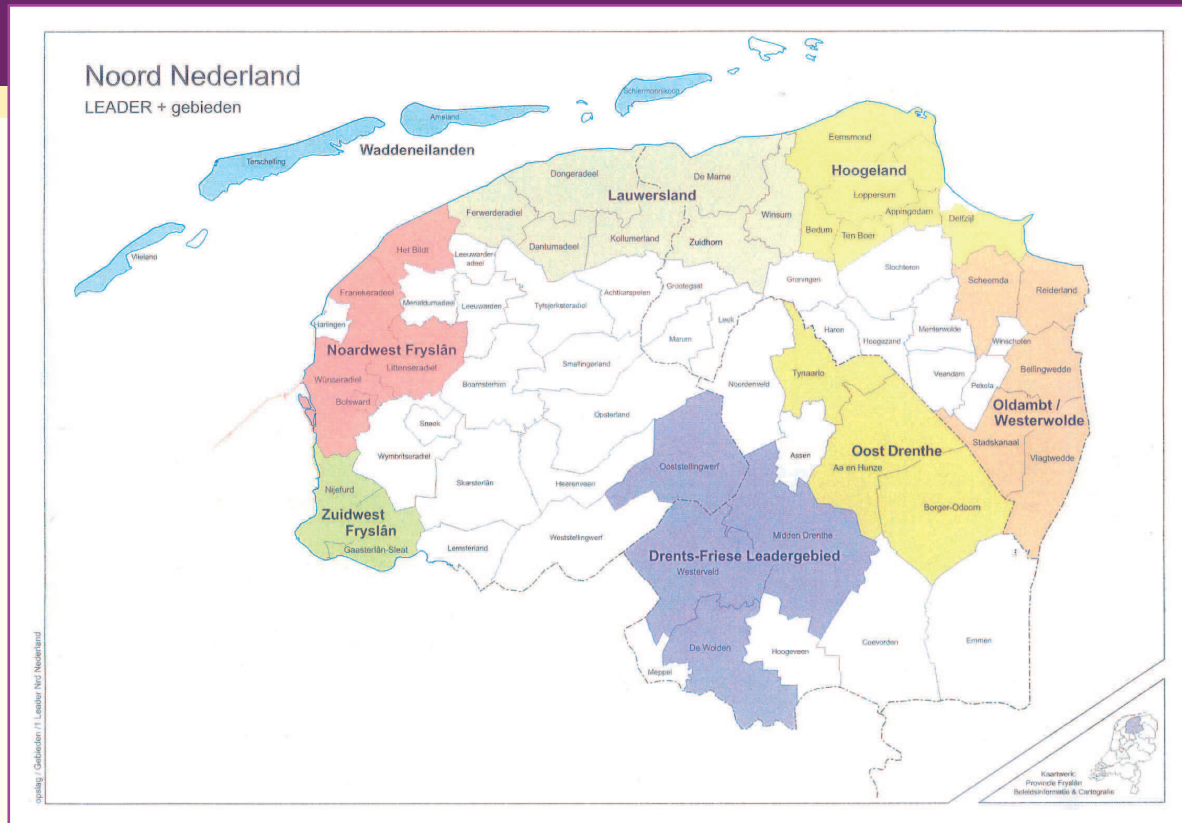
Coördinatie op lokaal niveau

De drie noordelijke provincies zijn onderverdeeld in acht Leader+ gebieden welke zijn aangewezen door de bestuurscommissie-Land (BC-Land). Elk Leader+ gebied wordt gecoördineerd door een LAG die bestaat uit vertegenwoordigers van de gemeenten, provincie en maatschappelijke organisaties.

In deze acht gebieden zijn in totaal 364 projecten gecommiteerd (exclusief Technische Bijstand en Netwerk). De laatste van deze projecten zijn in 2008 gecommiteerd (5 projecten). Zie voor een overzicht van alle projecten per LAG bijlage 3.

Steun buiten Leader+ gebied

Bij elke aanvraag is door het SNN beoordeeld onder welke LAG gebiedscoördinatie het project zal moeten vallen. Er zijn geen projecten buiten deze gebieden gecommiteerd; er is geen sprake van EOGFL-steun aan projecten buiten het Leader+ gebied.

4.1.1 Prioriteit I Gebiedsgebonden strategieën

De inspanningen van de LAG's hebben binnen prioriteit I in totaal geleid tot 325 projecten.

Gedurende de looptijd van het programma zijn de resultaten van de projecten door de eindbegunstigden op tweejaarlijkse rapportagemomenten aan het SNN meegedeeld via voortgangsrapportages. In deze paragraaf wordt een nadere inhoudelijke specificatie van de committeringen op prioriteits- en maatregelniveau gegeven. De financiële resultaten worden in paragraaf 5.2 behandeld.

Door de specifieke structuur van het LEADER+ programma is de inhoudelijke verslaglegging binnen prioriteit I niet op basis van de maatregel weergegeven. Het communau-

tair initiatief LEADER+ kent qua prioriteit en maatregel een andere structuur dan de 'gangbare' Europese programma's. Binnen prioriteit I (waar de maatregelen 1.1, 1.2, 1.3 en 1.4 onder vallen) zijn de indicatoren niet, zoals gebruikelijk, gekoppeld aan de maatregel maar aan één van de volgende vier thema's:

1. Versterking van de concurrentiekracht van producten en diensten door inzet van nieuwe technologie en know-how;
2. Verbetering van de levenskwaliteit in de plattelandsgebieden;
3. Valorisatie van de plaatselijke producten;
4. Valorisatie van de natuurlijke en culturele hulpbronnen.

Onderstaande tabel geeft de verdeling van de verschillende thema's per Leader+-gebied (LAG) weer.

TABEL 3.1 GESELECTEERDE THEMA'S PER PLAATSELIJKE GROEP

PLAATSELIJKE GROEP	THEMA 1	THEMA 2	THEMA 3	THEMA 4
PG Noord West Fryslân		X		
PG Zuid West Fryslân			X	
PG Waddeneilanden			X	X
PG Lauwersland			X	X
PG Hoogeland		X		
PG Oldambt-Westerwolde	X		X	
PG Drents-Friese Woud				X
PG Oost-Drenthe		X		X

De realisatie van de indicatoren is per thema weergegeven in onderstaande tabellen. Een totaal overzicht van alle indicatoren per LAG is in bijlage 4.1 opgenomen, een totaal overzicht van alle indicatoren op prioriteitsniveau is opgenomen in bijlage 4.2. Bij het nu volgende overzicht

op themaniveaus is een verdeling per maatregel en thema aangebracht. Aangezien een project binnen meerdere thema's opgenomen kan worden (zie tabel 3.1), komen bepaalde indicatoren met dezelfde waarden weer terug bij verschillende thema's.

Thema 1.1

Versterking van de concurrentiekracht van producten en diensten door inzet van nieuwe technologie en know-how.

Doelstellingen:

- Behouden en creëren van werkgelegenheid;
- Versterken concurrentiekracht bedrijfsleven;
- Stimuleren van investeringen, innovaties (R&D), vernieuwingen en kwaliteitsverbeteringen;
- Bevorderen van samenwerking tussen bedrijven en (onderzoeks)instellingen.

Tabel 3.2

INDICATOREN	BEGROOT IN GOEDGE- KEURDE PROJECTEN	REALISATIE (T/M JUNI 2009)
Aantal ondernemers dat financiële bijstand ontvangt	100	137
Aantal ondernemers dat deelneemt aan ICT-R&D projecten	418	423
Aantal nieuwe clusters samenwerkingsverbanden	192	269
Aantal te verstrekken bedrijfsadviezen	240	241
Aantal projecten dat gericht is op gelijke kansen	34	50
Bruto behoud en gecreëerde werkgelegenheid	1201	972
Aantal projecten gericht op een duurzame ontwikkeling	252	283

Thema 1.2

Verbetering van de levenskwaliteit in de plattelandsgebieden

Doelstellingen:

- Verbeteren beschikbaarheid en bereikbaarheid voorzieningen;
- Behouden en versterken eigen regionale identiteit;
- Behouden en ontwikkelen van een kwalitatief hoogwaardige beroepsbevolking en werkgelegenheid;
- Bevorderen gelijke kansen.

Tabel 3.3

INDICATOREN	BEGROOT IN GOEDGE- KEURDE PROJECTEN	REALISATIE (T/M JUNI 2009)
Aantal m ² nieuwe of vernieuwde oppervlakte openbare ruimte	57094	56864
Aantal nieuwe of verbeterde openbare en commerciële voorzieningen	160	134
Aantal projecten gericht op een verbetering van de bereikbaarheid van voorzieningen	37	45
Bruto behoud en gecreëerde werkgelegenheid	1201	972
Aantal flankerende voorzieningen ter verbetering van de arbeidsmarkt	10	10
Aantal projecten dat gericht is op gelijke kansen	34	50
Aantal projecten gericht op duurzame ontwikkeling	252	283

Thema 1.3

Valorisatie van plaatselijke producten

Doelstellingen:

- Verbeteren duurzame milieuvriendelijke productie-structuur en productiemilieu;
- Verbeteren productie, verwerking en afzet van (landbouw)producten;
- Bevorderen van kennisontwikkelingen en kennis-transfer.

Tabel 3.4

INDICATOREN	BEGROOT IN GOEDGE- KEURDE PROJECTEN	REALISATIE (T/M JUNI 2009)
Aantal projecten ter stimulering van vervangende nevenactiviteiten binnen landbouwbedrijven	34	35
Aantal nieuwe clusters/ samenwerkingsverbanden	192	269
Aantal projecten gericht op kennisoverdracht	899	959
Aantal projecten ter bevordering van afzet en verwerking van (agrarische) producten	76	128
Aantal projecten gericht op duurzame ontwikkeling	252	283
Aantal projecten dat gericht is op gelijke kansen	34	50
Bruto behoud en gecreëerde werkgelegenheid	1201	972

Thema 1.4

Valorisatie van de natuurlijke en culturele hulpbronnen

Doelstellingen:

- Het vergroten van de attractiviteit van het gebied;
- Het behouden en versterken van de natuurlijke omgeving;
- Het verbeteren van de ecologische basis voor de landbouw;
- Het realiseren van duurzaam waterbeheer;
- Het duurzaam versterken van de toeristisch-recreatieve sector.

Tabel 3.5

INDICATOREN	BEGROOT IN GOEDGE- KEURDE PROJECTEN	REALISATIE (T/M JUNI 2009)
Aantal nieuwe of verbeterde cultuurhistorische objecten	317	331
Aantal nieuw of verbeterde accommodaties en/of routestructuren	290	292
Aantal ha nieuwe of herontwikkelde natuurgebieden en bos	985	836
Aantal projecten ter promotie van toeristische producten en activiteiten	158	179
Aantal projecten dat gericht is op gelijke kansen	34	50
Bruto behoud en gecreëerde werkgelegenheid	1201	972
Aantal projecten gericht op duurzame ontwikkeling	252	283

De tabellen 3.2 t/m 3.5 laten zien dat vrijwel alle indicatoren uit de thema's ruimschoots zijn behaald. De indicator 'Bruto behoud en gecreëerde werkgelegenheid' is niet gerealiseerd zoals begroot. Mogelijke oorzaak is dat werkgelegenheid pas behouden en/of gecreëerd wordt als de projecten enige tijd in gebruik zijn genomen en/of toegepast c.q. uitgevoerd worden.

4.1.2 Prioriteit II Samenwerking tussen plattelandsgebieden.

Maatregel II.1: Interterritoriale samenwerking

De samenwerking tussen plattelandsgebieden binnen Nederland heeft niet alleen betrekking op gebieden die in het kader van LEADER+ zijn geselecteerd. De samenwerking heeft ook betrekking op geselecteerde plattelandsgebieden uit LEADER I en II of op andere plattelandsgebieden die zijn georganiseerd volgens de LEADER+ aanpak en erkend zijn door de lidstaat. De samenwerking met niet-LEADER+ gebieden heeft vorm en inhoud gekregen door het opstellen van (individuele) projectplannen vanuit de betreffende gebieden. Deze plannen zullen in lijn zijn met de LEADER+ filosofie. Dit betekent dat in de niet-LEADER+ gebieden wordt gewerkt volgens LEADER+ kernbegrippen: bottom-up, innovatief, experimenteel, netwerkvorming, laboratoriumfunctie. Zij kunnen daarin worden bijgestaan door het landelijk netwerk (onderdeel van prioriteit III).

Binnen deze maatregel zijn in totaal 36 projecten goedgekeurd. De verschillende projecten zijn zeer divers van

karakter. Zo hebben verschillende projecten betrekking op het in stand houden van de leefbaarheid in de verschillende dorpskernen, terwijl andere projecten gericht zijn op het doorvoeren van verbeteringen in de agrarische sector. Ook op het gebied van toerisme is er (en wordt nog steeds) door verschillende gebieden met elkaar samengewerkt.

Maatregel II.2: Transnationale samenwerking

De transnationale samenwerking heeft betrekking op LAG's uit ten minste twee lidstaten. De samenwerking tussen plattelandsgebieden moet voldoen aan de criteria die worden gesteld in de selectieprocedure aangaande dit onderdeel, zoals opgenomen in paragraaf 3.5 van het LEADER+ programma Noord-Nederland.

Binnen maatregel II.2 zijn veertien projecten goedgekeurd.

Geconcludeerd kan worden dat de betreffende indicatoren voor de maatregelen 2.1 en 2.2. ruim volgens de begroting zijn behaald (zie tabel 3.6).

4.1.3 Prioriteit III Netwerk.

Maatregel III.1: Kosten van het netwerk

Het betreft de kosten die gemaakt moeten worden voor het functioneren van het netwerk voor de LAG's in Noord-, Oost-, Zuid-Nederland en Regio Randstad. Het netwerk verleent bijstand aan overheden om de uitwisseling van expertise te vergemakkelijken. 'Nieuw' is daarbij dat ook andere groepen en instanties die actief zijn op het terrein van de plattelandsvernieuwing nu in het nationale netwerk worden betrokken. (zie tabel 3.7)

TABEL 3.6

INDICATOREN	BEGROOT IN GOEDGE- KEURDE PROJECTEN	REALISATIE T/M JUNI 2009
Aantal nationale en internationale bijeenkomsten en seminars gericht op kennisuitwisseling	52	58
Aantal nieuwe nationale en internationale samenwerkingsverbanden	10	17

TABEL 3.7

INDICATOREN	BEGROOT IN GOEDGE- KEURDE PROJECTEN	REALISATIE T/M JUNI 2009
Aantal vergaderingen	12	3
Aantal publicaties	6	9
Aantal seminars, conferenties en workshops	3	20
Aantal studiereizen	3	2
Aantal activiteiten voor het verzamelen en verspreiden van informatie	6	20
Aantal adviezen	6	20

De middelen binnen deze maatregel zijn geormerkt voor het instellen van een Nationaal Netwerk LEADER+. Het Landelijk LEADER+ netwerk heeft diverse activiteiten georganiseerd waaronder diverse workshops ten behoeve van de LAG's en andere relevante organisaties (zie ook Leader+ netwerk dossier LU0001). Diverse leden van de LAG's en andere betrokken organisaties hebben hieraan deelgenomen.

Het ministerie van LNV is opdrachtgever voor het landelijk netwerk. Voor meer informatie wordt verwezen naar de landelijke website van Leader+: www.leaderplus.nl.

4.1.4 Prioriteit IV Technische bijstand

Bij de maatregel 'Technische Bijstand 4.1 en 4.2' is een gedeelte van het totale budget van het LEADER+ programma voor de uitvoeringskosten gereserveerd. Bij de maatregel Technische Bijstand 4.1 en 4.2 zijn geen indicatoren geformuleerd. De inhoudelijke verslaglegging is op basis van de activiteiten die hebben plaatsgevonden binnen de maatregelen.

Op basis van voortschrijdend inzicht en informatie-uitwisseling worden ook de personeels-, huisvestings- en kantoorkosten, die aan het LEADER+ programma wordt toegerekend vanaf 2005 gedekt uit de Technische Bijstand. Tot en met 2004 kwamen deze kosten geheel ten laste van het EZ/Kompas budget voor uitvoeringskosten.

Maatregel IV.1: Beheerskosten

De middelen worden ingezet voor o.a. advisering, het financieel beheer van het programma en de ondersteuning door het Comité van Toezicht. In totaal is binnen deze maatregel één project 'Technische Bijstand' geëncmitteerd. In totaal is voor deze maatregel een bedrag van € 657.000 gereserveerd, waarvan aan het eind van het programma € 773.602 is gerealiseerd (> 100%). Het DB SNN heeft, bij vaststelling van het jaarverslag 2009, besloten het tekort aan te vullen uit de binnen het programma gecreëerde rentebaten.

Maatregel IV.2: Overige kosten

De middelen die gereserveerd zijn voor deze maatregel worden ingezet voor o.a. communicatie, evaluatie en monitoring van het programma. Sinds het begin van 2003 wordt bij het SNN voor de monitoring van de gegevensstroom van het LEADER+ programma gebruik gemaakt van het Excel -softwaresysteem. Dit systeem beoogt mede de gegevensstroom tussen de beheersautoriteit en de Europese Commissie verder te uniformeren en optimaliseren. In totaal is binnen deze maatregel ook één project geëncmitteerd, voor een bedrag van € 225.000, waarvan

aan het eind van het programma € 183.900 is gerealiseerd (afgerond 82%).

4.2 Conclusies inhoudelijke realisatie

De inhoudelijke realisatie van het programma is, afgemeten aan de invulling van de indicatoren, goed te noemen. Voor de verschillende thema's valt te melden dat de realisatie van de daarbij behorende indicatoren conform planning is verlopen. Voor verreweg de meeste indicatoren zijn de begrote aantallen in de goedgekeurde beschikkingen daadwerkelijk gerealiseerd. Opvallend is echter wel de realisatie van de indicatoren die specifiek aan thema 1.2 (levenskwaliteit plattelandsgebieden) zijn verbonden. Deze zijn vrijwel allemaal lichtelijk onder gerealiseerd. Tenslotte is het opvallend dat de indicator "Bruto behoud en gecreëerde banen" achterblijft bij de planning. Mogelijke oorzaak is dat werkgelegenheid pas behouden en/of gecreëerd wordt als de projecten enige tijd in gebruik zijn genomen en/of toegepast c.q. uitgevoerd worden.

Financiële realisatie

In deze paragraaf wordt nader inzicht gegeven in de financiële stand van zaken van het LEADER+ programma Noord-Nederland. De financiële voortgang van het programma wordt zichtbaar aan de hand van de stand van de bestedingen, betalingen, bevoorschotting en uitputting. De belangrijkste indicator om de realisatie van het programma te meten is het niveau van bestedingen bij de eindbegunstigden welke zijn geaggregeerd op maatregel- en programmaniveau. Immers zowel de betalingen, de bevoorschotting en niet in de laatste plaats een eventuele automatische decommitting zijn hiervan afhankelijk.

Op 22 juni 2005 is een herzien programmacomplement goedgekeurd door het Comité van Toezicht. Deze tweede wijziging van het complement is op 15 september 2005 ter informatie aan de Europese Commissie gezonden. De wijziging bestaat uit een verschuiving van de financiële middelen binnen prioriteit I. Vanuit de maatregelen I.2, I.3 en I.4 zijn voor een totaal van € 4.737.748 aan EOGFL- middelen met daarnaast de bijbehorende cofinanciering (€ 5.282.993 regionale bijdrage en € 2.298.207 private bijdrage) overgeheveld naar maatregel I.1. Daar het saldo van de verschuivingen nul bedraagt is de financiële tabel op prioriteitsniveau ongewijzigd gebleven.

Op 22 september 2005 hebben de diensten van de Europese Commissie, ter informatie officieel het programmacomplement ontvangen en hebben zij aangegeven dat het nieuwe programmacomplement in overeenstemming is met de EU- regelgeving en dat aan de voorwaarden van Verordening 1260/1999 is voldaan. In dit eindverslag wordt de realisatie van het LEADER+ programma dan ook steeds gerelateerd aan de nieuwe gewijzigde tabel.

Voor de beschrijving van de financiële stand van zaken wordt vooreerst in paragraaf 5.1 per maatregel de realisatie van het programma weergegeven aan de hand van het niveau van comittingen en bestedingen. Voorts wordt in paragraaf 5.2 de financiële realisatie van het totale LEADER+ programma weergegeven aan de hand van het niveau van comittingen in relatie tot het programmbudget als opgenomen in de financiële tabel. Hierna volgt in paragraaf 5.3 de realisatie afgemeten aan de criteria van de N+2 regel en tenslotte volgt in 5.4 de algehele conclusie omtrent de financiële realisatie.

5.1 Financiële realisatie per maatregel

De verslaglegging van de financiële realisatie gebeurt per prioriteit / maatregel en volgt daarmee de opbouw van de financiële tabel zoals deze is opgenomen in het Programmacomplement LEADER+ Noord-Nederland 2000-2006 (bijlage 5). Onderstaande financiële gegevens zijn tevens terug te vinden in bijlagen 5 tot en met 10 van dit eindverslag. Bijlage 3 geeft een overzicht van de EOGFL bijdrage ten opzichte van de totale kosten per LAG.

De financiële tabel van het programma (bijlage 5), zoals ook in de gewijzigde beschikking van de Europese Commissie opgenomen, gaat uit van een EOGFL bijdrage van € 25.502.541 voor het LEADER+ programma Noord-Nederland. Het totale programmavolume voor Noord-Nederland (de EOGFL bijdrage, de nationale bijdrage en private cofinanciering) bedraagt € 71.717.661. Dit bedrag is inclusief een budget voor het managen van het programma (Technische Bijstand: TB). Per maatregel ziet de realisatie er als volgt uit:

Maatregel 1.1: Kosten voor investeringen

Deze maatregel betreft kosten die gemaakt worden om de gekozen projecten en acties te kunnen uitvoeren. De plaatselijke groepen stellen aan de hand van een gekozen thema een ontwikkelingsplan op. De hierin voorgestelde subsidiabele kosten ten behoeve van investeringen vallen onder deze maatregel.

Financiële realisatie per peildatum 30 juni 2009

TOTAAL GECOMMITTEERD	TOTAAL UITGAVEN
€ 79.882.450	€ 85.023.026

Het volume aan gecommiteerde totale kosten van projecten binnen deze maatregel overstijgt ruimschoots de planning als opgenomen in de indicatieve financiële tabel (€ 38.866.609). Dit wordt veroorzaakt doordat gemiddeld een lagere bijdrage wordt verstrekt (20% EOGFL bijdrage in de totale kosten) dan het percentage als opgenomen in de tabel (37%). Hierdoor kunnen meer projecten bediend worden.

Maatregel I.2: Kosten overige acties en projecten

Het betreft kosten die gemaakt moeten worden voor de uitvoering van acties en projecten. Het gaat hierbij om kosten die niet tot de investeringskosten gerekend dienen te worden, maar randvoorwaardelijk wel belangrijk zijn om het LEADER+ programma goed te kunnen laten verlopen. Het betreft bijvoorbeeld: haalbaarheidsstudies, verkenningenstudies of scenariostudies, maar het kan ook gaan om ondersteuningskosten bij een project zoals de ontwikkelingskosten voor een internetsite of de kosten voor de promotie of communicatie van het project en de kosten voor bijvoorbeeld training.

FINANCIËLE REALISATIE PER PEILDATUM 30 JUNI 2009

TOTAAL GECOMMITTEERD	TOTAAL UITGAVEN
€ 25.131.036	€ 21.998.878

Het volume aan gecommiteerde totale kosten van projecten binnen deze maatregel is hoger dan de planning volgens de financiële tabel (€ 19.355.518).

Maatregel I.3: Functioneringskosten

Dit zijn kosten die gemaakt worden voor activiteiten van de LAG's ten behoeve van een goede voorbereiding, uitvoering en afronding van het ontwikkelingsplan (volgens regel 11 van verordening 1685). Het maximum budget voor functioneringskosten (15% van het totale EU-budget voor prioriteit I) geldt voor iedere afzonderlijke LAG in Noord-Nederland voor de gehele programmaperiode (2000-2006).

*Multifunctionele accommodatie, Koudum
EOGFL/Leader+ bijdrage € 44.309,-*

FINANCIËLE REALISATIE PER PEILDATUM 30 JUNI 2009

TOTAAL GECOMMITTEERD	TOTAAL UITGAVEN
€ 1.944.982	€ 1.723.574

Binnen maatregel 1.3 is in de financiële tabel een bedrag aan totale uitgaven begroot van € 1.799.338 met een EOGFL bijdrage van € 899.669. Dit is een steunpercentage van 50%. Aan het eind van het programma is het totaal aan uitgaven uitgekomen op € 1.723.574 met een gerealiseerde EOGFL- bijdrage van € 681.173. Dit komt neer op een steunpercentage van 39,5%.

Maatregel I.4: Deskundigheidbevordering

In het kader van punt 38 van de Mededeling van de Commissie (2000/C-139/05) komen uitgaven voor het verwerven van deskundigheid voor bijvoorbeeld het opstellen van het ontwikkelingsplan, zoals gedefinieerd in het kader van LEADER II (dat wil zeggen uitgaven met betrekking tot het activeringswerk en/of de opstelling van een gebiedsgebonden ontwikkelingsplan door de LAG's voorafgaande studies), voor prioriteit I in aanmerking op voorwaarde dat het om nieuwe gebieden gaat waar de LEADER+ methode niet is toegepast. Het verwachte resultaat van deze maatregel is dat de LAG's zich verder kunnen ontwikkelen omdat zij beter inzicht krijgen in de LEADER+ aanpak.

FINANCIËLE REALISATIE PER PEILDATUM 30 JUNI 2009

TOTAAL GECOMMITTEERD	TOTAAL UITGAVEN
€ 0	€ 0

In het jaarverslag 2004 was melding gemaakt van één toegekend project binnen deze maatregel. In 2005 is gebleken dat dit project bij nader inzien beter in een andere maatregel past waardoor dit project in 2005 is

overgeheveld. Binnen deze maatregel is geen project meer toegekend. Het budget van de maatregel van € 56.196 is derhalve toegeschreven aan een andere maatregelen binnen prioriteit I.

Maatregel II.1: Interterritoriale samenwerking

De samenwerking tussen plattlandsgebieden binnen Nederland heeft niet alleen betrekking op gebieden die in het kader van LEADER+ zijn geselecteerd. De samenwerking heeft ook betrekking op geselecteerde plattlandsgebieden uit LEADER I en II of op andere plattlandsgebieden die zijn georganiseerd volgens de LEADER+ aanpak en erkend zijn door de lidstaat. De samenwerking met niet-LEADER+ gebieden heeft vorm en inhoud gekregen door het opstellen van (individuele) projectplannen vanuit de betreffende gebieden. Deze plannen zullen in lijn zijn met de LEADER+ filosofie. Dit betekent dat in de niet-LEADER+ gebieden wordt gewerkt volgens LEADER+ kernbegrippen: bottom-up, innovatief, experimenteel, netwerkvorming, laboratoriumfunctie. Zij kunnen daarin worden bijgestaan door het landelijk netwerk (onderdeel van prioriteit III).

FINANCIËLE REALISATIE PER PEILDATUM 30 JUNI 2009

TOTAAL GECOMMITTEERD	TOTAAL UITGAVEN
€ 8.249.188	€ 7.134.562

Het volume aan gecommiteerde totale kosten van projecten binnen deze maatregel loopt voor op de planning ten opzichte van de tabellen (totaal maatregel € 7.460.000).

Maatregel II.2: Transnationale samenwerking

De transnationale samenwerking heeft betrekking op LAG's uit ten minste twee lidstaten. De samenwerking tussen plattlandsgebieden moet voldoen aan de criteria die worden gesteld in de selectieprocedure aangaande dit onderdeel, zoals opgenomen in paragraaf 3.5 van het LEADER+ programma Noord-Nederland.

FINANCIËLE REALISATIE PER PEILDATUM 30 JUNI 2009

TOTAAL GECOMMITTEERD	TOTAAL UITGAVEN
€ 2.576.630	€ 2.379.647

Het volume aan gecommiteerde totale kosten van projecten binnen deze maatregel is hoger dan de planning volgens de tabellen (€ 1.860.000).

Maatregel III: Kosten van het netwerk

Het betreft de kosten die gemaakt worden voor het functioneren van het gevormde netwerk voor de plaatselijke groepen (LAG's) in Noord-, Oost-, Noord-Nederland en de Regio Randstad. Het netwerk verleent bijstand aan de plaatselijke groepen en andere relevante organisaties om de uitwisseling van expertise te vergemakkelijken. 'Nieuw' daarbij is dat andere groepen en instanties die actief zijn op het terrein van de plattlandsvernieuwing nu in het nationale netwerk worden betrokken.

FINANCIËLE REALISATIE PER PEILDATUM 30 JUNI 2009

TOTAAL GECOMMITTEERD	TOTAAL UITGAVEN
€ 930.808	€ 926.184

In de financiële tabel is een bedrag aan totale uitgaven begroot van € 820.000 met een EOGFL- bijdrage van € 230.000.

Maatregel IV.1: Beheerskosten

Bij de maatregel Technische Bijstand 4.1 en 4.2 is een gedeelte van het totale budget van het LEADER+ programma voor de uitvoering gereserveerd. Dit is ingezet voor het beheer van het programma (4.1.) en voor overige kosten (4.2). Onder 4.1. vallen o.a. kosten als financiële administratie, het financieel beheer van het programma en de ondersteuning van het Comité van Toezicht. Onder 4.2 vallen o.a. kosten ten behoeve van evaluaties, workshops, communicatie en monitoring. De deelregio's die participeren in het LEADER+ programma Noord-Nederland hebben afgesproken dat de technische bijstand wordt gereserveerd om de beheerstaken van de beheers- en betalingsautoriteit, het SNN, mogelijk te maken. Deze taak bestaat onder andere uit het beheren en monitoren van het programma LEADER+ voor Noord-Nederland binnen de door de EU gestelde wet- en regelgeving.

Vanaf het jaar 2006 zijn ook de salariskosten en hiermee aanverwante kosten van de medewerkers van de UO-SNN die werkzaamheden voor het LEADER+ programma uitvoeren ten laste van de projecten 'Technische Bijstand Beheer' en 'Technische Bijstand Overig' gebracht. De betreffende kosten passen binnen de voorwaarden zoals opgenomen in regel 11 van Verordening 448/2004. Als gevolg hiervan zijn de budgetten in prioriteit IV Technische Bijstand beter benut.

FINANCIËLE REALISATIE PER PEILDATUM 30 JUNI 2009

TOTAAL GECOMMITTEERD	TOTAAL UITGAVEN
€ 1.314.000	€ 1.615.171

Het volume aan gecommiteerde totale kosten van projecten binnen deze maatregel overstijgt reeds de tabellen (€ 1.214.000).

Maatregel IV.2: Overige kosten

Financiële realisatie per peildatum 30 juni 2009

TOTAAL GECOMMITTEERD	TOTAAL UITGAVEN
€ 450.000	€ 367.801

Het volume aan gecommiteerde totale kosten van projecten binnen deze maatregel overstijgt reeds de tabellen (€ 286.000).

5.2 Financiële realisatie totaal LEADER+

Zoals ook uit de bovenstaande committerings- en uitgavetabellen blijkt, is het programma op schema uitgevoerd. Wanneer een vergelijking wordt gemaakt met de indicatieve financiële tabel als opgenomen bij de gewijzigde beschikking (zie bijlage 5) in het LEADER+ Noord-Nederland programma, kan met betrekking tot de totale committeringen en de gerealiseerde cofinanciering (bijlage 6) uiteindelijk het volgende beeld worden getoond.

OMSCHRIJVING	BUDGET 2000-2006 LEADER + NOORD-NEDERLAND	AANDEEL %	COMMITTERING PER 31-12-2009	AANDEEL %
EOGFL	€ 25.502.541	36%	€ 28.522.680	24%
Rijk	€ 360.000	<1%	€ 8.125.853	7%
Regio	€ 25.412.579	35%	€ 40.081.914	33%
Privaat	€ 20.442.541	28%	€ 43.748.647	36%
Totaal	€ 71.717.661	100%	€ 120.479.094	100%

Van het beschikbare LEADER+ budget Noord-Nederland voor de gehele programmaperiode (2000-2006), is op de peildatum 30 juni 2009 circa 111 % gecommiteerd.

	TOTAAL BUDGET	TOTAAL GECOMMITTEERD	AANDEEL %
EOGFL	€ 25.502.541	€ 28.522.680	111 %

Conform het DB-besluit van 2003 mag 111% van het totale budget gecommiteerd worden. Alle gecommiteerde projecten hebben een uiterlijke einddatum van 30 juni 2009. Alle bestedingen dienen voor het eind van de programma periode gerealiseerd te zijn.

5.3 Niet-afgeronde projecten

Per 30 juni 2009 zijn er geen projecten niet afgerond. De verplichte tabel is opgenomen in bijlage 11.

5.4 Projecten opgeschort door juridische of administratieve procedures

In bijlage 11 is tevens aangegeven of er projecten door administratieve of juridische procedures zijn opgeschort. Per 30 juni 2009 waren er geen projecten waarvan de uitvoering was opgeschort door administratieve procedures. Op het moment van schrijven van dit eindverslag is er één project waarbij een juridische procedure aan de orde is, namelijk bezwaar van een eindbegunstigde tegen de vaststellingsbeschikking. Bij het vaststellen van de in aanmerking te nemen kosten heeft SNN correcties toegepast op de kosten, zoals die door de eindbegunstigde zijn gerapporteerd.

PROJECT	BETWIST EOGFL-BEDRAG	TOELICHTING
Damsterdiep-Stadsweg (LHO049)	€ 10.378,-	Eindbegunstigde maakt bezwaar tegen het niet-subsidiabel stellen van gedeclareerde kosten welke betaald zijn na de projectperiode.

Bovenstaande tabel brengt in beeld welk project dit betreft, welk bedrag aan correctie op de TSK door de eindbegunstigde wordt bestreden en welk bedrag aan EOGFL daarmee is gemoeid.

Tevens bestaat bij onderstaande projecten op het moment van schrijven nog de mogelijkheid dat er bezwaar wordt gemaakt op de definitieve vaststelling (bezwaar mogelijk binnen zes weken na vaststelling).

PROJECT	BETWIST EOGFL-BEDRAG	TOELICHTING
LDF033 Omgevingsproject Echten		Datum vaststelling: 23-08-2010
LLA061 Noordelijke elfsteden vaarroute		Datum vaststelling: 20-08-2010
LNF037 Noordelijke elfsteden vaarroute		Datum vaststelling: 20-08-2010
LZF001 Technische hulp		Datum vaststelling: 13-09-2010
LNF001 Technische Hulp		Datum vaststelling: 13-09-2010

Indien het SNN in één of meer van voorgaande procedures in het ongelijk wordt gesteld, betekent dit dat voor die projecten een hogere vaststelling moet worden afgegeven. De EOGFL-behoefte neemt daarmee dan toe. SNN zal, via de lidstaat, de Europese Commissie op de hoogte houden van de uitkomsten van de procedures.

Tot het maximaal beschikbare budget en binnen de van toepassing zijnde berekeningsgrondslagen kan het SNN aan de Commissie verzoeken tot uitbetaling van alsdan ontstane extra EOGFL-behoefte.

5.5 N+2 regel - Automatische decommittering

In de gehele programmaperiode is de voortgang in relatie tot de N+2 regel nauwlettend gevolgd. Dit heeft er toe geleid dat er nimmer sprake is geweest van een automatische decommittering. Het budgetjaar 2005 is het laatste jaar van het programma waardoor de N+2 norm daarna niet meer van toepassing is geweest. Een automatische decommittering heeft zich daarom niet meer voorgedaan.

5.6 Teruggevorderde bedragen

Gedurende de uitvoeringsperiode heeft SNN werkvoorschotten beschikbaar gesteld aan de projecten. De uitkering daarvan was een zelfstandige geldstroom, los van de in aanmerking komende kosten zoals die zijn opgenomen in de betaalaanvragen. Het zijn dus geen correcties ten opzichte van gerapporteerde projectkosten of ten opzichte van betalingsaanvragen. In deze optiek zijn er derhalve geen teruggevorderde bedragen of onregelmatigheden conform Verordening (EG) 1681/94.

SNN heeft een debiteurenadministratie gevoerd, om te bewaken dat voorschotten hoger dan het vastgestelde subsidiebedrag bij einde van ieder project, werden terugontvangen. In een aantal gevallen staat de terugvordering nog open (zie bijlage 13). Deze gevallen hebben geen invloed op de eindafrekening of de slot-betalingsaanvraag; de teruggevorderde bedragen maken geen onderdeel uit van de gerapporteerde in aanmerking genomen kosten van het programma.

5.7 Rentebaten

Het SNN heeft in de jaren 2000 tot en met 2009 in totaal € 191.652 rente ontvangen over het Leader+ fonds.

Bij het wegzetten van (tijdelijk) overtollige middelen probeert de Provincie Groningen, die voor het SNN de treasury taak vervult, een zo hoog mogelijk rendement te halen, waarbij uiteraard de voorschriften uit het Financieringsstatuut (voorheen Treasury reglement) worden nageleefd. In het najaar van 2008 bleek dat deposito tegoeden, die bij twee IJslandse bank waren ondergebracht, niet op het afgesproken tijdstip terugbetaald konden worden. Daar waar de ene bank snel daarna aan de terugbetalingsverplichting kon voldoen, daar is de andere bank tot op heden in gebreke gebleven. Voor het gehele uitgezette bedrag bij deze bank (€ 10.000.000) is een voorziening voor mogelijke oninbaarheid gevormd, die ten laste van de diverse reserves is gekomen. Het aandeel van Leader+ in deze voorziening bedraagt € 14.676,51. Pas in de nabije toekomst zal duidelijk worden hoeveel er terugbetaald kan worden en welk deel van de voorziening alsnog kan vrijvallen.

In 2009 heeft het SNN een raming gemaakt van de verwachte tekorten op het onderdeel Technische Bijstand. Daarbij werd duidelijk dat de beschikbare middelen voor het Leader+ programma ultimo 2009 ontoereikend zijn om de afwikkeling van het programma uit te voeren. Voor het geraamde tekort zijn ultimo 2009 de voorzieningen toekenningen uitvoeringskosten op het vereiste niveau gebracht. Voor het Leader+ programma zijn de tekorten onder andere gefinancierd met de ultimo 2009 nog aanwezige algemene reserves (opgebouwd uit rentebaten). Voor het Leader+ programma is vanuit de reserve een bedrag van € 176.975 aan de voorziening toegevoegd.

De rentebaten zijn, als nationale cofinanciering, aldus nagenoeg geheel aangewend voor het programma (zie bijlag 9.A).

5.8 Ontvangsten

Bij de vaststelling van de EOGFL- bijdrage per project zijn eventuele ontvangsten in mindering gebracht op de subsidiabele kosten, conform verordening 1685/2000, bijlage 1, regel 2.

5.9 Conclusies financiële realisatie

Alle projecten binnen het Leader+ programma zijn voor medio 2010 vastgesteld. De opgenomen gerealiseerde subsidiabele kosten zijn voor 30-06-2009 gerealiseerd. Het eindverslag van het programma wordt uiterlijk 30 sep-

tember 2010 ter afrekening voorgelegd aan de Europese Commissie.

Er is voor een totaalbedrag ad € 25.441.907 aan subsidies uitbetaald (voorschotten en eindafrekeningen, inclusief nog niet definitief afgerekende projecten, zie paragraaf 5.4). Dit is 89,1% van het totaal aan eindbegunstigden toegekende bedrag (€ 28.522.680) en 99,8% van het totaal door de Europese Commissie beschikbaar gestelde EOGFL- bijdrage (€ 25.502.541 exclusief 5% korting). Bij de eindafrekening is de beschikbaar gestelde bijdrage volledig benut.

Financiële uitvoering

In dit hoofdstuk wordt in het kort ingegaan op het betalingsverkeer tussen de beheers-autoriteit, de Europese Commissie, de LAG's en het SNN.

6.1 Ramingen

Ieder jaar rapporteert het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit (LNV) de Europese Commissie over de raming van de betalingen in projecten voor het lopende en komende jaar. Dit gebeurt op basis van de door het SNN aangeleverde ramingen van betalingen, die ieder jaar vóór 15 april ingediend moesten worden bij het Ministerie van LNV.

De ramingen betreffen een zo goed mogelijk ingeschatte verwachting van uitgaven in projecten voor het LEADER+ programma. In 2009 heeft de beheers- en betalingsautoriteit een betalingsraming voor het LEADER+ programma Noord-Nederland ingediend bij de lidstaat die het op haar beurt heeft doorgeleid naar de Europese Commissie.

6.2 Betalingen en gecertificeerde uitgaven

De Europese Commissie heeft voor de betalingen richting de diverse programma's een bepaald regime afgesproken. Per programma wordt bij de afgifte van de beschikking 7% van het totale EOGFL-budget uitbetaald door de Europese Commissie. Daarna kan de beheersautoriteit 3 keer per jaar een betalingsaanvraag indienen bij de Europese Commissie met een afschrift aan de lidstaat, het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit (LNV). De Europese Commissie betaalt op basis van de betalingsaanvraag een volgend voorschot uit.

Op 16 november 2001 is door de Europese Commissie het werkkapitaal van 7% overgemaakt aan het Samenwerkingsverband Noord Nederland als betalingsautoriteit voor het LEADER+ programma Noord-Nederland (bijlage 9). Het werkkapitaal bedraagt € 1.754.200. De plaatselijke groepen (LAG's) hebben in hun ontwikkelingsplan aangegeven dat zij het financieel beheer en de uitvoering van hun administratieve en financiële taken delegeren aan het SNN.

Ook de betalingen van het SNN aan de LEADER+ eindbegunstigden zijn volgens een afgesproken regime verlopen. De betaling van voorschotten heeft telkens slechts plaats kunnen vinden indien aan de eisen met betrekking tot voortgangsrapportages was voldaan. Het eerste voorschot van 40% geschiedt na afgifte van de beschikking. Op verzoek was het mogelijk om een tweede voorschot uit te betalen, indien 40% van de totale subsidiabele kosten was betaald en het SNN de in de voorwaarden voorgeschreven documenten heeft ontvangen. Uiteindelijk, binnen drie maanden na het verstrijken van de projectperiode, heeft de eindbegunstigde een verzoek om definitieve vaststelling kunnen indienen waarna het SNN de definitieve subsidie heeft vastgesteld en is overgegaan tot de slotbetaling dan wel een terugvordering. Als algemene voorwaarde is opgenomen dat het definitieve subsidiebedrag nooit hoger kan worden vastgesteld dan het toegezegde bedrag.

De relatie tussen voortgang van projecten en betalingen aan projecten is terug te vinden in de bijlagen 6 (toekenningen), 7 (bestedingen/gecertificeerde uitgaven) en 8

Museum Wierendland
EOGFL/Leader+ bijdrage € 150.000,-

(betalingen). Er kan geen sprake zijn van bestedingen voordat een subsidiebedrag is toegekend en de betalingen kunnen nooit hoger zijn dan de toekenningen. Verzoeken tot bevoorschotting en eindafrekening worden door het SNN binnen de gestelde termijnen afgewikkeld. Een overzicht van de ontvangsten, betalingen en rente is weergegeven in bijlage 9A.

6.3 Financiële voortgang bevoorschotting door de Commissie

De Europese Commissie heeft op basis van een tussentijdse betalingsaanvraag in 2009 een laatste tussentijdse betalingen gedaan ten bedrage van € 3.157.667. Deze betaling is op 8 mei 2009, binnen de gestelde termijn van twee maanden na het verzoek, aan de regio overgemaakt.

Op basis van de gecertificeerde uitgaven door eindbegunstigden is een bedrag van € 25.441.907 aan EOGFL-middelen aan eindbegunstigden overgemaakt. Het saldo van ontvangsten van de Commissie minus betalingen aan eindbegunstigden laat per half mei 2010 een negatief saldo zien van € 1.184.493. Een negatief saldo ontstaat als gevolg van de bepaling dat de bevoorschotting is gelimiteerd tot 95% van het programma totaal. De slotbetaling zal na indiening van het eindverslag en verzoek om eindafrekening worden ontvangen.

Administratie en beheer

Het continue proces dat in voorgaande jaren is ingezet met betrekking tot verbetering van de kwaliteit, doeltreffendheid en stroomlijning van de uitvoering van het LEADER+ programma, is een proces geweest dat tot het einde van de uitvoering van het programma (30 juni 2009) is voortgezet.

Het proces is gericht op het gebruiks- en klantvriendelijk houden van het LEADER+ programma in de richting van de eindbegunstigde zonder daarbij de geldende regels en richtlijnen uit het oog te verliezen. Gedurende de gehele uitvoeringsperiode is daarom aandacht besteed aan de verbetering van de interne procedures. Een belangrijk middel om deze verbetering te realiseren is het nauw betrekken van de Leader+ coördinatoren van de verschillende Leader+ gebieden (LAG's).

Zo zijn bijvoorbeeld brieven aan eindbegunstigden standaard in afschrift verzonden naar de LEADER+ coördinatoren, zijn de LEADER+ coördinatoren benaderd om deel te nemen aan voortgangsgesprekken met de eindbegunstigde en is er regelmatig overleg gepleegd met de LEADER+ coördinatoren ten aanzien van verlengings- en wijzigingsverzoeken en bij complexe eindafrekeningsverzoeken. Daarnaast zijn deze overleggen gebruikt om de uitputting van de middelen van de verschillende gebieden met elkaar te bespreken en af te stemmen. Het overleg tussen de UO-SNN en de LEADER+ coördinatoren is nuttig en wenselijk gebleken om de bureaucratie tot een minimum te beperken en de voortgang van het programma te maximaliseren.

Naar aanleiding van de uitgevoerde audits door de Europese Commissie van het EFRO programma (EPD 2000-2006 Noord-Nederland) en het LEADER+ programma, zijn per 1 januari 2007 alle lopende projecten door de UO-SNN onderworpen aan een zogenaamde artikel 4 controle. De procedures inzake de artikel 4 controles zijn in 2007 besproken met de betrokken LEADER+ coördinatoren. In 2008 is de uitvoering en uitwerking van de artikel 4 controles en de bijbehorende procedures volledig gestroomlijnd binnen de UO-SNN.

7.1 Activiteiten op het gebied van financiële controle

In de subparagrafen 7.1.1 tot en met 7.1.6 wordt kort ingegaan op de activiteiten die betrekking hebben op de beheers- en controle activiteiten voor de uitvoering van het Communautair Initiatief LEADER+.

7.1.1 Korte beschrijving opzet beheers- en controlestructuur

Het 'Handboek AO' van het LEADER+ programma (versie 29 april 2002), is behandeld en goedgekeurd in het Comité van Toezicht d.d. 29 mei 2002. Met het Ministerie van LNV is geconcludeerd dat deze versie voldoende kwaliteit heeft om door te zenden aan de Europese Commissie. Daar het handboek steeds verder evolueert, en dus dynamisch is, is de AO steeds verder aangepast en ontwikkeld. Het DB SNN heeft besloten de directeur SNN te mandateren om eventuele wijzigingen van beperkte aard door te voeren. Wijzigingen zijn telkens ter goedkeuring voorgelegd aan het Comité van Toezicht.

Na goedkeuring door het Comité is het handboek op 21 juni 2002 aangeboden aan het Regiebureau POP dat de AO op 28 juni 2002 heeft doorgeleid aan de Europese Commissie, DG Agri. In het handboek AO wordt conform de Verordeningen van de Europese Commissie uitvoerig ingegaan op:

- *Het programmabeheer en de functiescheiding daarin;*
- *De organisatiestructuur;*
- *De financiële en programmabeheerssystemen;*
- *Detailprocesschema's waarin alle voorkomende processen zijn beschreven en taken zijn toegewezen;*
- *Ontworpen standaardformulieren, brieven, documenten en relevante regelgeving.*

In het handboek AO van het LEADER+ programma van 29 april 2002 is aangegeven dat het SNN zowel beheersautoriteit als betalingsautoriteit is voor het LEADER+ programma in Noord-Nederland. Tegen een dergelijke situatie bestaat vanuit de Europese Commissie geen bezwaar, mits

de feitelijke uitvoering van deze beide functies zodanig wordt georganiseerd dat er sprake is van een afdoende expliciete scheiding van functies / verantwoordelijkheden. Een dergelijke scheiding is in de AO op een bevredigende wijze beschreven. De formele verantwoordelijkheid ligt voor beide functies bij het DB SNN. Uitvoerend liggen beide functies bij de uitvoeringsorganisatie van het SNN (UO-SNN). Een en ander is conform het decentralisatieconvenant van 11 april 2001 tussen het SNN en de Minister van LNV.

Eind 2005 is de nieuwe versie van het handboek AO / interne controle 'Kompas voor het Noorden' in werking getreden. Hierin zijn ook werkwijzen opgenomen die voor de uitvoering van het LEADER+ programma van toepassing zijn zoals het vernieuwde model van de artikel 13 rapportage. De veranderingen in het handboek zijn enerzijds een reactie op wijzigingen in wet- en regelgeving met als doel de interne- en externe richtlijnen te actualiseren om hiermee de rechtmatigheid zeker te stellen. Anderzijds zijn er wijzigingen doorgevoerd om de efficiency van de bedrijfsvoering te vergroten middels het verbeteren van

processen en het aanscherpen van de interne controle om zo te komen tot een maximale beheersing van risico's.

De basis van het programma LEADER+ Noord-Nederland wordt gevormd door de acht LAG's die verdeeld zijn over de drie Provincies. Aan de hand van ontwikkelingsplannen en het programma LEADER+ Noord-Nederland beoordelen de verschillende LAG's de subsidieaanvragen in hun regio en daarbij geven zij een zwaarwegend advies bij de finale beoordeling van projecten door Gedeputeerde Staten van de betrokken provincie. Bij deze beoordeling worden de LAG's ondersteund door de UO-SNN, dat verantwoordelijk is voor de dagelijkse gang van zaken op het gebied van de uitvoering en in het bijzonder de bewaking, begeleiding en controle op de uitvoering van projecten. Daarnaast administreert de UO-SNN de (inhoudelijke en financiële) voortgang van het programma en stelt het de vereiste rapportages op.

In het kader van de interne controlestructuur van het subsidietraject dienden de projectindieners tweemaal per jaar een voortgangsrapportage aan te leveren, waarin de door

*Energieproject Kenniscentrum, Ameland
EOGFL/Leader+ bijdrage € 146.604,-*

hen op dat moment gemaakte en betaalde subsidiabele uitgaven opgenomen zijn. Tevens waren deze rapportages voorzien van een beknopte inhoudelijke rapportage. De opgegeven uitgaven dienden gestaafd te worden door een lijst met een specificatie van de gemaakte en betaalde subsidiabele kosten. In ieder geval is telkens per factuur vermeld: het bedrag, de naam van de crediteur, een omschrijving van de kosten en, zo mogelijk, een betaaldatum. De UO-SNN controleert of de voortgangsrapportage volledig en naar waarheid ingevuld is en of de opgevoerde kosten subsidiabel zijn. Hiermee zijn de uitgaven gecertificeerd.

Als opgenomen in het handboek A0 heeft de UO-SNN de navolgende criteria gehanteerd voor opdrachtverlening tot verificatieonderzoek bij eindafrekening van een project. De verificatieonderzoeken zijn ingesteld op grond van de volgende selectiecriteria:

- *Alle projecten met een toegekend subsidiebedrag van meer dan € 250.000;*
- *Alle projecten waarbij volgens de UO-SNN:*
- *de realisatie aanzienlijk afwijkt van het ingediende plan;*
- *de gerealiseerde projectkosten significant minder zijn dan de ingediende begroting;*
- *op grond van uit andere hoofde verkregen informatie het vermoeden bestaat dat de verstrekte informatie niet juist is;*
- *geen accountantsverklaring volgens de voorgeschreven modelverklaring is bijgevoegd.*

Van de overige projecten wordt elke 10de binnengekomen eindafrekening gecontroleerd. Om hierbij tevens een spreiding over de acht LAG's te bewerkstelligen zal dit ook een 9de of een 11de kunnen zijn.

7.1.2 Accountantscontrole eindafrekeningsverzoek projecten

Alle eindbegunstigden hebben bij het eindafrekeningsverzoek een accountantsverklaring gevoegd conform het door de UO-SNN voorgeschreven model. Deze verklaringen zijn opgesteld door een externe accountant in opdracht van de eindbegunstigde. In onderstaande opzet is een overzicht weergegeven van het aantal ingediende eindafrekeningsverzoeken:

Aantal projecten afgerekend: 364

7.1.3 Verificatieonderzoeken projecten

Verificatieonderzoeken zijn in opdracht van de UO-SNN uitgevoerd door Ernst & Young Accountants Groep Subsidiecontrole (E&Y) te Zwolle. Om belangenverstrengeling

te voorkomen, zijn bij uitzondering verificatieonderzoeken verricht door Deloitte Accountants te Groningen, indien E&Y als huisaccountant fungeert voor de eindbegunstigde van een project. Voor de afweging tot het al dan niet instellen van een verificatieonderzoek zijn de selectiecriteria gehanteerd zoals opgenomen in het handboek A0 (zie ook paragraaf 6.2.). In overleg met de accountantsdienst van het Ministerie van LNV heeft E&Y een controle programma opgesteld dat is gehanteerd bij de beoordeling van individuele projecten in het kader van het programma.

Het verzoek om eindafrekening inclusief (indien aanwezig) verificatierapport van E&Y is telkens door de UO-SNN (projectmanager en de concerncontroller) beoordeeld op: volledigheid, juistheid en tijdigheid van de gedeclareerde kosten; is de overige financiering ontvangen; zijn de kosten gemaakt binnen gestelde termijnen; is voldaan aan alle overige project- en programmavooraarden. Pas nadat deze controle heeft plaats gevonden is een eindafrekeningsbrief opgesteld welke daarna door de betrokken provincie is ondertekend.

Overzicht aantal geverifieerde projecten Leader+:

PRIORITEIT/MAATREGEL	AANTAL
I. Gebiedsgebonden strategie	65
I.1 Investerings	30
I.2 Overige acties en projecten	35
I.3 Functioneringskosten	0
I.4 Deskundigheidsbevordering	0
II. Transnationale samenwerking	8
II.1 Interterritoriale samenwerking	3
II.2 Transnationale samenwerking	5
III. Netwerk	1
III.1 Netwerkvorming	1
IV. Technische Bijstand	0
IV.1 TB Beheer	0
Aantal projecten geverifieerd	73
Aantal projecten definitief afgerekend	364
Percentage van het aantal afgerekende projecten dat ter verificatie gestuurd	20%

7.1.4 Fysieke controles projecten

Vanaf 1 januari 2007 zijn alle lopende projecten jaarlijks onderworpen aan een fysieke controle door middel van een 'artikel 4 controle ter plaatse'. In het kader van deze controle zijn projecten ter plekke gecontroleerd door de projectbeheerder van de UO-SNN op naleving van de onderliggende voorwaarden. Daarnaast hebben de projectbeheerder van de UO-SNN de meeste projecten bij de start en/of tijdens de uitvoering bezocht. Kortom, alle projecten zijn minimaal 1 keer aan een projectbezoek onderworpen door de UO-SNN. Van de in totaal 364 toegekende LEADER+ projecten is vanaf het jaar 2007 aan 195 projecten een bezoek gebracht.

Bij infrastructurele projecten is het Technisch Toezicht gehouden door een onafhankelijk overheidsorgaan. In de startfase van het project heeft dit onafhankelijk hoger overheidsorgaan de bestekken van het werk en de wijze van aanbesteding beoordeeld. Hiervoor is een advies aan de UO-SNN uitgebracht. Vóór eindafrekening van het project heeft het overheidsorgaan een modelverklaring afgegeven met betrekking tot de werkelijke uitgaven van het project in relatie tot de oorspronkelijke begroting.

Bij controles ter plekke is aan de hand van het eindafrekeningsverzoek en/of de laatste halfjaarrapportage gecontroleerd of de voorwaarden ten aanzien van de ruimtelijke ordeningsprocedures, de aanbestedingen, en de publiciteitseisen correct zijn nageleefd. Daarnaast is de subsidiabiliteit van de gedeclareerde kosten gecontroleerd. De bevindingen van de controle zijn in het dossier vastgelegd.

7.1.5 30 juni rapportage 2009

In dit eindverslag wordt, net als in de jaarrapporten vanaf 2003, niet gerapporteerd over de 30 juni rapportage. Hiervoor is telkens een afzonderlijk rapport opgesteld waarbij in overleg met het Ministerie een gewijzigde indeling is gekozen conform het nieuwe format zoals deze is ontwikkeld door de Europese Commissie in het kader van het vertrouwenscontract. Hierin zijn de activiteiten van financiële controle uitgebreid aan de orde gekomen.

Door de programma-accountant is over het gehele programma in totaal 9,5% van de subsidiabele uitgaven gecontroleerd in het kader van de 5% controle. Het percentage geconstateerde fouten bedraagt effectief 1,55% (in de eindafrekeningen) en blijft daarmee onder de door de EC gestelde grens van 2%. In de finale uitgave staat zijn alle geconstateerde fouten gecorrigeerd.

7.1.6 Onregelmatigheidsmeldingen

In het kader van artikel 3 van Verordening (EEG) 1681/94 dient per kwartaal door de lidstaat gerapporteerd te worden over de 'onregelmatigheden' in die periode.

Bijlage 12 geeft een overzicht van alle onregelmatigheden tijdens de uitvoering van het programma.

7.1.7 Comité van Toezicht

Het Comité van Toezicht heeft als taak om, zoals de naam al zegt, toezicht te houden op de uitvoering van het Europese doelstelling Leader+ programma. Het vervolg van paragraaf 7.1.7 gaat in op de verrichtte werkzaamheden van het Comité.

VERGADERINGEN

2001

In 2001 is het Comité van Toezicht één keer bij elkaar gekomen, dit was tevens de eerste vergadering (een oprichtingsvergadering). Tijdens deze vergadering van 30 oktober zijn de volgende punten besproken:

- vijf stukken worden voor kennis aangenomen. Te weten: "Beschikking van de Europese Commissie inzake goedkeuring Leader+ Noord-Nederland 2000-2006", "Goedkeuringsbrief selectiecommissie betreffende de Ontwikkelingsstrategieën.", "Ontwikkelingsstrategieën en toetsingskader", "Decentralisatieconvenant" en het "instellingsbesluit van het Comité van Toezicht".
- Het CvT stemt in met het huishoudelijk reglement met inachtneming van een nog toe te voegen quorumartikel.
- De administratieve organisatie (AO)/Beheers- en controlesysteem. Dit moet aangepast worden aan de eisen van betreffende EU-verordeningen
- Besloten wordt de besproken en gewenste aanpassingen van het programmacomplement te verwerken en deze via een schriftelijke ronde ter goedkeuring aan het CvT voor te leggen, waarna het programmacomplement via het ministerie van Economische Zaken zal worden doorgeleid aan de Europese Commissie.
- Rekenkamerrapport wordt voor kennisgeving aangenomen
- De jaarrapporten 2000 van Leader ZW-Drenthe, NW Fryslan en Lauwersland worden ongewijzigd goedgekeurd.
- Vergaderschema 2002 wordt opgesteld. Er zal twee keer vergaderd worden.

*Molen "Hunsingo", Onderendam
EOGFL/Leader+ bijdrage € 100.000,-*

2002

In 2002 is het Comité van Toezicht twee keer bij elkaar gekomen om te vergaderen. Tijdens de vergadering van 29 mei 2002 zijn de volgende punten besproken:

- Brief LNV inzake programmacomplement. De staatssteuntabel roept enkele vragen op. Het valt op dat er slechts drie regelingen in zijn opgenomen. Dit zal later gecheckt worden door het secretariaat.
- Brief van ministerie EZ, het controleprotocol is reeds geïmplementeerd in de AO van Leader+. De brief wordt voor kennisgeving aangenomen.
- De brochure van Leader+ provincie Drenthe wordt voor kennisgeving aangenomen.
- De administratieve organisatie wordt besproken. Er dient een strikte scheiding tussen beheer en betaalautoriteit te zijn. Uiteindelijk wordt de administratieve organisatie ongewijzigd goedgekeurd door het Comité van Toezicht.
- Het Comité van Toezicht besluit om voor technische bijstand 657.000 euro toe te kennen aan het onderdeel Beheer Leader+ en 225.000 euro aan het onderdeel Overige Leader+.
- Het jaarrapport Leader+ 2001 Noord-Nederland wordt goedgekeurd en zal snel voorzien worden van een accountantsverklaring en ingediend worden bij de Europese Commissie.
- Actuele stand van zaken Leader+ wordt besproken.
- Het concept-eindrapport Leader 2 Lauwersland wordt voor kennisgeving aangenomen en er wordt ingestemd met de voorgestelde schriftelijke procedures inzake de goedkeuring van de definitieve rapportages.
- Hetzelfde geldt voor het concept-eindrapport Leader 2 NW Fryslan en Leader 2 Drenthe.
- Er vindt een ex-post evaluatie van Leader 2 plaats.

Tijdens een schriftelijke vergadering d.d. 12 juni 2002 werden de volgende eindrapporten goedgekeurd:

- Eindrapport Leader 2 NW Friesland 1994-1999
- Eindrapport Leader 2 ZW Drenthe 1994-1999
- Eindrapport Leader 2 Lauwersland 1994-1999

De tweede vergadering vond plaats op 28 november 2002 waarin de volgende punten werden besproken:

- De beantwoording door LNV inzake vragen Programma-complement, de brief DG Agri inzake jaarverslag 2001 en de brief DG Agri inzake concept eindafrekening LEADER 2 ESF 2 worden ter kennisgeving aangenomen.
- Het halfjaarrapport 2002 LEADER+ Noord Nederland 2000-2006 wordt besproken. Er zijn enkele vragen en het verslag wordt uiteindelijk voor kennisgeving aangenomen.
- Er is een presentatie over de actuele stand van zaken van het programma. Er komt een discussie opgang over hoe de optimale organisatie eruit zou moeten zien. Wat daarin de balans tussen bureaucratie, snelheid en kwaliteit moet zijn. Er wordt gevraagd aan de LEADER+ coördinatoren om met een aanzet te komen waarin de optimale organisatie wordt geschetst, ze pakken dit op.
- Een on going evaluatie wordt besproken. Het CvT stemt in met het voorstel om de directeur SNN en het secretariaat te mandateren om alle noodzakelijke stappen en procedures te doorlopen om te komen tot een tijdige start en uitvoering van de on going evaluatie.

2003

In 2003 vonden twee vergaderingen plaats. De eerst was op 20 juni 2003 waar de volgende punten zijn besproken:

- De volgende stukken worden voor kennisgeving aangenomen: "Brief inzake concept-eindafrekening LEADER 2 ESF", Eindafrekening ESF Leader 2 NW Fryslan en Lauwersland", "Brief aan Ecorys/NEI inzake opdracht-

- verlening on going evaluatie", "Brief EC inzake aanwijzing administratieve tenuitvoerlegging van acties voor samenwerking", "Brief EC inzake gemeenschappelijke indicatoren", "Brief ministerie van LNV inzake programmacomplement", "Aanpassing AO, melding stand van zaken", "Brief EC inzake verslag jaarvergadering Leader+ Nederland" en "Brief EC met ontvangstmelding reactie Nederland op opmerkingen Cie t.a.v. programmacomplement Leader+
- Het Comité van Toezicht stemt in met de voorgestelde aanpassing van het programmacomplement.
- On going evaluatie: Er is een presentatie over de stand van zaken. Het CvT spreekt zijn zorgen uit over het achterblijven van bestedingen en verzoekt het SNN al het mogelijke te doen om dit af te wenden.
- Het jaarverslag van 2002 wordt door het Comité van Toezicht goedgekeurd
- Er vindt een presentatie plaats over de stand van zaken van Leader+ in Noord-Nederland.

De tweede vergadering vond plaats op 3 december 2003 waarin de volgende punten werden besproken:

- wee stukken worden ter kennisgeving aangenomen, te weten "brochures Oldambt-Westerwolde" en "brochure Noord-West Fryslan".
- Het voorstel om de staatssteuntabel aan te passen wordt op advies van de Europese Commissie ingetrokken. Het is gebleken dat deze aanpassing niet noodzakelijk is.
- Het Programmacomplement wordt wederom besproken. Er zullen enkele aanpassingen zijn waarbij het SNN het mandaat krijgt om deze wijzigingen door te voeren.
- Er vindt een on going evaluatie plaats waarbij verschillende punten worden besproken.
- Actuele stand van zaken Leader+ Noord-Nederland. Er vindt een presentatie plaats waarbij geconcludeerd wordt dat er het huidige jaar geen automatische decommitting plaatsvindt maar dat dit in het volgende jaar lastiger zal worden. Ook wordt er een presentatie gegeven over het project waarbij het CvT erg enthousiast is en de vraag is of het project ook kan worden opgeschaald naar Noordelijk niveau.

2004

Gedurende 2004 vond een vergadering plaats op 9 december 2004 waarin de volgende punten werden besproken:

- De volgende stukken werden voor kennisgeving aangenomen: "Verslag jaarvergadering 2004 Leader+ d.d. 5 oktober 2004", "Brief van DG Agri inzake goedkeuring tabelwijziging", "Brief van DG Agri inzake goedkeuring jaarverslag Leader+ 2003" en de vaststelling van het vergaderschema voor 2005.

- Het CvT stemt in met de gevolgde werkwijze inzake de procedure om te komen tot een extern evaluatiebureau en stemt tegelijk in met de gemaakt keus voor Bent Adviseurs als extern evaluatiebureau. Verder stemt de vergadering in om de begeleidingscommissie van de MTE ook de begeleidingscommissie te laten van deze update.
- De actuele stand van zaken. NW-Fryslan blijft iets achter gezien er enkele grote projecten uit het programma zijn gehaald en zijn omgezet in een Kompasbijdrage. Er wordt hard gewerkt aan nieuwe projecten. Er wordt afgesproken om in het eerste kwartaal van 2005 per LAG en korte analyse te gaan opstellen met daarin de stand van verplichtingen, bestedingen en het aantal projecten in de pijplijn. De secretaris werkt dit verder uit.
- Er is een presentatie over het EU plattelandsbeleid van na 2007 en de rol van Leader hierin. Het komt naar voren dat veel onduidelijk is en dat het belangrijk is om proactief te blijven handelen hierin. Het lijkt er met het nieuwe beleid op dat het POP geïsoleerd komt te staan wat niet de bedoeling is. Dit zal weer leiden tot een apart potje met eigen regels en dus meer bureaucratie.
- Presentatie project uitbouw en internationalisering waddenproducten en andere duurzame streekproducten. Dit project dat ondersteund wordt vanuit 5 Leader deelprogramma's richt zich op het stimuleren van initiatieven op het gebied van streekproducten door deze te verbinden met andere regionaal en internationaal opererende streekproductenconcepten. Hier lopen uitvoerders vaak tegen ambtelijk en politiek-bestuurlijke barrières op. Sommige certificaten zijn weer niet geldig in Duitsland en andersom. Er wordt geopperd om andere netwerken die er al zijn te gebruiken zoals North Sea Commission, internationale KvK's en VNO en NCW's. Er wordt aangegeven door één van de leden dat hij het project toerisme mist en daar eventueel nodig aandacht voor te vragen.

2005

In 2005 vonden er twee vergaderingen plaats waarvan de eerst op 22 juni 2005 was, de volgende punten zijn hierin besproken:

- De volgende twee stukken zijn ter kennisgeving aangenomen: "Brief gericht aan LAG, directeur SNN inzake voortgang Leader+" en "Brief LNV inzake goedkeuring commissie programmacomplement".
- Update on going evaluatie. Enkele commissieleden merken de volgende punten op: De LAG van NWF kiest bewust voor een gespreid beleid inzake projecten, het budget voor deskundigheidsbevordering is nauwelijks uitgeput en dat er een verschil is in het type project dat per LAG is ontwikkeld.

- Actuele stand van zaken. Er vindt een presentatie plaats met betrekking tot de committeringen en de bestedingen op het niveau per LAG en op programmaniveau.. Conclusie: de verschillen per LAG zijn nog groot. Als bestedingen op grond van de halfjaarreportages 2005 achterblijven bij het minimale vereiste niveau dat we met middelen moeten gaan schuiven van LAG's die niet zo snel gaan naar de LAG die wel snel tot committeren en besteden komen.
- Wijziging tabel programmacomplement. De vergadering besluit in te stemmen met het voorstel. Het betreft een wijziging van de financiële tabel van het LEADER+ programma; inclusief de daaruit voortvloeiende aanpassingen in de tekst van het programmacomplement.
- Het jaarverslag van 2004 wordt ongewijzigd vastgesteld.
- De rapportage van 30 juni 2004 wordt ongewijzigd vastgesteld.

De tweede vergadering vond plaats op 8 december 2005, waarin de volgende punten zijn behandeld:

- Presentatie NOFCOM, het betreft een project van ROC Friese Poort.
- De geagendeerde brieven worden ter kennisgeving aangenomen.
- Update on going evaluatie. Enkele punten worden besproken. Onder andere de emancipatie van vrouwen op het platte land, het verminderen van administratieve lasten en een uniform systeem voor indicatoren.
- Actuele stand van zaken. Algeheel beeld van vastleggingen en bestedingen is positief. De N+2 is ruimschoots gehaald. De vraag reist of de rest van Nederland geholpen kan worden met een surplus aan middelen, dit is in theorie mogelijk. Volgend jaar zal de commissie een scan dan van de mogelijkheden hiervan.

2006

De twee vergaderingen die in 2006 plaats zouden moeten vinden hebben geen doorgang gevonden. De vergadering van 22 juni 2006 is schriftelijk rondgegaan. Het betrof de volgende voorstellen: Vaststellen jaarverslag Leader+ 2005 en rapportage 30 juni rapportage 2005 Leader+. Hier is mee ingestemd. De aanvankelijk geplande vergadering van 7 december 2006 vond geen doorgang gezien een gebrek aan agendapunten.

2007

In 2007 zijn de vergaderingen in schriftelijk vorm verder gegaan. De vergadering van 20 juni 2007 heeft schriftelijk de volgende punten behandeld:

- Ter kennisneming een brief van de Europese Commissie waarin wordt aangekondigd dat er een audit plaatsvindt m.b.t. DG Agri. Tevens was er een brief van het

ministerie van LNV inzake Nationaal Actieplan EFRO 2006

- De vaststelling van jaarverslag 2006 Leader+ Noord Nederland.
- Presentatie stand van zaken voortgang programma.
- Artikel 13 rapportage 2006.

2008

Op 18 december 2008 is er schriftelijke ronde geweest omtrent de mogelijke verlenging van het Europees programma Leader+ 2000-2006. Dit in verband met de gevolgen van de financiële crisis. Er wordt besloten om het volgende voorstel in te dienen: *In te stemmen met een verzoek van de lidstaat vóór 31 december 2008 aan de Europese Commissie tot verlenging van de structuurfondsen 2000-2006, waaronder ook Leader+, tot en met 30 juni 2009 op basis van artikel 30 (2) en 14 (2) van Verordening 1260/1999.*

7.1.8 Jaarvergaderingen

Gedurende de programma-uitvoering hebben de jaarvergaderingen een belangrijke rol gehad. Doordat zowel de Europese Commissie, de nationale en de regionale autoriteiten aanwezig waren, kon effectief worden afgestemd. In de jaarlijkse vergadering zijn door de Commissie geen specifieke opmerkingen gemaakt met betrekking tot het Leader Noord-Nederland. Deze vergaderingen zijn in Nederland met name ingestoken op onderwerpen die voor alle programma's van belang zijn en minder op specifiek programmaniveau.

7.2 Audit 2006

7.2.1 Audit LEADER+ 2007

Van 23 tot en met 27 april 2007 is een auditinspectie uitgevoerd door het Directoraat-Generaal Landbouw en Plattelandsontwikkeling van de Europese Commissie (DG Agri) bij het SNN betreffende de beheers- en controle-systemen die van toepassing zijn op het LEADER+ programma in Noord-Nederland. De audit heeft zich beperkt tot het Drents-Fries LEADER+ gebied en het LEADER+ gebied Oost-Drenthe in Noord-Nederland. In deze periode zijn de beheers- en controle-systemen gecontroleerd en beoordeeld alsmede zijn een aantal projecten bezocht. Naar aanleiding van de auditinspectie heeft het SNN op 26 juli 2007 de bevindingen ontvangen van de auditors van de Europese Commissie. Op 13 november 2007 heeft het SNN een reactie gegeven op de specifieke controlebevindingen van de auditors welke betrekking hebben op de navolgende twee onderwerpen:

1. *Algemene programmaspecifieke opmerkingen en projectbevindingen;*
2. *Aanbestedingen beneden de drempelwaarde.*

De reactie van het SNN op de eerste bevinding bestaat eruit dat de door de auditors geconstateerde tekortkomingen in het programmabeheer zullen worden verholpen door de controlelijsten, zoals die zijn ontwikkeld binnen het Nationaal Actieplan, ook te gebruiken voor het LEADER+ programma. Met betrekking tot de andere actiepunten uit het Nationale Actieplan (aanpassing standaardvoorwaarden inzake aanbestedingswijze en de inhoud voortgangsrapportage) heeft het SNN besloten dit niet voor LEADER+ programma door te voeren. Dit vanwege de nog korte periode van het programma en de extra belasting voor eindbegunstigden.

Ondanks bovenstaande maatregelen hebben de auditors in 2008 (eerst voorlopig) geconcludeerd dat er dusdanige tekortkomingen zijn geconstateerd in de beheers- en controleprocedures bij het SNN dat een correctie van maximaal 5% dient te worden toegepast op de LEADER+ middelen. Daarnaast hebben de auditors geconstateerd dat geen procedures zijn opgezet om erop toe te zien dat de projecten niet binnen vijf jaar na de datum van het toekenningsbesluit belangrijke veranderingen hebben ondergaan die in het licht van het LEADER+ programma een ongewenst effect hebben.

Op grond van de voorlopige conclusies van de auditors, is het SNN in 2008 uitgenodigd door de Europese Commissie om op 5 september 2008 op een hoorzitting te verschijnen in Brussel. Het SNN heeft gehoor gegeven aan deze uitnodiging. Tijdens de hoorzitting heeft het SNN bevestigd aangegeven niet akkoord te gaan met de correctie van maximaal 5% op de LEADER+ middelen op basis van de voorlopige conclusies van de auditors.

Aansluitend heeft het SNN op 17 december 2008 in reactie op de brief van de Europese Commissie van 7 oktober 2008 schriftelijk aangegeven aan zij de mening van de Europese Commissie niet deelt dat een financiële correctie van 5% op de LEADER+ middelen gerechtvaardigd zou zijn als gevolg van tekortkomingen in meerdere essentiële onderdelen van de beheers- en controlesystemen. Het SNN heeft de EU verzocht om nader overleg ten aanzien van dit punt. Bij schrijven van 14 januari 2009 heeft de Commissie het verzoek tot nader overleg afgewezen.

Naar aanleiding van de door de Europese Commissie gemaakte conclusies in haar brief van 7 oktober 2008 in relatie tot artikel 30(4) van Verordening 1260/99, heeft het SNN een procedure opgesteld om projecten actief te volgen tot vijf jaar na de toekenning van de LEADER+ bijdrage. Dit betekent dat eindbegunstigden van fysieke projecten zal worden verzocht om een instandhoudings-

verklaring af te geven en te ondertekenen waarin wordt verklaard dat het project binnen vijf jaren na de datum van afgifte van de vaststellingsbrief niet buiten gebruik zal worden gesteld, niet van functie en/of van eigendom zal veranderen; en niet verplaatst zal worden buiten het gebied waar het LEADER+ programma van toepassing is. Deze procedure is in 2009 in gang gezet.

De laatste correspondentie inzake de audit is van de Commissie d.d. 29 december 2009. Hierin verlaagd de Europese Commissie de bijstand uit het EOGFL met een bedrag van € 856.033,70.

7.2.2 Overzicht van de belangrijkste onderzochte problemen

Zoals in alle jaarverslagen is aangegeven, blijkt het zekerstellen van de overige financiering binnen projecten een aanzienlijk probleem. Hoewel de economische situatie in Nederland in de afgelopen jaren langzaam is verbeterd ten opzichte van voorgaande jaren, komen nieuwe projecten vaak moeizaam tot stand. Dit geldt niet alleen voor de financiering vanuit openbare lichamen maar evenwel voor de financiering vanuit de private hoek.

Geconstateerd is dat relatief veel eindbegunstigden van projecten moeite hebben om de laatste betalingen in een project te verrichten. Dit wordt veroorzaakt omdat een aantal projectorganisaties vanuit zichzelf weinig financiële middelen heeft en/of omdat de overige financiering niet is verzekerd. Daarnaast is het bankwezen vanwege de kredietcrisis in 2008 minder snel bereid om een krediet te verstrekken aan eindbegunstigden om de laatste betalingen te verrichten. In deze context heeft de verlenging van de termijn van het LEADER+ programma tot en met 30 juni 2009 voor een aantal projecten positief uitgekomen, het verschaft deze eindbegunstigden iets meer tijd om de financiering rond te krijgen en de laatste betalingen te kunnen verrichten.

Tenslotte is geconstateerd dat relatief veel potentiële subsidieaanvragers afgeschrikt zijn door de voorwaarden waaraan voldaan moest worden binnen het LEADER+ programma. De voorwaarden waaraan moest worden voldaan, vereisen een administratieve inrichting waaraan relatief veel subsidieaanvragers niet of in onvoldoende mate konden voldoen. Het gaat hierbij met name om kleine stichtingen en/of verenigingen die veelal opereren op vrijwillige basis. Gezien dit gegeven, zijn relatief veel potentiële subsidieaanvragers reeds in een vroegtijdig stadium afgehaakt om een subsidieaanvraag in te dienen.

Maatregelen om bekendheid te geven aan het LEADER+ programma

Het SNN heeft de plicht duidelijk te communiceren over de rol die Europa speelt in de LEADER+ gelden en de mede daardoor mogelijk gemaakte projecten in Noord-Nederland. Daartoe is als onderdeel van het Programmacomplement een Communicatieplan opgesteld.

Aangezien de uitvoering van prioriteit I en II van het programma in de handen is gelegd van de acht LAG's en de daaraan verbonden LEADER+ coördinatoren het gezicht zijn van LEADER+ in de regio, heeft de meeste communicatie plaatsgevonden in de regio. De communicatie verschilt per LAG aanzienlijk. De LAG's in de provincie Fryslân maken deel uit van provinciale units voor plattelandsbeleid in de regio. De communicatie over LEADER+ heeft dan ook in dat verband plaatsgevonden. De praktijk van de programma-uitvoering in Groningen en Drenthe ziet er daarentegen weer totaal anders uit. De verschillende LAG's hebben uiteraard allen een website, welke rechtsreeks of via de website van SNN (www.snn.eu) ook bereikbaar zijn. De adressen zijn:

- www.plattelansprojekten.nl: voor de LAG's van Zuidwest Fryslân, Noordwest Fryslân en de Waddeneilanden.
- www.leaderlauwersland.nl: voor de LAG van Lauwersland.
- www.hoogeland.org: voor de LAG van het Hoogeland.
- www.leader.drenthe.nl: voor de LAG'S van Oost-Drenthe en Drents-Fries Leadergebied.
- www.leaderow.nl: voor de LAG van Oldambt-Westerwolde.

De landelijke site www.leaderplus.nl geeft een overzicht van alle LEADER+ -gebieden in Nederland. Op deze site wordt ook verwezen naar bovengenoemde LEADER+ -gebieden.

Voorts dient te worden vermeld dat op centraal SNN-niveau, daar waar mogelijk, ook externe communicatie is verricht. In dit verband is in 2008 besloten om in samenwerking met het onafhankelijk tijdschrift "Noordbreedte", welke zich richt op culturele, historische en landschappelijke aspecten van Noord-Nederland in de breedste zin van het woord, een speciale uitgave uit te geven gericht op de uitvoering van projecten in het kader van het LEADER+ programma in Noord-Nederland.

Tenslotte zijn in de LEADER+ standaardvoorwaarden ook voorwaarden opgenomen inzake publiciteitsvoorschriften voor individuele projectuitvoerders. De in Verordening (EG) 1159/2000 opgenomen bepalingen inzake voorlichting en publiciteit maken integraal onderdeel uit van de subsidievoorwaarden LEADER+ die deel uitmaken van de beschikking.

De UO-SNN controleert tijdens de uitvoering van het project en/of tijdens het vaststellen van de definitieve bijdrage in hoeverre de voorwaarden inzake de publiciteit zijn en/of worden nageleefd.

Verenigbaarheid communautair beleid

Dit hoofdstuk is gewijd aan de toelichting op de verenigbaarheid met het communautair beleid en algemene coördinatie. Daarbij wordt nader toegelicht op welke manier in het programma getoetst is op aspecten als gelijke kansen voor mannen en vrouwen en milieubescherming, plaatsing overheidsopdrachten en mededinging. De relatie van projecten met de aspecten gelijke kansen en milieubescherming is standaard in het aanvraagformulier opgenomen. Op deze manier worden aanvragers zelf bewust van het feit dat hun projecten op deze aspecten worden getoetst.

9.1 Milieubescherming

Ten aanzien van acties die een effect hebben op het milieu, heeft toetsing plaatsgevonden of deze in overeenstemming is geweest met de doelstellingen van de Nederlandse en communautaire milieuwetgeving, alvorens is overgegaan tot medefinanciering uit EOGFL- middelen. Al bij het invullen van het LEADER+ aanvraagformulier zijn de (potentiële) eindbegunstigden geconfronteerd met een groot aantal vragen met betrekking tot de milieuregelgeving. Vervolgens heeft de eindbegunstigde in deel 4 van het aanvraagformulier het project moeten beoordelen op duurzaamheid, waarbij het begrip duurzaamheid uiteen valt in vier deelaspecten, te weten: consequenties ten aanzien van grijs milieu, ruimte, groen milieu en sociale aspecten. Ten tijde van de beoordeling van de aanvraag door de LEADER+ coördinator en de UO-SNN zijn deze elementen meegenomen in de projectbeoordeling en ook schriftelijk vastgelegd in het advies richting besluitvormend orgaan. Geen van de gehonoreerde projecten is onverenigbaar met de nationale en communautaire milieuregelgeving. Tenslotte valt te vermelden dat tijdens de uitvoering van de zogenaamde artikel 4 controles ter plekke door de UO-SNN is gecontroleerd of het project voldoet aan de Milieu- en Ruimtelijke Ordeningsprocedures.

9.2 Gelijke kansen mannen en vrouwen

Projectindieners hebben in het projectaanvraagformulier moeten aangeven in hoeverre het project van invloed is op de bevordering van gelijke kansen voor mannen en

vrouwen. Daarbij heeft de projectindieners aan kunnen geven dat het project neutraal is in termen van gelijke kansen, of dat het project in beperkte mate is gericht op gelijke kansen of dat het thema gelijke kansen een essentieel aspect is van het project. Een aantal goedgekeurde projecten levert een positieve bijdrage aan het gelijke kansen beginsel.

9.3 Plaatsing van overheidsopdrachten

De acties die in het kader van de uitvoering van het programma met behulp van de inzet van EOGFL middelen zijn gefinancierd, zijn in overeenstemming met de communautaire wetgeving en het communautair beleid. Deze acties voldoen aan de vastgestelde mededingingsregels. De gunning van opdrachten is eveneens conform de communautaire richtlijnen die op dit punt zijn vastgesteld. De bepalingen dienaangaande zijn opgenomen in de voorwaarden bij de beschikkingen naar de initiatiefnemers van de projecten. Naleving hiervan vormt een aspect, waaraan nauwgezet aandacht is besteed.

Bij geen enkel project dat is gecommitteerd heeft een Europese aanbesteding plaatsgevonden. Alle goedgekeurde projecten bevinden zich beneden de hiervoor gestelde financiële drempelwaarden.

Mede op basis van de bevindingen van de 5% controle zijn er verdere verscherpingen op het gebied van aanbestedingen doorgevoerd; dit geldt zowel voor lopende als nieuwe projecten.

9.4 Mededingingsregels

In het kader van de mededingingsregels is jaarlijks verslag gedaan van de verleende steunmaatregelen aan individuele ondernemingen, de zogenaamde staatssteun. Indien deze steun in principe verenigbaar is met het vrij handelsverkeer tussen de lidstaten moet deze aangemeld worden bij en goedgekeurd worden door de Europese Commissie. Hiervan is, indien van toepassing, telkens melding gedaan in de jaarverslagen.

De Europese Commissie heeft echter een aantal vrijstellingsbepalingen ten aanzien van het begrip staatssteun opgenomen. Zo stelt de Commissie zich op het standpunt dat kleine steunbedragen (zogenaamde de-minimis-steun) geen potentieel effect hebben op het handelsverkeer en de mededinging tussen lidstaten. In de praktijk houdt dit in dat een onderneming maximaal € 100.000 (per 1 januari 2007 is dat € 200.00) aan totale overheidssteun mag ontvangen in een periode van drie jaar. Hoewel deze steun in principe wel verenigbaar is met het vrije handelsverkeer, is in de jaarverslagen wel melding gemaakt van de in het kader van de de-minimis bepalingen verleende steunbedragen. De vrijstellingsbepaling voor staatsteun is niet van toepassing in de sectoren landbouw, visserij, aquacultuur en vervoer.

9.5 Afstemming met andere programma's

Afstemming van het LEADER+ programma met andere Europese mainstreamprogramma's heeft plaatsgevonden op diverse manieren. In Noord-Nederland lopen verschillende Europese programma (o.a. doelstelling 2, Plattelandsprogramma POP, Interreg). Afstemming tussen de programma's heeft plaatsgevonden via de diverse programma-secretariaten en overlegstructuren. Hieraan neemt ook het Ministerie van LNV, als verantwoordelijke instantie namens de lidstaat, deel. Op nationaal niveau heeft circa 8 keer per jaar een LEADER+ overleg plaatsgevonden tussen de vier landsdelen en het ministerie van LNV.

Op deze wijze hebben ingediende projecten op een adequate wijze afgestemd en via het meest geëigende programma worden behandeld en kan stapeling van Europese subsidies worden voorkomen.

9.6 Instandhoudingsverklaringen

De volgende procedure is gevolgd om de toezicht op de instandhoudingsplicht te realiseren:

Fysieke projecten (bv. gebouw en/of infrastructuur) dienen binnen 5 jaar na de beschikingsdatum een instandhoudingsverklaring in te vullen en te ondertekenen.

- Gerekend vanaf 30 juni 2009 hoeven alle fysieke projecten die afgerekend zijn in 2002 en 2003 geen instandhoudingsverklaring te ondertekenen omdat de termijn van vijf jaar voor die projecten inmiddels verstreken is.

- Gerekend vanaf 30 juni 2009 dienen alle fysieke projecten die afgerekend zijn in 2004 een instandhoudingsverklaring in te vullen en te ondertekenen waarin wordt verklaard dat het project in de afgelopen 5 jaar in stand is gehouden conform de voorwaarden.
- Gerekend vanaf 30 juni 2009 dienen alle fysieke projecten die afgerekend zijn in 2005, 2006, 2007, 2008 en 2009 een instandhoudingsverklaring in te vullen en te ondertekenen waarin wordt verklaard dat het project in de komende 5 jaren in stand zal worden gehouden conform de voorwaarden.

Bovenstaande betekent dat aan eindbegunstigden van 139 projecten is verzocht om een instandhoudingsverklaring in te vullen en te ondertekenen. Wij hebben inmiddels alle 139 getekend formulieren retour ontvangen.

9.7 Globale subsidies

In Leader+ programma Noord-Nederland zijn geen globale subsidies verstrekt.

BIJLAGEN

Bijlagen

Bij eindverslag Leader+ Noord-Nederland 2000 - 2006

Bijlagen

Bij eindverslag Leader+ Noord-Nederland 2000 - 2006

Bijlage 1 Schets actuele sociaal-economische situatie.....	III
Bijlage 2 Werkloosheidscijfers per provincie	VI
Bijlage 3 overzicht alle projecten per LAG	VII
Bijlage 4.1 Indicatoren per LAG.....	VII
Bijlage 5 Financieringstabel LEADER+ Noord-Nederland volgens complement	XXXV
Bijlage 6 Toekenningen aan projecten per maatregel en per financieringsbron	XXXVI
Bijlage 7 Bestedingen bij eindbegunstigden per maatregel en per jaar	XXXVII
Bijlage 8 Betalingen EOGFL bijdrage aan eindbegunstigden per maatregel en per jaar ..	XXXVIII
Bijlage 9A Ontvangsten van de Commissie, betalingen per jaar en rentestanden.....	XXXIX
Bijlage 9B EC tabel 8 Gemaakte en betaalde gecertificeerde uitgaven.....	XL
Bijlage 10 EC tabel 10 Financiële tabel uitvoering per EU- categorie	XLIV
Bijlage 11 Overzicht niet-afgeronde en opgeschorte projecten	XLIV

Toezichtstabellen:

Gemeenschappelijke indicatoren voor het toezicht op de uitvoering van de LEADER+ programma's.
Volgens voorgeschreven format van de Europese Commissie Directoraat Generaal Landbouw.

Bijlage 1 Schets actuele sociaal-economische situatie

In 2007 heeft het onderzoeksbureau EIM, als onderdeel van een Update van de Mid Term Review (MTR) van het Kompas voor het Noorden een analyse verricht van de sociaal-economische ontwikkelingen in Noord-Nederland.

Om de vorderingen van Noord-Nederland bij het inlopen van de achterstand op ruimtelijk-economisch gebied te monitoren, heeft EIM tien hoofdindicatoren voor het Kompas geformuleerd. Deze indicatoren geven een beeld van de belangrijkste ontwikkelingen in de sociaal-economische situatie in Noord-Nederland en geven inzicht in de structurele veranderingen in de Noord-Nederlandse economie over een langere periode. Met deze tien hoofdindicatoren is verder gekeken dan alleen naar de werkgelegenheid. De hoofdindicatoren zijn:

1. Werkloosheid
2. Werkgelegenheid
3. Bruto Regionaal Product
4. Netto-participatiegraad
5. Sectorstructuur
6. Stuwende karakter¹
7. Verhoudingswijze toename economische activiteiten in kernzones
8. Verhoudingswijze toename economische activiteiten in Noorden als geheel
9. Diversificatie economie
10. Innovativiteit

Van de tien hoofdindicatoren zegt de ontwikkeling in de netto-participatiegraad het meest direct iets over de mate waarin het faseverschil in termen van werkgelegenheid is ingelopen.

In de oorspronkelijke MTR bestond de lijst nog uit negen hoofdindicatoren. De indicator Bruto Regionaal Product (BRP) is nadien toegevoegd. Het BRP geeft de totale omvang van de toegevoegde waarde die het bedrijfsleven jaarlijks realiseert. Om een vergelijking te kunnen maken met andere regio's is het BRP uitgedrukt per inwoner.

De ontwikkeling van de indicatoren voor de periode 1995-2001 werd bekeken in de MTR. De meeste indicatoren lieten een redelijk positief beeld zien over de economische ontwikkelingen in Noord-Nederland ten opzichte van Nederland als geheel. Met name de indicatoren die waren gebaseerd op werkgelegenheidscijfers (werkloosheid, werkgelegenheid², netto-participatiegraad, sectorstructuur) ontwikkelden zich positiever dan in Nederland als geheel. Voor de hoofdindicatoren innovativiteit en stuwende karakter economie werd de achterstand niet kleiner. Het BRP (geen indicator in MTR) bleef in deze periode ook achter in groei.

In de Update heeft EIM gekeken naar de ontwikkeling van de hoofdindicatoren in Noord-Nederland ten opzichte van Nederland als geheel voor de periode 2000-2006, maar ook naar de stand van zaken op dit moment (gebaseerd op cijfers 2006). In tabel 7.1 is een en ander samengevat.

Op alle indicatoren liep Noord-Nederland in 2006 nog achter bij Nederland als geheel. Toch ontwikkelt Noord-Nederland zich ten opzichte van Nederland als geheel op de meeste fronten goed. Bij acht van de tien indicatoren is het verschil in de periode 2000-2006 kleiner geworden. Zo was in het Noorden de groei

¹ Bij stuwende economische activiteiten gaat het om export van productie en dienstverlening naar buiten de regio. Met andere woorden: de mate waarin de economische activiteiten zijn gericht op het realiseren van omzet buiten de provincies Fryslân, Groningen en Drenthe. Passende statistieken zijn niet voorhanden. Sectoren als industrie, groothandel, zakelijke dienstverlening, transport en communicatie worden aangeduid als overwegend stuwend. Stuwende sectoren onderscheiden zich van niet-stuwende (verzorgende) sectoren doordat zij direct of indirect onder invloed staan van internationale concurrentie. Als maatstaf wordt het aantal werkzame personen in deze sectoren gerelateerd aan het totaal aantal werkzame personen (12 uur of meer werkzaam).

² De absolute omvang van de werkgelegenheid is gerelateerd aan het aantal inwoners tussen 15 en 65 jaar (potentiële beroepsbevolking).

van de werkgelegenheid in verhouding tot de potentiële beroepsbevolking en de groei van het BRP sterker dan op nationaal niveau. Bij enkele indicatoren was de invloed van de laagconjunctuur waarneembaar. De werkgelegenheid liet bijvoorbeeld zowel in het Noorden als landelijk een daling zien in 2003, 2004 en 2005. Ook liep de werkloosheid op. Ondanks de periode van laagconjunctuur wist Noord-Nederland zich beter te ontwikkelen dan Nederland als geheel.

Tabel 1.1 Sociaal-economische ontwikkeling van tien hoofdindicatoren in Noord-Nederland ten opzichte van Nederland als geheel, periode 1995-2001 en 2000-2006.

	Hoofdindicator	MTR		Update	
		Ontwikkeling 1995-2001 ^a	Vershil met NL (2001) ^b	Ontwikkeling 2000-2006 ^a	Vershil met NL (2006) ^b
1.	Werkloosheid	+	--	+	--
2.	Werkgelegenheid *	+	--	+	--
3.	Bruto Regionaal Product* **	-	--	+	--
4.	Netto-participatiegraad	+	--	+	--
5.	Sectorstructuur*	+	--	=	--
6.	Stuwende karakter*	-	--	-	--
7.	Verhoudingsgewijze toename economische activiteiten in kernzones*	+	n.v.t.	+	n.v.t.
8.	Verhoudingsgewijze toename economische activiteiten in Noorden als geheel*	+	--	+	--
9.	Diversificatie economie*	+	--	+	--
10.	Innovativiteit*	-	--	+	--
^a	+ Noord-Nederland is ingelopen op Nederland als geheel, = geen verandering, - de achterstand van Noord-Nederland op Nederland als geheel is vergroot.				
^b	-- achterstand van Noord-Nederland op Nederland als geheel.				
*	2005 is het meest recente cijfer.				
**	Indicator in MTR niet meegenomen.				
Bron: EIM – Mid Term Review Kompas voor het Noorden, Update 2007					

Opvallend is de positieve ontwikkeling van de innovativiteit in de periode 2000-2005. In de periode 1995-2001 was op deze indicator de achterstand van Noord-Nederland op Nederland als geheel groter geworden. Inmiddels is er een omslag geweest en is de achterstand met Nederland op het gebied van innovatie kleiner geworden. De R&D-uitgaven zijn in de periode 2000-2005 met bijna 19% gestegen in Noord-Nederland. De nationale toename was in deze periode ruim 15%.³

Bij twee indicatoren was geen positieve trend waar te nemen. Bij de sectorstructuur hebben zich geen noemenswaardige veranderingen voorgedaan. De sectoren die van oudsher oververtegenwoordigd zijn in het Noorden, zoals de landbouw, industrie, overheid, zorg en overige diensten, zijn dat nog steeds. Echter bij het stuwende karakter is het verschil tussen Noord-Nederland en Nederland als geheel verder opgelopen. De werkgelegenheid in de stuwende sectoren is sinds 2000 jaarlijks met 0,6% gedaald. Net als

³ CBS, Statline.

in de rest van Nederland hebben de stuwende sectoren meer te lijden gehad onder de economische teruggang dan niet-stuwende sectoren. Bij de verslechtering van het stuwende karakter moet wel een kanttekening worden geplaatst. Het werkgelegenheidsverlies in de stuwende sectoren is in het Noorden fractioneel hoger dan nationaal. Het aandeel is vooral sterker teruggelopen door de relatief gunstige ontwikkelingen in de quartaire sector in het Noorden, zoals de overheid, het onderwijs en de overige dienstverlening. De quartaire sector is in Noord-Nederland oververtegenwoordigd.

De netto-participatiegraad is de belangrijkste graadmeter voor de werkgelegenheidsachterstand van het Noorden op de rest van Nederland. De ontwikkeling van de netto-participatiegraad geeft de mate aan waarmee het economisch faseverschil wordt ingelopen. Het faseverschil is verdwenen als de netto-participatiegraad in Noord-Nederland gelijk is aan die van Nederland als geheel.

De netto-participatiegraad geeft aan welk deel van de totale bevolking van 15 tot 65 jaar werkt en houdt daarbij rekening met demografische ontwikkelingen. De netto-participatiegraad wordt beïnvloed door enerzijds demografische ontwikkelingen in de beroepsbevolking (vergrijzing en ontgroening) en anderzijds door de ontwikkeling van het aantal werkzame personen. Dit laatste wordt beïnvloed door het Kompas.

Ten tijde van de MTR was in de periode 1996-2000 het verschil in netto-participatiegraad tussen Noord-Nederland en Nederland als geheel kleiner geworden. Ook in de periode 2000-2006 is het verschil van de netto-participatiegraad kleiner geworden. De netto-participatiegraad steeg in Noord-Nederland van 60,3% in 2000 tot 61,5% in 2006. Nederland als geheel noteerde in 2000 en 2006 een netto-participatiegraad van 64,5%.⁴ Het faseverschil is dus minder geworden. Het verschil in de netto-participatiegraad tussen Noord-Nederland en Nederland als geheel was in 2006 3%-punt tegenover 4,2%-punt in 2000.

⁴ CBS, Statline.

Bijlage 2 Werkloosheidscijfers per provincie

Aantal werklozen 2001- maart 2010 in Noord-Nederland

Provincie	2001	% tov 2000	2002	% tov 2001	2003	% tov 2002	2004	% tov 2003	2005	% tov 2004	2006	% tov 2005
Groningen	23400	-20,70%	27959	19,48%	32970	17,92%	33441	1,43%	31780	-4,97%	27515	-13,42%
Friesland	20200	-18,80%	25714	27,30%	31637	23,03%	31845	0,66%	29921	-6,04%	24425	-18,37%
Drenthe	16400	-20,00%	18747	14,31%	23253	24,04%	23621	1,58%	23700	0,34%	20085	-15,25%
Totaal	60000	-19,83%	72420	20,36%	87860	21,66%	88907	1,22%	85400,75	-3,56%	72025	-15,68%
Provincie	2007	% tov 2006	2008	% tov 2007	2009	% tov 2008	mrt-10	% tov 2009				
Groningen	23400	-14,96%	19188	-18,00%	22161	15,49%	24036	8,46%				
Friesland	20200	-17,30%	16171	-19,95%	19566	20,99%	23020	17,65%				
Drenthe	16400	-18,35%	13726	-16,30%	16213	18,12%	17976	10,87%				
Totaal	60000	-16,87%	49085	-18,08%	57940	18,20%	65032	12,33%				

Bron: CBS

Bijlage 3 overzicht alle projecten per LAG

Noardwest-Fryslân (LNF)

	TK bij toekenning projecten	Realisatie TK (bestedingen)	Realisatie EOGFL (% eogfl in TK * bestedingen)
I Gebiedsgebonden strategie	17.400.132	17.310.195	2.856.482
1.1. Investeringsen	13.509.221	14.023.318	1.976.623
LNF014 wijkvernieuwing bolsward-zuid	1.426.417	1.316.131	138.403
LNF018 Biomassavergassing Noord-Nederland	1.447.559	1.479.324	17.017
LNF016 titus brandsma museum	114.010	84.357	13.502
LNF017 cultureel centrum de groate kerk	293.049	280.885	42.658
LNF010 jubileum 150 jaar pc	351.500	311.343	22.144
LNF011 Mobiele Multifunctionele Activiteitent	82.536	78.256	21.333
LNF022 Slachtebrug bij Franeker	568.820	421.025	59.369
LNF025 Doarpsbosken en Doarpen Yn't Grien	244.888	210.713	34.418
LNF029 Mouterij Noordwest Fryslan	84.090	115.112	20.000
LNF035 Zorgboerderij Gerbranda State	178.000	171.379	19.256
LNF032 Aldfaers Erf Route	998.795	968.876	70.081
LNF030 Duorsom Multifunksjoneel	2.940.000	4.163.363	600.000
LNF036 Menno Park Witmarsum fase 1	364.641	334.776	59.960
LNF037 Noordelijke Elfsteden Vaarroute	2.327.250	1.957.198	462.545
LNF038 De Pyp	704.635	706.059	166.391
LNF039 Tuinbouwproject Sexbierum	237.000	238.694	60.000
LNF041 Brede School Wommels	557.968	579.535	101.000
LNF045 Uitbr. Kon. Eise Eisinga Planetarium	315.563	334.347	23.655
LNF046 Jeugdactiviteitencentrum Bolsward	272.500	271.945	44.890
1.2. Overige acties en proj.	3.698.055	3.166.576	819.708
LNF004 raamplan leefbaarheid franekerdeel	16.807	15.882	5.295
LNF005 alternatief voor de bibliobus	51.415	47.319	14.141
LNF006 kleinschalige kinderopvang op franchisebasis	44.811	29.180	7.092
LNF008 onderst toeristisch platform nrd-w Fryslan	241.280	252.717	116.168
			33,34%
			29,88%
			24,30%
			45,97%

LNF007	experimenten woon werk-verkeer op maat	228.369	201.755	67.744	33,58%
LNF002	vrouwen en Leader in NW Friesland	16.450	16.450	8.225	50,00%
LNF009	de nije tijd	25.616	25.616	5.420	21,16%
LNF015	menno simonsmonument/menistepaad route	24.000	24.000	8.000	33,33%
LNF012	interactief beleidsvormingsproces bildtdijken	45.000	38.470	10.686	27,78%
LNF020	Schurftbestrijding bij pootaardappelen dmv beddenteelt	188.020	159.286	31.155	19,56%
LNF019	Gysbert Japicx Betinking	214.273	190.606	16.902	8,87%
LNF021	Ambysje op in poadium	356.169	316.575	45.997	14,53%
LNF027	Te Plak in Littenseradiel en Franekeradeel	150.000	135.202	63.094	46,67%
LNF028	Doelgroepenbudget	825.000	714.449	236.204	33,06%
LNF033	Het Bildt 500 jaar	394.950	213.877	16.246	7,60%
LNF031	Continuering Toeristisch Platform	200.000	162.724	65.000	39,94%
LNF034	Bolsward 550 jaar stadsrechten	188.877	155.088	24.633	15,88%
LNF043	Precisielandbouw De Wadden	169.142	132.946	7.860	5,91%
LNF050	Noardwest Fryslan bespaart energie	175.000	183.516	45.000	24,52%
LNF048	Autonoom werktuig bestrijding riddersuring in grasland	77.876	66.946	8.596	12,84%
LNF049	Integraal gebiedsplan rondom bodemdaling	65.000	83.972	16.250	19,35%
I.3. Functioneringskosten		192.856	120.301	60.151	
LNF001	Technische hulp	192.856	120.301	60.151	50,00%
I.4. Deskundigheidsbev.					
II transnationale samenw.		816.177	709.364	193.354	
II.1. Interterritoriale samenw.		294.248	257.879	44.707	
LNF026	Breedtesportproject G7	111.280	96.976	0	0,00%
LLA054	Verhogen bedrijfshygiene dmv ozon	95.983	72.528	6.712	9,25%
LNF044	Samen werken aan de Afsluitdijk	86.985	88.375	37.995	42,99%
II.2. Transnationale samenw.		521.929	451.485	148.647	
LNF003	uibt en internat waddenproducten en andere	272.350	253.551	83.788	33,05%
LNF013	Villages of Tradition	249.579	197.934	64.859	32,77%
III netwerk					
III.1. Netwerkvorming					

IV technische bijstand

IV.1. TB beheer

IV.2. TB overig

Totaal

18.216.309 18.019.559 3.049.835

Zuidwest-Fryslân (LZF)

	TK bij toekenning projecten	Realisatie TK (bestedingen)	Realisatie EOGFL (% eogfl in TK * bestedingen)	
I Gebiedsgebonden strategie	8.477.596	8.784.863	1.338.581	
I.1. Investerings	6.417.522	7.006.141	771.304	
LZF004 Openstelling St. Oduiphuskerk	20.300	20.300	8.120	40,00%
LZF008 STIPO	2.775.185	4.097.125	440.000	10,74%
LZF009 Opwaardering dagrec.cetr. De Hege Gerzen	447.462	462.986	15.000	3,24%
LZF006 Museum voor kerkelijke kunst	295.145	318.303	88.543	27,82%
LZF010 Stimuleringsfonds Koudum	1.609.500	1.272.330	88.132	6,93%
LZF012 Multifunctionele accommodatie Koudum	482.523	427.599	44.309	10,36%
LZF015 Geheim van Elfbergen	41.895	46.567	12.200	26,20%
LZF018 Zeilwedstrijdcentrum Workum	334.100	0	0	0,00%
LZF026 Stoepen Balk	75.000	0	0	26,20%
LZF037 Upgrading en verbreding van 't Haske	336.412	360.931	75.000	20,78%
I.2. Overige acties en proj.	1.912.347	1.670.024	526.298	
LZF002 cursus historie Zuiswest Friesland	13.650	13.702	5.459	39,84%
LZF005 Wyldemerk	165.000	167.982	66.000	39,29%
LZF003 haalbsstudie multif.centrum oudemirdum	20.000	11.216	5.608	50,00%
LZF011 It Boerehiem in stap foarut	52.450	58.744	22.000	37,45%
LZF013 Onderzoek centr.mestvergisting Koudum	23.958	23.958	7.969	33,26%
LZF014 Distributiekanaal voor streekproducten	55.000	58.966	12.500	21,20%
LZF019 Route Zuidwest Fryslan	254.698	174.541	62.435	35,77%
LZF020 Wyldemerk, de vernieuwing doorgezet	83.898	71.054	23.879	33,61%
LZF021 Plan van aanpak buitendijkse recreatie Jisselmeerkust	20.000	24.871	10.000	40,21%

LZF022	Interactieve audiotour in Gaasterland	110.000	104.131	28.399	27,27%
LZF024	Stimulering MKB/toerisme	210.620	152.778	38.365	25,11%
LZF028	Nieuwe markten in ZW Fryslan	87.000	40.863	13.832	33,85%
LZF025	Promotie Dorpsvernieuwing Koudum	24.000	29.777	9.600	32,24%
LZF030	Wenje yn Sudwest	51.740	52.713	14.374	27,27%
LZF027	Workum 1100	156.500	165.126	50.721	30,72%
LZF031	Nijefurd bespaart energie	39.990	40.635	10.000	24,61%
LZF029	De stille kracht van het platteland	92.073	89.444	28.467	31,83%
LZF033	Conservering e.d. museum Hindeloopen	51.750	59.292	15.575	26,27%
LZF034	Stimulering uitvoering lokale initiatieven	20.250	22.600	7.500	33,19%
LZF035	Country Fair	147.770	157.370	40.000	25,42%
LZF036	Opstellen en ontwerpen van een integraal plan voor de westzijde van de stad Sloten	50.000	24.097	3.615	15,00%
LZF032	Betoverend kindermuseum	65.000	0	0	30,77%
LZF038	Herinr. Museum Warkums Erfskip	117.000	126.164	50.000	39,63%
I.3. Functioneringskosten		147.727	108.698	40.979	
LZF001	technische hulp	147.727	108.698	40.979	37,70%
I.4. Deskundigheidsbev.					
II transnationale samenw.		55.900	49.741	0	0,00%
II.1. Interterritoriale samenw.		55.900	49.741	0	
LZF017	Breedtesport G7	55.900	49.741	0	0,00%
II.2. Transnationale samenw.					
III netwerk					
III.1. Netwerkvorming					
IV technische bijstand					
IV.1. TB beheer					
IV.2. TB overig					
Totaal		8.533.496	8.834.604	1.338.581	

Waddeneilanden (LWA)

	TK bij toekenning projecten	Realisatie TK (bestedingen)	Realisatie EOGFL (% eogfl in TK * bestedingen)
I Gebiedsgebonden strategie	10.460.108	9.098.094	1.949.930
I.1. Investeringsen	7.988.764	6.760.767	1.352.698
LWA009 strandvoorz blauwe vlag Terschelling	25.000	25.667	5.000
LWA011 reconstr fietspaden buitengeb Vlieland	214.601	115.420	28.855
LWA012 Cranberry Terschelling	54.200	56.477	11.000
LWA004 Aanl.fietsverb.Zwarte Duinenw. Schierm.oog	50.416	35.420	4.607
LWA010 Par 3 baan	511.112	573.089	127.778
LWA022 Renovatie Dorpsstraat Vlieland	1.368.518	904.388	177.857
LWA018 Herstel cult.hist.begraafpl. W-Terschelling	151.261	124.981	37.182
LWA026 Malende Molens Ameland	290.000	290.876	43.500
LWA032 Behoud oudste motorreddingboot ter wereld	169.750	194.288	20.000
LWA024 Publieksinfo stranden Schiermonnikoog	38.000	26.127	6.758
LWA006 webcams	84.000	0	0
LWA014 Clusterproj.Natuurmon.Schiermonnikoog	80.000	85.161	10.750
LWA039 Restauratie monumentale grafzerken Ameland	138.701	151.728	22.070
LWA041 Kwaliteitsimpuls Centrum voor Natuur en Landschap Terschelling	92.000	95.835	21.833
LWA043 Renovatie en vernieuwing jachthaven	770.000	827.508	219.116
LWA021 Versterking autoluw karakter Schiermonnikoog	130.000	0	0
LWA049 Ophoging cluster kleine projecten waddeneilanden	720.000	258.214	85.051
LWA053 Voorzieningen autoluw maken Nes Ameland	421.670	326.206	108.735
LWA054 Realisering museumhaven Ameland	151.500	132.744	31.496
LWA052 Sociaal toeristische infrastr. Terschelling	1.781.513	1.806.808	250.000
LWA055 Informatiecentrum De Noordwester	370.034	369.900	89.958
LWA057 Inzamelstation vuilwater chartervaart Terschelling	150.000	151.428	25.000
LWA065 Eilanden in beeld	46.000	26.509	6.152
LWA056 Kwaliteitsslag Cult.Centrum Schiermonnikoog	180.488	181.993	20.000
I.2. Overige acties en proj.	2.266.344	2.132.097	494.733
LWA005 gebiedscontract terschelling fase 1: haalbaarh.	34.813	34.933	17.407
			49,83%

LWA007	planvorming nw natuurmuseum Ameland	48.000	49.520	15.000	30,29%
LWA003	ontwikk bezoekerscentrum Schier.	95.000	95.703	32.500	33,96%
LWA013	Fietspaden en natuurontw. Ameland 1e fase	113.500	44.387	8.877	20,00%
LWA020	Eilandermelk	37.485	37.485	11.900	31,75%
LWA002	Inventarisatie cultureel erfgoed schiermonn.	17.990	8.074	4.892	60,59%
LWA015	Terschelling in beeld	49.300	38.445	9.551	24,84%
LWA025	Taptoe Vlieland	23.798	0	0	39,39%
LWA030	Intern. Kamermuziekfestival Schiermonnikoog	112.885	87.094	11.529	13,24%
LWA033	Toekomstvisie Veerdam en jachthaven Nes	30.000	50.859	7.500	14,75%
LWA034	Sporen in het zand	159.926	148.965	23.287	15,63%
LWA035	Ontwerp nieuw natuurmuseum Ameland	28.000	23.480	7.547	32,14%
LWA037	Zeesleepboot Holland	88.950	91.508	18.000	19,67%
LWA040	Cluster kleine projecten waddeneilanden	500.000	500.000	62.500	12,50%
LWA042	Wadden ambities	67.973	59.520	7.874	13,23%
LWA046	Beelden uit zee	99.645	90.978	11.413	12,54%
LWA048	Herinrichting vuurtoren Ameland	101.225	103.265	12.500	12,10%
LWA036	Sportcomplex Midsland	160.000	168.266	40.000	23,77%
LWA064	Kwaliteitsimpuls strandovergangen waddeneil.	24.000	24.000	8.000	33,33%
LWA061	Duurzame Wadden	125.000	125.889	24.900	19,78%
LWA062	Groen gas Schiermonnikoog	38.854	39.062	12.951	33,15%
LWA059	Toepassing en expositie duurz.energie Ameland	310.000	310.664	146.604	47,19%
I.3. Functioneringskosten		205.000	205.230	102.500	
LWA001	Technische hulp	205.000	205.230	102.500	49,94%
I.4. Deskundigheidsbev.		0	0	0	
II transnationale samenw.		514.071	496.828	133.303	
II.1. Interterritoriale samenw.		140.726	121.735	39.645	
		80.000	61.267	17.308	28,25%
		32.000	32.385	16.000	49,41%
		28.726	28.083	6.337	22,56%
II.2. Transnationale samenw.		373.345	375.093	93.658	
LWA008	uibt streekproductensector Fr waddeneil	334.633	335.262	83.658	24,95%
LWA050	Trekvogelproject	38.712	39.831	10.000	25,11%

III
netwerk

III.1. Netwerkvorming 0 0 0

IV.1. TB beheer

IV.2. TB overig

Totaal

10.974.179 9.594.922 2.083.233

Lauwersland (LLA)

I Gebiedsgebonden strategie

	TK bij toekenning projecten	Realisatie TK (bestedingen)	Realisatie EOGFL (% eogfl in TK * bestedingen)	Realisatie EOGFL (% eogfl in TK * bestedingen)
1.1. Investeringsen	13.766.156	15.461.397	2.927.138	2.555.569
LLA002	159.000	157.957	39.489	25,00%
LLA013	622.110	640.345	250.994	39,20%
LLA014	83.545	111.846	23.545	21,05%
LLA010	64.840	74.226	20.500	27,62%
LLA007	122.861	72.952	23.828	32,66%
LLA006	59.202	59.851	14.801	24,73%
LLA009	125.000	126.341	31.250	24,73%
LLA020	64.668	64.522	18.942	29,36%
LLA024	346.219	203.798	54.514	26,75%
LLA025	2.688.234	3.907.442	343.234	8,78%
LLA030	530.000	522.800	98.642	18,87%
LLA021	353.250	376.417	73.041	19,40%
LLA032	113.650	112.037	27.523	24,57%
LLA041	62.380	38.148	12.785	33,51%
LLA042	54.292	55.168	6.117	11,09%
LLA040	25.955	21.594	9.298	43,06%
LLA035	1.437.943	1.601.270	142.500	8,90%

LLA043	Ossepad Ezinge	86.870	93.141	23.375	25,10%
LLA038	Fietstunnel Burdaard	145.400	146.137	11.100	7,60%
LLA039	Herinrichting borgterrein Piloersema	592.650	575.104	116.448	20,25%
LLA047	Historische paden Noord-Oost Fryslan	320.000	319.873	79.968	25,00%
LLA050	Facil./satellietvestiging 't Oogh	581.040	487.475	146.243	30,00%
LLA051	STIPO II	771.764	1.383.641	101.980	7,37%
LLA049	SPINOF	140.559	56.580	5.448	9,63%
LLA053	Recreatie en toerisme fietsknooppunten	143.650	129.563	26.969	20,82%
LLA058	Histryorische wandelpaden Noordoost Friesland fase II	265.500	242.998	36.610	15,07%
LLA055	De Sukerei	963.261	964.961	175.000	18,14%
LLA056	Verbouw Visserijmuseum in Zoutkamp	158.960	158.960	20.000	12,58%
LLA060	Terreinen met historie II	105.000	100.185	23.854	23,81%
LLA028	Natuurdoecentrum insectenwereld Leens	426.934	426.934	124.250	29,10%
LLA029	Cultuur Infocentrum Molen Mensingeweer	55.150	51.860	16.205	31,25%
LLA064	Recreatievoorzieningen Zeedijk	42.377	47.511	10.000	21,05%
LLA065	Uitbreiding Trainingscentrum Kruisweg	271.152	262.507	56.365	21,47%
LLA069	Historisch Informatie en Kenniscentrum Noordoost Fryslan	88.000	123.841	5.000	4,04%
LLA068	Lauwersland in beeld	46.290	21.963	1.959	8,92%
LLA066	Stichting Dockumer Roem	105.000	107.944	5.000	4,63%
LLA057	Revitalisering Wierdenland	727.500	742.049	150.000	20,21%
LLA062	Fietspad Niehove-Aalsum	510.776	559.015	150.000	26,83%
LLA063	Inrichten buitengebied Allersmaborg	245.174	256.466	65.000	25,34%
LLA061	Noordelijke Elfsteden vaarroute	60.000	55.171	13.793	24,82%
I.2. Overige acties en proj.		1.721.889	1.448.648	351.968	
LLA003	voonderzoek duurzame landbouw	39.251	43.792	9.813	22,41%
LLA004	symposium NOFOM	27.181	28.813	5.000	17,35%
LLA008	walddyk rintocht	61.811	0	0	11,77%
LLA011	Watch Lauwersland	157.968	146.450	41.358	28,24%
LLA012	uitv.programma startersavond	24.500	21.823	5.599	25,66%
LLA019	geinteg. teeltmethoden in winterpeen/kool	59.800	46.181	10.425	22,58%
LLA022	Precisie landbouw	309.000	249.358	43.298	17,36%
LLA026	Klooster Aduard in Beeld	59.233	68.353	28.033	41,01%
LLA036	Stimulering toerisme Lauwersland	300.000	224.026	101.386	45,26%
LLA037	Miedengebieden De Zwagermieden	123.480	54.509	8.176	15,00%
LLA044	Implementatie fusie VVV	25.000	25.326	10.000	39,49%

LLA045	UV-licht tegen ZilverSchuift en Rhizoctonia	12.020	10.999	3.362	30,57%
LLA034	NOFCOM	311.833	351.938	56.111	15,94%
LLA048	Lauwersgroenten	65.238	27.223	4.173	15,33%
LLA046	Haalbaarheidsonderz. Wierdenmuseum Ezinge	9.645	20.298	8.192	40,36%
LLA031	recreatievoorz.mensen fysieke bep. En ouderen	32.492	29.397	12.041	40,96%
LLA067	Accommodatie Groene Hart Ternaard	103.437	100.162	5.000	4,99%
I.3. Functioneringskosten		258.655	248.271	19.600	
LLA001	Technische Hulp	258.655	248.271	19.600	7,89%
I.4. Deskundigheidsbev.		0	0	0	
II transnationale samenw.		1.532.574	1.477.217	373.212	
II.1. Interterritoriale samenw.		736.347	740.117	147.283	
LLA033	Demoproject machinepool mech.onkruidbest	192.435	191.244	26.315	13,76%
LOW012	Beproeving MLDH-methode suikerbieten	21.209	21.209	8.125	38,31%
LLA015	stad en ommeland breed	337.039	390.567	85.565	21,91%
LOW022	Jaar van de boerderij	59.080	33.901	6.300	18,58%
LHO029	Gronings Goedroute	30.600	30.667	14.266	46,52%
LLA054	Verhogen bedrijfshygiene dmv ozon	95.984	72.529	6.712	9,25%
II.2. Transnationale samenw.		796.227	737.100	225.929	
LLA005	Uitbouw waddenproducten / streekproducten	444.648	420.321	106.510	25,34%
LLA018	Villages of Tradition	249.579	214.779	68.419	31,86%
LOW021	Streekproducten	70.000	70.000	35.000	50,00%
LWA051	Gezonde Waddenzuivel	32.000	32.000	16.000	50,00%
III netwerk		0	0	0	
III.1. Netwerkvorming		0	0	0	
IV technische bijstand					
IV.1. TB beheer					
IV.2. TB overig					
Totaal		17.279.274	18.634.729	3.300.350	

Het Hoogeland (LHO)

	TK bij toekenning projecten	Realisatie TK (bestedingen)	Realisatie EOGFL (% eogfl in TK *) bestedingen)
I Gebiedsgebonden strategie	14.095.344	13.245.854	2.790.283
1.1. Investeringsen	11.663.927	11.313.088	2.116.783
LHO001 oplossen kanoknelpunten Nrd Groningen	406.000	363.823	121.274
LHO005 St. Nicolaas Appingedam	1.261.954	1.198.862	77.596
LHO009 Agrarisch landschappelijk bouwen	145.422	147.069	54.666
LHO023 Molen Hunsingo 1e fase	285.495	299.784	100.000
LHO010 ruige route hoogeland	117.242	117.381	60.534
LHO013 STIPO Het Hoogeland	2.775.185	3.693.472	500.000
LHO020 Terreinen met historie	530.000	542.923	200.000
LHO025 Sluis Warffum	315.000	375.282	125.000
LHO031 Opwaardering Solwerderstraat	619.500	226.131	54.753
LHO028 Ewsum Koetshuis	300.049	330.594	141.768
LHO030 Romaanse cirkels	98.000	78.509	16.493
LHO034 Multifunctioneel centrum Ten Boer	1.343.000	1.166.430	107.970
LHO037 Terra Practica realisatie	93.414	96.078	31.000
LHO033 Wandelpaden Onderdendam	25.324	10.730	5.365
LHO026 Opl.knelpunten fietspaden Eemsmond	1.100.000	693.420	61.302
LHO039 STIPO Het Hoogeland invest.reg.extra	500.000	500.000	50.000
LHO040 Widde Meulin	33.641	33.641	12.000
LHO041 Landschappelijk herstel Wierden, Leermens	175.402	167.583	28.722
LHO043 Wandelen in het land van Walfridus	53.912	48.334	9.231
LHO045 Oudenklooster-Krewerd Nijenklooster	108.111	100.897	23.332
LHO044 Terreinen met historie II	185.000	217.969	50.000
LHO035 Publieksverbreding Nicolaiker Appingedam	649.565	680.289	230.000
LHO050 Herinrichting Boterdiep Zuidwolde	333.161	223.887	55.777
LHO038 Viskenij Westwerenden	209.550	0	0
1.2. Overige acties en proj.	2.431.417	1.932.766	673.499
LHO004 Verborgten terreinen	136.132	140.583	45.167
			32,13%
			33,33%
			6,47%
			37,17%
			33,36%
			51,57%
			13,54%
			36,84%
			33,31%
			24,21%
			42,88%
			21,01%
			9,26%
			32,27%
			50,00%
			8,84%
			10,00%
			35,67%
			17,14%
			19,10%
			23,12%
			22,94%
			33,81%
			24,91%
			0,00%

LHO002	Langs boerengoedroutes Noord.Gr	61.500	61.500	26.900	43,74%
LHO014	aansl.hoogel.bij franchise-org.boerderijbussen	117.317	119.259	63.841	53,53%
LHO016	maren in noord groningen	68.279	47.547	18.971	39,90%
LHO017	biolog.bezoekboerderij Geweide Hof	61.800	66.205	20.000	30,21%
LHO018	Thuishuis	129.704	117.548	6.412	5,45%
LHO011	Vitale Dorpen Groningen	510.000	327.964	109.321	33,33%
LHO015	Verbrede landbouw in Noord-Groningen	88.273	90.550	29.581	32,67%
LHO012	Geïntegreerde Visserij	72.605	73.593	24.050	32,68%
LHO019	Haalbaarh.onderzoek Solwerderstraat	31.840	26.940	13.470	50,00%
LHO027	Terra Practica	62.280	62.145	19.916	32,05%
LHO032	Regionalisering VVV's	20.000	20.000	10.000	50,00%
LHO007	Archeologisch steunpunt	233.198	221.215	100.686	45,51%
LHO021	Archeologisch steunpunt Zeerijp	215.000	205.697	66.971	32,56%
LHO003	D.bev. beheerders kerken en kerkterreinen	43.789	34.954	10.371	29,67%
LHO036	Precisielandbouw Hoogeland	342.500	172.927	58.619	33,90%
LHO047	Bosch verdwenen eiland	56.200	60.084	20.000	33,29%
LHO049	Damsterdiep-Stadsweg	86.000	16.850	8.000	47,48%
LHO046	Amsterdamse school in het Hoogeland	95.000	67.205	21.223	31,58%
I.3. Functioneringskosten		340.590	261.686	65.822	
LHO008	Technische hulp	340.590	261.686	65.822	25,15%
I.4. Deskundigheidsbev.		0	0	0	
II transnationale samenw.		1.001.249	942.086	300.098	
II.1. Interterritoriale samenw.		727.189	678.828	212.781	
LLA015	stad en ommeland breed	171.106	198.280	43.439	21,91%
LLA033	Demoproj.mechan.onkruidbestrijding	54.375	54.642	7.519	13,76%
LOW022	Jaar van de boerderij	118.160	67.802	12.600	18,58%
LOW021	Streekproducten	140.000	140.000	70.000	50,00%
LHO029	Gronings Goed-route verl.heden en toekomst	20.400	20.445	9.511	46,52%
LLA054	Verhogen bedrijfshygiene dmv ozon	95.983	72.529	6.712	9,25%
LHO048	Jacobspad Nederland	26.000	26.114	13.000	49,78%
LHO051	Revitalisering Struunroutes	101.165	99.016	50.000	50,50%
II.2. Transnationale samenw.		274.060	263.258	87.317	

LHO006 Uitbouw waddenproducten / streekproducten 274.060 263.258 87.317 33,17%

III
netwerk

III.1. Netwerkvorming

0 0 0

IV technische bijstand

IV.1. TB beheer

IV.2. TB overig

Totaal

15.437.183 14.449.626 3.156.203

Drents-Friese LEADER-gebied (LDF)

	TK bij toekenning projecten	Realisatie TK (bestedingen)	Realisatie EOGFL (% eoogl in TK *) bestedingen)
I Gebiedsgebonden strategie	15.569.784	17.329.176	3.166.521
I.1. Investerings	13.667.554	15.722.495	2.678.532
LDF008 Huisvesting Handkarren	301.913	308.152	100.000
LDF012 Kwaliteitsverbetering Hunehuis	1.169.000	268.364	17.218
LDF013 STIPO	2.238.562	3.231.172	338.296
LDF014 Vitale Dorpen Drenthe	250.000	440.570	70.476
LDF015 Familiepad Bezoekerscentrum Appelscha	217.998	214.319	38.131
LDF009 Kinderopvang in kleine kernen	98.000	0	0
LDF017 Omgevingsplan Oldenhave	204.160	121.528	57.066
LDF016 Kwaliteitsverbetering histor.kern Uffelte	626.595	849.816	122.270
LDF019 Zeemuseum Miramar	318.000	327.136	150.000
LDF021 STIPO + investering	2.596.818	4.541.352	584.377
LDF024 Archeologisch steunpunt Westerveld	165.500	141.283	68.000
LDF025 Kwaliteitsimpuls buitengebied ZW Westerveld	588.624	569.490	189.828
LDF026 Uitkijktoren, openluchttheater en cachot Appelscha	324.470	320.847	104.619
LDF027 Renovatie cultuurhist.brug Wijster	292.571	203.353	31.049
LDF031 Entrees en bebording Drents Fries Wold	500.000	421.972	109.370

LDF035	Ontwikkeling Dieversluis	1.635.000	1.792.522	200.000	11,16%
LDF034	Omgevingsproject Veur Uutzicht	485.420	396.803	158.743	40,01%
LDF032	Turfroute Appelscha	602.500	589.026	97.764	16,60%
LDF037	Weg van het landschap	522.000	479.912	50.565	10,54%
LDF033	Omgevingsprojecten Echten	244.923	205.102	96.760	47,18%
LDF038	Grafische werkplaats	285.500	299.776	94.000	31,36%
	I.2. Overige acties en proj.	1.713.208	1.463.311	416.304	
LDF001	Ma van weldadigheid een monu bezit	63.529	66.724	8.281	12,41%
LDF007	Het Hooge Wold II	506.615	352.198	93.280	26,49%
LDF002	De bengelbus	272.556	209.869	34.241	16,32%
LDF006	OVERAL	74.750	60.108	14.313	23,81%
LDF010	Toekomstvisie Landbouw en Platteland	85.160	85.435	28.387	33,23%
LDF011	Sterrenfestival	76.325	72.822	22.397	32,10%
LDF018	Promotie e.d. rondom Nat. Parken	120.000	122.261	45.930	37,57%
LDF004	Ontwikk wandelroutes oude diep	80.773	77.175	34.683	44,94%
LDF023	t Erfgoed Landleven in Zuidwest Drenthe	213.500	218.023	67.698	31,05%
LDF028	Pilot "De Wolden a la carte"	100.000	77.414	27.095	35,00%
LDF029	Pinksterblomfestival	120.000	121.282	40.000	32,98%
	0	0	0	0	0,00%
	I.3. Functioneringskosten	189.022	143.370	71.685	
LDF003	Technische Hulp	189.022	143.370	71.685	50,00%
	I.4. Deskundigheidsbev.	0	0	0	
	0	0	0	0	0,00%
	II transnationale samenw.	3.030.173	2.351.432	908.951	
	II.1. Interterritoriale samenw.	2.863.787	2.189.006	857.043	
LOD001	DrentsGoed Streekproducten	287.298	254.950	84.966	33,33%
LOD002	integraal beleevingsplan voor het Drents landl.	1.417.336	1.126.724	373.047	33,11%
LDF020	Dahlia's en duizendschonen	95.430	74.733	21.536	28,82%
LDF030	Streekeigen huis en erf	143.160	12.800	12.800	100,00%
LHO048	Jacobspad Nederland	26.000	26.114	13.000	49,78%
LDF036	Het Reestdal op de kaart	81.346	88.317	35.000	39,63%
LDF022	Outdoor offensief Drenthe	813.217	605.368	316.694	52,31%

II.2. Transnationale samenw. LDF005 villages of tradition	166.386 166.386	162.426 162.426	51.908 51.908	31,96%
--	--------------------	--------------------	------------------	--------

III netwerk	0	0	0	0
----------------	---	---	---	---

III.1. Netwerkvorming	0	0	0	0
-----------------------	---	---	---	---

IV technische bijstand				
------------------------	--	--	--	--

IV.1. TB beheer				
-----------------	--	--	--	--

IV.2. TB overig				
-----------------	--	--	--	--

Totaal	18.599.957	19.680.608	4.075.472	
--------	------------	------------	-----------	--

Oost-Drenthe (LOD)

	TK bij toekenning projecten	Realisatie TK (bestedingen)	Realisatie EOGFL (% eogfl in TK * bestedingen)	
I Gebiedsgebonden strategie	12.512.523	13.317.272	2.989.588	
I.1. Investeringsen	9.561.048	9.944.102	1.984.331	
LOD005 Upgr schaaapskooi en info ctr balloerveld	30.204	28.482	9.494	33,33%
LOD007 multifunct gebouw annerveenschekanaal	695.786	489.266	116.116	23,73%
LOD011 STIPO Oost-Drenthe	2.852.458	3.442.851	582.840	16,93%
LOD016 Verwerkingscentrum boerderijproducten Dr.	176.200	55.348	11.078	20,02%
LOD019 Recreatieplan ADE	220.000	154.526	50.994	33,00%
LOD022 Uitbr.molenmuseum De Wachter	604.445	689.720	250.000	36,25%
LOD023 STIPO Investeringsregeling	2.579.498	3.149.751	506.609	16,08%
LOD024 Infocentrum Madijk	308.330	0	0	25,10%
LOD025 Herstel Poorten De Braak en Vennebroek	74.342	66.341	19.903	30,00%
LOD026 Dorpsvernieuwing Buinen	560.785	591.215	186.928	31,62%
LOD028 Boeren met uitzicht	102.500	96.284	32.546	33,80%
LOD030 Natuurwerkplaats Anderen	912.000	733.370	80.413	10,96%
LOD034 Virtuele loketten Aa en Hunze	205.000	205.000	57.410	28,00%

LOD035	Revitalisering van het kerkje in Gieterveen	239.500	241.948	80.000	33,06%
I.2. Overige acties en proj.		2.724.093	3.144.963	891.566	
LOD006	Gathering Stones	442.000	294.096	142.256	48,37%
LOD003	Zwerfstenenbeeldenproject	81.904	80.351	26.710	33,24%
LOD009	Onderwijsproject Hunze 2002-2005	91.106	98.508	30.369	30,83%
LOD010	Vitale Dorpen Drenthe	227.500	818.717	74.868	9,14%
LOD008	Recreatiekring Oostermoer	112.790	101.150	35.330	34,93%
LOD014	Plattelandsontwikkeling nieuwe stijl	155.123	155.123	51.190	33,00%
LOD012	Thuishuis	129.704	135.390	11.973	8,84%
LOD018	Cyberspace voor meiden	96.737	91.015	33.373	36,67%
LOD015	Letterboxen Aa en Hunze	146.250	131.316	50.033	38,10%
LOD021	STIPO + duurzame kwaliteit en innovatie	530.217	500.556	213.880	42,73%
LOD029	Hunebedden een wereld te winnen	110.577	112.447	36.882	32,80%
LOD027	Precisielandbouw Oost Drenthe	331.810	346.975	99.366	28,64%
LOD031	Europese conferentie regionaal toerisme	17.375	16.665	5.336	32,02%
LOD032	LOFAR op de kaart	26.000	27.056	5.000	18,48%
LOD033	De Hunzevallei	225.000	235.598	75.000	31,83%
I.3. Functioneringskosten		227.382	228.207	113.691	
LOD004	Technische Hulp	227.382	228.207	113.691	49,82%
I.4. Deskundigheidsbev.		0	0	0	
II transnationale samenw.		3.355.262	2.957.013	1.140.100	
II.1. Interterritoriale samenw.		3.263.287	2.890.133	1.106.659	
LOD001	DrentsGoed Streekproducten	287.300	254.951	84.967	33,33%
LOD002	Integraal belevingsplan voor het Drents landl.	1.417.339	1.126.723	373.047	33,11%
LDF020	Dahlia's en duizendschonen	95.430	74.734	21.536	28,82%
LDF022	Outdoor offensief Drenthe	573.218	605.367	286.609	47,34%
LOD020	Arthouses	864.000	802.244	327.500	40,82%
LHO048	Jacobspad Nederland	26.000	26.114	13.000	49,78%
II.2. Transnationale samenw.		91.975	66.880	33.440	
	Transnet	91.975	66.880	33.440	50,00%

III netwerk

III.1. Netwerkvorming 0 0 0 0

IV technische bijstand

IV.1. TB beheer

IV.2. TB overig

Totaal 15.867.785 16.274.285 4.129.687

Oldambt - Westerwolde (LOW)

I Gebiedsgebonden strategie

I.1. Investerings

LOW017 STIPO 1.901.121 3.503.381 305.560 8,72%

LOW030 De Oude Remise 86.400 25.000 8.333 33,33%

LOW026 TRIP Westerwolde 100.000 99.937 49.969 50,00%

LOW033 Communicerende dorpen 186.680 200.193 98.340 49,12%

LOW033 Communicerende dorpen 0 0 0 0,00%

LOW035 Revitalisering landschap deelgebied Wedde 181.157 136.239 12.675 9,30%

LOW042 Sprong over het veen 2e fase 155.125 178.660 39.000 21,83%

LOW045 Tot op de Bodem 0 0 0 0,00%

LOW047 Europadorp Promaude fase 2 55.000 46.126 23.063 50,00%

LOW050 Nieuw Leven voor de kerk van Nieuw Scheemda 272.025 352.331 70.000 19,87%

LOW048 Uniforme bewegwijzering in het Oldambt 162.000 80.420 22.339 27,78%

LOW048 Kerken in het Groen Oost-Groningen 200.000 170.235 79.429 46,66%

I.2. Overige acties en proj. 8.563.683 7.040.493 2.022.443

LOW001 keurmerk streekproducten westerworde 261.335 219.953 52.123 23,70%

LOW005 communicatietraject Westerwolde schoon 264.827 232.605 77.535 33,33%

LOW006 watch Eems 2002-2004 163.669 166.480 54.564 32,78%

LOW009	werkgroep landbouw milieuprojecten	443.079	460.401	60.000	13,03%
LOW011	heemtuinontwikkeling	139.922	84.231	18.000	21,37%
LOW003	Ondernemerschap nw stijl 2001-2006	980.931	1.041.989	278.143	26,69%
LOW007	toeristisch huis oost-groningen	499.158	291.805	99.832	34,21%
LOW014	Boerenstreekbus Westerwolde	95.900	85.922	23.822	27,73%
LOW015	Vitale Dorpen	438.310	246.780	93.462	37,87%
LOW016	Revitalisering landschap fase 1	100.000	92.290	68.013	73,69%
LOW020	Bronsexpertisecentrum voor kunstgijeters	14.500	0	0	43,14%
LOW019	Thuishuis	129.704	120.167	5.391	4,49%
LOW018	De sprong over het veen	67.407	67.407	20.000	29,67%
LOW024	Het Blauwe Lint	120.210	119.409	23.000	19,26%
LOW027	Van Jarke en Juffertoren	35.440	37.940	15.000	39,54%
LOW028	Kijkgaatjes naar het verleden	90.500	110.481	25.000	22,63%
LOW023	Faust in Oost-Groningen	117.532	111.194	22.244	20,00%
LOW025	Regio op het web	46.324	31.413	14.544	46,30%
LOW029	Landbouw en Dynamiek	537.226	554.806	183.913	33,15%
LOW032	De regio actief	0	0	0	0,00%
LOW013	Service dienst Oost-Groningen	2.106.732	1.676.343	159.296	9,50%
LOW034	Pinksterblomfestival	103.885	73.357	16.932	23,08%
LOW036	Cultuur Historisch Centrum Oldambt	158.600	157.156	74.317	47,29%
LOW031	Routeontwikkeling Oost-Groningen	63.964	65.196	29.210	44,80%
LOW039	Actief Vrijwilligerswerk	60.733	64.808	38.200	58,94%
LOW038	Lesprogramma Grensland-Schansenland	58.129	56.942	19.592	34,41%
LOW041	Vereniging Toeristisch Westerwolde	127.875	122.452	40.830	33,34%
LOW043	De regio actief / ophoging	275.000	174.299	174.299	100,00%
LOW046	Bovenwotter	575.300	0	0	0,00%
LOW044	Continuïteit en marketing	282.491	277.299	209.775	75,65%
LOW051	De Regio Actief, fase 3	205.000	297.368	125.406	42,17%
I.3.	Functioneringskosten	420.000	407.811	206.746	
LOW004	technische hulp	420.000	407.811	206.746	50,70%
II transnationale samenw.		592.912	530.528	184.722	
II.1. Interterritoriale samenw.		240.204	207.123	86.610	
LOW012	Beproeving MLDH-methode suikerbieten	21.431	21.431	8.210	38,31%

LOW022	Jaar van de boerderij	78.773	45.692	8.400	18,38%
LOW021	Streekproducten	140.000	140.000	70.000	50,00%
II.2. Transnationale samenw.					
LOW002	internationalisering van waddenproducten	352.708	323.405	98.112	25,55%
LOW037	Europadorp Promaude	273.393	260.118	66.469	50,00%
LOW040	Sarwold	30.000	29.991	14.995	50,00%
		49.315	33.296	16.648	50,00%
III					
netwerk					
III.1. Netwerkvorming					
		0	0	0	
IV technische bijstand					
IV.1. TB beheer					
IV.2. TB overig					
Totaal					
		12.876.103	12.771.354	3.122.619	
PROGRAMMA NIVEAU					
III					
netwerk					
III.1. Netwerkvorming					
		930.808	926.184	228.424	24,66%
		930.808	926.184	228.424	
IV technische bijstand					
IV.1. TB beheer					
		1.539.000	1.982.972	957.502	47,90%
		1.314.000	1.615.171	773.602	50,00%
		225.000	367.801	183.900	
Totaal LEADER+		120.254.094	121.168.843	25.441.907	

Bijlage 4.1 Indicatoren per LAG

Totaaloverzicht indicatoren LEADER+ Noord-Nederland 2000-2006

Indicator	Prioriteit	Begroot bij projecten	Werkelijk bij projecten
Aantal (agrarische) ondernemers dat financiële bijstand ontvangt	I	100	137
Aantal (agrarische) ondernemers dat deelneemt aan ICT/R&D-projecten	I	418	423
Aantal nieuwe clusters / samenwerkingsverbanden	I	140	269
Aantal te verstrekken bedrijfsadviezen	I	240	241
Aantal m2 nieuwe of verbeterde opp. openbare ruimte	I	57094	56864
Aantal nieuwe of verbeterde openbare en commerciële voorzieningen	I	160	133,65
Aantal projecten gericht op een verbetering van de bereikbaarheid van voorzieningen	I	37	44,75
Aantal projecten gericht op het verhogen van de aanwezigheid en frequentie van het openbaar vervoer	I	0	0
Aantal flankerende voorzieningen ter verbetering van de arbeidsmarkt	I	10	10
Aantal projecten ter stimulering van vervangende nevenactiviteiten binnen landbouwbedrijven	I	34	35
Aantal projecten gericht op kennisoverdracht en onderzoek	I	845	958,7
Aantal projecten ter bevordering van afzet en verwerking van (agrarische) producten	I	76	128
Aantal nieuwe of verbeterde cultuurhistorische objecten	I	317	330,75
Aantal nieuwe of verbeterde toeristische accommodaties en/of route structuren	I	290,3	291,521
Aantal ha nieuwe of herontwikkelde natuurgebieden en bos	I	985,2	836,2
Aantal projecten ter promotie van toeristische producten en activiteiten	I	158	178,5
Aantal projecten dat gericht is op gelijke kansen	I	34	50
Aantal projecten gericht op duurzame ontwikkeling	I	252	282,9
Aantal behouden en gecreëerde banen	I	1200,78	971,73
Aantal projecten gericht op verbetering milieu of milieuvriendelijke gebruik van natuurlijke hulpbronnen	I	20	26
Aantal nationale en internat. bijeenkomsten en seminars gericht op kennis- en ervaringsuitwisseling	II	52	58
Aantal nieuwe nationale en internationale samenwerkingsverbanden	II	10	17
Aantal vergaderingen	III	12	3
Aantal publicaties	III	6	9
Aantal seminars, conferenties en workshops	III	3	20
Aantal studiereizen	III	3	2
Aantal activiteiten voor het verzamelen en verspreiden van informatie	III	6	20
Aantal adviezen	III	6	20

Noardwest Fryslân

Indicator	Prioriteit	Totaal Lag	
		Begroot	Werkelijk
Aantal (agrarische) ondernemers dat financiële bijstand ontvangt	I	0	0
Aantal (agrarische) ondernemers dat deelneemt aan ICT/R&D-projecten	I	0	0
Aantal nieuwe clusters / samenwerkingsverbanden	I	15	16
Aantal te verstreken bedrijfsadviezen	I	0	0
Aantal m2 nieuwe of verbeterde opp. openbare ruimte	I	182	182
Aantal nieuwe of verbeterde openbare en commerciële voorzieningen	I	20	20
Aantal projecten gericht op een verbetering van de bereikbaarheid van voorzieningen	I	7	7
Aantal projecten gericht op het verhogen van de aanwezigheid en frequentie van het openbaar vervoer	I	0	0
Aantal flankerende voorzieningen ter verbetering van de arbeidsmarkt	I	5	5
Aantal projecten ter stimulering van vervangende nevenactiviteiten binnen landbouwbedrijven	I	2	3
Aantal projecten gericht op kennisoverdracht	I	22	40
Aantal projecten ter bevordering van afzet en verwerking van (agrarische) producten	I	6	14
Aantal nieuwe of verbeterde cultuurhistorische objecten	I	13	13
Aantal nieuwe of verbeterde toeristische accommodaties en/of route structuren	I	10	9
Aantal ha nieuwe of herontwikkelde natuurgebieden en bos	I	0	0
Aantal projecten ter promotie van toeristische producten en activiteiten	I	17	15
Aantal projecten dat gericht is op gelijke kansen	I	26	42
Aantal projecten gericht op duurzame ontwikkeling	I	11	10
Aantal behouden en gecreëerde banen	I	62	14
Aantal projecten gericht op verbetering milieu of milieuvriendelijke gebruik van natuurlijke hulpbronnen	I	13	18
Aantal nationale en internat. bijeenkomsten en seminars gericht op kennis- en ervaringsuitwisseling	II	9	9
Aantal nieuwe nationale en internationale samenwerkingsverbanden	II	5	12
Aantal vergaderingen	III	0	0
Aantal publicaties	III	0	0
Aantal seminars, conferenties en workshops	III	0	0
Aantal studiereizen	III	0	0
Aantal activiteiten voor het verzamelen en verspreiden van informatie	III	0	0
Aantal adviezen	III	0	0

Zuidwest Fryslân

Indicator	Prioriteit	Totaal Lag	
		Begroot	Werkelijk
Aantal (agrarische) ondernemers dat financiële bijstand ontvangt	I	50	34
Aantal (agrarische) ondernemers dat deelneemt aan ICT/R&D-projecten	I	20	20
Aantal nieuwe clusters / samenwerkingsverbanden	I	76	128
Aantal te verstreken bedrijfsadviezen	I	40	12
Aantal m2 nieuwe of verbeterde opp. openbare ruimte	I	0	0
Aantal nieuwe of verbeterde openbare en commerciële voorzieningen	I	2	1
Aantal projecten gericht op een verbetering van de bereikbaarheid van voorzieningen	I	5	5
Aantal projecten gericht op het verhogen van de aanwezigheid en frequentie van het openbaar vervoer	I	0	0
Aantal flankerende voorzieningen ter verbetering van de arbeidsmarkt	I	1	1
Aantal projecten ter stimulering van vervangende nevenactiviteiten binnen landbouwbedrijven	I	1	2
Aantal projecten gericht op kennisoverdracht	I	2	2
Aantal projecten ter bevordering van afzet en verwerking van (agrarische) producten	I	5	5
Aantal nieuwe of verbeterde cultuurhistorische objecten	I	3	3
Aantal nieuwe of verbeterde toeristische accommodaties en/of route structuren	I	2	1
Aantal ha nieuwe of herontwikkelde natuurgebieden en bos	I	0	0
Aantal projecten ter promotie van toeristische producten en activiteiten	I	23	29
Aantal projecten dat gericht is op gelijke kansen	I	0	0
Aantal projecten gericht op duurzame ontwikkeling	I	40	38
Aantal behouden en gecreëerde banen	I	50	50
Aantal projecten gericht op verbetering milieu of milieuvriendelijke gebruik van natuurlijke hulpbronnen	I	0	0
Aantal nationale en internat. bijeenkomsten en seminars gericht op kennis- en ervaringsuitwisseling	II	0	0
Aantal nieuwe nationale en internationale samenwerkingsverbanden	II	1	1
Aantal vergaderingen	III	0	0
Aantal publicaties	III	0	0
Aantal seminars, conferenties en workshops	III	0	0
Aantal studiereizen	III	0	0
Aantal activiteiten voor het verzamelen en verspreiden van informatie	III	0	0
Aantal adviezen	III	4	4

Waddeneilanden

Indicator	Prioriteit	Totaal Lag	
		Begroot	Werkelijk
Aantal (agrarische) ondernemers dat financiële bijstand ontvangt	I	0	0
Aantal (agrarische) ondernemers dat deelneemt aan ICT/R&D-projecten	I	0	0
Aantal nieuwe clusters / samenwerkingsverbanden	I	8	7
Aantal te verstreken bedrijfsadviezen	I	0	1
Aantal m2 nieuwe of verbeterde opp. openbare ruimte	I	28000	27500
Aantal nieuwe of verbeterde openbare en commerciële voorzieningen	I	106	83
Aantal projecten gericht op een verbetering van de bereikbaarheid van voorzieningen	I	3	3
Aantal projecten gericht op het verhogen van de aanwezigheid en frequentie van het openbaar vervoer	I	0	0
Aantal flankerende voorzieningen ter verbetering van de arbeidsmarkt	I	0	0
Aantal projecten ter stimulering van vervangende nevenactiviteiten binnen landbouwbedrijven	I	1	1
Aantal projecten gericht op kennisoverdracht	I	8	8
Aantal projecten ter bevordering van afzet en verwerking van (agrarische) producten	I	14	29
Aantal nieuwe of verbeterde cultuurhistorische objecten	I	23	23
Aantal nieuwe of verbeterde toeristische accommodaties en/of route structuren	I	19	19
Aantal ha nieuwe of herontwikkelde natuurgebieden en bos	I	7,7	8,7
Aantal projecten ter promotie van toeristische producten en activiteiten	I	14	18
Aantal projecten dat gericht is op gelijke kansen	I	1	1
Aantal projecten gericht op duurzame ontwikkeling	I	12	81
Aantal behouden en gecreëerde banen	I	33	38,5
Aantal projecten gericht op verbetering milieu of milieuvriendelijke gebruik van natuurlijke hulpbronnen	I	5	7
Aantal nationale en internat. bijeenkomsten en seminars gericht op kennis- en ervaringsuitwisseling	II	0	0
Aantal nieuwe nationale en internationale samenwerkingsverbanden	II	0	0
Aantal vergaderingen	III	0	0
Aantal publicaties	III	0	0
Aantal seminars, conferenties en workshops	III	2	4
Aantal studiereizen	III	0	0
Aantal activiteiten voor het verzamelen en verspreiden van informatie	III	0	0
Aantal adviezen	III	22	24

Indicator	Prioriteit	Totaal Lag	
		Begroot	Werkelijk
Aantal (agrarische) ondernemers dat financiële bijstand ontvangt	I	0	67
Aantal (agrarische) ondernemers dat deelneemt aan ICT/R&D-projecten	I	79	56
Aantal nieuwe clusters / samenwerkingsverbanden	I	10	13
Aantal te verstreken bedrijfsadviezen	I	40	26
Aantal m2 nieuwe of verbeterde opp. openbare ruimte	I	28580	28850
Aantal nieuwe of verbeterde openbare en commerciële voorzieningen	I	1	1
Aantal projecten gericht op een verbetering van de bereikbaarheid van voorzieningen	I	9	9
Aantal projecten gericht op het verhogen van de aanwezigheid en frequentie van het openbaar vervoer	I	0	0
Aantal flankerende voorzieningen ter verbetering van de arbeidsmarkt	I	0	0
Aantal projecten ter stimulering van vervangende nevenactiviteiten binnen landbouwbedrijven	I	5	5
Aantal projecten gericht op kennisoverdracht	I	11	11
Aantal projecten ter bevordering van afzet en verwerking van (agrarische) producten	I	13	23
Aantal nieuwe of verbeterde cultuurhistorische objecten	I	69	103,75
Aantal nieuwe of verbeterde toeristische accommodaties en/of route structuren	I	37	54,6
Aantal ha nieuwe of herontwikkelde natuurgebieden en bos	I	0	0
Aantal projecten ter promotie van toeristische producten en activiteiten	I	16	18,5
Aantal projecten dat gericht is op gelijke kansen	I	0	0
Aantal projecten gericht op duurzame ontwikkeling	I	63	46
Aantal behouden en gecreëerde banen	I	118,5	109,3
Aantal projecten gericht op verbetering milieu of milieuvriendelijke gebruik van natuurlijke hulpbronnen	I	0	0
Aantal nationale en internat. bijeenkomsten en seminars gericht op kennis- en ervaringsuitwisseling	II	9	11
Aantal nieuwe nationale en internationale samenwerkingsverbanden	II	3	3
Aantal vergaderingen	III	0	0
Aantal publicaties	III	0	0
Aantal seminars, conferenties en workshops	III	0	0
Aantal studiereizen	III	0	0
Aantal activiteiten voor het verzamelen en verspreiden van informatie	III	0	0
Aantal adviezen	III	0	0

Hoogeland

Indicator	Prioriteit	Totaal Lag	
		Begroot	Werkelijk
Aantal (agrarische) ondernemers dat financiële bijstand ontvangt	I	0	0
Aantal (agrarische) ondernemers dat deelneemt aan ICT/R&D-projecten	I	51	27
Aantal nieuwe clusters / samenwerkingsverbanden	I	6	8
Aantal te verstreken bedrijfsadviezen	I	10	10
Aantal m2 nieuwe of verbeterde opp. openbare ruimte	I	2	2
Aantal nieuwe of verbeterde openbare en commerciële voorzieningen	I	5	5,65
Aantal projecten gericht op een verbetering van de bereikbaarheid van voorzieningen	I	1	0,75
Aantal projecten gericht op het verhogen van de aanwezigheid en frequentie van het openbaar vervoer	I	0	0
Aantal flankerende voorzieningen ter verbetering van de arbeidsmarkt	I	0	0
Aantal projecten ter stimulering van vervangende nevenactiviteiten binnen landbouwbedrijven	I	4	4
Aantal projecten gericht op kennisoverdracht	I	10	11
Aantal projecten ter bevordering van afzet en verwerking van (agrarische) producten	I	16	36
Aantal nieuwe of verbeterde cultuurhistorische objecten	I	37	43
Aantal nieuwe of verbeterde toeristische accommodaties en/of route structuren	I	61,3	61,921
Aantal ha nieuwe of herontwikkelde natuurgebieden en bos	I	0	0
Aantal projecten ter promotie van toeristische producten en activiteiten	I	18	22
Aantal projecten dat gericht is op gelijke kansen	I	0	0
Aantal projecten gericht op duurzame ontwikkeling	I	23	22
Aantal behouden en gecreëerde banen	I	117	104,5
Aantal projecten gericht op verbetering milieu of milieuvriendelijke gebruik van natuurlijke hulpbronnen	I	0	0
Aantal nationale en internat. bijeenkomsten en seminars gericht op kennis- en ervaringsuitwisseling	II	10	10
Aantal nieuwe nationale en internationale samenwerkingsverbanden	II	0	0
Aantal vergaderingen	III	0	0
Aantal publicaties	III	0	0
Aantal seminars, conferenties en workshops	III	0	0
Aantal studiereizen	III	0	0
Aantal activiteiten voor het verzamelen en verspreiden van informatie	III	16	26
Aantal adviezen	III	40	26

Oldambt-Westerwolde

Indicator	Prioriteit	Totaal Lag	
		Begroot	Werkelijk
Aantal (agrarische) ondernemers dat financiële bijstand ontvangt	I	50	36
Aantal (agrarische) ondernemers dat deelneemt aan ICT/R&D-projecten	I	128	233
Aantal nieuwe clusters / samenwerkingsverbanden	I	52	65
Aantal te verstreken bedrijfsadviezen	I	118	177
Aantal m2 nieuwe of verbeterde opp. openbare ruimte	I	0	0
Aantal nieuwe of verbeterde openbare en commerciële voorzieningen	I	7	12
Aantal projecten gericht op een verbetering van de bereikbaarheid van voorzieningen	I	4	11
Aantal projecten gericht op het verhogen van de aanwezigheid en frequentie van het openbaar vervoer	I	0	0
Aantal flankerende voorzieningen ter verbetering van de arbeidsmarkt	I	2	2
Aantal projecten ter stimulering van vervangende nevenactiviteiten binnen landbouwbedrijven	I	3	3
Aantal projecten gericht op kennisoverdracht	I	54	76,7
Aantal projecten ter bevordering van afzet en verwerking van (agrarische) producten	I	19	19
Aantal nieuwe of verbeterde cultuurhistorische objecten	I	10	9
Aantal nieuwe of verbeterde toeristische accommodaties en/of route structuren	I	15	14
Aantal ha nieuwe of herontwikkelde natuurgebieden en bos	I	0	0
Aantal projecten ter promotie van toeristische producten en activiteiten	I	37	40
Aantal projecten dat gericht is op gelijke kansen	I	0	0
Aantal projecten gericht op duurzame ontwikkeling	I	33	32,9
Aantal behouden en gecreëerde banen	I	240,91	201,41
Aantal projecten gericht op verbetering milieu of milieuvriendelijke gebruik van natuurlijke hulpbronnen	I	0	0
Aantal nationale en internat. bijeenkomsten en seminars gericht op kennis- en ervaringsuitwisseling	II	1	3
Aantal nieuwe nationale en internationale samenwerkingsverbanden	II	1	1
Aantal vergaderingen	III	0	0
Aantal publicaties	III	0	0
Aantal seminars, conferenties en workshops	III	0	0
Aantal studiereizen	III	0	0
Aantal activiteiten voor het verzamelen en verspreiden van informatie	III	0	0
Aantal adviezen	III	0	0

Drents-Friese Leadegebied

Indicator	Prioriteit	Totaal Lag	
		Begroot	Werkelijk
Aantal (agrarische) ondernemers dat financiële bijstand ontvangt	I	0	0
Aantal (agrarische) ondernemers dat deelneemt aan ICT/R&D-projecten	I	105	74
Aantal nieuwe clusters / samenwerkingsverbanden	I	21	28
Aantal te verstreken bedrijfsadviezen	I	32	15
Aantal m2 nieuwe of verbeterde opp. openbare ruimte	I	260	260
Aantal nieuwe of verbeterde openbare en commerciële voorzieningen	I	13	9
Aantal projecten gericht op een verbetering van de bereikbaarheid van voorzieningen	I	3	4
Aantal projecten gericht op het verhogen van de aanwezigheid en frequentie van het openbaar vervoer	I	0	0
Aantal flankerende voorzieningen ter verbetering van de arbeidsmarkt	I	0	0
Aantal projecten ter stimulering van vervangende nevenactiviteiten binnen landbouwbedrijven	I	2	1
Aantal projecten gericht op kennisoverdracht	I	2	2
Aantal projecten ter bevordering van afzet en verwerking van (agrarische) producten	I	0	0
Aantal nieuwe of verbeterde cultuurhistorische objecten	I	95	90
Aantal nieuwe of verbeterde toeristische accommodaties en/of route structuren	I	66	80
Aantal ha nieuwe of herontwikkelde natuurgebieden en bos	I	959	809
Aantal projecten ter promotie van toeristische producten en activiteiten	I	24	27
Aantal projecten dat gericht is op gelijke kansen	I	4	4
Aantal projecten gericht op duurzame ontwikkeling	I	20	18
Aantal behouden en gecreëerde banen	I	259	190,37
Aantal projecten gericht op verbetering milieu of milieuvriendelijke gebruik van natuurlijke hulpbronnen	I	2	1
Aantal nationale en internat. bijeenkomsten en seminars gericht op kennis- en ervaringsuitwisseling	II	23	25
Aantal nieuwe nationale en internationale samenwerkingsverbanden	II	0	0
Aantal vergaderingen	III	0	0
Aantal publicaties	III	5	3
Aantal seminars, conferenties en workshops	III	0	0
Aantal studiereizen	III	0	0
Aantal activiteiten voor het verzamelen en verspreiden van informatie	III	0	0
Aantal adviezen	III	0	0

Oost-Drenthe

Indicator	Prioriteit	Totaal Lag	
		Begroot	Werkelijk
Aantal (agrarische) ondernemers dat financiële bijstand ontvangt	I	0	0
Aantal (agrarische) ondernemers dat deelneemt aan ICT/R&D-projecten	I	35	13
Aantal nieuwe clusters / samenwerkingsverbanden	I	4	4
Aantal te verstrekken bedrijfsadviezen	I	0	0
Aantal m2 nieuwe of verbeterde opp. openbare ruimte	I	70	70
Aantal nieuwe of verbeterde openbare en commerciële voorzieningen	I	6	2
Aantal projecten gericht op een verbetering van de bereikbaarheid van voorzieningen	I	5	5
Aantal projecten gericht op het verhogen van de aanwezigheid en frequentie van het openbaar vervoer	I	0	0
Aantal flankerende voorzieningen ter verbetering van de arbeidsmarkt	I	2	2
Aantal projecten ter stimulering van vervangende nevenactiviteiten binnen landbouwbedrijven	I	16	16
Aantal projecten gericht op kennisoverdracht	I	790	808
Aantal projecten ter bevordering van afzet en verwerking van (agrarische) producten	I	3	2
Aantal nieuwe of verbeterde cultuurhistorische objecten	I	67	46
Aantal nieuwe of verbeterde toeristische accommodaties en/of route structuren	I	80	52
Aantal ha nieuwe of herontwikkelde natuurgebieden en bos	I	18,5	18,5
Aantal projecten ter promotie van toeristische producten en activiteiten	I	9	9
Aantal projecten dat gericht is op gelijke kansen	I	3	3
Aantal projecten gericht op duurzame ontwikkeling	I	50	35
Aantal behouden en gecreëerde banen	I	320,37	263,65
Aantal projecten gericht op verbetering milieu of milieuvriendelijke gebruik van natuurlijke hulpbronnen	I	0	0
Aantal nationale en internat. bijeenkomsten en seminars gericht op kennis- en ervaringsuitwisseling	II	0	0
Aantal nieuwe nationale en internationale samenwerkingsverbanden	II	0	0
Aantal vergaderingen	III	0	0
Aantal publicaties	III	0	0
Aantal seminars, conferenties en workshops	III	0	0
Aantal studiereizen	III	0	0
Aantal activiteiten voor het verzamelen en verspreiden van informatie	III	0	0
Aantal adviezen	III	40	22

Bijlage 4.2 Totaaloverzicht indicatoren Leader+ Noord-Nederland 2000 - 2006

Totaaloverzicht indicatoren LEADER+ Noord-Nederland 2000-2006

Indicator	Prioriteit	Begroot bij projecten	Werkelijk bij projecten
Aantal (agrarische) ondernemers dat financiële bijstand ontvangt	I	100	137
Aantal (agrarische) ondernemers dat deelneemt aan ICT/R&D-projecten	I	418	423
Aantal nieuwe clusters / samenwerkingsverbanden	I	192	269
Aantal te verstrekken bedrijfsadviezen	I	240	241
Aantal m2 nieuwe of verbeterde opp. openbare ruimte	I	57094	56864
Aantal nieuwe of verbeterde openbare en commerciële voorzieningen	I	160	133,65
Aantal projecten gericht op een verbetering van de bereikbaarheid van voorzieningen	I	37	44,75
Aantal projecten gericht op het verhogen van de aanwezigheid en frequentie van het openbaar vervoer	I	0	0
Aantal flankerende voorzieningen ter verbetering van de arbeidsmarkt	I	10	10
Aantal projecten ter stimulering van vervangende nevenactiviteiten binnen landbouwbedrijven	I	34	35
Aantal projecten gericht op kennisoverdracht en onderzoek	I	899	958,7
Aantal projecten ter bevordering van afzet en verwerking van (agrarische) producten	I	76	128
Aantal nieuwe of verbeterde cultuurhistorische objecten	I	317	330,75
Aantal nieuwe of verbeterde toeristische accommodaties en/of route structuren	I	290,3	291,521
Aantal ha nieuwe of herontwikkelde natuurgebieden en bos	I	985,2	836,2
Aantal projecten ter promotie van toeristische producten en activiteiten	I	158	178,5
Aantal projecten dat gericht is op gelijke kansen	I	34	50
Aantal projecten gericht op duurzame ontwikkeling	I	252	282,9
Aantal behouden en gecreëerde banen	I	1200,78	971,73
Aantal projecten gericht op verbetering milieu of milieuvriendelijke gebruik van natuurlijke hulpbronnen	I	20	26
Aantal nationale en internat. bijeenkomsten en seminars gericht op kennis- en ervaringsuitwisseling	II	52	58
Aantal nieuwe nationale en internationale samenwerkingsverbanden	II	10	17
Aantal vergaderingen	III	12	3
Aantal publicaties	III	6	9
Aantal seminars, conferenties en workshops	III	3	20
Aantal studiereizen	III	3	2
Aantal activiteiten voor het verzamelen en verspreiden van informatie	III	6	20
Aantal adviezen	III	6	20

Bijlage 5 Financieringsstabel LEADER+ Noord-Nederland volgens complement

		programma Noord-Nederland						Privaat
		Totaal LEADER+	Financieringsstabel LEADER+ Noord-Nederland volgens programma complement					
Totale Kosten (2 + 7)		1	2	3	4	5	6	7
		Publiek						
		Totale Kosten (2 + 7)	Totale Overheids-uitgaven (3 + 4)	Totaal EU EOGFL	Totaal nationaal (5 + 6)	Rijk	Regio	Privaat
Prioriteit /Maatregel								
I Gebiedsgebonden strategie		60.077.661	42.435.120	21.262.541	21.172.579	0	21.172.579	17.642.541
I.1. Investerings		38.866.609	27.355.861	14.450.289	12.905.572	0	12.905.572	11.510.748
I.2. Overige acties en projecten		19.355.518	13.223.725	5.884.485	7.339.240	0	7.339.240	6.131.793
I.3. Functioneringskosten		1.799.338	1.799.338	899.669	899.669	0	899.669	0
I.4. Deskundigheidsbevordering		56.196	56.196	28.098	28.098	0	28.098	0
II Transnationale samenwerking		9.320.000	6.520.000	3.260.000	3.260.000	0	3.260.000	2.800.000
II.1. Interterritoriale samenwerking		7.460.000	5.220.000	2.610.000	2.610.000	0	2.610.000	2.240.000
II.2. Transnationale samenwerking		1.860.000	1.300.000	650.000	650.000	0	650.000	560.000
III Netwerk		820.000	820.000	230.000	590.000	360.000	230.000	0
III.1. Netwerkvorming		820.000	820.000	230.000	590.000	360.000	230.000	0
IV Technische bijstand		1.500.000	1.500.000	750.000	750.000	0	750.000	0
IV.1. TB beheer		1.214.000	1.214.000	607.000	607.000	0	607.000	0
IV.2. TB overig		286.000	286.000	143.000	143.000	0	143.000	0
Totaal		71.717.661	51.275.120	25.502.541	25.772.579	360.000	25.412.579	20.442.541

Bijlage 6 Toekenningen aan projecten per maatregel en per financieringsbron

		programma Noord-Nederland						BIJLAGE 6
		Totale Kosten (2 + 7)	Totale overheids- uitgaven (3 + 4)	Totaal EU EOGFL	Totaal nationaal (5 + 6)	Rijk	Regio	
		1	2	3	4	5	6	7
Toekenningen aan projecten								
Prioriteit /Maatregel								
I Gebiedsgebonden strategie								
I.1. Investerings	106.958.468	67.322.853	23.763.085	43.487.268	6.808.687	36.678.581	39.635.615	
I.2. Overige acties en projecten	79.882.450	48.946.694	15.678.145	33.259.799	6.082.599	27.177.200	30.935.756	
I.3. Functioneringskosten	25.131.036	16.431.177	7.255.272	9.075.905	726.088	8.349.817	8.699.859	
I.4. Deskundigheidsbevordering	1.944.982	1.944.982	829.668	1.151.564	0	1.151.564	0	
	0	0	0	0	0	0	0	
II Transnationale samenwerking								
II.1. Interterritoriale samenwerking	10.825.818	6.712.786	3.648.030	3.137.256	845.487	2.291.769	4.113.032	
II.2. Transnationale samenwerking	8.249.188	5.207.096	2.832.464	2.447.132	832.487	1.614.645	3.042.092	
	2.576.630	1.505.690	815.566	690.124	13.000	677.124	1.070.940	
III Netwerk								
III.1. Netwerkvorming	930.808	930.808	229.565	701.243	471.679	229.564	0	
	930.808	930.808	229.565	701.243	471.679	229.564	0	
IV Technische bijstand								
IV.1. TB beheer	1.764.000	1.764.000	882.000	882.000	0	882.000	0	
IV.2. TB overig	1.314.000	1.314.000	657.000	657.000	0	657.000	0	
	450.000	450.000	225.000	225.000	0	225.000	0	
Totaal	120.479.094	76.730.447	28.522.680	48.207.767	8.125.853	40.081.914	43.748.647	

Bijlage 7 Bestedingen bij eindbegunstigden per maatregel en per jaar

		programma Noord-Nederland										BIJLAGE 7
		Bestedingen bij eindbegunstigden										30-06-2009
Prioriteit/maatregel	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Totaal	
I Gebiedsgebonden strategie	0	0	2.656.627	8.286.120	20.476.780	22.821.185	18.423.730	11.812.438	17.968.332	6.300.266	108.745.478	
I.1. Investerings	0	0	1.049.831	4.558.948	16.314.392	17.620.642	15.316.495	8.736.463	16.972.679	4.453.576	85.023.026	
I.2. Overige acties en proj.	0	0	1.569.296	3.252.954	3.730.577	4.945.487	2.932.397	2.925.542	821.240	1.821.385	21.998.878	
I.3. Functioneringskosten	0	0	37.500	474.218	431.811	255.056	174.838	150.433	174.413	25.305	1.723.574	
I.4. Deskundigheidsbev.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
II Transnationale samenwerking	0	0	507.116	1.259.943	1.466.207	3.196.823	433.263	1.030.050	902.779	718.028	9.514.209	
II.1. Interterritoriale samenw.	0	0	257.705	716.778	867.149	2.782.828	186.657	833.129	812.119	678.197	7.134.562	
II.2. Transnationale samenw.	0	0	249.411	543.165	599.058	413.995	246.606	196.921	90.660	39.831	2.379.647	
III Netwerk	0	0	0	0	361.143	0	0	0	0	565.041	926.184	
III.1. Netwerkvorming	0	0	0	0	361.143	0	0	0	0	565.041	926.184	
IV Technische bijstand	6.078	16.453	45.422	171.870	105.888	234.298	258.659	258.857	390.098	495.349	1.982.972	
IV.1. TB beheer	0	1.890	10.940	51.931	70.887	187.535	241.192	234.623	361.861	454.312	1.615.171	
IV.2. TB overig	6.078	14.563	34.482	119.939	35.001	46.763	17.467	24.234	28.237	41.037	367.801	
Totaal	6.078	16.453	3.209.165	9.717.933	22.410.018	26.252.306	19.115.652	13.101.345	19.261.209	8.078.684	121.168.843	

Bijlage 8 Betalingen EOGFL bijdrage aan eindbegunstigden per maatregel en per jaar

		programma Noord-Nederland											BIJLAGE 8	
		Voorschot / slotbetaling uitbetaald aan eindbegunstigde											30-06-2009	
Prioriteit/maatregel	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Totaal		
I Gebiedsgebonden strategie	0	0	447.873	2.071.107	3.576.131	3.879.964	1.985.060	3.133.906	3.369.855	2.053.134	505.209	21.022.239		
I.1. Investerings	0	0	144.812	1.147.361	2.017.155	2.898.665	1.302.444	2.459.475	2.739.858	1.320.208	114.571	14.144.548		
I.2. Overige acties en proj.	0	0	303.061	769.743	1.359.653	964.963	605.474	658.377	629.997	675.844	229.405	6.196.518		
I.3. Functioneringskosten	0	0	0	154.003	199.323	16.336	77.142	16.054	0	57.082	161.233	681.173		
I.4. Deskundigheidsbev.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
II Transnationale samenwerking	0	0	326.017	226.718	615.169	654.943	330.694	137.071	450.905	492.223	0	3.233.740		
II.1. Interterritoriale samenw.	0	0	236.598	92.933	391.540	504.209	300.431	78.463	414.112	476.443	0	2.494.729		
II.2. Transnationale samenw.	0	0	89.419	133.785	223.629	150.734	30.263	58.608	36.793	15.780	0	739.011		
III Network	0	0	0	0	96.027	0	0	0	0	132.397	0	228.424		
III.1. Netwerkvorming	0	0	0	0	96.027	0	0	0	0	132.397	0	228.424		
IV Technische bijstand	0	0	0	352.800	0	90.000	0	0	262.800	0	251.903	957.503		
IV.1. TB beheer	0	0	0	262.800	0	0	0	0	262.800	0	248.002	773.602		
IV.2. TB overig	0	0	0	90.000	0	90.000	0	0	0	0	3.901	183.901		
Totaal	0	0	773.890	2.650.625	4.287.327	4.624.907	2.315.754	3.270.977	4.083.560	2.677.754	757.112	25.441.907		

Bijlage 9A Ontvangsten van de Commissie, betalingen per jaar en rentestanden

Leader + programma Noord-Nederland	BIJLAGE 9A	
Programma-id: CCI 2001 NL 06 0 PC 002		
C(2001)1298 van 31-07-2001 en gewijzigd in C(2004)3232 van 13-08-2004		
Programmacomplement juni 2005		
		30-06-2009
Ontvangsten, betalingen en rente		
Ontvangsten		Datum
7% van € 25.060.000	1.754.200	16-nov-01
1e tussentijdse betaling	611.748	12-jun-03
2e tussentijdse betaling	1.058.248	28-okt-03
3e tussentijdse betaling	1.275.510	19-mei-04
4e tussentijdse betaling	850.231	12-jul-04
5e tussentijdse betaling	1.962.583	25-nov-04
6e tussentijdse betaling	2.438.380	27-apr-05
7e tussentijdse betaling	2.292.692	21-okt-05
8 ^e tussentijdse betaling	1.795.395	4-mei-06
9 ^e tussentijdse betaling	2.285.264	5-dec-06
10 ^e tussentijdse betaling	2.550.307	7-mei-07
11 ^e tussentijdse betaling	2.195.189	25-jan-08
12 ^e tussentijdse betaling	<u>3.157.667</u>	8-mei-09
Totaal ontvangen	24.227.414	
Eindresultaat programma	25.441.907	
Reeds bevoorschot	-24.227.414	
5% correctie als gevolg van audit DGAgri	-856.034	
Betalingen		
Betalingen in 2000	0	
Betalingen in 2001	0	
Betalingen in 2002	773.890	
Betalingen in 2003	2.650.625	
Betalingen in 2004	4.287.327	
Betalingen in 2005	4.624.907	
Betalingen in 2006	2.315.754	
Betalingen in 2007	3.270.977	
Betalingen in 2008	4.083.560	
Betalingen in 2009	2.677.754	
Betalingen in 2010	<u>757.112</u>	
Totaal betaald	25.441.907	
Rentebaten		
Ontvangen rente t/m 2001	8.763	
Ontvangen rente 2002	60.553	
Ontvangen rente 2003	19.294	
Betaalde rente 2004	-11.142	
Betaalde rente 2005	-26.066	
Ontvangen rente 2006	15.171	
Ontvangen rente 2007	72.199	
Ontvangen rente 2008	47.568	
Ontvangen rente 2009	<u>5.313</u>	
Totaal rentebaten	191.653	
Afboeken naar voorziening TB	-/-176.975	
Afboeken naar voorziening		
Ijsslandsdeposito	<u>-/-14.678</u>	
Totaal rentebaten minus afboekingen	0	

Bijlage 9B EC tabel 8 Gemaakte en betaalde gecertificeerde uitgaven

EC Tabel 8	BIJLAGE 9B											
	Programma-id: CCI 2001 NL 06 0 PC 002 31-12-2009											
	C(2001)1298 van 31-07-2001 en gewijzigd in C(2004)3232 van 13-08-2004.											
Programmacomplement juni 2005.												
Leader +	programma Noord-Nederland											
Gemaakte en betaalde gecertificeerde subsidiabele uitgaven												
Prioriteit / Maatregel	2000			2001			2002			privé sector	Uitgaven	
	overheden gemeensch	overheden andere	privé sector	Uitgaven	overheden gemeensch	overheden andere	privé sector	Uitgaven	overheden gemeensch			overheden andere
I Gebiedsgebonden strategie	0	0	0	0	0	0	0	0	815.913	1.277.687	563.027	2.656.627
I.1. Investerings	0	0	0	0	0	0	0	0	293.598	568.509	187.725	1.049.831
I.2. Overige acties en proj.	0	0	0	0	0	0	0	0	512.883	681.111	375.302	1.569.296
I.3. Functioneringskosten	0	0	0	0	0	0	0	0	9.432	28.068	0	37.500
I.4. Deskundigheidsbev.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
II Transnationale samenw.	0	0	0	0	0	0	0	0	157.280	128.696	221.140	507.116
II.1. Interterritoriale samenw.	0	0	0	0	0	0	0	0	85.741	73.358	98.606	257.705
II.2. Transnationale samenw.	0	0	0	0	0	0	0	0	71.539	55.338	122.534	249.411
III Network	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
III.1. Netwerkvorming	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
IV Technische bijstand	3.039	3.039	0	6.078	8.226	8.227	0	16.453	22.711	22.711	0	45.422
IV.1. TB beheer	0	0	0	0	945	945	0	1.890	5.470	5.470	0	10.940
IV.2. TB overig	3.039	3.039	0	6.078	7.281	7.282	0	14.563	17.241	17.241	0	34.482
Totaal	3.039	3.039	0	6.078	8.226	8.227	0	16.453	995.905	1.429.094	784.166	3.209.165

BIJLAGE 9B (vervolg)**EC Tabel 8**

Programma-id: CCI 2001 NL 06 0 PC 002 31-12-2009
 C(2001)1298 van 31-07-2001 en gewijzigd in C(2004)3232 van 13-08-2004. Programmacomplement juni 2005.
 Programmacomplement juni 2005.

DEEL 1**Leader +****programma Noord-Nederland****Gemaakte en betaalde gecertificeerde subsidiabele uitgaven**

	2003					2004					2005														
	overheden gemeensch	overheden andere	privé sector	Uitgaven	overheden gemeensch	overheden andere	privé sector	Uitgaven	overheden gemeensch	overheden andere	privé sector	Uitgaven	overheden gemeensch	overheden andere	privé sector	Uitgaven									
Prioriteit / Maatregel																									
I Gebiedsgebonden strategie	2.032.323	3.978.024	2.275.772	8.286.120	3.257.645	7.664.922	9.554.213	20.476.780	4.032.251	6.032.059	12.756.876	22.821.185	962.144	2.254.750	1.342.054	4.558.948	2.108.208	6.051.970	8.154.215	16.314.392	2.817.785	4.291.778	10.511.079	17.620.642	
I.1. Investerings	866.377	1.452.858	933.719	3.252.954	985.116	1.345.462	1.399.999	3.730.577	1.113.090	1.586.600	2.245.797	4.945.487	I.2. Overige acties en proj.	203.802	270.416	0	474.218	164.322	267.489	0	431.811	101.376	153.680	0	255.056
I.3. Functioneringskosten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	I.4. Deskundigheidsbev.	339.082	493.832	427.028	1.259.943	478.360	365.473	622.374	1.466.207	989.034	818.214	1.389.576	3.196.823
II Transnationale samenw.	180.784	353.560	182.433	716.778	293.215	206.633	367.301	867.149	855.486	704.982	1.222.360	2.782.828	II.1. Interterritoriale samenw.	158.298	140.272	244.595	543.165	185.145	158.840	255.073	599.058	133.548	113.231	167.216	413.995
II.2. Transnationale samenw.	0	0	0	0	101.296	259.847	0	361.143	0	0	0	0	III Network	0	0	0	0	101.296	259.847	0	361.143	0	0	0	0
III.1. Netwerkvorming	85.935	85.935	0	171.870	52.943	52.945	0	105.888	117.148	117.150	0	234.298	IV Technische bijstand	25.965	25.966	0	51.931	35.443	35.444	0	70.887	93.767	93.768	0	187.535
IV.1. TB beheer	59.970	59.969	0	119.939	17.500	17.501	0	35.001	23.381	23.382	0	46.763	IV.2. TB overig	2.457.340	4.557.792	2.702.801	9.717.933	3.890.244	8.343.186	10.176.587	22.410.018	5.138.433	6.967.422	14.146.451	26.252.306
Totaal																									

EC Tabel 8

Programma-id: CCI 2001 NL 06 0 PC 002 31-12-2009
 C(2001)1298 van 31-07-2001 en gewijzigd in C(2004)3232 van 13-08-2004. Programmacomplement juni 2005.
 Programmacomplement juni 2005.

Leader +

programma Noord-Nederland

BIJLAGE 9B (vervolg)

DEEL 1

Gemaakte en betaalde gecertificeerde subsidiabele uitgaven

Prioriteit / Maatregel	2006				2007				2008			
	overheden gemeensch	overheden andere	privé sector	Uitgaven	overheden gemeensch	overheden andere	privé sector	Uitgaven	overheden gemeensch	overheden andere	privé sector	Uitgaven
I Gebiedsgebonden strategie	3.488.432	5.433.753	9.501.546	18.423.730	2.877.915	5.672.301	3.262.223	11.812.438	3.522.246	7.502.124	6.943.962	17.968.332
I.1. Investerings	2.519.126	4.523.336	8.274.033	15.316.495	1.835.812	4.689.819	2.210.832	8.736.463	2.872.353	6.703.120	7.397.205	16.972.679
I.2. Overige acties en proj.	889.767	815.117	1.227.512	2.932.397	990.797	883.355	1.051.390	2.925.542	568.117	706.366	-453.244	821.240
I.3. Functioneringskosten	79.538	95.300	0	174.838	51.306	99.127	0	150.433	81.776	92.637	0	174.413
I.4. Deskundigheidsbev.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
II Transnationale samenw.	168.785	197.562	66.915	433.263	435.068	309.498	285.484	1.030.050	338.765	253.333	310.681	902.779
II.1. Interterritoriale samenw.	86.715	125.602	-25.659	186.657	362.234	258.006	212.889	833.129	313.187	229.701	269.231	812.119
II.2. Transnationale samenw.	82.071	71.961	92.575	246.606	72.834	51.493	72.594	196.921	25.577	23.632	41.450	90.660
III Netwerk	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
III.1. Netwerkvorming	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
IV Technische bijstand	129.329	129.330	0	258.659	129.428	129.429	0	258.857	195.048	195.050	0	390.098
IV.1. TB beheer	120.596	120.596	0	241.192	117.311	117.312	0	234.623	180.930	180.931	0	361.861
IV.2. TB overig	8.733	8.734	0	17.467	12.117	12.117	0	24.234	14.118	14.119	0	28.237
Totaal	3.786.546	5.760.646	9.568.461	19.115.652	3.442.411	6.111.228	3.547.707	13.101.345	4.056.059	7.950.507	7.254.643	19.261.209

EC Tabel 8

Programma-id: CCI 2001 NL 06 0 PC 002 31-12-2009
 C(2001)1298 van 31-07-2001 en gewijzigd in C(2004)3232 van 13-08-2004.
 Programmacomplement juni 2005.

Leader +**programma Noord-Nederland****BIJLAGE 9B (vervolg)****DEEL 1****Gemaakte en betaalde gecertificeerde subsidiabele uitgaven**

	2009		2000 t/m 2009				Uitgaven	
	overheden gemeensch	overheden andere	privé sector	Uitgaven	overheden gemeensch	overheden andere		privé sector
Prioriteit / Maatregel								
I Gebiedsgebonden strategie	995.516	1.145.084	4.159.666	6.300.266	21.022.241	38.706.953	49.017.284	108.745.478
I.1. Investerings	735.522	858.520	2.859.535	4.453.576	14.144.547	29.941.802	40.936.677	85.023.026
I.2. Overige acties en proj.	270.372	250.881	1.300.132	1.821.385	6.196.520	7.721.751	8.080.607	21.998.878
I.3. Functioneringskosten	-10.378	35.683	0	25.305	681.174	1.042.400	0	1.723.574
I.4. Deskundigheidsbev.	0	0	0	0	0	0	0	0
II Transnationale samenw.	327.366	228.725	161.937	718.028	3.233.740	2.795.334	3.485.134	9.514.209
II.1. Interterritoriale samenw.	317.366	211.518	149.313	678.197	2.494.729	2.163.360	2.476.474	7.134.562
II.2. Transnationale samenw.	10.000	17.207	12.624	39.831	739.012	631.974	1.008.661	2.379.647
III Netwerk	127.128	437.913	0	565.041	228.424	697.760	0	926.184
III.1. Netwerkvorming	127.128	437.913	0	565.041	228.424	697.760	0	926.184
IV Technische bijstand	213.695	281.654	0	495.349	957.502	1.025.470	0	1.982.972
	193.175	261.137		454.312	773.602	841.569	0	1.615.171
	20.520	20.517		41.037	183.900	183.901	0	367.801
Totaal	1.663.705	2.093.376	4.321.603	8.078.684	25.441.907	43.224.517	52.502.419	121.168.843

Bijlage 10 EC tabel 10 Financiële tabel uitvoering per EU- categorie

EC Tabel 10 Programma-id: CCI 2001 NL 06 0 PC 002 C(2001)1298 van 31-07-2001 en gewijzigd in C(2004)3232 van 13-08-2004. Programmacomplement juni 2005. Leader + programma Noord-Nederland		Bijlage 10 DEEL 1 30-06-2009		
Financiële tabel uitvoering		% van de subs kosten (2 / 1)	Andere	Actie- terrein
Prioriteit / Maatregel	Geraamde Totale kosten programma (fin.plan)			
I	Gebiedsgebonden strategie	108.745.478	181,01%	108.745.478
I.1.	Investerings	26.547.661		85.023.026
I.2.	Overige acties en projecten	26.610.000		21.998.878
I.3.	Functioneringskosten	6.100.000		1.723.574
I.4.	Deskundigheidsbevordering	820.000		0
II	Transnationale samenwerking	9.320.000	102,08%	9.514.209
II.1.	Interterritoriale samenwerking	7.460.000		7.134.562
II.2.	Transnationale samenwerking	1.860.000		2.379.647
III	Network	820.000	112,95%	926.184
III.1.	Netwerkvorming	820.000		926.184
IV	Technische bijstand	1.500.000	132,20%	1.982.972
IV.1.	TB beheer	1.214.000		1.615.171
IV.2.	TB overig	286.000		367.801
Totaal		71.717.661	168,95%	121.168.843
				121.168.843

EC Tabel 10**Bijlage 10 (vervolg)**

Programma-id: CCI 2001 NL 06 0 PC 002

C(2001)1298 van 31-07-2001 en gewijzigd in C(2004)3232 van 13-08-2004. Programmacomplement juni 2005.

DEEL 1**Leader +****programma Noord-Nederland****30-06-2009****Financiële tabel uitvoering**

	21	22	25	345	114	161	163	164	166	171	172	173	182
Prioriteit / Maatregel													
I Gebiedsgebonden strategie	1.907.278	876.197	105.894	0	651.537	34.130.684	2.327.319	1.687.161	1.087.210	31.751.496	5.935.152	411.214	2.970.430
I.1. Investerings	0	0	0	0	317.855	32.651.291	147.069	0	0	29.476.324	713.720	0	1.535.904
I.2. Overige acties en proj.	1.907.278	876.197	105.894	0	333.682	1.479.383	2.180.250	1.687.161	1.087.210	2.275.172	5.221.431	411.214	1.434.526
I.3. Functioneringskosten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I.4. Deskundigheidsbev.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
II Transnationale samenw.	0	146.717	0	0	856.112	0	66.880	2.042.411	0	3.584.695	1.363.469	575.139	0
II.1. Interterritoriale samenw.	0	146.717	0	0	786.112	0	0	509.901	0	3.544.864	1.363.469	0	0
II.2. Transnationale samenw.	0	0	0	0	70.000	0	66.880	1.532.510	0	39.831	0	575.139	0
III Netwerk	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
III.1. Netwerkvorming	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
IV Technische bijstand	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1.615.171	367.801
IV.1. TB beheer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1.615.171	0
IV.2. TB overig	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	367.801
Totaal	1.907.278	1.022.914	105.894	0	1.507.649	34.130.684	2.394.199	3.729.572	1.087.210	35.336.191	7.298.621	2.601.524	3.338.231

EC Tabel 10**Bijlage 10 (vervolg)**

Programma-id: CCI 2001 NL 06 0 PC 002

C(2001)1298 van 31-07-2001 en gewijzigd in C(2004)3232 van 13-08-2004. Programmacomplement juni 2005.

DEEL 1**Leader +****programma Noord-Nederland****30-06-2009****Financiële tabel uitvoering**

	352	411	413	1301	1306	3123	162	351	1312	1304	1307	34	1305
Prioriteit / Maatregel													
I Gebiedsgebonden strategie	1.885.621	1.723.574	0	56.477	7.002.554	195.227	62.156	1.158.013	952.910	119.259	459.214	1.092.277	7.550.084
I.1. Investeringskosten	1.885.621	0	0	56.477	6.951.517	150.840	0	1.065.723	368.503	0	267.457	859.672	7.459.069
I.2. Overige acties en proj.	0	0	0	0	51.037	44.387	62.156	92.290	584.407	119.259	191.757	232.605	91.015
I.3. Functioneringskosten	0	1.723.574	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I.4. Deskundigheidsbev.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
II Transnationale samenw.	0	0	0	0	162.267	0	588.847	0	0	29.991	64.385	0	33.296
II.1. Interterritoriale samenw.	0	0	0	0	162.267	0	588.847	0	0	0	32.385	0	0
II.2. Transnationale samenw.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	29.991	32.000	0	33.296
III Netwerk	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	926.184
III.1. Netwerkvorming	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	926.184
IV Technische bijstand	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
IV.1. TB beheer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
IV.2. TB overig	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	1.885.621	1.723.574	0	56.477	7.164.821	195.227	651.003	1.158.013	952.910	149.250	523.599	1.092.277	8.509.564

Bijlage 10 (vervolg)												
EC Tabel 10												
Programma-id: CCI 2001 NL 06 0 PC 002												
C(2001)1298 van 31-07-2001 en gewijzigd in C(2004)3232 van 13-08-2004. Programmacomplement juni 2005. DEEL 1												
Leader +												
programma Noord-Nederland												
30-06-2009												
Financiële tabel uitvoering												
	13	23	121	167	1309	1311	113	322				
Prioriteit / Maatregel												
I Gebiedsgebonden strategie	230.436	358.803	210.713	351.938	586.219	206.524	496.908	205.000				
I.1. Investerings	0	203.353	210.713	0	0	0	496.908	205.000				
I.2. Overige acties en proj.	230.436	155.450	0	351.938	586.219	206.524	0	0				
I.3. Functioneringskosten	0	0	0	0	0	0	0	0				
I.4. Deskundigheidsbev.	0	0	0	0	0	0	0	0				
II Transnationale samenw.	0	0	0	0	0	0	0	0				
II.1. Interterritoriale samenw.	0	0	0	0	0	0	0	0				
II.2. Transnationale samenw.	0	0	0	0	0	0	0	0				
III Netwerk	0	0	0	0	0	0	0	0				
III.1. Netwerkvorming	0	0	0	0	0	0	0	0				
IV Technische bijstand	0	0	0	0	0	0	0	0				
IV.1. TB beheer	0	0	0	0	0	0	0	0				
IV.2. TB overig	0	0	0	0	0	0	0	0				
Totaal	230.436	358.803	210.713	351.938	586.219	206.524	496.908	205.000				

Bijlage 11 Overzicht niet-afgeronde en opgeschorte projecten

<i>Prioriteit</i>	<i>Maatregel</i>	<i>Nummer</i>	<i>Projecttitel</i>	<i>Begunstigde</i>	<i>Gecertificeerde overheids-uitgaven (TO)</i>	<i>EOGFL-bedrag in gecertificeerde afgerond TO</i>	<i>Niet-afgerond</i>	<i>Opgeschort administratieve procedures</i>	<i>Opgeschort juridische procedures</i>	<i>Datum vaststelling</i>	<i>betwiste EOGFL-bedrag</i>
1	2	LHO049	Damsterdiep - Stadsweg	Stichting VVV Appingsdam - Delfzijl - Ten Boer	16.850	3.919				06-04-2010	10.378

Bijlage 12 Overzicht onregelmatigheden

Closure of Structural Funds 2000-2006 Assistance
Summary table of irregularities to be attached to the winding-up declaration
(based on the information in the debtor's ledger maintained under Art. 8 of Regulation (EC) No 438/2001)

IRREGULARITIES (based on the information reported under Regulation (EC) N° 1681/94 and in debtor's ledger)

REFERENCE TO OLAF DATABASE	OPERATION CONCERNED				AMOUNTS AWAITING RECOVERY				AMOUNTS RECOVERED			COMMENTS
	IDENTIFICATION REFERENCE OF IRREGULARITY	MS REFERENCE	OPERATION REFERENCE	TITLE OF THE OPERATION	NAME OF THE BENEFICIARY/RECIPIENT	AMOUNT RECOVERABLE		YEAR OF INITIATION OF RECOVERY PROCEEDINGS	AMOUNT RECOVERED			
						EU FUND CONTRIBUTION (in EUR)	PUBLIC NATIONAL CONTRIBUTION (in EUR)		EU FUND CONTRIBUTION (in EUR)	PUBLIC NATIONAL CONTRIBUTION (in EUR)	TOTAL (in EUR)	
R1681/NL/2005/2	I.2	LOW007	Toeristisch Huis Oost-Groningen	Silchting het Toeristisch Huis Oost-Groningen	0	0	2005	99832	233140	332972		
R1681/NL/2005/3	II.1	LOW022	Jaar van de Boerderij	Silchting het Toeristisch Huis Oost-Groningen	0	0	2005	0	27300	27300		
		LOW051	Leader++ Noord Nederland									Foutieve opname in betaalaanvraag door Managementautoriteit. Geen gevolgen voor EOGFL-bijdrage. Gecorrigeerd in opvolgende betaalaanvraag
	I.2	LDFO22	Outdoor Offensief Drenthe	Recreatieleschap Drenthe	0	0		307398	0	307398		Bedrag bestaat uit twee deelbedragen: 49.397 en 9.901
SNN: JW 3/2009	II.1	LOW021	Realisatie en promotie keurmerk Groningse streekproducten	Silchting Keurmerk Groningse streekproducten	0	0	2009	1.210.735	607.432	59.299		Correctie heeft geen gevolgen voor EOGFL-bijdrage
	II.1				0	0	2008			23.369		

Bijlage 13 Overzicht teruggevorderde bedragen

Lijst met terug te vorderen bedragen van van programma Leader +

Debiteur	Proj. Nr.	datum van de invorderingsopdracht	autoriteit van de invorderingsopdracht	datum van incassering	het ontvangen bedrag
NNBT	LOD002	11-6-2003	SNN	afgeboekt	160.000
St. Freonenploech Mollebult	LLA008	25-11-2003	SNN	31-12-2003	5.818
St. Kinderopvang 't Noorderlicht	LNf006	24-8-2004	SNN	13-10-2004	1.621
St. Toer. Huis Oost-Groningen	LOW022	3-3-2005	SNN	afgeboekt	27.300
St. Bibliotheekservice Fryslân	LNf005	21-3-2005	SNN	15-4-2005	1.567
St. Toer. Huis Oost-Groningen	LOW007	23-5-2005	SNN	afgeboekt	99.832
St. Kinderopvang Hoogeveen	LDF009	31-5-2005	SNN	24-8-2005	7.840
Openluchtmuseum Het Hoogeland	LHO007	12-7-2005	SNN	8-12-2005	910
St.De Gysbert Japicx	LNf019	1-9-2005	SNN	7-10-2005	199
Provincie Groningen	LLA024	12-1-2006	SNN	29-6-2006	30.286
St. beh. oudste reddingsboot	LWA032	10-8-2006	SNN	afgeboekt	2.540
St. Wadden-Ambities	LWA042	21-11-2006	SNN	gedeeltelijk	7.213
NLTO	LDF007	21-11-2006	SNN	1-12-2006	28.308
St. Int. Kamerm.Schiermonnikk.	LWA030	27-2-2007	SNN	6-3-2007	426
Provincie Drenthe	LDF003	25-4-2007	SNN	3-5-2007	29.001
St. Het Drents Landschap	LDF020	6-7-2007	SNN	13-7-2007	928
St. Verwerking Boerderijprod. Dr.	LOD016	6-7-2007	SNN	30-7-2007	6.542
Landschapsbeheer Drenthe	LDF030	21-7-2007	SNN	nog niet ontvangen	12.800
Landschapsbeheer Drenthe	LDF017	21-7-2007	SNN	nog niet ontvangen	57.066
St. SPORT Fryslân	LZF017	5-11-2007	SNN	10-12-2007	2.900
St. SPORT Fryslân	LNf026	5-11-2007	SNN	10-12-2007	7.100
St. De Oude Rimise	LOW030	14-1-2008	SNN	7-3-2008	3.187
St. TV Noord	LOW046	23-1-2008	SNN	24-1-2008	8.000
Recreatieschap Drenthe	LDF004	28-1-2008	SNN	4-2-2008	1.617
St. Thuishuis	LOW019	13-2-2008	SNN	7-4-2008	2.175
St. Thuishuis	LHO018	13-2-2008	SNN	7-4-2008	9.152
Gem. Schiermonnikoog	LWA021	19-2-2008	SNN	25-3-2008	15.600
Landschapsbeheer Groningen	LOW035	19-2-2008	SNN	19-2-2008	1.325
St. DBF	LOD017	25-2-2008	SNN	12-3-2008	3.350
St. Thuishuis	LOD012	15-4-2008	SNN	7-4-2008	3.592
St. Pinksterblom	LOW034	16-10-2008	SNN	28-10-2008	31
St. Mobiel	LOW011	24-7-2008	SNN	nog niet ontvangen	18.000
Recreatiekring Oostermoer	LOD008	24-7-2008	SNN	18-9-2008	126
St. Keurmerk	LOW001	24-7-2008	SNN	nog niet ontvangen	1.173
Streekraad Oost-Groningen	LOW013	1-10-2008	SNN	8-2-2010	67.372
Gem. Ameland	LWA053	24-10-2008	SNN	4-12-2008	3.710
St. It Fiskersskip	LLA021	27-10-2008	SNN	nog niet ontvangen	8.115
Landschapsbeheer Groningen	LOW049	5-2-2009	SNN	10-3-2009	571
St. Aldfaers Erf Route	LNf032	12-2-2009	SNN	16-2-2009	9.919
St. Precisie Landbouw NO Fr.	LLA022	2-6-2009	SNN	3-7-2009	7.853
St. Openbare Bibl. NO Fryslân	LLA069	24-7-2009	SNN	6-8-2009	3.000
St. Museum Stedhus Sleat	LZF032	27-8-2009	SNN	8-10-2009	8.000
Museumfederatie Fryslân	LWA060	23-10-2009	SNN	29-10-2009	2.593
St. VVV Appingedam/Delfzijl	LHO049	24-3-2010	SNN	nog niet ontvangen	4.081
St. Precisielandb. "Het Hogeland"	LHO036	26-4-2010	SNN	10-5-2010	37.381
Totaal					710.120

